

รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี
โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2569
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี
โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2569
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี
โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5”

ของ สมศักดิ์ ปัญจสิล

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุซมิบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินตะเสนา)

.....ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วิชญาปกรณ์)

.....กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยาภาณุจันทร์ ไตพิทักษ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงภพ ชุนมธูรส)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

(ดร.ชญาตี เกรียงซี่)

อนุมัติ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประยุทธ์ ภูวรัตน์าวีว)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5
ผู้วิจัย	สมศักดิ์ ปัญจศิลป์
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วิชญาปกรณ์
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยากาญจน์ โตพิทักษ์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ กศ.ด. ภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2569
คำสำคัญ	การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ, กลวิธีอาร์ อี เอ พี, หนังสืออิเล็กทรอนิกส์, ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 4) การประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มตัวอย่างในการดำเนินงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 40 คน โดยการสุ่มห้องเรียนได้มาจากการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 3) แบบสอบถามสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษา 4) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ 5) แบบประเมินความเหมาะสมคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ 6) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 7) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การหาค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านครูผู้สอน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านทัศนคติของนักเรียนที่มีสภาพปัญหามีภาพรวมต่อบทอ่าน และด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านนักเรียน พบว่า สภาพปัญหามีภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสภาพปัญหา ด้านบทอ่านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.66) รองลงมา ด้านนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.81) และด้านครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.79) ส่วนแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถนำไปพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน 2) รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่พัฒนาขึ้น มี 7 องค์ประกอบ คือ ความเป็นมาของรูปแบบ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา บทบาทครู และบทบาทนักเรียน และการวัดและประเมินผล โดยมีกระบวนการสอน 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 สร้างแรงจูงใจ ขั้นที่ 2 รู้ใช้ประสบการณ์ ขั้นที่ 3 สรรคสารค้นคว้า ขั้นที่ 4 นำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นที่ 5 ควบคุมคิดประยุกต์ใช้ ซึ่งจากการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ พบว่า มีความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.21) และค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีค่าเกณฑ์ประสิทธิภาพของกลุ่มตัวอย่าง E_1/E_2 เท่ากับ 85.62/88.47 3) ผลเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.25)

Title	A LEARNING MODEL BASED ON CONCEPT OF PRACTICAL CRITICISM AND REAP STRATEGY TO DEVELOP CRITICAL READING ABILITY WITH ELECTRONIC BOOKS FOR MATTHAYOMSUKSA 5 STUDENTS
Author	Somsak Panchasin
Advisor	Associate Professor Kanchana Witchayapakorn, Ph.D.
Co-Advisor	Associate Professor Kittayakan Topithak, Ph.D.
Academic Paper	Ed.D. Dissertation in Thai Language, Naresuan University, 2026
Keywords	Practical Criticism, REAP Strategy, Electronic Books, Critical Reading Ability,

ABSTRACT

The purposes of this research were to develop a learning model based on Practical Criticism and the REAP strategy using electronic books to enhance the critical reading abilities of Matthayom 5 students. The research was conducted in four phases: 1) studying the current state of critical reading problems and identifying guidelines for the model's integration; 2) constructing and validating the quality of the learning model; 3) investigating the effects of the model's implementation; and 4) evaluating the implementation of the developed model. The research sample, obtained through simple random sampling, consisted of 40 Matthayom 5 students at Phichit Phittayakhom School during the second semester of the 2025 academic year. Research instruments included semi-structured interviews, a questionnaire on reading instruction problems, suitability assessment forms for the model and its handbook, a critical reading ability test, and a satisfaction survey. Data were analyzed using percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), efficiency criteria (E_1/E_2), a dependent samples t-test, and content analysis.

The research findings were as follows: 1) The current state of critical reading problems among Matthayom 5 students regarding teachers, instructional management, student attitudes, and learning media was overall at a high level ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.76). Specifically, the problem concerning reading materials was at the high

level ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.66), followed by student-related and teacher-related factors, respectively. Experts agreed that integrating Practical Criticism and the REAP strategy via e-Books is a highly appropriate approach for enhancing students' critical reading abilities. 2) The developed learning model comprises seven components: background, principles, objectives, instructional process, content, roles of teachers and students, and measurement and evaluation. The instructional process consists of five systematic steps: Step 1 Motivation; Step 2 Utilizing Prior Experience; Step 3 Exploring Content; Step 4 Exchanging Knowledge; and Step 5 Cognitive Application. The model's suitability was validated at the highest level ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.21), furthermore, the learning model's efficiency (E_1/E_2) when tested on the sample group was 85.62/88.47, meeting the established criteria. 3) The comparison of pre-test and post-test scores demonstrated that the students' critical reading abilities after learning with the developed model were significantly higher than before the intervention at the .05 statistical level. 4) Students' satisfaction toward the learning model based on Practical Criticism and the REAP strategy using electronic books was overall at a highest level level ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.25)

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วิชญาปกรณ์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ประสิทธิประสาทความรู้วิทยา แนะนำ ปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ กอปรด้วยความเมตตาเอาใจใส่ตุจฉามาห้วงใยบุตร อีกทั้งให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา และรองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยากาญจน์ โตพิทักษ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้เสียสละเวลาให้คำแนะนำด้านกระบวนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เสมอมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการวิทยานิพนธ์ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินตะเสนา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.ชญาตี เจริญศรี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้คำแนะนำ ปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงภพ ขุนมธูรส ที่กรุณาชี้แนะ มอบความหวังใยกับผู้วิจัย ต้องสู้ ต้องสู้ จึงจะชนะ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์อย่างทรงคุณค่า

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ช่วยตรวจสอบและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้ถูกต้องสมบูรณ์ รวมถึงครู สวม พิจิตร ที่ได้สละเวลา เพื่อให้สัมภาษณ์ ส่งผลให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลวิจัย ด้วยความตั้งใจ และได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ได้มอบทุนอุดหนุนการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีศักยภาพสูง และขอขอบพระคุณ คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ได้สั่งสอนความรู้ต่าง ๆ รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ของคณะศึกษาศาสตร์ ที่ได้อำนวยความสะดวกให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น พระปลัดสถาพร ปุ่มเป่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชูชาติ คัมขำ และอาจารย์รัตนภรณ์ ทับทิมจันทร์ ที่คอยช่วยเหลือ แบ่งปันความรู้ประสบการณ์ ตลอดจนข้อคิดต่าง ๆ ให้กับผู้วิจัย มิตรภาพที่มอบให้ผู้วิจัยได้มีความสดชื่นสดใสตลอดมา ขอขอบใจครูพัชร ลอยเด่น ที่ช่วยแนะนำการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และครูชัยวัช ธาราใสเย็น ที่เต็มใจช่วยเหลือตลอดมา

เหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่มอบกำลังใจ สนับสนุนในด้านการศึกษาเป็นอย่างดีเสมอมา คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

สมศักดิ์ ปัญจศิล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุุณูปการ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
สมมุติฐานของการวิจัย.....	13
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย.....	15
หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้.....	19
แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Criticism).....	35
กลวิธีอาร์ อี เอ พี.....	49
แนวคิดการอ่าน.....	60
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	86
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	107
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	117

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	118
ขั้นที่ 1 การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบ การเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	121
ขั้นที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของ รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	132
ขั้นที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5.....	164
ขั้นที่ 4 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์ เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5.....	169
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	173
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5 และแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5	173

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5	181
ตอนที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5	200
ตอนที่ 4 ผลการประเมินการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5	201
บทที่ 5 บทสรุป.....	212
สรุปผลการวิจัย.....	213
อภิปรายผลการวิจัย.....	216
ข้อเสนอแนะ.....	228
บรรณานุกรม.....	229
ภาคผนวก.....	243
ประวัติผู้วิจัย.....	292

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 รายชื่อสถานศึกษาและกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร แบ่งตามสหวิทยาเขต.....	7
ตาราง 2 สารที่ 1 การอ่าน ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4-6.....	16
ตาราง 3 การสังเคราะห์ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้.....	21
ตาราง 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้.....	27
ตาราง 5 การสังเคราะห์ความหมายแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ.....	39
ตาราง 6 การสังเคราะห์ความหมายของกลวิธีอาร์ อี เอ พี.....	51
ตาราง 7 กลวิธีกลวิธีอาร์ อี เอ พี ในการจัดการเรียนรู้.....	55
ตาราง 8 การสังเคราะห์ความหมายการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	65
ตาราง 9 การสังเคราะห์ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	73
ตาราง 10 การสังเคราะห์องค์ประกอบความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	75
ตาราง 11 การสังเคราะห์ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	90
ตาราง 12 ขั้นตอนการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแนวทางการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	119
ตาราง 13 รายชื่อสถานศึกษาและกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร.....	121
ตาราง 14 โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนรู้ ด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณระดับมัธยมศึกษา สำหรับครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย.....	123
ตาราง 15 โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	125
ตาราง 16 โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์ เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5....	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตาราง 17 ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	130
ตาราง 18 โครงสร้างของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	134
ตาราง 19 หน่วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหา และจำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ ตามการใช้ รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	151
ตาราง 20 ขั้นตอนการศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5 (Research-R2: Implement).....	163
ตาราง 21 แบบแผนการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5..	165
ตาราง 22 ขั้นตอนการใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ ตามแนวคิด การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5 (Development-D2: Evaluation).....	167
ตาราง 24 ผลการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (ภาพรวม).....	178
ตาราง 25 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน.....	192

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตาราง 26 ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์ เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน.....	194
ตาราง 27 ผลทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน.....	198
ตาราง 28 ผลทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน.....	199
ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยรูปแบบ การเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน.....	201
ตาราง 30 ผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน.....	202
ตาราง 31 ผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน.....	206

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5.....	116
ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	117
ภาพ 3 รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	191
ภาพ 4 สื่อการเรียนรู้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด การวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5.....	286
ภาพ 5 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้านครูผู้สอน.....	287
ภาพ 6 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	288
ภาพ 7 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลอง.....	289
ภาพ 8 การใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง.....	290
ภาพ 9 ผลงานนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง.....	291

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทักษะภาษาไทยทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นเครื่องมือสำคัญที่นักเรียนต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ เพื่อใช้ในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นทักษะในการสื่อสาร (Communication Skills) ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอ่าน นับเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ จำเป็นต่อการพัฒนาสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และการยกระดับจิตใจของมนุษย์ ซึ่ง ศิริพร ลิ้มตระกูล (2537, น. 11) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านทำให้เกิดความคิดด้วยตนเอง ในขณะที่ย่านสามารถวินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ สามารถนำความรู้ ความคิดที่ได้จากการอ่านไปปฏิบัติได้ด้วย การอ่านย่อมต้องอาศัยการวิจยารณญาณ ในการพิจารณาไตร่ตรองข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล ในยุคปัจจุบันที่มีข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก การติดต่อสื่อสารขยายตัวไปหลากหลายรูปแบบ ผู้อ่านจึงต้องอาศัยทักษะการวินิจฉัยเนื้อหาสาระ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และใช้การวิจยารณญาณพิจารณาไตร่ตรองข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล เพื่อนำมาประยุกต์ใช้พัฒนาตนเองและสังคม

การอ่านอย่างมีวิจยารณญาณ (Critical Reading) ถือเป็นทักษะการอ่านในขั้นสูง ที่ผู้อ่าน จะต้องแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น พิจารณาด้วยสติปัญญา มีเหตุผลประกอบการอ่าน และ มีประสบการณ์จากการอ่าน จนผู้อ่านสามารถประเมินค่าโดยมีหลักฐานมาสนับสนุนในการตัดสินใจจากบทอ่านได้ ดังนักวิชาการ อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ (2542, น. 148) ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545, น. 24) และสมถวิล วิเศษสมบัติ (2550, น. 74) ได้สรุปภาพรวมของการอ่านอย่างมีวิจยารณญาณไว้ว่า เป็นทักษะการอ่านที่ไ้รับสารขั้นสูง มิได้หยุดอยู่เพียงการทำความเข้าใจเนื้อหา แต่เป็นกระบวนการทางปัญญาที่บูรณาการการคิดเชิงลึกและคิดสร้างสรรค์เข้าด้วยกัน ดังนั้น การอ่านอย่างมีวิจยารณญาณ ถือได้ว่าเป็นทักษะการอ่านในขั้นสูง โดยผู้อ่านต้องพิจารณาไตร่ตรอง ความสมเหตุสมผล แยกแยะ ข้อเท็จจริง ออกจากข้อคิดเห็นได้ และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่าน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจยารณญาณ ถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล เพราะเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต มีความสำคัญ นักเรียนหรือผู้อ่าน ควรมีกระบวนการคิด ไตร่ตรองและมีวิจยารณญาณอย่างลึกซึ้ง ไม่หลงเชื่อผู้อื่นโดยง่าย ตลอดจนหลงเชื่อโฆษณาที่เกินจริง ดังที่ เฉลิมลาภ ทองอาจ (2552, น. 50) กล่าวถึง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจยารณญาณไว้ว่า เมื่อผู้อ่าน ได้อ่านแล้วสามารถบอกสาระสำคัญ สามารถวิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

ตลอดจนประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ปรากฏในเรื่องได้ สอดคล้องกับ วรรณ บัวเกิด (2557, น. 219) กล่าวถึงความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า ผู้อ่านจำเป็นต้องวิเคราะห์เรื่องราว แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากข้อความ จนตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่ออย่างมีเหตุผล และปิรอสซี อาร์ (Pirozzi, R., 2003, p. 325) ได้กล่าวถึงความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้เช่นกันว่า ผู้อ่านสามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ และสรุปแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเข้าใจในเหตุการณ์ที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นทักษะที่มีความจำเป็นในยุคดิจิทัล เพื่อให้ผู้อ่านสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ เพื่อช่วยให้เป็นผู้อ่านมีความรอบคอบ มีเหตุผลยิ่งขึ้น การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีศักยภาพในการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษามีความจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่ง เพราะความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จะช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนารู้จักการสรุปความสำคัญ การวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้นักเรียนก้าวสู่โลกของการศึกษาทางด้านวิชาการในระดับที่สูงขึ้น อีกทั้งยังก้าวไปสู่ความเป็นพลเมืองของสังคมได้

ความจำเป็นดังกล่าวได้สอดคล้องกับสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา (2564, น. 6 - 7) และ สหรัษฎ พลหาญ (2566, น. 66) ที่ระบุว่า ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill) ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) ของประชากรกลุ่มเจนเนอเรชันซี (Generation Z) และเจนเนอเรชันอัลฟา (Generation Alpha) คือ ทักษะเชิงความรู้พื้นฐานด้านการรู้หนังสือ (Literacy) และทักษะทางสติปัญญาด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เพื่อให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนและพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ นิชชยาวรรณ พันธุ์สุกะ (2566, น. 27) ยังระบุว่า รูปแบบการศึกษาต้องปรับปรุงลักษณะสำคัญ 8 ประการ เช่น ทักษะการเป็นพลเมืองโลก เทคโนโลยี การสื่อสาร และการเรียนรู้จากปัญหา เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนเผชิญหน้าความเปลี่ยนแปลง การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงต้องเริ่มปลูกฝังตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคม

แม้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จะตระหนักถึงความสำคัญและกำหนดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (มาตรฐาน ท 1.1) แต่ในทางปฏิบัติแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษา ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ปรากฏปัญหานักเรียนอ่านหนังสือไม่เข้าใจ

ความหมาย ไม่สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ หรือตีความเนื้อหาเชิงลึกได้ การฉันทน์ รัตนแสนวงษ์ (2555, น. 14-15) ระบุว่า ปัญหาการอ่านไม่รู้เรื่องเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข ขณะที่ พงศ์ศักดิ์ สังขวิทยโณ (2563, น. 1) ชี้ให้เห็นปัญหาระดับบริบท 5 ประเด็น เช่น ระบบการเรียนการสอนไม่เน้น การอ่าน เน้นการอ่านเพื่อสอบ การวัดผลไม่เอื้อต่อการคิด และปัญหาด้านปัจจัยสนับสนุนอีก 7 ประเด็น เช่น ขาดสื่อหนังสือและห้องสมุด โครงการเข้าไม่ถึงประชาชน ขาดงบประมาณ และกระทรวงศึกษาธิการ ยังขาดประสิทธิภาพในการสร้างสังคมแห่งการอ่าน

จากข้อมูลข้างต้นสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม (บุญชอบ สายทอง, พัฒร ลอยเด่น และสุณิสา กันมัลย์, ให้สัมภาษณ์, 27 กันยายน 2566) ที่สะท้อนว่า นักเรียนขาดทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความบทอ่านทั้งประเภทสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ โดยมักใช้ความรู้สึกส่วนตัวมากกว่าเหตุผลในการตัดสินใจ ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปใจความ และประเมินค่าความน่าเชื่อถือได้ จนเกิดปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การถูกหลอกลวงจากการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ที่ไม่ตรงตามข้อมูลโฆษณา นอกจากนี้ งานวิจัยของเฉมณัญญา หลิมพลอย (2564) และรัตนภรณ์ ทับทิมจันทร์ (2565) ยังแสดงการเน้นย้ำว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ ยังขาดเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ ไม่ได้ปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ ตลอดจนคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2562-2563 มีแนวโน้มลดลง ปัญหาเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนากลวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวคิดและกลวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยพบว่า แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Criticism) ของ ไอ. เอ. ริชาร์ด (I. A. Richards, 1929, p. 28) ซึ่งเน้นการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) มุ่งวิเคราะห์องค์ประกอบภายในของบทอ่าน (Intrinsic Elements) เช่น โครงสร้าง คำศัพท์ ภาพพจน์ และสัญลักษณ์ โดยจัดบริบทภายนอกออก เพื่อค้นหาคุณค่าและความหมายเชิงลึก ริชาร์ด เสนอว่าความหมายในบทอ่านประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ เนื้อความ (Sense) ความรู้สึก (Feeling) น้ำเสียง (Tone) และความมุ่งหมาย (Intention) แนวคิดนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในหลักสูตรสากล งานวิจัยของชานาฮาน (Shanahan, 2014, p. 18) การสอนการอ่านอย่างละเอียดในระดับมัธยมศึกษา โดยการอ่านดังกล่าวถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรการสอนภาษาและวรรณกรรมในหลายประเทศ โดยเฉพาะในมาตรฐาน Common Core State Standards (CCSS) ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งกำหนดให้นักเรียน สามารถวิเคราะห์ข้อความโดยอิงจากเนื้อหาภายในบทอ่าน เช่น การหาแนวคิดหลัก การตีความคำสำคัญ และการเชื่อมโยงข้อความ ดังนั้น การวิจารณ์เชิงปฏิบัติของริชาร์ด มีหลักการสำคัญของการวิจารณ์ปฏิบัติ มุ่งเน้น การอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) และคลีนธ์ บรูคส์ (Cleanth Brooks, 1947, p. 35) รวมถึง บาสส์ และลินคอน (Bass & Linkon, 2008, p. 247)

ที่ต่างยืนยันว่าการอ่านอย่างละเอียด สามารถช่วยกระตุ้นการคิดเชิงวิเคราะห์ และส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ดี

ในส่วนของประเทศไทย สุรเดช โชติอุดมพันธุ์ (2559, น. 31 - 33) กล่าวว่า แนวคิดนี้ช่วยยกระดับการวิจารณ์วรรณกรรมให้มีระบบระเบียบชัดเจน งานวิจัยของชลธิรา สัตยาวัฒนา (2512) และดวงมน ปริบูรณ์ (2516) โดยงานวิจัยทั้ง 2 เรื่องนี้ เป็นผู้นำแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติมาใช้ในการเรียนรู้ในประเทศไทย พบว่า การนำการวิจารณ์เชิงปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ช่วยให้นักเรียนเข้าถึงสุนทรียศาสตร์ ระบบสัญลักษณ์ และจินตนาการในวรรณคดีไทยได้ลึกซึ้ง เช่นเดียวกับงานวิจัยในต่างประเทศ บราวน์ เอ. แอล. (Brown, A. L., 2015) คอรี เจย์ วาเลนไทน์ (Cory Jay Valentine 2016) โรบินสัน พี. ที. (Robinson, P. T., 2016) แคทเทอสัน เอ. (Catterson, A., 2017) ทุนู (Tunu, 2023) และออร์วิก (Ohrvik, 2024) ได้ชี้ให้เห็นว่า การอ่านอย่างละเอียด ช่วยเพิ่มผลการเรียนรู้ ความสามารถในการตีความเชิงโครงสร้าง และสามารถปรับใช้กับการอ่านสื่อในบริบทดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้เป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การอ่านบทอ่านโดยปราศจากบริบทภายนอก 2) การวิเคราะห์โครงสร้างและสัญลักษณ์ 3) การแยกแยะความหมายจากรายละเอียดภายใน 4) การสรุปและวิจารณ์ความหมาย และ 5) การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

นอกจากนี้ การเสริมสร้างกลวิธีการเรียนรู้ ที่มีปฏิสัมพันธ์สามารถทำได้โดยใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี (REAP Strategy) ซึ่งพัฒนาโดย Eanet & Manzo (1976) เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน การคิด และการเขียนควบคู่กันไป ผ่านการกระตุ้นความคิดขั้นสูง กลวิธีนี้มี 4 ขั้นตอนสำคัญ คือ

1. Read (R): การอ่านบทความเพื่อจับใจความสำคัญ
2. Encode (E): การสรุปและถ่ายทอดข้อมูลตามความเข้าใจด้วยภาษาของตนเอง
3. Annotate (A): การเขียนอธิบาย บันทึกผลการวิเคราะห์และวิจารณ์
4. Ponder (P): การพิจารณาไตร่ตรอง สะท้อนผลเพื่อสร้างความคิดในระดับที่สูงขึ้น

งานวิจัยของกมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2554) วีรภัทร ศุภรสิงห์ (2562) และอิสริยาภรณ์ พิงจิตร (2565) รวมถึงการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ ฟิตรี รายนี สิริเกการ์ (Fitri Rayani Siregar, 2023) และปุตรา แอนเดียร์ส แดนนี (Putra Andreas Dandy, 2023) ต่างยืนยันว่า กลวิธีอาร์ อี เอ พี ช่วยแก้ปัญหาการขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ช่วยให้นักเรียนสร้างความเข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้ง มีความกระตือรือร้น และช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และการคิดเชิงวิพากษ์ให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียนในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงเลือกนำเสนอผ่านสื่อ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ซึ่งเป็นเอกสารดิจิทัลที่ผสมผสานสื่อหลายมิติ (Text, Sound, Images, Animation, Video) มีระบบเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์ (Interactive Links

Hyperlink) และสามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา ดังที่ เชาวลิท ประดิษฐ์ (2550, น. 1) ประภทพงษ์ จิตตะ (2555, น. 11) เขมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2559, น. 44) บาร์เกอร์ (Barker, 1992, p. 139) และราโอ (Rao, 2004, p. 155) ได้สรุปองค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย โครงสร้างภายนอก และองค์ประกอบเนื้อหาที่มีเดียที่ช่วยดึงดูดความสนใจและอธิบายเรื่องที่ซับซ้อน งานวิจัยของพัชร สุขสabay (2554) ปรัชพล ชั่วเจริญ (2558) ขวัญฤทัย จำปาศักดิ์ (2560) มุณีเร้าะ ผดุง (2560) และมาร์ค เอ็น. เจนเซน (Mark N. Jensen, 2019) ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ ช่วยยกระดับความสามารถในการอ่านจับใจความ การอ่านเชิงวิเคราะห์ และสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้อย่างยั่งยืน

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า การผสมผสานแนวทางการวิจารณ์เชิงปฏิบัติที่เน้นการอ่านอย่างรายละเอียด มีความลุ่มลึก เข้ากับกลวิธีอาร์ อี เอ พี ที่มีขั้นตอนการจัดระเบียบความคิดและการเขียนสื่อสารอย่างมีระบบ โดยนำเสนอผ่านสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงง่ายและมีปฏิสัมพันธ์สูง จะช่วยส่งเสริมความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทางการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแนวทางการใช้แนวทางการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทางการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.1 เพื่อสร้างและประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทางการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.2 เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทางการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

4. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
2. ได้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีคุณภาพสำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
3. นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
4. เป็นแนวทางให้กับผู้สอนรายวิชาภาษาไทย ในการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่เป็นรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีขอบเขตการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแนวทางการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
2. สภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. แนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนรายวิชาภาษาไทย ไม่ต่ำกว่า 5 ปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 12 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จากโรงเรียนทั้ง 4 สหวิทยาเขต แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sample) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 รายชื่อสถานศึกษาและกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร แบ่งตามสหวิทยาเขต

สหวิทยาเขต	รายชื่อสถานศึกษา (แห่ง)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
สหวิทยาเขตเมืองพิจิตร	โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม	1
	โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม	1
	โรงเรียนสากเหล็กวิทยา	1
สหวิทยาเขตตะพานหิน	โรงเรียนตะพานหิน	1
	โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา	1
	โรงเรียนวังสำโรงวังหว่า	1
สหวิทยาเขตสามง่าม	โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์	1
	โรงเรียนเนินปอรั้งนักษนุทิศ	1
	โรงเรียนวังโมกข์พิทยาคม	1
สหวิทยาเขตบางมูลนาก	โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม	1
	โรงเรียนโพธิ์ธรรมสุวัฒน์	1
	โรงเรียนโพธิ์ไทรงามวิทยาคม	1
รวม	12	12

2. นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 11 ห้องเรียน จำนวน 335 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีคุณสมบัติตรงกับผู้วิจัยกำหนด

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาไทย ในมหาวิทยาลัยของรัฐ เขตภาคเหนือ ปฏิบัติหน้าที่มาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีคุณสมบัติตรงกับผู้วิจัยกำหนด

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
2. ปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. แนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของงานวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้
3. เนื้อหาที่ใช้พัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ในรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยแบ่งออกเป็น 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 14 ชั่วโมง ดังนี้
 - 3.1 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “ข่าว”
 - 3.2 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “โฆษณา”
 - 3.3 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “บทความ”
 - 3.4 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “สารคดี”
 - 3.5 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “กวีนิพนธ์”

ทั้งนี้ เนื้อหาบทอ่านได้มาจากการสำรวจจากความสนใจตามความต้องการในการอ่านของนักเรียน และสอดคล้องกับตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ โดยมีคุณสมบัติ ได้แก่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ทำการสอนในมหาวิทยาลัย หรือครูที่มีวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญขึ้นไป ซึ่งมีประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี ได้แก่
 - 1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน
 - 1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน
 - 1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน
 - 1.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 ท่าน

2. แหล่งข้อมูลสำหรับหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1 กลุ่มทดลองรายบุคคล ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 3 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ปรับปรุงความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 กลุ่มทดลองภาคสนาม ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5/5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 40 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้
2. ประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนรู้ไปทดลองใช้ในรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยแบ่งออกเป็น 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 14 ชั่วโมง ได้แก่

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “ข่าว”

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “โฆษณา”

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “บทความ”

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “สารคดี”

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “กวีนิพนธ์”

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 11 ห้องเรียน รวม 423 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 40 คน ได้แก่ ห้อง ม.5/5 ซึ่งการสุ่มห้องเรียนได้มาจากการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินรูปแบบการเรียนรู้มุ่งเน้นการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 40 คน ได้แก่ ห้อง ม.5/5 ซึ่งการสุ่มห้องเรียนได้มาจากการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปร ได้แก่ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ทักษะการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เพื่อทำความเข้าใจองค์ประกอบภายในของบทอ่าน 4 ประการ ได้แก่ เนื้อความ ความรู้สึก น้ำเสียง และความมุ่งหมาย ตามแนวคิดของ ไอ. เอ. ริชาร์ดส์ (I. A. Richards) โดยดำเนินการผ่าน 5 ขั้นตอนปฏิบัติ คือ การอ่านสรุปความ การอ่านวิเคราะห์ การอ่านตีความ การอ่านอย่างพินิจพิจารณา และการแสดงความคิดเห็นต่อบทอ่าน ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน

2. กลวิธีอาร์ อี เอ พี หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งพัฒนาทักษะการอ่าน การคิด และการเขียนไปพร้อมกันอย่างเป็นระบบ พัฒนาขึ้นโดย เอเนต และแมนโซ (Eanet & Manzo) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และโต้ตอบกับบทอ่าน ประกอบด้วย กระบวนการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 Read การอ่านข้อความ นักเรียนได้รับบทอ่านและศึกษาบทอ่านที่กำหนดจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ขั้นที่ 2 Encode การบันทึกข้อมูล นักเรียนแปลความและร่วมกันสรุปบทอ่านจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยภาษาของตนเอง

ขั้นที่ 3 Annotate การเขียนอธิบาย นักเรียนเขียนบันทึก นำเสนอความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ

ขั้นที่ 4 Ponder การพิจารณาไตร่ตรอง นักเรียนประเมินและสรุปความรู้ที่ได้รับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน พร้อมทั้งเชื่อมโยงสู่การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง นวัตกรรมสื่อการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยที่นำเสนอเนื้อหาในรูปแบบดิจิทัล (Digital Format) ซึ่งบูรณาการข้อความ ภาพนิ่ง หรือเสียงเข้าด้วยกัน โดยสามารถแสดงผลผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ภายในเล่มมีบทอ่านที่คัดสรรตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางฯ 5 ประเภท ประกอบด้วยเนื้อหาบทอ่าน จำนวน 5 ประเภท ดังนี้

3.1 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณข่าว หมายถึง การพิจารณาโดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์และประเมินค่า สารประเภทการรายงานเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ และเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ

3.2 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโฆษณา หมายถึง การพิจารณาสื่อที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อใช้โฆษณาในยุคดิจิทัลและโซเชียลมีเดีย โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์กลวิธีโน้มน้าวใจผู้บริโภค

3.3 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณบทความ หมายถึง การพิจารณาบทความ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนวิเคราะห์โครงสร้าง แนวคิดหลัก และตรวจสอบความถูกต้องของเหตุผล ซึ่งทำให้เนื้อหาบทอ่านมีความที่น่าสนใจในสถานการณ์ปัจจุบัน และสะท้อนภาพของสังคม

3.4 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณสารคดี หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่นำเสนอเรื่องราวหรือข้อเท็จจริง โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์กลวิธีเรียบเรียงอย่างมีเหตุผล ซึ่งทำให้เนื้อหาบทอ่านมีความน่าสนใจในสถานการณ์ปัจจุบัน

3.5 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณกวีนิพนธ์ หมายถึง การพิจารณาวรรณกรรม โดยมุ่งเน้นกระบวนการตีความ การสังเกตการใช้ภาษา และการวิเคราะห์คุณค่าที่แฝงอยู่ในถ้อยคำ ซึ่งทำให้เนื้อหาบทอ่านมีความที่น่าสนใจ และสะท้อนภาพของสังคม

4. รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง แบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติและกลวิธีอาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 รูปแบบการเรียนรู้นี้ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาของรูปแบบ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา บทบาทครู

และบทบาทนักเรียน และการวัดและประเมินผล โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างแรงจูงใจ เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนได้สำรวจความต้องการ และกำหนดเป้าหมายในการอ่านของนักเรียนเอง โดยครูกระตุ้นความสนใจของนักเรียนผ่านการตั้งคำถาม และชวนอภิปราย พร้อมทั้งเชื่อมโยงประสบการณ์ความรู้เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านแล้ว แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อวางแผนในการอ่านบทอ่านต่อไป

ขั้นที่ 2 รู้ใช้ประสบการณ์ เป็นขั้นที่ครูทบทวนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการอ่าน และการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ด้วยการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) แล้วครูถามคำถามนักเรียน เพื่อวัดความเข้าใจของนักเรียน และให้นักเรียนฝึกอ่านบทอ่านจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้หลักการอ่านอย่างละเอียด เพื่อให้นักเรียนทำความเข้าใจบทอ่าน

ขั้นที่ 3 สรรคสารค้นคว้า เป็นขั้นที่นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 5 คน โดยแต่ละกลุ่ม ได้รับบทอ่านจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ให้นักเรียนค้นคว้าและเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างมีเหตุผล โดยให้นักเรียนใช้หลักการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ การอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ให้เป็นข้อสรุป พร้อมทั้งบันทึกข้อสรุปที่ค้นพบ

ขั้นที่ 4 นำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอข้อมูลที่สรุปได้จากการวิเคราะห์ ตีความและประมวลเป็นข้อสรุปอย่างมีเหตุผล หลังจากแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อสรุปแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากข้อสรุปนั้น

ขั้นที่ 5 ควบคู่คิดประยุกต์ใช้ นักเรียนพิจารณาและสรุปความรู้ที่ได้รับจากบทอ่านที่แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอและนักเรียนเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับและข้อค้นพบที่ได้จากการอ่าน บทอ่านกับการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

5. คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง เอกสารเชิงปฏิบัติการที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ สำหรับครูผู้สอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนรูปแบบการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงในชั้นเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คู่มือการเรียนรู้นี้มีองค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ คำชี้แจง กระบวนการจัดกิจกรรม โครงสร้างแผนการจัดกิจกรรม แผนการจัดกิจกรรม และเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

6. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 หมายถึง ระดับคุณภาพและสมรรถนะของรูปแบบการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งต้องผ่านการทดสอบและประเมินผลตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประเมินจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ที่นักเรียนทั้งหมดทำได้จากกิจกรรมระหว่างการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยกำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากการประเมิน ประเมินจากร้อยละ ของคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียน โดยกำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

7. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถด้านการอ่าน ขั้นสูงในรายวิชาภาษาไทย ที่นักเรียนต้องใช้กระบวนการทางสติปัญญาในการพิจารณา ไตร่ตรอง และ ตีความสารอย่างรอบคอบ เพื่อให้เข้าใจความหมายโดยนัย การใช้ภาษา และสามารถประเมินค่า สิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล โดยวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ แบบทดสอบความสามารถแบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ โดยครอบคลุมองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ดังนี้

7.1 ความเข้าใจแนวคิดและสาระสำคัญของบทอ่าน นักเรียนสามารถสรุปใจความ สำคัญ และเข้าถึงสาระของเรื่อง

7.2 การวิเคราะห์เนื้อหาของบทอ่าน นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น เข้าใจน้ำเสียง ทักษะคติ ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลและเหตุผลของผู้เขียน

7.3 การประเมินคุณค่าและตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน นักเรียนสามารถประเมิน ความน่าเชื่อถือ ตัดสินข้อคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และเชื่อมโยงความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้

8. ความพึงพอใจ หมายถึง ทักษะคติ หรือความรู้สึกในทางบวกของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ครอบคลุมทั้งด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอน และการวัดและประเมินผล ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

สมมุติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้
 - 1.2 คุณภาพผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม
สาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัด
3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้
 - 3.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้
 - 3.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้
 - 3.3 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้
 - 3.4 การประเมินรูปแบบการเรียนรู้
4. แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ
 - 4.1 ความเป็นมาของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ
 - 4.2 ความหมายของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ
 - 4.3 หลักการของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ
 - 4.4 ขั้นตอนของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ
 - 4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ
5. กลวิธีอาร์ อี เอ พี
 - 5.1 ความหมายของกลวิธีอาร์ อี เอ พี
 - 5.2 ขั้นตอนของกลวิธีอาร์ อี เอ พี
 - 5.3 การนำกลวิธีอาร์ อี เอ พี ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 5.4 ประโยชน์ของกลวิธีอาร์ อี เอ พี
 - 5.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี
6. แนวคิดการอ่าน
 - 6.1 ความหมายของการอ่าน

- 6.2 ความสำคัญของการอ่าน
- 6.3 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 6.4 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 6.5 หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 6.6 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 6.7 การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 6.8 ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 6.9 การวัดและประเมินความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 6.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 7. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 7.1 ความเป็นมาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 7.2 ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 7.3 ประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 7.4 องค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 7.5 การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 7.6 ประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
 - 7.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 8. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
 - 8.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 8.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
 - 8.3 การวัดและการประเมินความพึงพอใจ
 - 8.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
- 9. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับนี้จัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เริ่มใช้นำร่องครั้งแรกในปีการศึกษา 2552 และบังคับใช้ทั่วประเทศในทุกชั้นเรียนปีการศึกษา 2555 และมีการปรับปรุงล่าสุดใน พ.ศ. 2560 แบ่งเป็นการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย ความสำคัญของการเรียนภาษาไทย การเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และคุณภาพผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 21 - 22) ได้กล่าวถึง สาระที่ 1 การอ่าน ดังนี้

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน และกำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้

ตาราง 2 สาระที่ 1 การอ่าน ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน 2. ตีความ แปลความ ขยายความ เรื่องที่อ่าน 3. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล 4. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่าเพื่อความรู้ความคิด ไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา 5. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล 6. ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด 7. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิดผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน 8. สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ 9. มีมารยาทในการอ่าน	การอ่านจับใจความสื่อต่าง ๆ เช่น ข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน บทความ นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย วรรณกรรมพื้นบ้าน วรรณคดีในบทเรียน บทโฆษณา สารคดี บันทึกคดี ปาฐกถา พระบรมราโชวาท เทศนา คำบรรยาย คำสอน บทร้อยกรองร่วมสมัย บทเพลง บทอาเศียรวาท คำขวัญ มารยาทในการอ่าน

2. คุณภาพผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจ ดีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นได้แย่ง และเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความ จากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่าง ๆ เขียนบันทึกรายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิง ผลิตรายงานของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่น และนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจารณญาณในการเลือก เรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตมีทักษะการพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะ ได้แย่ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ โคลง ร่าย และฉันท์ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการ สร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและเข้าใจภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการให้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

วิเคราะห์ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษา และวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ นำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย สามารถสรุปได้ว่า มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ ดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่านนั้น ด้านการอ่านผู้เรียนต้องเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง สามารถ วิเคราะห์ วิจารณ์ เรื่องที่อ่าน ตลอดจนสังเคราะห์ ประเมินค่า นำความรู้ที่ได้จากการอ่านใช้พัฒนา ตนเอง และนำไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม

ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม เพื่อประโยชน์ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และแนวคิด ดังต่อไปนี้

สาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ได้กำหนด สาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดการเรียนรู้ในสาระที่ 1 การอ่าน ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 2 - 3) กำหนดมาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่าน สร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

- ม. 4-6/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง ไพเราะเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
- ม. 4-6/2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน
- ม. 4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล
- ม. 4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต
- ม. 4-6/5 วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
- ม. 4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด
- ม. 4-6/7 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบความแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ รายงาน
- ม. 4-6/8 สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ
- ม. 4-6/9 มีมารยาทในการอ่าน

จากสาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามมาตรฐาน ท 1.1 บูรณาการการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กลวิธีอาร์ อี เอ พี และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 อย่างเป็นระบบ ผ่าน 4 ขั้นตอนหลัก เริ่มจากขั้นตอนการอ่าน (Read) เพื่อจับใจความและตีความ (ม.4-6/2) ควบคู่การตอบคำถามในเวลาที่กำหนด (ม.4-6/6) เข้าสู่ขั้นตอนการบันทึก (Encode) ด้วยการจัดระเบียบความคิดผ่านผังความคิด (ม.4-6/7) ต่อด้วยขั้นตอนการเขียนอธิบายและวิจารณ์ (Annotate) เพื่อบันทึกการวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นโต้แย้งอย่างมีเหตุผล (ม.4-6/3, ม.4-6/5) และขั้นตอนการพิจารณาไตร่ตรอง (Ponder) เพื่อคาดคะเนเหตุการณ์และประเมินค่านำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาชีวิต (ม.4-6/4) โดยมี

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นนวัตกรรมยุคดิจิทัลที่ช่วยขยายขอบเขตให้นักเรียนสืบค้นและสังเคราะห์ความรู้มาพัฒนาตนเอง (ม.4-6/8) ได้อย่างลุ่มลึกและมีหลักฐานอ้างอิงที่หนักแน่น

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้ เปรียบเสมือนแบบแผนการเรียนรู้ที่วางไว้ โดยมีการออกแบบตามหลักการแนวคิด หรือทฤษฎีต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้

ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ หรือรูปแบบสอน (Instructional Model) นั้น มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2537, 140) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ ไว้ 2 ประการ คือ

1. รูปแบบการเรียนรู้เป็นกิจกรรมการสอนหรือวิธีสอน
2. รูปแบบการเรียนรู้เป็นโครงสร้างที่แสดงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการสอนที่จะมาใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ทศนา แคมมณี (2552, น. 477) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ เป็นแบบแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดเป็นระบบอย่างสัมพันธ์กันสอดคล้องกับทฤษฎีหรือหลักการเรียนรู้และได้รับการพิสูจน์ทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบนั้น ๆ

อังคณา อ่อนธานี (2552, น. 22) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นแบบหรือแผนของการสอน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกระทำอย่างเป็นระบบระเบียบ ตามหลักปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีหรือความเชื่อต่าง ๆ แสดงถึงความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดผลต่อผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการสอนนั้น

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556, น. 60) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ เป็นแบบแผนเชิงปฏิบัติการเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบและมีจุดมุ่งหมายที่เฉพาะ

ชนาธิป พรกุล (2557, น. 122) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นแบบแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดระบบ มีความสอดคล้องกับทฤษฎีหรือหลักการ เรียนรู้ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ หรือทดสอบแล้วว่ามีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดผลการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เซย์เลอร์ วิลเลียม และอาร์เธอร์ (Saylor, William & Arthur, 1981, p. 271) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า แบบหรือแผนของการสอนที่มีการจัดกระทำพฤติกรรมขึ้นจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีความแตกต่างกัน เพื่อจุดมุ่งหมายหรือเน้นเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง

เอกเจน และคัวซ์ค (Eggen & Kauchak, 2006, p. 21) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการออกแบบกระบวนการสอนโดยมีรากฐานจากทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์

จอยซ์ และเวลล์ (Joyce & Weil, 2015, p. 5) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นรายละเอียดที่มีการจัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการแนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งมีการจัดกระบวนการขั้นตอนในการเรียนรู้ โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้าไปช่วยในการเรียนรู้ โดยเป็นไปตามหลักการที่ขึ้นถือและได้รับการพิสูจน์และทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนได้

ตาราง 3 การสังเคราะห์ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้

ประเด็น	นักวิชาการ						สรุป ความหมาย ของรูปแบบ การเรียนรู้
	บุญชม ศรีสะอาด (2537)	ทีศนา แขมมณี (2552)	อังคณา อ่อนธานี (2552)	บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556)	ชนาธิป พรกุล (2557)	เชย์เลอร์ วิลเลียม และอาร์เธอร์ (Saylor, William & Arthur, 1981)	จอห์น และเวลล์ (Joyce & Weil, 2015)
รูปแบบการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมหรือ กระบวนการสอน	เป็นกิจกรรม หรือวิธีสอน	เป็นแบบแผน การดำเนิน การสอน	เป็นแบบ หรือแผน ของการสอน	เป็นแบบแผน เชิงปฏิบัติการ	เป็นแบบแผน การดำเนิน การสอน	เป็นการออกแบบ กระบวนการสอน ขั้นตอน	เป็นแบบแผน หรือกระบวนการ การสอน
	การจัดตั้งประกอบ โครงสร้าง ที่แสดงถึง องค์ประกอบ	การจัดตั้งเป็น ระบบอย่าง สัมพันธ์กัน	จัดทำ อย่างเป็น ระบบระเบียบ	จัดทำขึ้น อย่างเป็น ระบบ	ได้รับการจัด อย่างเป็น ระบบ	จัดทำ อย่างเป็นระบบ ระเบียบ	การจัด องค์ประกอบ อย่างเป็นระบบ
สอดคล้องกับทฤษฎี และหลักการเรียนรู้	สอดคล้องกับทฤษฎี และหลักการเรียนรู้	สอดคล้อง กับทฤษฎี และหลักการ เรียนรู้	ตามหลัก ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี	สอดคล้อง กับทฤษฎี และหลักการ	มีรากฐานจาก ทฤษฎีการเรียนรู้	ตามหลัก ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี	ยึดตามทฤษฎี และหลักการ
ประสิทธิภาพ ในการบรรลุผล ตามจุดมุ่งหมาย	ทดสอบว่า มีประสิทธิภาพ	ทดสอบว่า มีประสิทธิภาพ	ทดสอบว่ามี ประสิทธิภาพ	ทดสอบว่ามี ประสิทธิภาพ	ทดสอบว่ามี ประสิทธิภาพ	ทดสอบว่า มีประสิทธิภาพ	ผ่านการทดสอบ ประสิทธิภาพ

นักวิชาการ						สรุป
ประเด็น	บุญชม ศรีสะอาด (2537)	ทศนา เขมมณี (2552)	อังคณา อ่อนธานี (2552)	บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556)	ขนาธิป พริกฤ (2557)	เจย์เลอร์ วิลเลียม เอกเจน และคัวซ์ จอยซ์ และเวลล์ (Joyce & Weil, 2015)
	ประเต็น					ของรูปแบบการเรียนรู้
ความสัมพันธ์และสะท้อนปรัชญาแนวคิด หรือความเชื่อ	เกิดผลตาม วัตถุประสงค์ ที่วางไว้	เกิดการเรียนรู้ ตามจุดมุ่งหมาย	เกิดผลต่อ นักเรียนตาม จุดมุ่งหมาย	มีจุดมุ่งหมาย เฉพาะ	เกิดการเรียนรู้ ตามจุดมุ่งหมาย หรือเน้นเฉพาะ เจาะจง	บรรลุตาม วัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย

จากตาราง 3 สรุปความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ ได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบและเป็นแบบแผน โดยมีองค์ประกอบและขั้นตอนที่ชัดเจนมีการใช้ทฤษฎีและหลักการที่ได้รับการพิสูจน์ว่ามีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ประกอบด้วย รูปแบบการเรียนรู้เป็นกิจกรรมหรือกระบวนการสอน การจัดองค์ประกอบและขั้นตอนที่เป็นระบบ สอดคล้องกับทฤษฎีและหลักการเรียนรู้ ประสิทธิภาพในการบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย และแสดงความสัมพันธ์และสะท้อนปรัชญา แนวคิด หรือความเชื่อ

2. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้ มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญหลายประการ มีนักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2549, น. 27-29) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

1. ครูหรือผู้สอน ควรจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพที่ดี มีเทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลาย ประยุกต์ได้เหมาะสมกับเนื้อหา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

2. นักเรียน ควรได้รับการแนะนำและจัดประสบการณ์ให้มีพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยพยายามจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า และเลือกใช้สื่อการสอนอย่างเหมาะสม

3. สิ่งที่จะสอน ได้แก่ เนื้อหาสาระที่มีความสัมพันธ์และเหมาะสม มีความน่าสนใจ รวมถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ก่อนทำการสอนผู้สอนควรศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร ให้ทราบถึงหลักการ จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ แนวทางการสอน และการวัด และประเมินผล การสอนที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

3.1 ส่งเสริมนักเรียนในการลงมือปฏิบัติจริง ให้นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ

3.2 ส่งเสริมนักเรียนให้ทำงานเป็นกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม

3.3 มีการตอบสนองความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนมีความสุข ความสนใจ และความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

3.4 มีการสอนแบบบูรณาการ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร

3.5 เลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา

3.6 มีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน

3.7 ส่งเสริมการคิด โดยการใช้คำถาม หรือการให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น คิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ เกี่ยวกับสถานการณ์ หรือปัญหาต่าง ๆ

3.8 ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียน ในการคิดหรือทำสิ่งใหม่ ๆ

3.9 มีการสร้างแรงจูงใจระหว่างการเรียนรู้การสอน ได้แก่ การให้รางวัล การลงโทษ การชมเชย การติเตียน การสอบ การให้คะแนนแข่งขัน การให้เครื่องหมายเชิดชูเกียรติ เพื่อกระตุ้นเร้าความสนใจของนักเรียน

3.10 ส่งเสริมการมีประชาธิปไตยในห้องเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น รับฟังผู้อื่น และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

3.11 กระตุ้นเร้าความสนใจก่อนการเรียนรู้การสอน

3.12 มีการประเมินผลตลอดเวลา ได้แก่ การสังเกต การซักถาม การทดสอบ เพื่อสามารถจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามจุดประสงค์มากที่สุด

รสริน เจริญสง (2554, น. 62 - 63) ได้กล่าวถึงสรุปองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้การสอนได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ เป็นการนำความเชื่อ ทฤษฎี หลักการ แนวคิดที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้หรือการสอน มาใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ซึ่งต้องตรวจสอบคุณภาพในสถานการณ์จริง และนำมาประเมินผล แก้ไขปรับปรุงรูปแบบก่อนเผยแพร่ เพื่อให้สามารถใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามแนวคิด

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้

4. การประเมินผลตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556, น. 60) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่ผู้สอนควรคำนึงถึง ดังต่อไปนี้

1. หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการออกแบบและการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบการสอน

2. จุดประสงค์ของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวัง หรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการสอน

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ระบุถึงขั้นตอน วิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน

4. การวัดและการประเมินผล เป็นส่วนของการประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ทิตนา แชมมณี (2560, น. 221 - 222) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนรู้ นั้น ๆ
2. มีการบรรยายหรืออธิบายลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการ
3. มีการจัดระบบ โดยการกำหนดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ เพื่อให้สามารถนำนักเรียนไปสู่เป็นเป้าหมายของรูปแบบการเรียนรู้นั้น ๆ
4. มีการอธิบายเกี่ยวกับวิธีการสอนหรือเทคนิคต่าง ๆ ที่จะช่วยให้กระบวนการจัดการเรียนรู้นั้นเกิดประโยชน์สูงสุด

อเรนดส์ อาร์. ไอ. (Arends, R. I., 1999, p. 7) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่

1. หลักการตามแนวคิดทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ
2. ผลการเรียนรู้ที่ต้องการ
3. วิธีสอนที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ
4. สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนที่นำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่ต้องการ

จอยซ์ และเวลล์ (Joyce & Weil, 2004, p. 2) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. แนวคิดและหลักการของรูปแบบ ซึ่งจะเป็นตัวชี้้นำในการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น ซึ่งอาศัยความเชื่อ แนวคิด ทฤษฎี ที่ใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น
3. เนื้อหา เป็นเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ที่จะใช้ในการเรียนการสอน
4. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกิจกรรม วิธีการ และขั้นตอนของการปฏิบัติในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

มอร์ (Moore, 2015, pp. 170 - 171) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า 7 ประการ ได้แก่

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์สถานการณ์การเรียนรู้ โดยพิจารณาถึงความต้องการของนักเรียน สังคม และเนื้อหาวิชา ซึ่งเปรียบเทียบเนื้อหาความรู้มาตรฐานของนักเรียนกับสิ่งที่ต้องการรู้ แล้วจึงกำหนดแนวคิดที่ต้องการสอน

2. ขั้นวางแผน มีการร่างข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ ที่มา ลำดับของเนื้อหา และเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. ขั้นออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วเลือกวิธีสอนและกิจกรรมที่จะใช้จัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์
4. ขั้นแนะนำกิจกรรม ครูเป็นผู้แนะนำกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน โดยอ้างอิงถึงความรู้เดิม ทฤษฎีการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนการสอน
5. ขั้นประเมินผล เป็นการกำหนดเพื่อมีการตรวจสอบว่านักเรียนนั้นบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยใช้วิธีการทดสอบ หรือการนำเสนอผลงาน
6. ขั้นสะท้อนผล เป็นสิ่งที่ผู้สอนควรสะท้อนผลจากการวิเคราะห์ชั้นที่สอนว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ หรือควรมีการจัดการเรียนรู้ซ้ำอีกครั้ง
7. ขั้นติดตามผล เป็นการเสริมข้อมูลที่นักเรียนได้เรียนรู้แล้วให้ครบถ้วนสมบูรณ์ จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปเป็นตารางสังเคราะห์ได้ ดังนี้

ตาราง 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้

ประเด็น	นักวิชาการ					สรุปองค์ประกอบ ของรูปแบบ การเรียนรู้
	วาร์ริตัน แก์วไร (2549)	รสริน เจิมไธสง (2554)	บุญเลียง ทุมทอง (2556)	พัฒนา แฮมมิลี (2560)	อเรนดส์ อาร์. ไอ. (Arends, R. I., 1999)	มอร์ (Moore, 2015)
หลักการของรูปแบบ การเรียนรู้	เน้นความรู้ ความสามารถ และเทคนิค การสอนของครู	ความเชื่อ แนวคิด ทฤษฎี พื้นฐาน	ความเชื่อ แนวคิด ทฤษฎี พื้นฐานในการ ออกแบบ	ปรัชญาทฤษฎี หลักการ แนวคิดทฤษฎี พื้นฐาน หรือ ความเชื่อ	แนวคิดหลักการ ทฤษฎี และ ความเชื่อ	หลักการและ แนวคิดพื้นฐาน และการเรียนรู้
	วัตถุประสงค์ พฤติกรรมตาม จุดมุ่งหมาย ที่กำหนดไว้	การกำหนด และตรวจสอบ วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์	ความคาดหวัง หรือสิ่งที่ต้องการ ให้เกิดขึ้น	การนำนักเรียน ไปสู่เป้าหมาย ที่ต้องการได้รับ ของรูปแบบ	ความคาดหวัง ความต้องการ ให้เกิดขึ้น	วัตถุประสงค์และ ความคาดหวัง ที่ต้องการให้เกิดขึ้น
กระบวนการหรือ ขั้นตอนการเรียนรู้	การจัด ประสบการณ์ และกิจกรรม ให้นักเรียน	กระบวนการ จัดการเรียนรู้ ประสบการณ์ และกิจกรรม ให้นักเรียน	ขั้นตอน วิธีการ และกิจกรรม การสอน	การจัดระบบ และลักษณะ การเรียนรู้ วัตถุประสงค์	กิจกรรม วิธีการ และขั้นตอน ปฏิบัติ	กระบวนการและ ขั้นตอนการเรียนรู้ วางแผนออกแบบ และแนะนำ กิจกรรม
	การประเมินผล ตลอดเวลาด้วย การสังเกตและ ซักถาม	การประเมินผล ตามรูปแบบ การเรียนรู้	การวัดและ การประเมินผล ตามวัตถุประสงค์	การวัดและ การประเมินผล ตามวัตถุประสงค์	การวัดและ การประเมินผล ตามวัตถุประสงค์	การวัดและ การประเมินผล ตามวัตถุประสงค์

นักวิชาการ						
ประเด็น	วาริรัตน์ แก้วอุไร (2549)	รสริน เจริมไธสง (2554)	บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556)	ทีศนา แคมมณี (2560)	อเรนดัล อาร์. ไอ. (Arends, R. I., 1999)	จอยซ์ และเวลล์ (Joyce & Weil, 2004)
การออกแบบเนื้อหา สื่อ และเทคนิค	สาระที่ เหมาะสม สื่อ การสอน และ กิจกรรม ที่หลากหลาย		การกำหนด เนื้อหาและ กิจกรรม	วิธีสอนหรือ เทคนิคต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ สูงสุด	สิ่งแวดล้อม ในการเรียน การสอน	เนื้อหาหรือ สาระที่จะใช้ ในการสอน
						การวิเคราะห์ เนื้อหา รายวิชาและ มาตรฐาน

สรุปองค์ประกอบ
ของรูปแบบ
การเรียนรู้

เนื้อหา สื่อ เทคนิค
และการกิจกรรม

การวิเคราะห์
เนื้อหา
รายวิชาและ
มาตรฐาน

เนื้อหาหรือ
สาระที่จะใช้
ในการสอน

สิ่งแวดล้อม
ในการเรียน
การสอน

วิธีสอนหรือ
เทคนิคต่าง ๆ
เพื่อประโยชน์
สูงสุด

การกำหนด
เนื้อหาและ
กิจกรรม

สาระที่
เหมาะสม สื่อ
การสอน และ
กิจกรรม
ที่หลากหลาย

จากตาราง 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบหลักของรูปแบบการเรียนรู้จากนักวิชาการสรุปได้ว่ารูปแบบการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) กระบวนการหรือขั้นตอนการเรียนรู้ มีกระบวนการและขั้นตอนการเรียนรู้ที่ระบุชัดเจนเพื่อให้การเรียนรู้บรรลุเป้าหมาย 2) หลักการของรูปแบบการเรียนรู้ มีความสำคัญของการใช้หลักการหรือแนวคิดทางทฤษฎีที่ชัดเจนเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ 3) วัตถุประสงค์ เพื่อระบุถึงความคาดหวังหรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้ 4) การประเมินผล เพื่อตรวจสอบการบรรลุตามจุดประสงค์ของนักเรียน และ 5) การออกแบบและพัฒนาเนื้อหาสาระ การใช้เทคนิคและวิธีการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมเน้นกิจกรรมที่หลากหลายและพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อการให้ความสำคัญกับนักเรียน

3. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ นั้น นักวิชาการได้ให้กล่าวไว้ ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (2550, น. 39 - 40) ได้กล่าวถึงการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เริ่มจากการเขียนวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ศึกษาทฤษฎี หลักการ ที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากนั้นเขียนโครงสร้าง ขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้าง หรือขั้นตอน โดยผู้เชี่ยวชาญ ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงโครงสร้าง เพื่อให้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้

2. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ เป็นการนำรูปแบบไปใช้ในสถานการณ์จริง

3. การประเมินผล เป็นการวัดประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ หลังจากการได้ใช้รูปแบบ ในสถานการณ์จริงแล้ว จึงทำการประเมินผลรูปแบบ เพื่อแสดงผลการใช้ว่ามีคุณภาพหรือไม่ และนำมาปรับปรุงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ทิศนา ขัมมณี (2552, น. 201 - 204) ได้กล่าวถึง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายการพัฒนาแบบการเรียนรู้ให้ชัดเจน

2. ศึกษาหลักการ/ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบและแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ

3. ศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยในการค้นหาคำตอบองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้รูปแบบมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้จริง

4. กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ การพิจารณาว่ามีอะไรบ้างที่จะทำให้จุดมุ่งหมายบรรลุผลสำเร็จ ในขั้นตอนนี้ต้องใช้ประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์และความละเอียดรอบคอบ จึงจะสามารถกำหนดองค์ประกอบเอื้อให้รูปแบบนั้นประสบความสำเร็จได้

5. นำองค์ประกอบของรูปแบบมาจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวกในการดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

6. จัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ โดยพิจารณาว่าองค์ประกอบใดเป็นเหตุและผลต่อกัน สิ่งใดเกิดขึ้นก่อน หลัง สิ่งใดควรดำเนินการคู่ขนาน

7. สร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยแสดงให้เห็นถึงแผนผังจำลองขององค์ประกอบต่าง ๆ

8. ทดลองใช้รูปแบบเพื่อศึกษาผล

9. ประเมินผลโดยการศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือไม่เพียงใด

10. ปรับปรุงรูปแบบโดยนำผลการทดลองมาปรับปรุงให้ดีขึ้น

จอยซ์ และคณะ (Joyce et al., 2000, p. 23) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ไว้ ดังนี้

1. รูปแบบการสอนต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้
2. เมื่อพัฒนารูปแบบการสอนแล้ว ก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลายต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้ในการสถานการณ์จริงและนำข้อค้นพบมาปรับปรุง แก้ไขอยู่เรื่อย ๆ การเสนอรูปแบบการสอนของจอยซ์ เวลล์ และคาลฮัลมีการนำไปทดลองใช้ในห้องเรียนและมีงานวิจัยรองรับจนเป็นหลักประกันได้ว่าใช้ได้สะดวกและได้ผลดี

กุสตาฟสัน และบรานซ์ (Gustafson & Branch, 2002, pp. 3 – 7) ได้กล่าวถึง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การประเมินสถานการณ์ การกำหนดเป้าหมาย การจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ภารกิจการจัดการเรียนรู้ การเลือกสื่อการจัดการเรียนรู้ และการทดสอบเพื่อการยอมรับ การประเมินผลพิจารณาออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การประเมินระหว่างกระบวนการ และการประเมินผลสัมฤทธิ์

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ควรเริ่มจากการวางแผน และกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และจัดโครงสร้างของรูปแบบที่นำมาใช้ นอกจากนี้ นักวิชาการเล็งเห็นความสำคัญของการทดลองใช้และการประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงให้รูปแบบมีความเหมาะสมสำหรับสถานการณ์จริง

4. การประเมินรูปแบบการเรียนรู้

การประเมินรูปแบบการเรียนรู้ จะทำให้การปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ มีความชัดเจน การประเมินรูปแบบการเรียนการสอน เป็นขั้นตอนหนึ่งในการตรวจสอบความตรงของรูปแบบ ทั้งความตรงภายในและความตรงภายนอกซึ่งมีหลายวิธี วิธีการที่นิยมนำมาใช้ในการประเมิน คือ การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ และค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ดังนี้

4.1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ เป็นวิธีการหนึ่งในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนในด้านความตรงภายใน เชิงโครงสร้าง ดังที่ สุมาลี ชัยเจริญ (2559, น. 436-461) ได้สรุปวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงภายในว่าสามารถใช้การประเมินและวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบอาจใช้ได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ หรือแบบสอบถาม โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เครื่องมือสำหรับการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบในงานวิจัยนี้ ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีลักษณะดังที่ บุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ได้อธิบายไว้ คือ เป็นแบบสอบถามที่ถามระดับความคิดเห็น จากเข้มข้นมากไปหาเข้มข้นน้อย โดยไม่มีระดับความเห็นที่เป็นด้านนิเสธ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยมากหรือน้อยที่สุด ผสมผสานกับการสร้างข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open end) ซึ่งมีการตรวจให้คะแนน และการแปลการตรวจให้คะแนนความเหมาะสมของรูปแบบ ดังแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ได้อธิบายการให้คะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อ โดยกำหนดการให้คะแนน คือ

- 5 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง เหมาะสมมาก
- 3 คะแนน หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยเมื่อได้คะแนนของนักเรียนทั้งหมดแล้วให้คะแนนมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนนักเรียนทั้งหมด นำคะแนนที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การแปลผล การให้คะแนนความเหมาะสมของรูปแบบ ดังแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ได้อธิบายการแปลผลว่าสามารถประเมินผลได้จากค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน คือ

- 4.51 - 5.00 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ทั้งนี้ การพิจารณาว่ารูปแบบมีคุณภาพนั้น ควรมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก คือ ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00

4.2 ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556, น. 7) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพไว้ว่า สภาวะหรือคุณภาพของสมรรถนะในการดำเนินงานเพื่อให้งานมีความสำเร็จโดยใช้เวลา ความพยายาม และค่าใช้จ่ายค้ำค่าที่สุดตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ โดยกำหนดเป็นอัตราส่วนหรือร้อยละระหว่างปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ สรุปได้ว่าประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ คือ คุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนจากการทดลองใช้เพื่อให้เกิดผลตามจุดประสงค์ของรูปแบบ โดยพิจารณาจากกระบวนการและผลของการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้

การตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556, น. 7) ได้ให้ความหมายของการทดสอบประสิทธิภาพไว้ว่า เป็นการนำรูปแบบการเรียนรู้ไปทดสอบด้วยกระบวนการสองขั้นตอน คือ การทดสอบประสิทธิภาพใช้เบื้องต้น (Try out) และทดสอบประสิทธิภาพสอนจริง (Trial Run) เพื่อหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ ตามขั้นตอนที่กำหนดใน 3 ประเด็น คือ การทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น การช่วยให้นักเรียนผ่านกระบวนการเรียนและทำแบบประเมินสุดท้ายได้ดี และการทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจ นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขโดยการทดสอบประสิทธิภาพ เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของรูปแบบการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556, น. 9) ได้อธิบายความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพ ไว้ คือ ผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงาน การทำกิจกรรมการเรียนการสอน (กระบวนการ) ของนักเรียนทั้งหมดต่อร้อยละของผล (ผลลัพธ์) การประเมินหลังเรียนทั้งหมด ซึ่งกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ คือ พฤติกรรมต่อเนื่องของนักเรียน เช่น การทำชิ้นงาน การทำกิจกรรม หรือการทดสอบย่อย และ E_2 หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ของนักเรียนโดยพิจารณาจากการทดสอบหลังเรียน ทั้งนี้ การกำหนดค่า E_1/E_2 ควรมีค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75/75 เพราะเป็นระดับที่ต่ำสุด โดยเนื้อหาประเภทความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ที่ร้อยละ 90/90, 85/85, 80/80 ส่วนเนื้อหาด้านทักษะและจิตพิสัยที่ต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกฝนพัฒนา สามารถอนุมานให้กำหนดค่าไว้ที่ร้อยละ 75/75 ได้

กาญจนา คุณารักษ์ (2558, น. 528-532) ได้อธิบายความหมายไว้ คือ ค่าร้อยละที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับผลลัพธ์ หาได้จากการประเมินกระบวนการ (Evaluation of process- E_1) โดยพิจารณากิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ มาให้คะแนน เปรียบเทียบกับการประเมินผลลัพธ์ (Evaluation of products- E_2) โดยสามารถกำหนดเกณฑ์ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด คือ คุณลักษณะที่เกี่ยวกับความรู้ ความจำทางพุทธิปัญญา กำหนดเกณฑ์ 80/80, 85/85, 90/90 และคุณลักษณะที่เกี่ยวกับทักษะ จิตพิสัย กำหนดเกณฑ์ 75/75

การทดสอบประสิทธิภาพ มี 2 ขั้นตอนใหญ่ ดังนี้

รัตน์ บัวสนธ์ (2552, น. 50 - 51) การประเมินประสิทธิภาพของนวัตกรรมมีลำดับขั้นตอน การประเมิน ดังนี้

1. การประเมินแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1:1) หมายถึง การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้กับบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยที่บุคคลดังกล่าวนี้จะคัดเลือกมาจากผู้ที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมาย 3 คน ได้แก่ ผู้ที่มีคุณลักษณะสูง ปานกลาง และต่ำกว่าปานกลาง จากตัวอย่างเช่น นักวิจัยสร้างคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง บุคคลสำคัญของชาติไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักวิจัยจะคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยมาก 1 คน และคัดเลือกนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลางหรือใกล้ ๆ ค่าเฉลี่ยมา 1 คน และคัดเลือกนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมา 1 คน การทดลองใช้นวัตกรรมที่เรียกว่าการประเมินแบบหนึ่งต่อหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่านวัตกรรมดังกล่าวนี้ มีความเกี่ยวข้องสร้างแรงจูงใจให้กับบุคคลที่มีลักษณะเป็นตัวแทนของกลุ่มเป้าหมายอย่างไร คำสั่ง คำชี้แจงและรายละเอียดที่มีอยู่ในนวัตกรรมนั้น บุคคลเหล่านี้มีความรู้ความเข้าใจหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงนวัตกรรมให้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป การประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่งนั้น จึงมุ่งไปที่การค้นหาข้อจำกัดที่ได้จากคำแนะนำบอกเล่าของบุคคลที่มีคุณลักษณะเป็นตัวแทนของคุณลักษณะเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นสำคัญ เพื่อที่จะนำคำแนะนำที่ได้นี้มาปรับปรุงนวัตกรรมตามที่กล่าวนั่นเอง

2. การประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก หมายถึง นำนวัตกรรมที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข จากการประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่งมาทดลองใช้กับกลุ่มบุคคลที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวนมากขึ้น เช่น อาจจะใช้การประเมินแบบหนึ่งต่อสาม (1:3) หรือแบบหนึ่งต่อสี่ (1:4) ก็ได้ ซึ่งก็หมายถึงต้องใช้กลุ่มบุคคล จำนวน 9 คน มีคุณลักษณะสูง 3 คน ปานกลาง 3 คน และต่ำกว่าปานกลาง 3 คน ในกรณีการประเมินแบบหนึ่งต่อสาม แต่ถ้าเป็นแบบหนึ่งต่อสี่ ก็ต้องใช้กลุ่มบุคคลจำนวนทั้งสิ้น 12 คน การประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่มนี้จะมีภาระที่หาค่าแบ่งบอกดัชนี หรือเกณฑ์ประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่เรียกว่าค่า E_1/E_2 โดยที่เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของนวัตกรรมการศึกษาเท่าที่นิยมใช้จะมีอยู่สามเกณฑ์ ได้แก่ 75/75 หรือ 80/80 และ 90/90 การจะใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพนวัตกรรมการศึกษาเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งจากสามเกณฑ์นี้มีหลักพิจารณาว่า ถ้านวัตกรรมการศึกษานั้น ๆ มุ่งแก้ปัญหาหรือพัฒนาความสามารถของผู้เรียนที่มีลักษณะซับซ้อนหรือมีเนื้อหาสาระค่อนข้างยากก็จะใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 แต่ถ้ามีเนื้อหาสาระไม่ยากมากนัก มุ่งแก้ปัญหาหรือพัฒนาความสามารถของผู้เรียนที่มีลักษณะปานกลางจะนิยมใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 มากที่สุด ในทำนองเดียวกันถ้าเป็นนวัตกรรมที่มีเนื้อหาสาระมุ่งปฏิบัติหรือมุ่งพัฒนา จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain) จะใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 90/90 นอกจากนี้ จะใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ประสิทธิภาพตามหลักการดังกล่าวแล้ว สิ่งที่น่ามาพิจารณาประกอบ ในการเลือกใช้เกณฑ์ก็คือพื้นฐานความรู้เดิม หรือความสามารถทางการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ได้รับการทดลองใช้และกลุ่มเป้าหมายด้วยเช่นกัน เมื่อนวัตกรรมการศึกษาผ่านการหาประสิทธิภาพ

และได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วก็อุปมาดังสินค้าที่ได้มาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.) หรือ มาตรฐานอาหารและยา (อย.) ก่อนจะวางจำหน่ายในท้องตลาดหรือนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายในขั้นต่อไปนั่นเอง

กาญจนา คุณารักษ์ (2558, น. 528-532) และชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556, น. 11-12) ได้อธิบายขั้นตอน ไว้ดังนี้

1. การทดลองใช้เบื้องต้น (Try out) คือ นำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้กับผู้เรียนที่เป็นตัวแทนกลุ่มเป้าหมายใน 3 ลักษณะ

1.1 ทดลองเป็นรายบุคคล โดยคัดเลือกตัวแทนจากผู้เรียนกลุ่มเก่ง กลุ่มกลาง และกลุ่มอ่อน กลุ่มละ 1 คน นำมาทดลองครั้งละ 1 คน (ผู้สอน 1 คน: ผู้เรียน 1 คน) โดยสังเกตพฤติกรรมการเรียน ประเมินกระบวนการ และทดสอบหลังเรียน นำคะแนนที่ได้มาคำนวณตามเกณฑ์ 60/60 จากนั้น ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์การทดสอบในขั้นนี้ ควรทดสอบกับเด็กกลุ่มอ่อนก่อน แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้กับเด็กกลุ่มกลาง จากนั้น ปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้กับเด็กกลุ่มเก่งต่อไป

1.2 ทดลองกลุ่มย่อย โดยคัดเลือกตัวแทนจากผู้เรียนแบบละความสามารถ ประมาณ 6-10 คน (ผู้สอน 1 คน: ผู้เรียน 6-10) โดยสังเกตพฤติกรรมการเรียน ประเมินกระบวนการ และทดสอบหลังเรียน นำคะแนนที่ได้มาคำนวณตามเกณฑ์ 70/70 จากนั้น ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

1.3 ทดลองภาคสนาม โดยทดลองกับผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 - 100 คน หรือ 1 ชั้นเรียน โดยสังเกตพฤติกรรมการเรียน ประเมินกระบวนการ และทดสอบหลังเรียน นำคะแนนที่ได้มาคำนวณตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยค่าที่ได้จากการคำนวณควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ หรือ หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกินร้อยละ 2.5 ก็ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ จากนั้นปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์หรือสูงกว่าเกณฑ์

2. การทดลองใช้จริง (Trial run) คือการนำรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพไปใช้ในสถานการณ์จริงในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เช่น 1 ภาคการศึกษา หรือ 1 ปีการศึกษา ก่อนที่จะปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้และเผยแพร่ต่อไป การหาค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) สามารถคำนวณได้จากสูตรของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556, น. 10) ดังนี้

$$E_1 = \frac{(\sum X / N) \times 100}{A}$$

E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ คือ คะแนนรวมของการทำงานที่ทำระหว่างเรียน

A คือ คะแนนเต็มของงานทุกชิ้นรวมกัน

N คือ จำนวนผู้เรียน

$$E_2 = \frac{(\Sigma F/N) \times 100}{B}$$

E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ΣF คือ คะแนนรวมของผลลัพธ์ของการประเมินหลังเรียน

B คือ คะแนนเต็มของการประเมินสุดท้าย

N คือ จำนวนผู้เรียน

สรุปได้ว่า การประเมินรูปแบบการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน ซึ่งสามารถทำได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ได้แก่ การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ และค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) โดยขั้นตอนการประเมินประสิทธิภาพ ได้แก่ การทดลองใช้เบื้องต้น (Try out) และการทดลองใช้จริง (Trial run)

แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Criticism)

1. ความเป็นมาของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ

แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Criticism) เป็นหนึ่งในแนวคิดสำคัญที่พัฒนาขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดย ไอ. เอ. ริชาร์ดส์ (I. A. Richards, 1929) ซึ่งเป็นนักวิจารณ์ชาวอังกฤษ และเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ (University of Cambridge) โดยในปี ค.ศ.1924 ริชาร์ดส์ได้เขียนหนังสือ ชื่อ Principles of Literary Criticism และในปี 1929 เขียนหนังสือชื่อ “Practical Criticism” ซึ่งหนังสือสองเล่มนี้ ได้สร้างชื่อเสียงให้กับริชาร์ดส์ ทำให้ริชาร์ดส์เป็นที่รู้จักในฐานะของผู้ก่อตั้งทฤษฎี การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Criticism) ซึ่งหลักการและวิธีการสำคัญในการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์แบบไม่มีบริบท (Contextless Analysis) การวิจารณ์บทกวีโดยไม่อาศัยบริบททางประวัติศาสตร์หรือข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียน ทำให้ผู้วิจารณ์มุ่งเน้นที่บทอ่านของกวีเอง 2) การสังเกตปฏิกิริยาของผู้อ่าน โดยได้ศึกษาปฏิกิริยาและการตีความของผู้เรียนต่อบทกวี เพื่อทำความเข้าใจว่าอะไรทำให้บทกวีมีผลกระทบต่อผู้อ่านและเกิดความหมายได้อย่างไร 3) การใช้ภาษาและรูปแบบ โดยการวิเคราะห์การใช้ภาษา การเลือกคำ การใช้สัญลักษณ์ และรูปแบบต่าง ๆ ในบทกวี เพื่อทำความเข้าใจว่างานวรรณกรรมนั้นสร้างความหมายและความรู้สึกได้อย่างไร และริชาร์ดส์ได้นำทฤษฎีดังกล่าวไปใช้ในการเรียนการสอนกับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยเน้นการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) กล่าวคือ ผู้อ่านจะต้องอ่านบทอ่านที่ต้องการศึกษาอย่างละเอียดลออ ซึ่งแนวคิดนี้ที่มีพัฒนาการของวรรณคดีวิจารณ์ และได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก และมีอิทธิพลแพร่หลายอย่างรวดเร็ว ทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา และอังกฤษ รวมถึงประเทศอื่น ๆ เช่น ประเทศไทย ในเวลาต่อมา แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัตินี้ ถือเป็นการเปลี่ยนโฉมหน้าครั้งสำคัญของการวรรณคดีวิจารณ์

เนื่องจากการพยายามพัฒนา และยกระดับการวิจารณ์ให้เป็นศาสตร์ที่มีระบบและระเบียบชัดเจน ด้วยเหตุนี้ แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ จึงได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก และมีการจัดเรียนการสอน ในระดับอุดมศึกษาในวงกว้าง เนื่องจากการวิจารณ์ได้กลายเป็นสิ่งที่นักศึกษาสามารถฝึกฝนปฏิบัติ ในกรอบการวิเคราะห์วิจารณ์ที่ชัดเจนและมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น

สุรเดช โชติอุดมพันธุ์ (2559, น. 32 - 33) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Criticism) เกิดขึ้นจากการรวมตัวของกลุ่มของนักวรรณคดีศึกษา ในทวีปอเมริกาเหนือ คือ จอห์น โครว แรนซัม (John Crowe Ransom) อัลเลน เทต (Allen Tate) และโรเบิร์ต เพนน์ วอร์เรน (Robert Penn Warren) ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นต่างเป็นนักวิชาการในมหาวิทยาลัย เทต และวอร์เรน เป็นนักเขียนนวนิยายที่มีความเห็นในการวิจารณ์ทางด้านเดียวกัน โดย ไอ. เอ. ริชาร์ดส์ (I. A. Richards) เป็นผู้วางรากฐานของการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ กล่าวคือ ริชาร์ดส์เสนอให้นักวิจารณ์หันกลับมาให้ความสำคัญกับบทอ่าน โดยเฉพาะภาษาที่นักประพันธ์ใช้ และความหมายที่นักประพันธ์มุ่งนำเสนอ ในเรื่องความหมาย ริชาร์ดส์เห็นว่า ชนิดของความหมายสามารถแบ่งได้ 4 ประเภท คือ เนื้อความ (Sense) เป็นสิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อ เป็นการใช้คำ เพื่อให้ผู้อ่านนึกถึงสถานการณ์หรือเหตุการณ์หนึ่ง ๆ ความรู้สึก (Feeling) เป็นความรู้สึกที่ผู้ประพันธ์มีต่อสิ่งที่กล่าว รวมไปถึงทัศนคติ อคติ หรือความสนใจ น้ำเสียง (Tone) เป็นทัศนคติที่ผู้ประพันธ์มีต่อผู้อ่าน ผู้พูด หรือผู้ฟัง ซึ่งเป็นการแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสาร กับผู้รับสาร ไม่ว่าจะเป็นความเคารพนอบน้อม เย้ยหยัน หรือประชดประชัน และความมุ่งหมาย (Intention) เป็นจุดประสงค์ที่นักประพันธ์นำเสนอ

แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ พยายามหลีกเลี่ยงแนวทางการวิจารณ์ในยุคนั้น เช่น แนวคิดนิยมประทับใจ (Impressionism) ที่เน้นการตอบสนองของอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวของผู้อ่าน แนวธรรมชาตินิยม (Naturalism) ที่เห็นว่าวรรณคดีเป็นการนำเสนอมนุษย์เป็นเพียงสัตว์ประเภทหนึ่ง และมีพัฒนาการตอบสนองกับสภาพแวดล้อมที่อธิบายได้ด้วยกฎวิทยาศาสตร์ได้อย่างชัดเจน หรือแม้กระทั่งแนวคิดนิยมที่ศึกษาอารมณ์ความรู้สึกของผู้แต่ง ซึ่งแนวทางดังกล่าวข้างต้น เป็นแนวทาง การที่เน้นศึกษา องค์ประกอบภายนอก (Extrinsic Elements) หรือความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดี กับบริบทภายนอก ด้วยเหตุดังกล่าว การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ จึงหันมามุ่งศึกษาองค์ประกอบภายใน (Intrinsic Elements) กล่าวคือ การศึกษาโครงสร้าง สัญลักษณ์ และความหมายเชิงลึก เพื่อค้นหาคุณค่าและความหมายในวรรณคดี ซึ่งเป็นการเน้นแนวคิดเรื่องเอกภาพอินทรีย์ (Organic Unity) เป็นการทำงานที่สอดคล้องกันภายในองค์ประกอบภายใน

สรุปได้ว่า แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ มีต้นกำเนิดในช่วงกลางของศตวรรษที่ 20 ในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ โดยได้รับการพัฒนาเพื่อตอบสนองต่อการวิเคราะห์วรรณคดีในแบบดั้งเดิมที่เน้นบริบทภายนอก ซึ่งแนวคิดนี้เชื่อว่า ความหมายและคุณค่าของวรรณคดี

สามารถค้นพบได้จากองค์ประกอบภายในของบทอ่าน เช่น โครงสร้าง สัญลักษณ์ และความหมายเชิงลึก นักทฤษฎีที่สำคัญไอ เอ ริชาร์ดส์ จอห์น โครว แรนซัม และ โรเบิร์ต เพนน์ วอร์เรน ซึ่งผลงานของพวกเขาได้เปลี่ยนวิธีการวิเคราะห์วรรณกรรมไปอย่างสิ้นเชิง

2. ความหมายของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ

แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ เป็นแนวทางการวิเคราะห์วรรณกรรมที่มุ่งเน้นการศึกษาบทอ่าน (Text) โดยไม่คำนึงถึงองค์ประกอบภายนอก เช่น บริบททางสังคม ประวัติศาสตร์ หรือชีวประวัติของผู้แต่ง แต่มุ่งเน้นองค์ประกอบภายใน การวิเคราะห์โครงสร้าง โครงสร้าง สัญลักษณ์ ความหมายเชิงลึก และวิธีการสร้างความหมายในบทอ่านเอง โดยนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ชลธิรา สัตยวิวัฒนา (2513, น.170) ได้สรุปความหมายของ แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติไว้ว่า การศึกษาวรรณคดีโดยใช้วิธีพิจารณาวรรณคดีอย่างละเอียดลออ เพื่อให้รู้สึกถึงรสทางศิลปะของวรรณคดี (Contextual Reading) หรือการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) โดยความสำคัญของวรรณคดีอยู่ที่เนื้อแท้ ซึ่งประกอบขึ้นมาจากรสความงามทางศิลปะ โดยคำ ๆ หนึ่ง อาจจะมี ความหมายได้ถึง 4 ประการ คือ

1. เนื้อหาหรือความหมาย (Sense) คือ ผู้อ่านเกิดความคิดบางประการเกี่ยวกับข้อความหนึ่ง ๆ
2. ความรู้สึกของผู้อ่าน (Feeling) คือ ผู้อ่านมีความรู้สึกต่อข้อความ ตลอดจนอารมณ์ทัศนคติ ความปรารถนา และความรู้สึกเพลิดเพลินหรือไม่เพลิดเพลินด้วย
3. น้ำเสียง (Tone) คือทัศนคติของผู้แต่งที่แสดงออกมาต่อผู้อ่าน น้ำเสียงนี้จะแฝงอยู่ในคำหรือเสียงหนึ่ง ๆ โดยผู้แต่งรู้สึกตัวหรือไม่รู้สึกตัวก็ได้
4. จุดมุ่งหมาย (Intention) คือ ความตั้งใจของผู้แต่ง แสดงออกมาในคำประพันธ์ โดยความสำนึกตั้งใจที่จะแต่งเช่นนั้น หรืออาจจะแสดงออกมาโดยอำนาจของจิตใต้สำนึกก็ได้

ดวงมน ปริบุญณะ (2516, น. 4) ได้สรุปความหมายของ แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติไว้ว่า การวิจารณ์วรรณคดีแบบตะวันตก เรียกว่า Closed Reading คือ การอ่านอย่างละเอียด ซึ่งวิธีวิจารณ์ที่สำคัญคือ ผู้วิจารณ์ต้องวิเคราะห์ความหมายของคำทุกคำอย่างละเอียด โดยวิเคราะห์ลงลึกไปจนถึงคำ เสียง จังหวะ ความเคลื่อนไหวหนึ่ง ๆ ให้รู้สึกแสง สี เสียง ภาพพจน์ และจินตนาการแก่ผู้อ่าน

ธัญญา สังขพันธานนท์ (2539, น. 15) ได้ให้ความหมายของ แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติไว้ว่า เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ความสนใจไปที่โครงสร้างทางวรรณกรรมและการตีความผ่านองค์ประกอบทางศิลปะภายในงานด้วยการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เพื่อทำความเข้าใจแก่นสาระอย่างลึกซึ้ง

ไอ. เอ. ริชาร์ดส์ (I. A. Richards, 1941, p. 25) ได้ให้ความหมายของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติไว้ว่า เป็นการอ่านวรรณคดีที่มุ่งเน้นไปที่โครงสร้างและองค์ประกอบภายในของข้อความ วิเคราะห์บทอ่านผ่านภาษาที่ผู้เขียนใช้การอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ด้วยการอ่านอย่างพิจารณา โดยละเอียดลุ่มลึก ตีความ สัญลักษณ์ และภาพพจน์ เพื่อให้ผู้อ่านได้มีวิจาร์ณญาณต่อความหมายที่แฝงอยู่ในบทอ่าน

คลินธ์ บรุคส์ (Cleanth Brooks, 1947, p. 35) ได้ให้ความหมายของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติไว้ว่า เป็นการวิเคราะห์เชิงโครงสร้าง (Structural Analysis) และการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจารณ์วรรณกรรมใหม่ โดยเน้นการวิเคราะห์ภาษาของวรรณกรรม โครงสร้างใช้สร้างความหมาย และบทอ่านควรถูกวิเคราะห์อย่างใกล้ชิดหรือการอ่านอย่างละเอียด เพื่อค้นหาความหมายภายในของบทอ่านเอง

จากการให้ความหมายของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Criticism) เป็นกระบวนการวิเคราะห์และตีความวรรณกรรมโดยมุ่งเน้นที่ องค์ประกอบภายในของบทอ่าน เช่น โครงสร้าง สัญลักษณ์ ความหมายเชิงลึก และวิธีการใช้ภาษา โดยไม่พิจารณาถึงปัจจัยภายนอก เช่น บริบททางสังคม ประวัติศาสตร์ หรือชีวประวัติของผู้แต่ง วิธีการนี้เน้นการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เพื่อให้เข้าใจความงามทางศิลปะและแก่นสาระที่ซ่อนอยู่ในบทอ่าน โดย ชลธิรา สัตยาวัฒนา มุ่งพิจารณารสความงามทางศิลปะของวรรณกรรมผ่านการอ่านอย่างละเอียด โดยคำหนึ่ง ๆ ในวรรณกรรมสามารถให้ความหมาย 4 ประการ ได้แก่ เนื้อหา (Sense) คือ ความหมายหรือสาระที่ผู้อ่านได้รับ ความรู้สึก (Feeling) คือ อารมณ์และปฏิกิริยาของผู้อ่านต่อเนื้อหา น้ำเสียง (Tone) คือ ทักษะการแต่งที่สะท้อนผ่านเนื้อหา และจุดมุ่งหมาย (Intention) คือ ความตั้งใจหรือจิตใต้สำนึกของผู้แต่งที่แฝงอยู่ในงาน ดวงมณ ประิพนธ์ เน้นการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) โดยวิเคราะห์รายละเอียดของ คำ เสียง จังหวะ และจินตภาพ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถสัมผัสถึงแสง สี เสียง ภาพพจน์ และจินตนาการในวรรณกรรม ธิญา สังขพันธานนท์ การวิจารณ์เชิงปฏิบัติมุ่งเน้นโครงสร้างทางวรรณกรรม และการตีความผ่านองค์ประกอบภายใน โดยใช้การอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เพื่อเข้าใจสาระสำคัญที่ลึกซึ้ง ไอ. เอ. ริชาร์ดส์ เน้นการอ่านวรรณกรรมด้วยวิธีนี้เป็น การวิเคราะห์โครงสร้างและภาษาของบทอ่าน โดยใช้การอ่านอย่างละเอียด เพื่อค้นหาสัญลักษณ์และความหมายที่แฝงอยู่ และคลินธ์ บรุคส์ (Cleanth Brooks) เน้นการวิเคราะห์โครงสร้าง (Structural Analysis) และการอ่านอย่างละเอียดเป็น เครื่องมือหลักของการวิจารณ์ เพื่อค้นหาความหมายภายในของบทอ่านสามารถสรุปเป็นตารางสังเคราะห์ได้ ดังนี้

ตาราง 5 การสังเคราะห์ความหมายแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ

ประเด็น	นักวิชาการ			สรุปการสังเคราะห์
	ชลธิรา สัตยารัตนา (2513)	ดวงมน บัญญณะ (2516)	อ. เอ. ริชาร์ดส์ (I. A. Richards, 1941) คลีนธ์ บรูคส์ (Cleanth Brooks, 1947)	
การวิเคราะห์โครงสร้างของบทอ่านและองค์ประกอบภายใน		มุ่งเน้นโครงสร้างวรรณกรรม และองค์ประกอบทางศิลปะภายใน	วิเคราะห์โครงสร้างเพื่อค้นหาความหมายภายในของบทอ่าน	การวิเคราะห์โครงสร้างและองค์ประกอบภายในของบทอ่าน
การอ่านอย่างละเอียด (Close Reading)	ใช้วิธีการอ่านอย่างละเอียดลออ	การอ่านอย่างละเอียด	ใช้การอ่านอย่างละเอียด และคลั่งเล็ก	การอ่านอย่างละเอียด คือ หัวใจสำคัญในการวิจารณ์
การวิเคราะห์ภาษา รสศิลปะ และ ความหมาย	พิจารณาเนื้อหาหรือ ความหมาย (Sense) และน้ำเสียง (Tone)	วิเคราะห์ความหมายของคำ เสียง แสง สี และจินตภาพ	วิเคราะห์บทอ่านผ่านภาษาที่ผู้เขียนเลือกใช้	การวิเคราะห์ภาษาและสื่อทางศิลปะ เพื่อเข้าถึงรสทางศิลปะ
การตีความสัญลักษณ์และความหมายเชิงลึก		ตีความเพื่อให้เข้าใจสาระอย่างลึกซึ้ง	ตีความสัญลักษณ์เพื่อหาความหมายแฝง	การตีความสัญลักษณ์และความหมายที่ซ่อนอยู่ของบทอ่านเอง
จินตนาการและ ความรู้สึก	พิจารณาความรู้สึกของผู้อ่าน (Feeling) และ จุดมุ่งหมาย (Intention)	วิเคราะห์จังหวะ ความเคลื่อนไหว และจินตนาการ		การเชื่อมโยงอารมณ์จินตนาการ และความรู้สึก

จากตาราง 5 ได้สังเคราะห์ความหมายแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ สรุปได้ว่า การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างของบทอ่าน เป็นองค์ประกอบสำคัญในการทำความเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง โดยเน้นให้ผู้อ่านสามารถระบุรูปแบบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ในบทอ่าน การอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ช่วยให้ผู้อ่านจับประเด็นสำคัญและรายละเอียดเชิงลึกได้อย่างครบถ้วน การวิเคราะห์บทอ่านเพียงอย่างเดียว ช่วยให้ผู้อ่านสามารถมุ่งความสนใจไปที่ประเด็นสำคัญของบทอ่าน การตีความเชิงสัญลักษณ์ ช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายเชิงลึก หรือที่ซ่อนอยู่ในข้อความได้ โดยเน้นการวิเคราะห์ความหมายโดยนัยและการแปลความหมาย และจินตนาการและความรู้สึก ผังอยู่ในบทอ่านช่วยให้ผู้อ่านเชื่อมโยงอารมณ์ ความคิด และประสบการณ์กับเนื้อหา ได้เห็นได้ว่าการวิเคราะห์โครงสร้างและการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เป็นหัวใจหลักของการเข้าใจบทอ่าน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความหมายของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติจากนักวิชาการต่าง ๆ ซึ่งการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เน้นการพิจารณาโครงสร้าง คือ องค์ประกอบและรูปแบบที่กำหนดลักษณะเฉพาะของบทอ่าน และภาษา คือ และเนื้อหาอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อค้นหาความหมายและรสความงามที่ซ่อนอยู่ในบทอ่าน การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ด้วยการอ่านอย่างละเอียดเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาบทอ่าน เพื่อวิเคราะห์ความหมายที่ซ่อนอยู่ในโครงสร้างและภาษา ขณะเดียวกันยังส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งและมีอารมณ์ร่วมต่อบทอ่าน

3. หลักการของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ

หลักการของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติไว้ ดังนี้

ชลธิรา สัตยวิวัฒนา (2513, น. 175) ได้สรุปหลักการของการวิเคราะห์ วิจารณ์วรรณคดีจากแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ไว้ ดังนี้

1. คำอาจมีหลายความหมาย (Four Kinds of Meaning) คือ คำอาจมีความหมายโดยนัย ได้แก่ เนื้อหา ความรู้สึกของผู้อ่าน น้ำเสียง และจุดมุ่งหมาย ผู้อ่านจึงควรเข้าถึงรสของวรรณคดีให้ครบ เพื่อการวิจารณ์และประเมินได้อย่างถูกต้อง
2. จังหวะของคำมีความสัมพันธ์กับความหมาย (Rhythm and Movement) คือ การอ่านออกเสียง ทำให้ผู้อ่านได้มองเห็นจังหวะและความเคลื่อนไหวที่แฝงอยู่ในคำ ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพที่ผู้แต่งบรรยายได้อย่างชัดเจน
3. ภาพพจน์ (Imagery) คือ ภาพพจน์เป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการวิจารณ์วรรณคดีแผนใหม่ ผู้อ่านจึงต้องวิเคราะห์ความหมายของคำให้ตรงกับความคิดของผู้แต่ง เพื่อการประเมินคุณค่าของวรรณคดี

4. นัยประหวัด (Association) คือ ความหมายเชิงนัยประหวัดมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อรสความงามในวรรณคดี ผู้อ่านรู้จักใช้ความหมายเชิงนัยประหวัดได้อย่างถูกต้อง จะเข้าใจความหมายของวรรณคดีได้อย่างซาบซึ้ง

5. คลังคำ (Stock Response) คือ ผู้อ่านควรรู้จักเลือกความหมายที่สอดคล้องกับความหมายส่วนร่วมของบทประพันธ์ ซึ่งแตกต่างจากความหมายที่ผู้อ่านมีคลังคำไว้ โดยทั่ว ๆ ไป เช่น สีขาวหมายถึง ความบริสุทธิ์

6. ผู้อ่านอ่อนไหวง่าย (Sentimentality) คือ ผู้อ่านบางคนมีความอ่อนไหวง่ายเกินไป การวิจารณ์บทประพันธ์โดยใช้อารมณ์อ่อนไหวของผู้อ่านเป็นเครื่องตัดสิน ดังนั้น ผู้อ่านจึงไม่ควรนำความรู้สึกส่วนตัวมาเทียบกับอารมณ์ของวรรณคดีเพราะอาจทำให้วิเคราะห์ผิดพลาดได้

7. ผู้อ่านมีสภาพจิตใจแข็งเกร่ง (Inhibition) คือ ผู้อ่านบางคนมีสภาพจิตใจแข็งเกร่งไม่อ่อนไหวง่าย จึงไม่รู้สึกคล้อยตามรสวรรณคดี อาจส่งผลให้ไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของบทประพันธ์ ดังนั้นการอ่านวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีผู้อ่านควรปล่อยอารมณ์ให้ซาบซึ้งกับรสของวรรณคดีที่ปรากฏอยู่

8. กวีแสดงความคิดเห็นแปลกใหม่ (Doctrinal Adhesions) คือ กวีบางคนแสดงความคิดเห็นใหม่ ซึ่งอาจไม่ตรงกับความเห็นของผู้อ่านหรือคนในสังคม ผู้อ่านจึงไม่ควรประเมิณคำประพันธ์นั้นว่าไม่ดี แต่ควรตัดสินหรือประเมินคุณค่าวรรณคดีในแง่รสความงามทางศิลปะว่าสามารถโน้มน้าวจิตใจ ให้ซาบซึ้งดื่มด่ำได้มากเพียงใด

9. ไม่ยึดมั่นแบบฉันทลักษณ์ตามกฎเกณฑ์โบราณ (Technical Presupposition) คือ ผู้อ่านบางคนยึดมั่นกับแบบแผนข้อบังคับทางฉันทลักษณ์ตามกฎเกณฑ์โบราณ อาจมองว่าฉันทลักษณ์แบบใหม่ไม่ถูกต้อง ผู้อ่านควรพิจารณา วิธีการเขียนวรรณคดี เนื้อหาวรรณคดี หรือรสความงามทางศิลปะของวรรณคดีโดยตรง

10. ตั้งความหวังบทประพันธ์มากเกินไป (Critical Preconception) คือ ผู้อ่านมักตั้งความหวังจากบทประพันธ์ว่าจะมีคุณค่าแฝง จึงพยายามวิเคราะห์วิจารณ์ความหมายให้ลึกซึ้งจนเกินจริงบางครั้งบทประพันธ์นั้น ๆ อาจไม่มีคุณค่าดังกล่าวเลยก็เป็นได้

ดวงมน ปริบูรณ์ (2516, น. 20) ได้สรุปหลักการของการวิเคราะห์จากทฤษฎีวิจารณ์จากแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ไว้ ดังนี้

1. จินตนาการ คือ อำนาจที่เกิดจากการสังเคราะห์กลั่นกรอง รวมถึงภาพ ความคิดและอารมณ์สะท้อนใจ แล้วจึงหลอมเป็นภาพพจน์ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันในรูปแบบสัญลักษณ์ ประกอบด้วยจินตนาการตายตัวหรือแคบ เป็นการจำกัดเฉพาะเจาะจงและอารมณ์สะท้อนใจที่กำหนดไว้แล้ว เรียกว่าแฟนซี (Fancy) ส่วนจินตนาการลึกซึ้งกว้างขวาง มีแรงอารมณ์ที่มีความแตกต่างกัน เป็นการแยกแยะให้เห็นว่าแตกต่าง เรียกว่า อิมเมจินชั้น (Imagination)

2. ท่วงท่าและทำนอง คือ มุ่งแสดงอารมณ์ประทับใจ โดยท่วงท่าการแสดงออกจะช่วยเน้นลักษณะธรรมชาติ และทัศนคติของกวีที่มีต่อธรรมชาติให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ภาพพจน์และสัญลักษณ์ คือ การตีความภาพพจน์ในรูปสัญลักษณ์ ภาพพจน์เป็นปฏิกิริยาขั้นหนึ่งของผู้อ่าน โดยขั้นต่อไป คือ ความคิด อารมณ์สะท้อนใจ และทัศนคติ ภาพพจน์เป็นภาพในจินตนาการที่เกิดจากปรากฏเพราะคำ (Verbal Images) ภาพพจน์จึงเป็นตัวแทนของความรู้สึก (Sensations)

4. การใช้ถ้อยคำหรือภาษา คือ เสียงและความหมายมีความสำคัญ ในการเข้าถึงรสของวรรณคดี โดยความหมายจะก่อความอímเอมให้แก่ผู้อ่าน การใช้ถ้อยคำจึงมีอำนาจในการสร้างอารมณ์

สิทธา พินิจภูวนล (2520, น. 285) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ไว้ ดังนี้

1. ไม่ควรเพ่งเล็งการวิจารณ์วรรณกรรมตามแนวยุคสมัย แต่ควรเน้นตามลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมชิ้นนั้น ๆ
2. ไม่ควรเน้นปัญหาศีลธรรมหรือปรัชญาจนลืมนลักษณะอันแท้จริงของวรรณกรรมซึ่งเป็นศิลปะที่มุ่งให้ความเพลิดเพลินใจ
3. ให้ความสำคัญในแง่เทคนิคการแต่งมากกว่าเนื้อเรื่อง
4. ให้ความสำคัญของการวิจารณ์วรรณกรรมในฐานะที่เป็นศิลป์หรือวรรณศิลป์อีกประเภทหนึ่ง

ชตฺสนิ สินธุสิงห (2538, น. 7) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติไว้ว่า การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ เป็นการเน้นที่การอ่านบทอ่านอย่างละเอียด (Close reading) ผู้อ่านจะต้องศึกษา ลักษณะและองค์ประกอบต่าง ๆ ของวรรณกรรมแต่ละประเภทก่อน แล้วจึงนำมาประมวลเขาด้วยกันเพื่อให้ได้เนื้อหา ความหมาย และความงามที่สมบูรณ์แบบของงานแต่ละชิ้น

จอห์น โครว แรนซัม (John Crowe Ransom, 1941, p. 15) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญไว้ ดังนี้

1. ความเป็นอิสระของบทอ่าน (The Autonomy of the Text) คือ บทอ่านเป็นสิ่งที่สามารถวิเคราะห์และวิจารณ์ได้ด้วยเอง โดยไม่ต้องพึ่งพิงบริบทภายนอก
2. ความเป็นเอกภาพและความซับซ้อน (Unity and Complexity) คือ งานวรรณกรรมที่ดีจะมีความเป็นเอกภาพ (Unity) และความซับซ้อน (Complexity) ในการนำเสนอแนวคิด
3. ความขัดแย้งและความหมายที่ลึกซึ้ง (Paradox Ambiguity and Irony) คือ งานวรรณกรรมที่ดี มักมีความขัดแย้งภายในและมีความหมายที่หลายระดับ

4. การอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) คือ วิธีการวิเคราะห์ที่เน้นการอ่าน และพิจารณาบทอ่านอย่างละเอียดลออ โดยมองหาความหมายที่ซ่อนอยู่และโครงสร้างภายใน

เฮลสตรอม (Hellstrom, 2011, p. 327) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ไว้ว่า การอ่านบทอ่านด้วยการอ่านซ้ำ ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับเนื้อหามากขึ้นและระบุคำหลักได้และบางส่วนของข้อความได้ง่ายขึ้น โครงสร้างที่ผู้อ่านกำลังพยายามทำความเข้าใจเป็นสิ่งที่ซับซ้อน รวมถึงความหมาย และการตีความ

เดวิกา (Devika, 2016) ได้กล่าวถึง การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ โดย Richards ซึ่งเน้นกระบวนการอ่านแบบละเอียด มีองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยวิเคราะห์บทอ่านอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน โดยเน้นการแยกปัจจัยภายนอก เช่น ชื่อผู้แต่ง หรือบริบททางประวัติศาสตร์ ออกจากการวิเคราะห์ตัวบท เพื่อให้เกิดการตีความที่ไม่อคติ หลักการสำคัญของการอ่านบทอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ไว้ ดังนี้

1. Four Kinds of Meaning ประกอบด้วย

Sense คือ ความหมายตรงของคำหรือประโยค

Feeling คือ อารมณ์หรือความรู้สึกที่คำหรือประโยคสร้างขึ้น

Tone คือ ท่าทีหรือเจตคติของผู้เขียนที่สื่อออกมา

Intention คือ วัตถุประสงค์ของผู้เขียนในการถ่ายทอดความหมายทั้งหมด

2. Analysis of Responses: Richards ทดลองให้นักเรียนตีความบทกวี โดยไม่ทราบชื่อผู้แต่งหรือบริบท เพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดทั่วไปที่เกิดจากความเข้าใจผิด เช่น การตอบสนองตามอารมณ์โดยไม่ได้อะไรเชิงลึก หรือการใช้ “Stock Responses” ซึ่งหมายถึง การตอบสนองแบบซ้ำซากตามแบบแผนเดิมที่เคยมีมา

3. Metaphor and Ambiguity: Richards ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการทำความเข้าใจคำอุปมาและความกำกวมในตัวบท โดยมองว่าความกำกวม (ambiguity) ไม่ใช่ข้อเสีย แต่เป็นจุดที่เปิดโอกาสให้เกิดการตีความที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

4. Scientific Approach: การอ่านวรรณกรรมถูกเปรียบเสมือนการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ โดยเน้นการวิเคราะห์ที่ชัดเจนและวัดผลได้ เช่น การใช้ข้อมูลทางจิตวิทยาในการทำความเข้าใจกระบวนการอ่านและเขียนบทกวี

แอนตัน (Anton, 2017, p. 6) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการอ่านบทอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ไว้ว่า

1. เน้นที่ข้อความ คือ การวิเคราะห์ควรมุ่งเน้นไปที่ตัวข้อความเอง โดยไม่พิจารณาบริบทภายนอกมากเกินไป

2. การวิเคราะห์เชิงลึก คือ ควรพิจารณาโครงสร้างทางภาษาและความหมายที่ซับซ้อนภายในข้อความ

3. ความสัมพันธ์ภายใน คือ การเข้าใจงานวรรณกรรมเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ไม่ควรแยกแยะปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งออกจากกัน

แคทเทอสัน เอ. (Catterson, A., 2017, p. 2) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ไว้ว่า เทคนิคการอ่านอย่างละเอียด เพื่อความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับความหมาย โครงสร้าง และจุดประสงค์ของข้อความ มีความสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการอ่านแบบวิจารณ์ โดยเน้นการตีความเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง แยกแยะข้อมูลสำคัญ

ซีเซพ มุนาวาร์ ปยุมี (Cecep Munawar Payumi, 2018, p. 188) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ไว้ ดังนี้

1. การเลือกข้อความ (Choose a Text) ผู้สอนเลือกข้อความที่เหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียน
2. การอ่านเงียบ (Silent Reading) ให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านด้วยตนเองอย่างเงียบ ๆ เป็นการทำความเข้าใจพื้นฐานของเนื้อหา
3. การอ่านออกเสียง (Read Aloud) ผู้สอนอ่านข้อความออกเสียงเพื่อช่วยให้ผู้เรียนฟังและสร้างความเข้าใจเพิ่มเติม
4. การอ่านซ้ำและอภิปราย (Reread and Discuss with Peers) ผู้เรียนอ่านซ้ำและแบ่งปันความคิดเห็นในกลุ่ม เพื่อตีความเนื้อหาและเชื่อมโยงกับความเข้าใจของตนเอง
5. คำถามที่อิงจากบทอ่าน (Text-Dependent Questions) ผู้สอนตั้งคำถามที่ต้องการคำตอบจากข้อความโดยตรงเพื่อส่งเสริมการวิเคราะห์

สรุปได้ว่าหลักการของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ มุ่งเน้นการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท ได้แก่ ภาษา ภาพพจน์ จังหวะ และ โครงสร้าง โดยไม่นำปัจจัยภายนอก ได้แก่ ยุคสมัย ประวัติผู้แต่ง และประเด็นศีลธรรมมาวิเคราะห์ เพื่อป้องกันอคติ หลักการสำคัญ คือ การทำความเข้าใจความหมาย 4 ระดับ ประกอบด้วย เนื้อหา ความรู้สึก น้ำเสียง และจุดมุ่งหมาย ตลอดจนการวิเคราะห์ระบบสัญลักษณ์ ความขัดแย้ง และ ความเป็นเอกภาพของงาน ผ่านกระบวนการอ่านซ้ำ และตั้งคำถามที่อ้างอิงบทอ่านอย่างเป็นระบบ ผู้อ่านจึงต้องประเมินคุณค่า โดยไม่ใช้ความรู้สึกส่วนตัวตัดสิน เพื่อเข้าถึงความงาม และความหมายที่มีความซับซ้อนลึกซึ้ง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

4. ขั้นตอนของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ

ขั้นตอนของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงขั้นตอนของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ไว้ ดังนี้

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2548, น. 29-30) ได้กล่าวถึงแนวทางหรือขั้นตอนการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ สำหรับการวิจารณ์วรรณกรรมไว้ สรุปได้ดังนี้

1. โครงเรื่อง ซึ่งจะมีเหตุการณ์สำคัญและปัญหาขัดแย้ง ในด้านใดด้านหนึ่งหรือทุกด้าน เช่น ด้านเหตุการณ์ ด้านจิตใจ จุดวิกฤตและการคลี่คลายของการดำเนินเรื่อง
2. แก่นเรื่อง หรือสาระสำคัญที่เป็นประเด็นหลักในการแตงนวนิยายหรือเรื่องสั้นเรื่องนั้น
3. ตัวละคร ว่าตัวละครนั้น ๆ ถูกประกอบสร้างขึ้นมาอย่างไร เพื่อให้มีลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพอย่างไร
4. ฉาก ว่าฉากนั้น ๆ มีรายละเอียดอย่างไร มีอะไรอยู่ในฉากนั้นบ้าง เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมอย่างไร มีอะไรที่ควรจะมีหรือไม่ควรมีอยู่ในฉากที่จะช่วยให้ฉากนั้นมีความสมจริง
5. ภาษา ว่ามีการใช้ภาษาได้ดี เหมาะสมกับเนื้อหาของเรื่องหรือไม่ เพียงใด มีการใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดจินตภาพ หรือมีความดีเด่นในการใช้ภาษาอันแสดงถึงความสามารถเฉพาะตัวของผู้แต่งหรือไม่ เมื่อศึกษาตามองค์ประกอบข้างต้นของเรื่องสั้นหรือนิยายแล้ว ผู้วิจารณ์สามารถที่จะทำการประเมินคุณค่า (Evaluate) วรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ ตามความคิดเห็นของตนเองโดยอ้างอิงจากหลักฐานที่ปรากฏตามองค์ประกอบดังกล่าว

นอกจากนี้ ยังมีส่วนสำคัญ ผู้วิจารณ์ต้องพิจารณาให้เห็นประจักษ์ถึงฝีมือของผู้แต่งในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. กลวิธีการแต่ง ผู้แต่งใช้กลวิธีใดบ้าง และได้ผลเพียงใด ซึ่งเรื่องเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเสนอเรื่อง หมายรวมไปจนถึงการใช้สัญลักษณ์และบุคลาธิษฐาน ตลอดจนกลวิธีต่าง ๆ
2. ท่วงทำนองในการแสดงออกหรือสไตล์ของผู้แต่ง ซึ่งย่อมหมายรวมไปถึงการใช้ภาษา การสร้างภาพในจิต และภาพพจน์หรือกวีโวหารต่าง ๆ อันเป็นสุนทรียะแห่งภาษา
3. หางเสียงของผู้แต่ง ในวรรณกรรมประเภทเกี่ยวกับสังคม การเมืองและการปกครอง มักปรากฏหางเสียงของผู้แต่งแสดงความโน้มเอียงไปทางหนึ่งทางใด เป็นข้อที่ผู้วิจารณ์จะต้องพิจารณาให้ลึกซึ้ง ให้สามารถถึงขั้นที่เรียกว่า “เข้าถึง” วรรณกรรมเรื่องนั้นอย่างแท้จริง
4. บรรยายาศและอารมณ์ร่วม นับเป็นศิลปะสำคัญอีกประการหนึ่งในด้านวรรณศิลป์ ผู้แต่งที่มีความสามารถขั้นสูงจึงจะประสบความสำเร็จในด้านนี้ได้
5. เรื่องอื่น ๆ ตามความจำเป็นและความรอบรู้ของผู้วิจารณ์ เช่น หางเสียง การสร้างบรรยายาศ และข้อมูลประกอบการวิจารณ์

อรรถ เพียรยุระ (2562, น. 21) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ โดยการเน้นการอ่านบทอ่านที่ต้องการศึกษาอย่างละเอียด (Close Reading) ตามแนวคิดของ Richards ไว้สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านอย่างละเอียดด้วยตนเอง จะทำให้ได้รับความรู้ ความคิด และประสบการณ์โดยตรงจากตัววรรณกรรม
2. การอ่านอย่างละเอียดทำให้เรารู้คุณค่าของวรรณกรรม รู้ความคิดของคนอื่น
3. การอ่านโดยแนวการวิเคราะห์วิจารณ์เชิงปฏิบัติ ทำให้เรารู้เทคนิคและพัฒนาการของงานที่เราอ่าน
4. การอ่านวรรณกรรมมีคุณค่ามากเพราะเป็นการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษา บอกเล่าถึงความรู้สึกและความขัดแย้งต่าง ๆ ในใจของคน

5. การอ่านวรรณกรรมถือเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างหนึ่ง

สรุปได้ว่าขั้นตอนของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ประการแรกผู้วิจารณ์ทำการอ่านบทอ่านอย่างละเอียดลออ ด้วยการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เพื่อเข้าถึงความหมายและจินตนาการที่แฝงในบทอ่าน ทำให้ผู้อ่านสามารถวิจารณ์และประเมินวรรณกรรมได้อย่างเป็นระบบ ประการต่อมาการวิเคราะห์โครงสร้างบทอ่าน หรือองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ รูปแบบ สัญลักษณ์ ความสอดคล้องของเรื่อง ประการที่สามการค้นหาคำขัดแย้งและความคลุมเครือในบทอ่าน โดยการหาความหมายแฝงที่อาจปรากฏอยู่ในบทอ่านนั้น ๆ ประการสุดท้ายการปฏิเสธบริบทภายนอกที่ไม่ได้อยู่ในบทอ่าน ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญของการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ

ชลธิรา สัตยาวัฒนา (2512) ได้ศึกษาการนำวรรณคดีวิจารณ์เชิงปฏิบัติแบบตะวันตกมาใช้กับวรรณคดีไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาวิธีการศึกษาวรรณคดีไทยให้มีความทันสมัย โดยการนำการวิจารณ์วรรณคดีแผนใหม่มาใช้กับวรรณคดีไทย ผลการศึกษาพบว่า การวิจารณ์วรรณคดีในแง่สุนทรียศาสตร์ โดยการมุ่งพิจารณาคำประพันธ์อย่างละเอียด (Close Reading) พบว่ามีน้ำเสียง ความรู้สึกสัมผัส จังหวะความเคลื่อนไหว ภาพพจน์ ระบบสัญลักษณ์

ดวงมน ปริบูรณ์ (2516) ได้ศึกษาความงามในทวาทศมาส โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวรรณคดีทวาทศมาส เชิงวิเคราะห์และเปรียบเทียบ เพื่อค้นหาและบอกคุณค่าของวรรณคดี โดยใช้หลักการวิจารณ์วรรณคดีของ ไอ เอ ริชาร์ดส์ (I. A. Richards) คือ การอ่านอย่างพินิจพิจารณา (Close Reading) ผลการศึกษาพบว่า ทวาทศมาส มีลักษณะของการนิราศทั่วไป กล่าวคือ แก่นเรื่องเป็นความทุกข์จากการพลัดพรากจากรัก และการใช้การวิจารณ์แนวตะวันตก พบว่ามีการใช้ภาพพจน์การตีความในรูปของสัญลักษณ์ อีกทั้งยังใช้ถ้อยคำที่ก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ และจินตนาการ

เยาวนาฏ แซ่เตียว (2568) ได้ศึกษาการออกแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์วรรณคดีด้วยกระบวนการละครในบริบทออนไลน์ภายใต้แนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยกล่าวถึงการวิจารณ์เชิงปฏิบัติหรือที่เรียกว่าการวิจารณ์เชิงประจักษ์ในระดับสถานศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวทางการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านและตีความเนื้อหาตามความเข้าใจและประสบการณ์ของตนเอง โดยอาศัยหลักการพิจารณาอย่างมีขั้นตอนตามกระบวนการทางปัญญา 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นการวิเคราะห์ ขั้นการตีความ และขั้นการประเมินค่า ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติและการสะท้อนคิด มีคะแนนทักษะการวิจารณ์วรรณคดีสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีบรรยายแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บราวน์ เอ. แอล. (Brown, A. L., 2015) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติในการวิเคราะห์บทกวีสมัยใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทกวีสมัยใหม่ โดยใช้การอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เพื่อสำรวจการใช้โครงสร้าง การวางภาพพจน์ และสัญลักษณ์จากบทกวีสมัยใหม่ 15 บท ของนักเขียนที่มีชื่อเสียงในวรรณกรรมอังกฤษและอเมริกัน ผลการศึกษาพบว่า บทกวีที่ได้รับการวิเคราะห์สามารถแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกภาพ และความหมายที่หลากหลายผ่านการใช้สัญลักษณ์ที่ซับซ้อนและความขัดแย้งภายใน

คอรี่ เจย์ วาเลนไทน์ (Cory Jay Valentine, 2016) ได้ศึกษาการใช้วิธีการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ว่า วิธีการอ่านอย่างละเอียด ส่งผลต่อการเพิ่มพูนทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการสื่อสารของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า วิธีการสอนที่เน้นการอ่านอย่างละเอียดนั้น เพิ่มอัตราการได้คะแนนที่ระดับผ่านหรือสูงกว่ามาตรฐานของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการสอนแบบทั่วไป ผลการวิเคราะห์นี้ชี้ให้เห็นว่าการกำหนดหลักสูตรที่ตายตัวไม่ได้รับประกันการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอย่างชัดเจน การศึกษานี้ยังแนะนำให้ทำวิจัยเพิ่มเติมเพื่อสำรวจผลลัพธ์จากเขตการศึกษาอื่น ๆ และศึกษาการสอนเชิงคุณภาพที่เน้นการอ่านแบบใกล้ชิดในรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

โรบินสัน พี. ที. (Robinson, P. T., 2016) ได้ศึกษาการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติในการสอนวรรณคดีในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจวิธีการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติในการสอนวรรณคดีในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์บทอ่าน ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ช่วยส่งเสริมการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ในนักเรียน และช่วยเพิ่มความสามารถในการตีความเชิงโครงสร้างและสัญลักษณ์ในบทอ่านวรรณคดี

แคทเทอร์สัน เอ. (Catterson, A., 2017) ได้ศึกษา การอ่านอย่างละเอียดในห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษา: การอัปเดตแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับแนวทางปฏิบัติแห่งศตวรรษที่ 20 เพื่อระบุ แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับการอ่านอย่างละเอียดในห้องเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า การเน้น การสอนการอ่านอย่างละเอียดทางดิจิทัล โดยครูควรเรียนรู้แนวทางการอ่านของนักเรียน เพื่อออกแบบ การสอนที่เหมาะสม การอ่านแบบดิจิทัลอย่างละเอียด จะต้องครอบคลุมการพิจารณาผู้อ่าน และบริบท ทางสังคมวัฒนธรรมของผู้อ่าน ยอมรับข้อความดิจิทัลและข้อความในชีวิตประจำวันเป็นตัวเลือก ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะการอ่านได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการแนะนำแนวทาง ปฏิบัติที่ดีที่สุดในการสอนการอ่านผ่านดิจิทัล

ทูนู (Tunu, 2023) ได้ศึกษา การอ่านอย่างละเอียด (หรือการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ) พบว่า การอ่านอย่างละเอียด ยังคงเป็นหัวใจสำคัญของการสอนของเชคสเปียร์ในห้องเรียนภาษาอังกฤษ การฝึกวิเคราะห์ข้อความอย่างรอบคอบช่วยให้ผู้เรียนชื่นชมศิลปะและฝีมือของภาษาวรรณกรรม รวมถึงกลยุทธ์วาทศิลป์และความแตกต่างของความหมาย เน้นการสร้างวาทกรรม การอ่านโคลง โดยชี้ให้เห็นพิจารณาว่าการตอบสนองทางอารมณ์และความคิดสร้างสรรค์

โอห์รวีก (Ohrvik, 2024) ได้ศึกษาการอ่านอย่างละเอียด (Close reading) การสำรวจ วิธีการ พบว่า สำนวนกลยุทธของการอ่านอย่างละเอียด คือ การตีความของการอ่านอย่างละเอียด และตรวจสอบการพัฒนาจากกระบวนการวิจารณ์ โดยการอธิบายถึงลักษณะทางกายภาพ และ ทางปัญญาพื้นฐานของการอ่านในฐานะรูปแบบที่แตกต่างของการอ่านเชิงวิเคราะห์ แนวทางการอ่าน อย่างละเอียดของผู้เขียน จะช่วยเสริมกระบวนการอ่านมากยิ่งขึ้น

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เห็นได้ว่าแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติจากตะวันตกในการพิจารณา วรรณคดีไทย นับตั้งแต่ ชลธิรา สัตยาวัฒนา และดวงมน ปริบูรณ์ นำมาใช้ในการวิจารณ์วรรณกรรม ในช่วงแรก ๆ ช่วยให้การศึกษาด้านการวิจารณ์ไทยมีความทันสมัย โดยเน้นการพิจารณาบทอ่าน อย่างละเอียด (Close Reading) เพื่อวิเคราะห์น้ำเสียง ความรู้สึก ภาพพจน์ และระบบสัญลักษณ์ และแสดงให้เห็นถึงการนำแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ มาใช้ในการวิเคราะห์วรรณกรรมในระดับ การเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มุ่งการวิเคราะห์บทอ่านจากองค์ประกอบภายใน กล่าวคือ โครงสร้าง การวางภาพพจน์ และสัญลักษณ์ จากวรรณกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงวรรณกรรมที่ใช้ ในการจัดการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ช่วยส่งเสริมการอ่านอย่างละเอียดในผู้เรียน และเพิ่มพูนความสามารถการอ่านของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการบทอ่านอื่น ๆ ได้จากการวิเคราะห์บทอ่านจากองค์ประกอบ ภายใน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ โดยการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์วรรณกรรมเชิงโครงสร้างและสัญลักษณ์ซึ่งสอดคล้องกับการประยุกต์ใช้ในยุคดิจิทัลตามแนวทางของแคทเทอสัน การผนวกแนวคิดนี้เข้ากับกลวิธีอาร์ อี เอ พี บนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จึงเป็นการส่งเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ครบวงจร ตั้งแต่การวิเคราะห์ ตีความ จนถึงการประเมินค่า ซึ่งช่วยพัฒนาศักยภาพทางปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพและเท่าทันบริบทการเรียนรู้สมัยใหม่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

กลวิธีอาร์ อี เอ พี

1. ความหมายของกลวิธีอาร์ อี เอ พี

กลวิธีอาร์ อี เอ พี ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาโดย เอเนต และแมนโซ (Eanet & Manzo) เริ่มต้นเมื่อปี ค.ศ. 1976 เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน การคิด และการเขียนของนักเรียน ซึ่งเป็นการพัฒนาแบบควบคู่ นักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของกลวิธีอาร์ อี เอ พี ไว้ ดังนี้

กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2554, น. 35) ได้สรุปความหมายของ กลวิธีอาร์ อี เอ พี ว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีอาร์ อี เอ พี เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาทางด้านการอ่าน การคิด และการเขียน ควบคู่กันไป โดยเน้นให้ผู้เรียนได้คิดและเขียนจากสิ่งที่ได้อ่าน ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ความรู้ในขั้นสูงสำหรับการอ่าน การคิด และการเขียน รวมไปถึงการฝึกให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

เพียรศิลป์ ปินชัย (2555, น. 64 - 65) ได้สรุปความหมายของ กลวิธีอาร์ อี เอ พี ว่า กลวิธีดังกล่าวสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการอ่าน การเขียนสรุปความ ฝึกทักษะคิดวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ และผู้เรียนได้ใช้ทักษะการอ่านเพื่อสร้างความเข้าใจกับบทอ่าน ส่งผลให้ผู้เรียนได้คิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อน แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นต่องานของเพื่อน อีกทั้งการรับฟังตัวอย่างและแนวทางการคิดจากเพื่อนที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนได้นำเอาตัวอย่างที่ดีไปเป็นแนวทางและพื้นฐานต่อยอดทางความคิดได้

สุรรัตน์ อักษรกาญจน์ (2559, น. 37) ได้สรุปความหมายของกลวิธีอาร์ อี เอ พี ว่ากลวิธีนี้เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาทักษะการอ่านระยะยาวให้กับผู้เรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน การคิด และการเขียน โดยให้ความสำคัญกับการใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ส่งผลผู้เรียนสามารถนำข้อมูลไปเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์เดิม และยังถ่ายทอดความเข้าใจของตนสู่บุคคลอื่น กลวิธีการดังกล่าวยังเน้นให้ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน รู้จักการไตร่ตรองข้อมูลที่ได้มา สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน อีกทั้งยังเป็นการตรวจสอบผลของการอ่านอีกด้วย

ณัฐเกียรติ เจริญสุข (2566, น. 32) ได้สรุปความหมายของกลวิธีอาร์ อี เอ พี ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีอาร์ อี เอ พี เป็นกลวิธีที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องที่อ่าน สามารถวิเคราะห์สาระสำคัญของเรื่องได้ โดยใช้กระบวนการคิดและเขียนเพื่อสรุปความ วิพากษ์วิจารณ์ เชื่อมโยง และตอบสนองกับเรื่องที่อ่านอย่างเป็นระบบ ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิด และการเขียนไปพร้อมกัน อันเป็นการสนับสนุนและกระตุ้นการอ่านของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพได้

เอเนต และแมนโซ (Eanet & Manzo, 1976, p. 647) ได้ให้ความหมายของกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยสรุปได้ว่า เป็นกลวิธีที่สนับสนุนและส่งเสริมการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านและวิเคราะห์สาระสำคัญของเรื่องได้ ต้องผ่านกระบวนการคิดและการเขียน เชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ ส่งผลผู้อ่านได้รับความรู้ความเข้าใจ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปเป็นตารางสังเคราะห์ได้ ดังนี้

ตาราง 6 การสังเคราะห์ความหมายของกลวิธีอาร์ อี เอ พี

ประเด็น	นักวิชาการ				สรุปการสังเคราะห์ความหมายของกลวิธีอาร์ อี เอ พี
	กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2554)	เพียรศิลป์ ปินชัย (2555)	สุรรัตน์ อักษรกาญจน์ (2559)	ณัฐเกียรติ เจริญสุข (2566)	เอนัต และแมนโซ (Eanet & Manzo, 1976)
การพัฒนาทักษะการอ่าน การคิด และการเขียน	เน้นพัฒนาทักษะ การอ่าน การคิด และการเขียน ควบคู่กันไป	ฝึกการอ่านและ ฝึกทักษะการคิด วิเคราะห์ ควบคู่กันไป	พัฒนาทักษะการอ่าน การคิด และการเขียน ไปพร้อมกันอย่างมี ประสิทธิภาพ	พัฒนาทักษะการอ่าน การคิด และการเขียน ควบคู่กัน	พัฒนาทักษะการอ่าน การคิด และการเขียน ควบคู่กัน
กระบวนการสรุปความ และวิเคราะห์สาระสำคัญ	ให้ผู้เรียนคิดและ เขียนจากสิ่งที่ได้อ่าน	ฝึกการเขียนสรุป ความจากบทอ่าน	วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลจากการอ่าน	วิเคราะห์สาระสำคัญ และสรุปความ อย่างเป็นระบบ	วิเคราะห์ สรุปความ และเชื่อมโยงสาระ สำคัญอย่างเป็นระบบ
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้เรียน	ฝึกการแสดง ความคิดเห็นและ สร้างปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่น	แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและ รับฟังแนวคิด ที่หลากหลาย จากเพื่อนร่วมชั้น	ถ่ายทอดความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับเพื่อนในชั้นเรียน	ตอบสนองต่อ เรื่องที่อ่านผ่าน การวิพากษ์วิจารณ์	ส่งเสริมการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและ ประสบการณ์
การได้ตรองและ ใช้ประสบการณ์เดิม	ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ ความรู้และทักษะ การอ่านขั้นสูง	คิดได้ตรองอย่าง รอบคอบก่อน แสดงความคิดเห็น	ให้ความสำคัญกับการใช้ ความรู้และประสบการณ์ เดิมของผู้เรียน		การคิดได้ตรองและ เชื่อมโยงกับความรู้เดิม

ประเด็น	นักวิชาการ				สรุปการสังเคราะห์
	กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2554)	เพียรศิลป์ ปิ่นชัย (2555)	สุรรัตน์ อักษรกาญจน์ (2559)	ณัฐเกียรติ เจริญสุข (2566) (Eanet & Manzo, 1976)	ความหมายของกลวิธี อาร์ อี เอ พี
การประเมินและ การวิจารณ์	ตรวจสอบผลของการอ่าน และรู้จักไตร่ตรองข้อมูล				การวิพากษ์วิจารณ์และ ประเมินค่าบทอ่าน

จากตาราง 6 สรุปได้ว่า กลวิธีอาร์ อี เอ พี เป็นกลวิธีการสอนที่มุ่งการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิด และการเขียนควบคู่กัน โดยเน้นการเชื่อมโยงและเสริมสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียน คิด วิเคราะห์ และสรุปความจากการอ่าน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน เพื่อสร้างความเข้าใจที่หลากหลายและเชื่อมโยงความรู้ได้ตั้งขึ้นจากการใช้ทักษะการอ่านเพื่อสร้างความเข้าใจและเชื่อมโยงข้อมูล และมุ่งเน้นการใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ดังนั้น กลวิธีอาร์ อี เอ พี สามารถส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้และพัฒนาความสามารถทางการอ่าน กล่าวคือ สามารถอธิบาย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิพากษ์วิจารณ์ ตลอดจนประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้ อันจะก่อให้เกิดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

เอนเนต (Eanet, 1983, p. 159) ยังกล่าวว่า หลักการพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีอาร์ อี เอ พี มี 4 ขั้นตอน

1. นักเรียนต้องเข้าใจความหมายของการคิดอย่างสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้
2. นักเรียนต้องมีสภาพแวดล้อมในห้องเรียนต้องปลอดภัยและมั่นคงเพื่อจะสนับสนุนให้เกิดการคิดอย่างสร้างสรรค์
3. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันจากบทอ่านที่อ่านในห้องเรียนได้ทำให้นักเรียนเกิดความสามารถในการอ่าน
4. นักเรียนจะได้รับการกระตุ้นทางความคิดที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เกิดการใช้ความคิดในระดับที่สูงขึ้น โดยใช้ภาษาของตนเอง

2. ขั้นตอนของกลวิธีอาร์ อี เอ พี

กลวิธีอาร์ อี เอ พี ได้รับการออกแบบเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน ช่วยให้ผู้อ่านจัดระเบียบความคิดและสามารถโต้ตอบกับบทอ่านได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังเน้นการฝึกให้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล จึงมีผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนของกลวิธีอาร์ อี เอ พี ไว้ ดังนี้

แมนโซ และแมนโซ (Manzo & Manzo, 1995, pp. 357-358) อธิบายขั้นตอนของกลวิธีอาร์ อี เอ พี สรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 Read การอ่านข้อความ

การค้นหาข้อความพื้นฐานที่ผู้แต่งต้องการสื่อสาร

ขั้นที่ 2 Encode การบันทึกข้อมูล

การแปลข้อความที่ผู้แต่งเขียนขึ้นด้วยภาษาของตนเอง

ขั้นที่ 3 Annotate การเขียนอธิบาย

การนำข้อความมาเขียนอธิบายเพื่อเป็นคำตอบโดยเลือกใช้เพียงหนึ่ง

รูปแบบในการนำเสนอคำตอบ โดยมีรูปแบบของการเขียนตอบที่หลากหลาย ดังนี้

รูปแบบการเขียนคำตอบจากองค์ความรู้ในบทอ่าน (Reconstructive Responses)

1. การเขียนสรุปความ (Summary Response) เป็นการกำหนดข้อความพื้นฐานเพื่อตอบในรูปแบบของการสรุปข้อความพื้นฐานจากหนังสือ บทกวี สำนวน ซึ่งข้อความที่แสดงถึงใจความสำคัญที่ได้จากบทอ่าน

2. การเขียนแบบสั้น ๆ (Telegram Response) เป็นการสรุปแนวคิดพื้นฐานของผู้แต่งหรือแก่นเรื่อง โดยตัดคำที่ไม่จำเป็นและเขียนเป็นคำจำกัดความอย่างสั้น ๆ

3. การเขียนแบบกระตุ้นความคิด (Poking Response) เป็นการกำหนดคำขึ้นใหม่เพื่อให้ผู้อ่านตอบได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งดีกว่าการใช้ภาษาของผู้แต่งในการตอบ

4. การเขียนแบบใช้คำถาม (Question Response) เป็นการค้นหาจุดที่สำคัญจากเรื่องหรือข้อความที่อ่านให้กลายเป็นคำถามเพื่อนำไปสู่การค้นหาคำตอบ

5. การเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัว (Personal View Response) เป็นการตอบคำถามว่า “คุณมีความคิดเห็นอย่างไรและมีความรู้สึกเหมือนหรือต่างจากที่ผู้แต่งนำเสนอหรือไม่”

6. การเขียนอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Response) เป็นการสนับสนุน ปฏิเสธหรือตั้งคำถามจากใจความสำคัญและสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่าน โดยประโยคแรกต้องเป็นการบอกถึงมุมมองหรือแนวคิดของผู้แต่ง และตามด้วยข้อความสนับสนุนที่มาจากผู้อ่านแล้วจึงเพิ่มเติมประโยคเพื่อเป็นการอธิบายถึงความแตกต่างของทั้งสองประโยคที่ได้กำหนดขึ้น

7. การเขียนตอบแบบตรงกันข้าม (Contrary Response) เป็นการพยายามหามุมมองที่แตกต่าง โดยจะไม่มีนักเรียนคนใดจำเป็นต้องใช้ความคิดหรือรู้สึกได้เช่นรูปแบบการตอบก่อนหน้านี้ แต่ต้องมีการคิดแบบวิภาษ คิดแบบแตกต่างเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง สร้างสรรค์การอ่านและการเขียนของตนเอง

8. การเขียนเพื่อสื่อความตั้งใจของผู้เขียน (Intention Response) เป็นข้อความและการสรุปเพื่ออธิบายสิ่งที่ผู้อ่านคิดว่าเป็นความตั้งใจ แผนการหรือจุดประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งผู้อ่านจะต้องมีความคิด ความเข้าใจเช่นเดียวกันกับผู้แต่งนำเสนอด้วย

9. การเขียนตอบจากแรงจูงใจ (Motivation Response) การเขียนที่บอกถึงเหตุที่ผู้แต่งสร้างหรือเขียนเรื่องหรือ ข้อความ เป็นรูปแบบของการวิจารณ์ ซึ่งนอกจากผู้อ่านจะต้องมีความคิด ความเข้าใจเช่นเดียวกับที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอแล้ว จะต้องพยายามมีความรู้สึกร่วมหรือประสบการณ์ร่วมกับผู้แต่งอีกด้วย

10. การเขียนตอบจากการค้นพบ (Discovery Response) หนึ่งข้อความหรือหลายข้อความสามารถนำมาประยุกต์เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบก่อนจะรู้เรื่องราวจากบทอ่านข้อเท็จจริงเพื่อตัดสินใจ ซึ่งการเขียนประเภทนี้จะต้องใช้ความคิดเพื่อเป็นแนวทางในการอ่านและการเรียนรู้

11. การเขียนตอบแบบสร้างสรรค์ (Creative Response) คือ การเขียนเพื่อแนะนำคำตอบที่แตกต่างออกไป โดยเป็นการอธิบายหรือแสดงความคิดเห็นที่ดีขึ้น

ขั้นที่ 4 Ponder การพิจารณาไตร่ตรอง

การนำสิ่งที่ได้จากการอ่านและการเขียนของตนเองและเพื่อนแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

สรุปได้ว่าขั้นตอนของกลวิธีอาร์อีเอพี มีอยู่ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 Read การอ่านข้อความ ขั้นที่ 2 Encode การบันทึกข้อมูล ขั้นที่ 3 Annotate การเขียนอธิบาย และขั้นตอนที่ 4 Ponder การพิจารณาไตร่ตรอง ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นจะช่วยพัฒนาศักยภาพทางด้านการอ่านของผู้เรียนให้เป็นระบบ รวมไปถึงการพิจารณาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน อันจะนำไปสู่การพัฒนาผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้น

การนำกลวิธีอาร์ อี เอ พี ไปจัดการเรียนรู้

กลวิธีอาร์ อี เอ พี สามารถนำมาพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ โดยนำขั้นตอน 4 ขั้นตอน มาใช้และปรับให้เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ รายวิชาภาษาไทย ดังนี้

ขั้นที่ 1 การอ่านข้อความ (Read) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้รับบทอ่านจากหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ที่กำหนดให้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำการอ่านอย่างละเอียด

ขั้นที่ 2 การบันทึกข้อมูล (Encode) ผู้เรียนตีความจากบทอ่านที่ได้รับพร้อมทั้งเขียนสรุปด้วยภาษาของตนเอง

ขั้นที่ 3 การเขียนอธิบาย (Annotate) ผู้เรียนเขียนแสดงความคิดเห็นต่อบทอ่านที่ได้รับ โดยเน้นด้านการสรุปใจความสำคัญ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การระบุแนวคิด คุณค่าจากบทอ่าน และการประเมินค่าและการประยุกต์ใช้

ขั้นที่ 4 การพิจารณาไตร่ตรอง (Ponder) ในขั้นนี้เป็นขั้นที่ต่อเนื่องมาจากการเขียน แสดงความคิดเห็นต่อบทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่าน ผู้เรียนจะได้ตรวจสอบงานเขียนของตนเอง และเรียนรู้ แนวทางการเขียนของเพื่อนจากการสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปรายกันในชั้นเรียน ซึ่งเป็นการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงปรับประยุกต์ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกทางหนึ่ง

ตาราง 7 กลวิธีกลวิธีอาร์ อี เอ พี ในการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอน	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้
ขั้นที่ 1 Read การอ่านข้อความ	ผู้เรียนได้รับบทอ่านที่กำหนดจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
ขั้นที่ 2 Encode การบันทึกข้อมูล	ผู้เรียนร่วมกันสรุปบทอ่านที่ได้รับจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
ขั้นที่ 3 Annotate การเขียนอธิบาย	ผู้เรียนเขียนนำเสนอความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น พร้อมการเขียนบันทึก
ขั้นที่ 4 Ponder การพิจารณาไตร่ตรอง	ผู้เรียนสรุปความรู้ที่ได้รับ พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับการนำไปใช้ ในชีวิตประจำวัน

จากตาราง 7 สรุปได้ว่า กลวิธีอาร์ อี เอ พี เป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ Read (การอ่านข้อความ) Encode (การบันทึกข้อมูล) Annotate (การเขียนอธิบาย) และ Ponder (การพิจารณาไตร่ตรอง) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะการอ่าน การสรุปความ การเขียน ผู้เรียนถ่ายทอดความรู้ผ่านการเขียนบันทึกหรือคำอธิบาย พร้อมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างกัน เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี

เอเนต และแมนโซ (Eanet & Manzo, 1976) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกลวิธีอาร์ อี เอ พี ว่า สามารถพัฒนาทักษะการอ่าน ที่เน้นการฝึกฝนให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการเขียนที่หลากหลาย มีจุดมุ่งหมายเพื่อสะท้อนความเข้าใจจากบทอ่าน อันจะส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ วิเคราะห์สาระสำคัญของบทอ่านได้

เพียรศิลป์ ปินชัย (2555, น. 19) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกลวิธีอาร์ อี เอ พี ว่า กลวิธีอาร์ อี เอ พี เป็นกลวิธีที่มีหลักการอ่านคล้ายคลึงกับแนวการสอนภาษาแบบองค์รวม ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมา เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านแล้วฝึกเขียนในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ทักษะการเขียนนั้นเป็นสื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการอ่านทบทวนบทอ่านหลาย ๆ ครั้ง จนเกิดความเข้าใจและสามารถเขียนแสดงความคิดเห็น ทั้งการใช้องค์ความรู้เดิมหรือประสบการณ์ที่มีและการสร้างองค์ความรู้ขึ้นใหม่จากการคิดตามสื่อหรือบทอ่านนั้น ทั้งนี้ในการเขียนนอกจากผู้เรียนต้องอาศัยทักษะการอ่านแล้ว การเขียนโต้ตอบกับบทอ่าน ที่มีหลายรูปแบบ (Annotate) นั้น ยังกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบไม่ว่าจะเป็น การคิดจากระดับง่ายไปจนถึงการตีความในระดับที่สูงขึ้น ผู้เรียนจึงได้พัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน ไปพร้อมกับทักษะคิด ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าหัวใจหลักของกลวิธีการอ่านแบบ อาร์ อี เอ พี นั้น อยู่ที่ รูปแบบการสอนเขียนโต้ตอบกับบทอ่านที่หลากหลายเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และทักษะ คิดของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กันอย่างเป็นระบบ

เวรา มาเรีย แซนตี (Vera Maria Santi, 2015) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกลวิธีอาร์ อี เอ พี ว่า เป็นกลวิธีที่ช่วยในการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนให้ดีขึ้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี

กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2554) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้ กลวิธีอาร์ อี เอ พี ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการเขียนเรียงความ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี ก่อนเรียนและหลังเรียน และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้เรียนตามกลวิธีอาร์ อี เอ พี กับนักเรียนที่ได้เรียนการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธีอาร์ อี เอ พี หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง สำหรับความสามารถ ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธีอาร์ อี เอ พี สูงกว่านักเรียนที่เรียน ด้วยวิธีปกติ

กมลทิพย์ ศิริสวัสดิ์ (2561) ได้ศึกษาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยใช้กลวิธี อาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนมัธยมศึกษา

ตอนต้น ที่ได้รับการเรียนการสอนตามกลวิธีอาร์ อี เอ พี ก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการเรียนการสอนตามกลวิธีอาร์ อี เอ พี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนโดยใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการเรียนการสอนตามกลวิธีอาร์ อี เอ พี เมื่อพิจารณาแล้วพบว่านักเรียนมีผลความสามารถในการอ่านสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วีรภัทร ศุภรสิงห์ (2562) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีอาร์ อี เอ พี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่าก่อนการทดลอง และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีอาร์ อี เอ พี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ณัฐพร สายกฤษณะ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านวิเคราะห์และการเขียนสรุปความของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธี อาร์ อี เอ พี ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธีอาร์ อี เอ พี ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธีอาร์ อี เอ พี ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธีอาร์ อี เอ พี ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในส่วนความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธีอาร์ อี เอ พี ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

โอบอ้อม ตัวละมูล (2563) ได้ศึกษาผลการใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี และเพื่อศึกษาความสุขในการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างเรียนและหลังเรียน โดยใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กลวิธี อาร์ อี เอ พี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ กลวิธีอาร์ อี เอ พี ระหว่างเรียนสะท้อนผ่านพฤติกรรมทั้ง 6 องค์ประกอบ และหลังเรียนอยู่ในระดับมาก

อิสริยาภรณ์ พิงจิตร (2565) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานร่วมกับกลวิธี วัตถุประสงค์ต่อมา เพื่อเปรียบเทียบ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดี เป็นฐานร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี กับเกณฑ์ร้อยละ 80 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี สูงกว่าก่อนเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ วรรณคดีเป็นฐานร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี อยู่ในระดับมากที่สุด

ณัฐเกียรติ เจริญสุข (2566) ได้ศึกษา การพัฒนาแบบฝึกทักษะ เพื่อส่งเสริมการอ่าน จับใจความ โดยใช้วิธีการสอนแบบอาร์ อี เอ พี ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นประถม ศึกษปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการอ่าน จับใจความโดยใช้วิธีการสอนแบบอาร์ อี เอ พี ร่วมกับการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดสำหรับนักเรียนชั้นประถม ศึกษปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะ เพื่อส่งเสริม การอ่านจับใจความ โดยใช้วิธีการสอนแบบอาร์ อี เอ พี ร่วมกับการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด และเพื่อศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการอ่านจับใจความ โดยใช้วิธีการสอนแบบอาร์ อี เอ พี ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด ผลการวิจัยพบว่า ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการสอนแบบอาร์ อี เอ พี ร่วมกับการใช้ เทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่า เท่ากับ 80.26/84.84 ผลการเปรียบเทียบ ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการอ่านจับใจความ โดยใช้วิธีการสอนแบบอาร์ อี เอ พี ร่วมกับการใช้ เทคนิคเพื่อนคู่คิด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.97 และ 23.71 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกเสริมทักษะเพื่อส่งเสริมการอ่านจับใจความ โดยใช้วิธีการสอนแบบอาร์ อี เอ พี ร่วมกับการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.12)

แอนดาร์นี เปอร์มาตา (Andarini Permata Cahyaningtyas, 2018) ได้ศึกษาผลของกลวิธีอาร์ อี เอ พี ต่อการอ่านความเข้าใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาผลของกลวิธี อาร์ อี เอ พี ต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่ากลวิธี อาร์ อี เอ พี ให้ผลเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อความเข้าใจในการอ่าน ด้วยการทดสอบค่าที่ = 4.914 และ 3.286 และ sig = 0.000 และ 0.002 จึงสรุปได้ว่า กลวิธีอาร์ อี เอ พี ให้ผลเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ฟิตรี รายานี สิริเการ์ (Fitri Rayani Siregar, 2023) ได้ศึกษาการใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี เพื่อปรับปรุงความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนในข้อความเชิงวิเคราะห์เชิงอธิบายในยุคดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการดำเนินการตามกลวิธี REAP โดยใช้เทคโนโลยี เพื่อปรับปรุงความเข้าใจข้อความอธิบายเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมปลายเอกชน ผลการวิจัยพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยที่ต่างกัน ก่อนและหลังการใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี ดังนั้น กลวิธีอาร์ อี เอ พี นำไปใช้กับความเข้าใจข้อความอธิบายเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนในระดับของนักเรียนมัธยมปลายเอกชน ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนมีผลที่ดีขึ้น

บุตรา แอนเดียร์ส แดนนี (Putra Andreas Dandy, 2023) ได้ศึกษา การใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี เพื่อปรับปรุงความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงความเข้าใจการอ่านของนักเรียนในข้อความบรรยายโดยใช้ กลวิธีอาร์ อี เอ พี ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีอาร์ อี เอ พี สามารถช่วยให้นักเรียนสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาได้มากขึ้น และนักเรียนยังมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมระหว่างเรียน ซึ่งกลวิธีอาร์ อี เอ พี เพิ่มความเข้าใจการอ่านของนักเรียนได้

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของกลวิธีอาร์ อี เอ พี เห็นได้ว่ากลวิธีอาร์อีเอพี ในการจัดการเรียนรู้ แสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่สอดคล้องกันในหลายด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการอ่านเพื่อความเข้าใจ การคิดเชิงวิพากษ์และวรรณคดีไทย การอ่านวิเคราะห์และการเขียนสรุปความ การใช้กลวิธีอาร์อีเอพี ในยุคดิจิทัล การอ่านจับใจความ และความพึงพอใจ และความสุขในการเรียนและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ของงานวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี และการเปรียบเทียบกับผลการเรียนการสอนแบบปกติ ซึ่งงานวิจัยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับมัธยมศึกษา จึงเห็นได้ว่ากลวิธีอาร์ อี เอ พี เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดเชิงวิพากษ์ และการเขียน

ของนักเรียนในระดับต่าง ๆ อีกทั้งยังเพิ่มความพึงพอใจและความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ของนักเรียน
สรุปได้ว่า กลวิธีอาร์ อี เอ พี มีความเหมาะสมที่ใช้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว การบูรณาการกลวิธีอาร์ อี เอ พี (Read Encode Annotate Ponder) เข้ากับรูปแบบการวิจารณ์เชิงปฏิบัติผ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพสูง
ในการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยกลวิธีอาร์ อี เอ พี
ช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการอ่านเชิงลึกที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับเนื้อหาใหม่ได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้อง
กับงานวิจัยที่ยืนยันว่าการใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี ส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อทั้งผลสัมฤทธิ์ทาง
การอ่าน ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และการเขียนสรุปความ เมื่อผสานเข้ากับสื่อ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
ที่ทันสมัยและมีความยืดหยุ่น จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่กระตุ้นความกระตือรือร้น และเพิ่ม
ความสุขในการเรียน แนวทางนี้จึงถือเป็นการบูรณาการนวัตกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์
เนื้อหาและสรุปความได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ส่งผลต่อการยกระดับความสามารถทางภาษาและเจตคติ
ที่ดีต่อการเรียนรู้อย่างยิ่ง

แนวคิดการอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่าน ไว้ดังนี้
สาลี รักสุทธี (2550, น. 4) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า “การตีความ แปลความ
จากตัวอักษรที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ออกมาเป็นข้อมูลความรู้ สู่การรับรู้ การเข้าใจของผู้อ่าน”

ศิวากานท์ ปทุมสูติ (2553, น. 49) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า “ก็ถือเป็นการอ่าน
โดยรวมค่อนข้างกว้างเป็นได้ทั้งวจนภาษา อวจนภาษา และอื่น ๆ ที่สามารถตีความ แต่จุดร่วมกัน
ของการให้ความหมายของการอ่านคือ สารที่ได้รับนั้นสามารถเห็นได้ด้วยตา”

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2554, น. 1817) ได้ให้ความหมาย
ของการอ่าน ว่า เป็นคำกริยา 1) ว่าตามตัวหนังสือ ถ้าออกเสียงด้วย เรียกว่า อ่านออกเสียง ถ้าไม่ต้อง
ออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ (ไทยเดิม) 2) สังเกตหรือพิจารณาเพื่อให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมฝีปาก
อ่านใจ (ไทยเดิม) 3) ตีความ เช่น อ่านรหัส อ่านลายแทง (ไทยเดิม) และ 4) คิด นับ (ไทยเดิม)

สุรางค์ วิเศษ (2554, น. 1) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า “การอ่านเป็นความเข้าใจ
ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านด้วยการแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมาย สัญลักษณ์ และนำไปใช้
ประโยชน์”

บันลือ พฤกษ์วัน (2556, น. 6) ได้ให้ความหมายของการอ่าน ไว้ 4 ประการ คือ
1) การอ่านเป็นการแปลจากสัญลักษณ์กลายเป็นคำพูด การผสมเสียงจากการผสมเสียงอักษรหรือ
สะกด เรียกว่า อ่านออก มุ่งให้อ่านหนังสือได้ ถูกต้อง แດกฉาน ขยายประสบการณ์ในการอ่านคำ

โดยตรง 2) การอ่านที่ใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษรออกเสียงเป็นคำ ประโยค ส่งผลให้เกิดความเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน หรือฟังแล้วรู้เรื่อง เรียกว่า อ่านได้ 3) การอ่านที่เหนือกว่าสามารถใช้เทคนิคการจำรูปคำ เข้าใจรูปประโยคแล้วสรุปเรื่องราว เข้าใจเรื่องราวที่ผู้เขียนสื่อความคิดมายังผู้อ่าน คือ อ่านแล้วสามารถประเมินผลสิ่งที่อ่านได้ เรียกว่า อ่านเป็น และ 4) การอ่านเป็นการพัฒนาความคิด โดยผู้อ่านใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน ตั้งแต่การสังเกต การจำรูปคำ การใช้ประสบการณ์เดิมมาแปลความ ตีความ หรือถอดความให้เกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี ตลอดจนนำสิ่งที่อ่านมาใช้ประโยชน์ หรือนำไปเป็นแนวปฏิบัติ

วูล์ฟ และสตัดเลย์ (Wolf & Stoodley, 2008, p. 3) กล่าวว่า “การอ่านคือวิวัฒนาการทางด้านสติปัญญาของมนุษย์ เนื่องจากเราไม่ได้เกิดมาเพื่ออ่าน มนุษย์ได้ริเริ่มการอ่านมาไม่กี่พันปี และด้วยการอ่านนี้ เราได้พัฒนาระบบสมองอย่างเป็นขั้นเป็นตอนเพื่อให้เรามีความสามารถในการคิด”

สรุปได้ว่าการอ่าน คือ กระบวนการตีความและแปลความหมายจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่สามารถเห็นได้ด้วยตา โดยมีทั้งการอ่านออกเสียงและอ่านในใจ รวมถึงการสังเกตและตีความสัญลักษณ์ต่าง ๆ การอ่านสร้างความเข้าใจระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน และสามารถแบ่งออกเป็นหลายระดับ ตั้งแต่การแปลความหมายพื้นฐานไปจนถึงการพัฒนาความคิดที่ลึกซึ้ง ซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์

2. ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านนับว่าเป็นเครื่องมือพื้นฐานอันสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง และการอ่านยังถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการนำมาใช้ในชีวิตร นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสำคัญของการอ่านไว้หลายประการ ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546, น. 6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนจำเป็นต้องอ่านหนังสือเพื่อการศึกษาหาความรู้
2. การอ่านเป็นเครื่องมือเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปพัฒนาตนและพัฒนางาน
3. การอ่านเป็นเครื่องมือสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นต่อไป
4. การอ่านเป็นวิธีการส่งเสริมให้คนมีความคิดและฉลาดรอบรู้เพราะประสบการณ์ที่ได้จากการอ่าน เมื่อเก็บสะสมเพิ่มพูนนานวันเข้าก็จะทำให้เกิดความคิด เกิดสติปัญญา เป็นคนฉลาดรอบรู้ได้
5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ เป็นวิธีหนึ่งในการแสวงหาความสุขให้แก่ตนเองที่ง่ายที่สุด และได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด

6. การอ่านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านจิตใจ และบุคลิกภาพ เพราะเมื่ออ่านมากย่อมรู้มาก สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

7. การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง ศาสนา ประวัติศาสตร์ และสังคม

8. การอ่านเป็นวิธีการพัฒนาระบบสื่อสาร และการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

กิตติกาญจน์ อินทเกตุ (2557, น. 18) การอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์มาก การอ่านช่วยให้ผู้อ่านเกิดปัญญา ช่วยพัฒนาตนเองรู้จักปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข และผ่อนคลายความเครียดไม่เอาर्डเอาเปรียบ และเป็นเกราะป้องกันตัวเองจากปัญหาต่าง ๆ ถ้ารู้จักใช้ความรู้ที่ได้จากการอ่านไปวิเคราะห์สิ่งที่เป็นประโยชน์

สถาบันภาษาไทย (2557, น. 6 - 7) ได้สรุปการบรรยายของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือ ว่า

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การฟัง

2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจำกัดเวลาและสถานที่ สามารถนำไปไหนมาไหนได้

3. หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ซึ่งมักมีอายุการใช้งานโดยจำกัด

4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิด และสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน

5. การอ่านส่งเสริมให้มีสมาธิ มีสมาธินานกว่า และมากกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ

6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านคร่าว ๆ อ่านละเอียด อ่านซ้ำ หรือทุกตัวอักษร เป็นไปตามใจของผู้อ่าน หรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านเองได้

7. หนังสือมีหลากหลายรูปแบบ และราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่น จึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้าง สร้างแนวคิดและทัศนคติได้มากกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใด ๆ โดยเฉพาะ

8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือบางเล่มสามารถนำไปปฏิบัติแล้วเกิดผลดี

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2557, น. 7 - 8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาให้ผู้ที่รักในการอ่านเป็นคนที่มีความฉลาดรอบรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาด สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาตนเองพัฒนาอาชีพ นอกจากนั้น ยังพัฒนาได้ถึงระดับของสังคมอีกด้วย

สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาความรู้และทักษะชีวิต เป็นเครื่องมือที่ช่วยแสวงหาความรู้ทั้งในด้านการศึกษาและอาชีพ อีกทั้งยังเป็นช่องทางในการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม ช่วยส่งเสริมความคิดวิเคราะห์และปัญญา การอ่านเป็นกิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลิน และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งทางจิตใจและบุคลิกภาพ นอกจากนี้ การอ่านยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบการเมือง สังคม และการสื่อสาร การอ่านยังเป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

3. ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

เอมอร์ เนียมน้อย (2551, น. 11 - 12) กล่าวถึงการอ่านโดยสรุปไว้ว่า การอ่านที่ผู้อ่านใช้ความคิดพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบ ถี่ถ้วน มีเหตุผล เพื่อวิเคราะห์ หาคำตอบ สรุปสาระสำคัญ ทั้งเข้าใจความหมายโดยนัยของถ้อยคำ อารมณ์ จุดประสงค์ของผู้เขียน สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และประเมินคุณค่าของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้องเที่ยงธรรม

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2554) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การว่าตามตัวหนังสือ การสังเกตหรือพิจารณาเพื่อให้เข้าใจ ส่วนวิจารณญาณ คือ ปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้องได้ สำหรับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ถือเป็นการอ่านระดับสูง จำเป็นต้องใช้สติ ปัญญา การใคร่ครวญ พิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบ สรุปสาระสำคัญ อีกทั้งเข้าใจความหมายโดยนัย ของถ้อยคำ จุดประสงค์ของผู้เขียน สามารถแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและตัดสินประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2555, น. 182) ซึ่งกล่าวว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นการพิจารณาสารอย่างรอบคอบในแง่มุมต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทำให้ผู้อ่านรู้เท่าทันสาร ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านสามารถกลั่นกรองสารที่ได้ว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด โดยใช้เหตุผลมารับรองความคิด ทำให้การรับสารมีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่

พรศิริ สันทัดรบ (2557, น. 22) ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นการอ่านขั้นสูง ผู้อ่านต้องใช้ความรู้ ความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ได้อย่างมีเหตุผล และสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น ประเมินคุณค่าของสิ่งที่อ่านได้ ตลอดจนตัดสินใจเลือกเชื่อถือได้อย่างมีเหตุผล อีกทั้งต้องใช้ความรู้ความสามารถร่วมกับประสบการณ์ในการพิจารณาตัดสิน

วนิดา พรหมเขต (2559, น. 85) ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอ่านขั้นสูงที่ต้องใช้ความคิดในการพิจารณาอย่างไตร่ตรองรอบคอบ เพื่อตัดสินคุณค่าของสิ่งที่อ่านว่ามีประโยชน์ มีคุณค่าน่าเชื่อถืออย่างไร โดยการที่ผู้อ่านจะมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ ผู้อ่านต้องมีความสามารถในการอ่านในใจระดับต้น

และระดับกลาง คือ สามารถอ่านจับใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วจึงจะสามารถนำความคิดที่ได้นั้นมาสู่การตัดสินใจคุณค่าสิ่งทีอ่านในขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณต่อไป

สุกัญญา ทาโสด (2562, น. 3) ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณว่าเป็นทักษะการอ่านขั้น สูง จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องทีอ่านเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์วิจารณ์ในขั้นสูงต่อไป ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกของข้อมูล ข่าวสารในปัจจุบัน เพราะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักวิเคราะห์ตรวจสอบ และเลือกรับข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นการอ่านที่ต้องใช้สติปัญญาในการใคร่ครวญ พิจารณาส่งทีอ่านอย่างรอบคอบ สรุปสาระสำคัญ ทั้งเข้าใจความหมายโดยนัยของถ้อยคำ อารมณ์จุดประสงค์ของผู้เขียน สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น เพื่อตัดสินใจ ด้วยเหตุนี้ การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณจึงเป็นทักษะที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นที่ต้องฝึกฝนและพัฒนา

ดาน คัวร์ลัน (Dan Kurlan, 2003 อ้างถึงใน ยุพคิน ไชยรบ, 2554, น. 21) ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณว่า เป็นการอ่านด้วยความระมัดระวังคล่องแคล่ว ไตรตรองการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นวิธีการในการค้นพบข้อมูล และแนวคิดในเนื้อหาจากบทอ่าน

สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ หมายถึง การอ่านทีเป็นทักษะในขั้นสูง โดยผู้อ่านจะต้องแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น พิจารณาด้วยสติปัญญา ประกอบด้วย การมีเหตุผล ร่วมกับการมีประสบการณ์จากการอ่านและสามารถประเมินค่า โดยมีหลักฐานสนับสนุนในการตัดสินใจจากสิ่งทีอ่าน สามารถสรุปเป็นตารางสังเคราะห์ได้ ดังนี้

ตาราง 8 การสังเคราะห์ความหมายการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นักวิชาการ						
ประเด็น	เอมอร์ เนียมน้อย (2551)	พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2554)	มหาวิทยาลัย สุโขทัย ธรรมารัราช (2555)	พิธี สันติภาพ (2557)	วนิดา พรมเขต (2559)	สุกัญญา ทาโศด (2562)
	ดาน ดุร์ลัน (Dan Kurlan, 2003 อ้างถึงใน ยุพทิน ไชยรบ, 2554)	สรุปการสังเคราะห์ ความหมายการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ				
ทักษะการอ่าน ในขั้นสูงและ การพิจารณา สิ่งที่อ่านอย่าง รอบคอบ	ใช้ความคิด พิจารณา อย่างรอบคอบ ถี่ถ้วน และ มีเหตุผล	เป็นการอ่าน ระดับสูงที่ใช้ สติปัญญา ใคร่ครวญ อย่างรอบคอบ	พิจารณา อย่างรอบคอบ ในแง่ หลากหลาย	เป็นการอ่าน ขั้นสูงที่ ใช้เหตุผล และความรู้ ในการพิจารณา	เป็นการอ่าน ขั้นสูงที่ ใช้ความคิด ไตร่ตรอง อย่างรอบคอบ	ทักษะการอ่านขั้นสูง ที่ต้องใช้สติปัญญา พิจารณาอย่าง รอบคอบ
การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และ สรุปสาระสำคัญ	วิเคราะห์ หาคำตอบ และสรุป สาระสำคัญ ของเรื่อง	สามารถสรุป สาระสำคัญ ของสิ่งที่อ่านได้	ดีความ วิเคราะห์ และ สังเคราะห์ได้ อย่างมีเหตุผล	ดีความ วิเคราะห์ และ สังเคราะห์ได้ อย่างมีเหตุผล	สามารถ วิเคราะห์ ตรวจสอบ และสรุปสาระ สำคัญ	การใช้กระบวนการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปสาระสำคัญ
การแยกแยะ ข้อเท็จจริงและ ข้อคิดเห็น	แยกแยะ ข้อเท็จจริงและ ข้อคิดเห็นได้	สามารถแยก ข้อเท็จจริงและ ข้อคิดเห็นได้	แยกแยะ ข้อเท็จจริงออก จากข้อคิดเห็น	แยกแยะ ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น	สามารถ แยกแยะ ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น	ความสามารถในการ แยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น

นักวิชาการ						
ประเด็น	เอมอร เนียมน้อย (2551)	พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2554)	มหาวิทยาลัย สุโขทัย ธรรมมาธิราช (2555)	พรศิริ สันติ์ตรบ (2557)	วนิดา พรมเขต (2559)	สุกัญญา ทาโสด (2562)
การเข้าใจ ความหมายแฝง และจุดประสงค์	เข้าใจความ หมายโดยนัย อารมณ์ และ จุดประสงค์ ผู้เขียน	เข้าใจความ หมายโดยนัย และจุดประสงค์ ของผู้เขียน	รู้เท่าทันสาร และกลลวงกรอง ความน่าเชื่อถือ			เข้าใจความ หมายโดยนัย อารมณ์ และ จุดประสงค์ ผู้เขียน
การประเมินค่า และการตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล	ประเมินคุณค่า สิ่งที่อ่านได้ อย่างถูกต้อง	ตัดสินประเมินค่า สิ่งที่อ่านได้ อย่างถูกต้อง	ใช้เหตุผลรับรอง ความคิดในการ รับสารอย่างมี ประสิทธิภาพ	ประเมินคุณค่า และตัดสินใจ เลือกเชื่อถือ อย่างมีเหตุผล	ตัดสินคุณค่า ของสิ่งที่อ่านว่า มีประโยชน์และ น่าเชื่อถือ	ตรวจสอบและ เลือกรับข้อมูล อย่างมีเหตุผล เพื่อตัดสินใจ
สรุปการสังเคราะห์ ความหมายการอ่าน อย่างมีวิจารณ์					ดาน ดุรัสัน (Dan Kurlan, 2003 อ้างถึงใน ยุพดิน ไชยรบ, 2554)	สรุปการสังเคราะห์ ความหมายการอ่าน อย่างมีวิจารณ์

จากตาราง 8 สามารถสรุปความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบ โดยการอ่านอย่างความตั้งใจ รายละเอียดต่าง ๆ ที่นำเสนอในเนื้อหา เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาอย่างถ่องแท้ การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ช่วยให้ผู้อ่านสามารถระบุได้ว่าเนื้อหาส่วนใดเป็นข้อมูลจริงที่มีเป็นข้อเท็จจริง และส่วนใดเป็นมุมมองหรือความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน การใช้สติปัญญาในการวิเคราะห์และประเมินคุณค่า เป็นการนำความรู้ ประสบการณ์ และการคิดวิเคราะห์มาใช้ในการประเมินคุณค่า หรือความน่าเชื่อถือของข้อความที่อ่าน โดยผู้อ่านจะต้องพิจารณาเนื้อหาในเชิงลึก รวมถึงเหตุผลและผลกระทบที่เกิดขึ้น

4. ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการประเมินสิ่งที่อ่าน และตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านอย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ ซึ่งการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านขั้นสูง ที่ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ ตรวจสอบ และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543, น. 118) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นความคิดขั้นสูงที่ต้องการหาคำตอบในเชิงเหตุผล วิเคราะห์การตัดสินใจ และคำตอบอื่น ๆ ที่ต้องใช้เนื้อเรื่องจากการอ่านเป็นพื้นฐานในการพิจารณาค้นหาคำตอบ

พรทิพย์ แข็งขัน และคณะ (2553, น. 291) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ช่วยพัฒนาปัญญาของผู้รับสารให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสารที่อ่านสามารถแยกแยะส่วนต่าง ๆ และมองเห็นความสัมพันธ์ของทุกส่วนที่มาประกอบกัน ฝึกให้ผู้รับสารมีกระบวนการคิดที่ลึกซึ้งและสร้างสรรค์รู้จักใช้วิจารณญาณไตร่ตรองไม่หลงเชื่อง่ายหรือตกเป็นเหยื่อของโฆษณาที่เกินจริง มีทักษะในการแยกแยะและหาแนวทางในการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เป็นผู้รอบคอบ และมีเหตุผลยิ่งขึ้น ช่วยให้มีความรู้กว้างขวางเป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม สามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อแก้ไขปัญหาตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นสมรรถนะของบุคคลซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเข้าปฏิบัติงานของหน่วยงาน องค์กร และบริษัทต่าง ๆ ตลอดจนเป็นองค์ประกอบที่แสดงคุณภาพของการจัดการศึกษาอีกด้วย

สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญ เพราะเป็นการอ่านที่ช่วยพัฒนาความคิดและสติปัญญา ผู้อ่านจะได้ฝึกการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นสมรรถนะของบุคคลที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

5. หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

ดนยา วงศ์ณะชัย (2542, น. 180) ได้เสนอหลักในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

1. พิจารณาความถูกต้องของภาษาที่อ่าน เช่น ด้านความหมาย การวางตำแหน่งคำ การเว้นวรรคตอน ความผิดพลาดดังกล่าวจะทำให้การสื่อความหมายเสียไป

2. พิจารณาความต่อเนื่องของประโยคว่ามีเหตุผลรับกันดีหรือไม่ โดยอาศัยความด้านตรรกะวิทยาเข้ามาช่วย ความจากประโยคจะต้องไม่ขัดแย้งกัน หรือเรียงลำดับไม่สับสนจนอ่านไม่รู้เรื่อง หรือเสียเวลาในการอ่านโดยเปล่าประโยชน์

3. พิจารณาความต่อเนื่องของเรื่องราวระหว่างเรื่องที่เป็นแกนหลัก หรือแกนนำกับแกนรอง และส่วนประกอบอื่น ๆ ว่ากลมกลืนหรือไม่

4. แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น ความข้อเขียนนั้นทำได้ถูกต้องใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุดของผู้แต่ง เพื่อช่วยให้การพิจารณา

5. พิจารณาความสัมพันธ์ของหลักการและตัวอย่าง โดยทั่วไปแล้วข้อความที่เป็นเหตุการณ์ หรือเรื่องที่ค้นพบใหม่ ถ้าผู้เขียนอ้างอิงหรือยกตัวอย่างมาให้เห็นด้วย จะเป็นการเพิ่มน้ำหนักของความเชื่อถือได้มากขึ้น ดังนั้น ก่อนที่เราจะเชื่ออะไรลงไป ขอให้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ของหลักการ และตัวอย่างที่นำมาประกอบว่ามีความจริงเพียงไร

6. ประเด็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็นและความรู้สึก วิเคราะห์ความเป็นไปในความคิดของสมเหตุสมผลหรือไม่ผู้เขียนกับความคิดเห็นส่วนตัวของเรา ผลลัพธ์แห่งการประเมินนั้น จะก่อเป็นความคิดสร้างสรรค์ให้กับเราหรือไม่

สุวดี ภูประดิษฐ์ (2546, น. 166-168) ได้กล่าวถึงหลักการใช้ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า 6 ประการ ได้แก่

1. พิจารณาความถูกต้องของภาษา ภาษาที่สื่อมาให้เราอ่านนั้นแสดงถึงความรู้ และความคิดของผู้เขียน ภาษาที่ใช้ไม่ถูกต้องย่อมมีผลต่อความเข้าใจ ผู้เขียนที่ใช้ภาษาไม่ถูกต้องถือว่าล้มเหลวในการสื่อสาร ความไม่ถูกต้องด้านภาษาอาจมีหลายลักษณะ เช่น ใช้คำผิดความหมาย วางตำแหน่งของคำในประโยคไม่ตรงกับหน้าที่

2. พิจารณาความต่อเนื่องของประโยค โดยหลักของตรรกวิทยา ข้อความที่จะนำมาต่อเนื่องกันได้ ควรเป็นข้อความที่ไปกันได้ ไม่ว่าจะคล้อยตามหรือขัดแย้ง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มน้ำหนักแก่ภาษาตลอดจนช่วยให้ผู้อ่านรับสารได้อย่างสมบูรณ์

3. พิจารณาความต่อเนื่องของความหมาย ความหมายของเรื่องจะต่อเนื่องกันได้ ต้องอาศัยแกนหลักเป็นสื่อเชื่อมโยงให้เนื้อหาเป็นเรื่องเป็นเนื้อเดียวกัน

4. แยกความรู้ออกจากความคิดเห็นและความรู้สึก การจะสามารถแยกความรู้ความคิดเห็นและความรู้สึกออกจากกันได้ ก็ต้องดูว่างานเขียนแต่ละงานมีจุดเน้นที่ไหน บางเรื่อง ให้ข้อเท็จจริงเพียงเล็กน้อยส่วนใหญ่มุ่งข้อคิดเห็น บางเรื่องมุ่งความรู้เป็นแก่นสารบางเรื่องมุ่งให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจ

5. ความสัมพันธ์ของหลักการและตัวอย่าง โดยทั่วไปข้อความใดที่เป็นเหตุการณ์ หรือเรื่องที่ค้นพบใหม่ ถ้าผู้เขียนอ้างอิงหรือยกตัวอย่างมาให้เห็นด้วยก็จะเป็นการเพิ่มน้ำหนักของความเชื่อถือให้มากขึ้น ดังนั้น ก่อนที่เราจะเชื่ออะไรถึงควรพิจารณาความสัมพันธ์ของหลักการและตัวอย่างที่นำมาประกอบว่ามีข้อเท็จจริงอย่างไรและสมเหตุสมผลหรือไม่

6. พิจารณาคูณค่าของงานเขียน คือพิจารณาคูณค่าของความรู้ ความคิดและความรู้สึก วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของงานเขียน ซึ่งมีแนวในการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ คือ

6.1 พิจารณาเนื้อหา

6.2 พิจารณาโครงสร้าง

6.3 พิจารณาการแสดงออก

6.4 พิจารณาผลต่อผู้อ่าน

6.4.1 ผลทางด้านอารมณ์

6.4.2 ผลทางค่านิยมปัญหาหรือความคิดอ่าน

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (2548, น. 98) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ดังนี้

1. พิจารณาความถูกต้องของภาษาที่อ่าน เช่น ด้านความหมาย การวางตำแหน่งคำ การเว้นวรรคตอน ความผิดพลาดดังกล่าวจะทำให้การสื่อความหมายเสียไป

2. พิจารณาความต่อเนื่องของประโยคว่ามีเหตุรับกันดีหรือไม่ โดยอาศัยความรู้ด้านตรรกวิทยาเข้าช่วย ความจากประโยคจะต้องไม่ขัดแย้งกัน หรือเรียงลำดับไม่สับสนวนเวียนอ่านไม่รู้เรื่อง หรืออ่านเสียเวลาเปล่า

3. พิจารณาดูความต่อเนื่องของเรื่องราวระหว่างเรื่องที่เป็นแกนหลัก หรือแกนนำกับแกนรอง และส่วนประกอบอื่น ๆ กลมกลืนกันดีหรือไม่

4. รู้จักแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากเรื่องการแสดงความรู้สึกและข้อคิดเห็นของผู้แต่ง เพื่อจะได้นำมาพิจารณาภายหลังได้ถูกต้องใกล้เคียงความเป็นจริงยิ่งขึ้น

5. พิจารณาความรู้เนื้อหาตัวอย่างที่ได้ว่ามีส่วนสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด เป็นความรู้ความคิดตัวอย่างที่แปลก หรืออ้างอิงมาจากที่ใด น่าสนใจเพียงใด จากนั้น ควรทำการประเมินผล โดยทั่วไปว่าผลจากการอ่านจะทำให้เกิดความรู้ความคิดมากเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้อ่านประสงค์หรือปรารถนาจะได้อ่านนั้น ๆ อยู่เสมอ

เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ (2559, น. 120) ได้กล่าวถึง การใช้วิจารณ์ญาณในการอ่าน มีหลักการดังนี้

1. พิจารณาเรื่องที่อ่านเพื่อเข้าใจความหมายของคำหรือข้อความ เป็นการพินิจ พิจารณา การใช้คำ ความถูกต้องของภาษา ตลอดจนความต่อเนื่องของประโยคและความหมาย
2. พิจารณาเรื่องที่อ่านเพื่อแยกข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น โดยเฉพาะการอ่านโฆษณา สินค้า การอ่านข่าว อ่านบทความ ฯลฯ เนื้อเรื่องที่อ่านอาจมีทั้งความรู้ ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น ผู้อ่านจะต้องพิจารณาแยกแยะให้ได้ก่อนจะเชื่อในสิ่งที่อ่าน
3. พิจารณาหาเหตุผลหรือหลักฐานอ้างอิง เพื่อหาความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่านว่า น่าเชื่อถือ หรือมีคุณค่าเพียงใด การอ่านลักษณะนี้ต้องอาศัยการวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประเมินค่า เพื่อตัดสินใจ

สุกัญญา ทาโส (2562, น. 5) ได้กล่าวถึงหลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ว่า เป็นการอ่านอย่างมีการสังเกตในข้อเท็จจริงและรายละเอียดในเนื้อความนั้น ทั้งนี้ในการสังเกต อาจขึ้นอยู่กับเรื่องที่สนใจด้วย ดังนั้นขั้นตอนแรกจึงเป็นเรื่องของการสังเกต ในขั้นต่อมาคือการตีความ ข้อสังเกต อาจใช้หลักการพื้นฐานการให้เหตุผลที่มุ่งสังเกตในข้อเท็จจริง และรายละเอียด เฉพาะที่จะนำไปสู่ข้อสรุป หรือการตีความบนฐานของข้อสังเกตนี้ และด้วยการใช้การหาเหตุผล ดังกล่าวจะทำให้การอ่านต้องใช้การพินิจ ที่ต้องรวบรวมข้อมูลด้วยความระมัดระวัง รวมทั้งการคิด อย่างระมัดระวังด้วย ซึ่งในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณอาจดำเนินการดังนี้

1. การหาจุดสำคัญ อาจใช้การขีดเส้นใต้ หรือทำให้เห็นเด่นชัดในข้อความ ความหมาย ที่สำคัญ ๆ หรือที่ทำให้เราเกิดคำถามตามมาในการที่พยายามหาจุดสำคัญ แล้วแสดงเครื่องหมาย ที่ช่วยในการกระตุ้น ไม่เพียงแต่จะทำให้สนใจในเรื่องนั้นอย่างใกล้ชิดเท่านั้น แต่จะทำให้เราเริ่มจะคิด ควบคู่ไปกับผู้เขียนและพิจารณาถึงหลักฐาน นับว่าเป็นขั้นต้นของการเคลื่อนจากผู้อ่านไปสู่มุมมอง ของผู้เขียน
2. การสังเกต สังเกตดูว่าข้อความที่อ่านมีความซ้ำซ้อน ชัดแย้ง หรือมีความเหมือน ในด้านต่าง ๆ อย่างไรบ้าง ทั้งนี้อาจต้องสังเกตถึงการใช้ภาษาและดูเนื้อหา
3. การใช้คำถาม เพื่อที่จะได้เห็นแง่มุมรูปแบบต่าง ๆ นับว่าเป็นการพยายามหาคำตอบ คำถามที่ใช้ในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

สรุปได้ว่าหลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จากนั้นใช้กระบวนการคิดพิจารณา แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

6. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านขั้นสูง โดยการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วยหลายด้าน กล่าวคือ ระดับความเข้าใจ การสรุปความ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า การแปลความ ดังที่ นักวิชาการศึกษาได้มีการอธิบายความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

กาญจนา วิชญาปกรณ์ (2533, น. 125) ได้กล่าวถึง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า การอ่านขั้นใช้วิจารณญาณนับเป็นการอ่านในขั้นสูง ที่ต้องอาศัยพื้นฐานการอ่านจับความและการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นบันไดมาสู่การอ่านที่มีกระบวนการที่ซับซ้อนขึ้น การอ่านในขั้นนี้ต้องใช้สติปัญญา ไตร่ตรอง ใคร่ครวญ ว่าสิ่งใดเป็นข้อมูลของเรื่อง สิ่งใดเป็นทัศนคติของผู้เขียน พร้อมสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล มีความคิดเห็นสอดคล้อง ชัดแย้ง ชอบหรือไม่ชอบในประเด็นใด เพราะเหตุใด สามารถแยกประเภทของการอ่านในขั้นนี้ได้ 3 ประเภท คือ

1. การอ่านอย่างวิเคราะห์
2. การอ่านตีความ หรือการพินิจสาร
3. การอ่านอย่างวิพากษ์ วิจารณ์

การอ่านทั้ง 3 ประเภทนี้ มีการคาบเกี่ยวกันอย่างแยกไม่ออก โดยเฉพาะการอ่านงานเขียนเรื่องหนึ่ง ๆ เราต้องอ่านอย่างวิเคราะห์ และพินิจสารไปพร้อม ๆ กัน จึงจะได้ภาพรวม หรือสามารถสังเคราะห์งานเขียนชิ้นนั้น ๆ ได้ แล้วจึงจะมาสู่ขั้นประเมินค่า วิพากษ์วิจารณ์งานเขียนชิ้นนั้น ๆ ออกมา

ดนยา วงศ์ณะชัย (2542, น. 179) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1. จำแนกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และการอ้างอิงได้
2. เข้าใจความคิดของผู้เขียน
3. ตีความหมายเกี่ยวกับภาพและภาษาที่มีใช้ตัวอักษรได้
4. ประเมินค่าความเชื่อถือได้ของข้อมูลว่าเป็นความจริง หรือเป็นโฆษณาชวนเชื่อหรือ

เป็นการเพื่อฝัน

5. ใช้จินตนาการและแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน ประกอบด้วยการใช้ปัญญา และอารมณ์ หรือความประทับใจจากข้อความที่อ่าน

6. ทายสิ่งที่จะอ่านต่อไปล่วงหน้าได้
7. สรุปความตามหลักฐานที่ได้
8. ตัดสินอย่างมีเหตุผลและสรุปได้
9. เปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกันและต่างกันได้
10. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา สถานที่ การลำดับเรื่อง เหตุและผล
11. เข้าใจข้อคิดหรืออคติของผู้เขียน

12. มีความรู้ต่อปฏิกิริยาต่อวิธีพูดและเขียนต่าง ๆ เช่นการเสียดสี การเย้ย

เอมอร์ เนียมน้อย (2551, น. 13) ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้อ่านต้องวิเคราะห์เหตุผลของผู้เขียนที่นำเสนอผ่านตัวหนังสือ โดยนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าตัดสินเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง โดยมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ คือ สามารถจำแนกประเภทของงานเขียนได้ แยกแยะข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น อธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน อุปมา สามารถตัดสินได้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด บอกจุดประสงค์ของผู้เขียนได้ มีความเข้าใจแนวคิดหลัก เข้าใจในน้ำเสียงของผู้เขียน สรุปเรื่อง บอกโครงเรื่องได้ และสามารถประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้

เฉลิมลาภ ทองอาจ (2552, น. 50) ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า เมื่อผู้อ่านได้อ่านแล้ว สามารถบอกสาระสำคัญ แก่นเรื่องที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารได้ วิเคราะห์ความสมเหตุสมผลของกลวิธีการนำเสนอหรือแก่นเรื่อง โดยจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น สามารถประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ปรากฏในเรื่องได้

วรรณ บัวเกิด (2557, น. 219) ได้กล่าวถึงความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า การอ่านเพียงเพื่อความเข้าใจไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินชีวิต ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณในการอ่านทุกครั้ง เพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างรอบคอบและถูกต้อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญ เพราะผู้อ่านสามารถวิเคราะห์เรื่องราว แยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากข้อความจนตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่ออย่างมีเหตุผล ได้ใช้ความรู้และประสบการณ์ในการวินิจฉัยเรื่องที่อ่าน และสามารถแสวงหาความรู้ ส่งเสริมความคิด ความรอบรู้ของผู้อ่าน

ปิโรซซี อาร์ (Pirozzi, R., 2003, p. 325) ได้กล่าวถึงความสามารถของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า สามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ เข้าใจแนวคิดของผู้เขียน ตระหนักในน้ำเสียงที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ สามารถสรุปแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเข้าใจในเหตุการณ์ที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ สามารถสรุปเป็นตารางสังเคราะห์ได้ดังนี้

ตาราง 9 การสังเคราะห์ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ประเด็น	นักวิชาการ					สรุป
	กาญจนา วิทยุปกรณ์ (2533)	ตนา วงศ์ณะชัย (2542)	เอมอร เนียมน้อย (2551)	เฉลิมลาภ ทองอาจ (2552)	วรรณา บัวเกิด (2557)	
การแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น	แยกแยะระหว่าง ข้อมูลที่เป็น ข้อเท็จจริงกับ ทัศนคติของผู้เขียน	จำแนกความแตกต่าง ระหว่างข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และการอ้างอิง	แยกแยะข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็นได้ อย่างถูกต้อง	การจำแนก ข้อเท็จจริงและ ข้อคิดเห็น จากเรื่องที่อ่าน และข้อคิดเห็น	วิเคราะห์เรื่องราว เพื่อแยก ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น	สามารถแยก ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น
การวิเคราะห์เหตุผล ข้อมูลและ ความน่าเชื่อถือ	ได้ตรองและ วิเคราะห์งานเขียน อย่างละเอียด	ประเมิน ความน่าเชื่อถือของ ข้อมูลว่าเป็นความจริง หรือโฆษณาชวนเชื่อ	วิเคราะห์เหตุผล ของผู้เขียนที่ นำเสนอผ่าน ตัวหนังสือ	วิเคราะห์เหตุผล และประเมิน ความน่าเชื่อถือ ของข้อมูล	ใช้วิจารณญาณ เพื่อตัดสินใจ ถูกต้อง และ รอบคอบ	เข้าใจเหตุการณ์ ที่ผู้เขียนต้องการ นำเสนอ
ความเข้าใจแนวคิด สาระสำคัญ	อ่านเพื่อความ เข้าใจและจับความ เพื่อนำมาสังเคราะห์	เข้าใจความคิดผู้เขียน และสรุปความ ตามหลักฐาน	เข้าใจแนวคิดหลัก บอกจุดประสงค์ และโครงสร้างได้	บอกสาระสำคัญ และแก่นเรื่องที่ ผู้เขียนต้องการ สื่อสาร	แสวงหาความรู้ และส่งเสริม ความรู้รอบรู้	เข้าใจแนวคิดของ ผู้เขียนสามารถสรุป แนวคิดไปใช้ได้
การตัดสินใจและ แสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผล	แสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผล	ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และเปรียบเทียบ ความเห็น	ตัดสินใจที่อ่านได้ อย่างถูกต้อง	ตัดสินใจเชื่อ	อย่างมีเหตุผล	การตัดสินใจและแสดง ความคิดเห็นอย่างมี เหตุผลและรอบคอบ

นักวิชาการ							สรุป
ประเด็น	กาญจนา วิญาปกรณ (2533)	ตยา วงศ์ชนะชัย (2542)	เอมอร เนียมน้อย (2551)	เฉลิมลาภ ทองอาจ (2552)	วรรณา บัวเกิด (2557)	ปิรอสซีอาร์ (Pirozzi, R., 2003)	การสังเคราะห์ ความสามารถการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณ
ความเข้าใจน้ำเสียง และทัศนคติ ของผู้เขียน	เข้าใจทัศนคติ ที่แฝงอยู่ในเรื่อง	เข้าใจข้อคิด อคติ เช่น การเสียสละ หรือ การเย้ย	เข้าใจน้ำเสียง และอธิบาย ความหมาย ของอุปมาได้			ตระหนักในน้ำเสียง ที่ผู้เขียนต้องการ นำเสนอ	ความเข้าใจน้ำเสียง ทัศนคติของผู้เขียน
ประเมินคุณค่าและ ประโยชน์ที่ได้รับ	ประเมินค่างานเขียน หลังจากผ่านการ วิเคราะห์และ สังเคราะห์	ใช้ปัญญาและอารมณ์ ต่อสิ่งที่อ่าน	สามารถประเมิน คุณค่าจากเรื่อง ที่อ่านได้	ใช้ความรู้และ ประสบการณ์ ในการพิจารณา เรื่องที่อ่าน		สรุปแนวคิดที่ สามารถนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้	การประเมินคุณค่า ประโยชน์ และ ความหมายของเนื้อหา

จากตาราง 9 สังเคราะห์ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น เป็นทักษะสำคัญในการอ่านที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถแยกแยะว่าเนื้อหา เพื่อช่วยในการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ข้อมูลและเหตุผลของผู้เขียนเป็นการพิจารณา และวิเคราะห์เนื้อหา เหตุผลที่ผู้เขียนใช้สนับสนุน ข้อโต้แย้ง เพื่อประเมินความน่าเชื่อถือของเนื้อหา ความเข้าใจแนวคิดและสาระสำคัญของผู้เขียน โดยการจับประเด็นสำคัญ และการทำความเข้าใจ ภาพรวมของเนื้อหา การตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ใช้เหตุผล และหลักฐานอ้างอิง สนับสนุนในการตัดสินใจหรือแสดงความคิดเห็นต่อเนื้อหา โดยต้องมีการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และรอบคอบ ความเข้าใจน้ำเสียงและทัศนคติของผู้เขียน เป็นทักษะในการจับน้ำเสียงหรือท่าทีของผู้เขียน เช่น การเสียดสี การประชดประชัน หรือความรู้สึกเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ที่สะท้อนอยู่ในเนื้อหา และการประเมินคุณค่าและตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน เป็นการพิจารณาคุณค่าหรือความหมายของเนื้อหา ความรู้ ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่าน

จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก ความเข้าใจแนวคิดและสาระสำคัญของผู้เขียน ประการที่สอง การวิเคราะห์เนื้อหา ของบทอ่าน และประการที่สาม ประเมินคุณค่าและตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน ตามตารางแสดง สังเคราะห์องค์ประกอบความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังนี้

ตาราง 10 การสังเคราะห์องค์ประกอบความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

องค์ประกอบของความสามารถ ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการมีความสามารถ ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ความเข้าใจแนวคิดและสาระสำคัญของผู้เขียน	การจับใจความสำคัญของบทอ่าน
	แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
	ตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
การวิเคราะห์เนื้อหาของบทอ่าน	เข้าใจน้ำเสียงและทัศนคติของผู้เขียน
	วิเคราะห์ข้อมูลและเหตุผลของผู้เขียน
	การตีความ
ประเมินคุณค่าและตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน	การตัดสินคุณค่า
	การประเมินค่า

จากตาราง 10 สังเคราะห์องค์ประกอบความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งแสดงพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เห็นได้ว่า นักวิชาการ ได้อธิบายถึงองค์ประกอบข้างต้นดังนี้

1. ความเข้าใจแนวคิดและสาระสำคัญของผู้เขียน คือ การทำความเข้าใจแนวคิดหลัก และสาระสำคัญของบทอ่าน ช่วยให้ผู้อ่านสามารถจับประเด็นสำคัญและเห็นภาพรวมของเนื้อหาได้อย่างชัดเจน

2. การวิเคราะห์เนื้อหาของบทอ่าน คือ 1) การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น เป็นกระบวนการพิจารณาว่าบทอ่านนั้นเป็นข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง สามารถพิสูจน์ได้ หรือข้อคิดเห็น ซึ่งเป็นมุมมองส่วนตัวของผู้เขียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินความน่าเชื่อถือและอคติของเนื้อหาได้อย่างมีเหตุผล 2) การตัดสินและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล เป็นการแสดงความเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทอ่านโดยใช้หลักการ เหตุผล และข้อมูลสนับสนุนที่ชัดเจน ไม่ใช่ข้อคิด อารมณ์ส่วนตัว หรือไม่มีหลักฐานอ้างอิง การตัดสินจึงควรพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสม ความน่าเชื่อถือของข้อมูล 3) ความเข้าใจน้ำเสียงและทัศนคติของผู้เขียน ช่วยให้ผู้อ่านรับรู้ถึงอารมณ์ หรือเจตนาที่ซ่อนอยู่ในเนื้อหา 4) การวิเคราะห์ข้อมูลและเหตุผลของผู้เขียน เป็นการตรวจสอบข้อสรุป ข้อมูลสนับสนุน และหลักฐานที่ใช้ในงานเขียน เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ และ 5) การตีความ เป็นกระบวนการทำความเข้าใจเนื้อหา ข้อความ หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยผู้อ่าน จะตีความจะพิจารณาความหมายที่ปรากฏชัดเจน หรือความหมายโดยตรง และความหมายแฝง หรือความหมายโดยนัย ที่อาจแสดงออกในรูปแบบที่ไม่ชัดเจน

3. ประเมินคุณค่าและตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน คือ การพิจารณาและวิเคราะห์ เนื้อหาของเรื่องที่อ่านเพื่อประเมินความสำคัญ คุณค่า หรือความหมายในด้านต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์ ที่ชัดเจน เช่น ด้านวรรณศิลป์ ความน่าเชื่อถือ ความเกี่ยวข้องกับบริบทสังคม และผลกระทบที่มี ต่อผู้อ่าน 1) การตัดสินคุณค่า เป็นการตัดสินคุณค่าเป็นการพิจารณาเนื้อหาหรืองานเขียนว่ามีคุณค่า ในด้านใดบ้าง โดยเชื่อมโยงกับมุมมองทางศิลปะ จริยธรรม หรือความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้เกณฑ์เฉพาะ เช่น ความงามทางวรรณศิลป์ ความลึกซึ้งของแนวคิด หรือผลกระทบต่อผู้อ่าน 2) การประเมินค่า เป็นกระบวนการวิเคราะห์และวัดคุณค่าของงานเขียนหรืองานวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ โดยใช้เกณฑ์ ที่ชัดเจนและวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง เช่น การวัดความถูกต้อง ความเกี่ยวข้อง หรือผลกระทบ ของเนื้อหา

7. การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกความคิด ทำความเข้าใจ เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็น และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้ โดยจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นความสนใจ ของผู้เรียน

เอกินส์ (Elkins, 2004 อ้างถึงใน สุวิทย์ มูลคำ, 2547, น. 55) ได้เสนอกลวิธีการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

1. เตรียมตัวที่จะเป็นส่วนหนึ่งของผู้เขียน (Prepare to Become Part of the Writer's Audience) โดยศึกษาประวัติของผู้เขียน เป้าหมายในการเขียน วัตถุประสงค์ในการเขียน โดยสามารถอ่านได้จากบทนำ (Introduction)

2. เตรียมการอ่านอย่างเปิดใจ (Prepare to Read with an Open Mind) ผู้อ่านอย่างมีวิจารณญาณจะอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ ผู้อ่านจะประสบความสำเร็จจะอ่านเพื่อพิจารณาว่าเกิดอะไรขึ้นในแต่ละหน้า ให้โอกาสผู้เขียนได้พัฒนาความคิดอย่างยุติธรรม และอ่านสามารถสะท้อนความคิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

3. พิจารณาหัวเรื่อง (Consider the Title) เพราะบางครั้งหัวเรื่องจะแสดงร่องรอยให้ผู้อ่านทราบเกี่ยวกับทัศนคติ เป้าหมาย มุมมองของบุคคล หรือกระบวนการต่าง ๆ

4. การอ่านอย่างช้า (Read Slowly) เป็นการอ่านอย่างละเอียดเพื่อพิจารณาเนื้อหาว่ามีความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องใด มีข้อความส่วนใดกล่าวถึงข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นการแสดงทัศนะของผู้เขียน และส่วนใดเป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึก

5. ใช้พจนานุกรมหรืองานอ้างอิงอื่น ๆ ตามความเหมาะสม (Use the Dictionary and Appropriate Reference Works) เพราะในบางครั้งอาจมีคำศัพท์ให้ความหมายหรือ คำจำกัดความที่ยากเกินหรือเป็นศัพท์เฉพาะ

6. จดบันทึก (Take Note) ชัดเจนได้ในประเด็นสำคัญ ๆ จับใจความสำคัญของเรื่องแล้วบันทึกสั้น ๆ หลักการ ทฤษฎีที่ผู้เขียนนำมาสนับสนุน เพื่อใช้ในการทบทวนความจำหรือเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่ยังไม่ชัดเจน

7. จัดทำบันทึกการอ่าน (Keep a Reading Journal) การจัดทำบันทึกการอ่านมีประโยชน์มากทำให้เกิดการพัฒนาความคิด สร้างนิสัยที่ดี และพัฒนาทักษะการอ่านเนื้อหาที่ยังไม่ชัดเจน

สรุปได้ว่า การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ทำให้นักเรียนฝึกใช้ความคิดเพื่อหาเหตุผล และหลักฐานในการสนับสนุนเรื่องที่อ่าน โดยมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าเรื่องที่อ่าน พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

8. ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนมาก เพราะทำให้นักเรียนสามารถตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่านโดยผ่านการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ทำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้มีนักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

อัจจิมา เกิดผล และอรรถ วัฒนโนช (2540, น. 129) กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. ได้รู้ข้อมูลใดเป็นข้อมูลจริง ส่วนใดเป็นความคิดเห็น
2. ทำให้ผู้อ่านมีความใฝ่รู้ อยากอ่านหนังสืออยู่เสมอ
3. เป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความคิดและทัศนะที่กว้างไกลออกไป
4. ผู้อ่านจะไม่ยึดมั่นในตำราเพียงเล่มหนึ่งเล่มใดอีกต่อไป
5. ผู้อ่านจะไม่ตกเป็นเหยื่อคำโฆษณาชวนเชื่อ แต่จะตัดสินใจด้วยตนเองอย่างถูกต้อง
6. รู้จักประเมินค่าเรื่องที่อ่าน ด้วยความรอบคอบและมีเหตุผล ซึ่งสามารถนำไปใช้

ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในสังคม

เตือนใจ แสงไกร (2559, น. 46) กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ คือ การทำให้ได้รู้จักการไตร่ตรอง การตรวจตราอย่างละเอียด รู้จักตัดสินใจ และรู้จักแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยวิธีการที่เหมาะสม ได้ผลดี สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งต่อตนเอง สังคม รวมทั้งสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้

วิจิตรา สามาอาพัฒน์ (2563, น. 42) กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ คือ การพิจารณาไตร่ตรองเรื่องที่อ่านอย่างรอบคอบด้วยเหตุผล อีกทั้งยังกระตุ้นให้ผู้อ่านวิเคราะห์ แยกแยะรายละเอียดของเรื่องได้ แล้วนำไปสู่การประเมินค่า พิจารณาคุณค่า เหตุผล และความประทับใจ ที่ได้รับจากการอ่าน เพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้นักเรียนฝึกคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า บนพื้นฐานของเหตุผลโดยมีหลักฐานสนับสนุน ซึ่งนักเรียนสามารถนำเอาความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองสังคม

9. การวัดและประเมินความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การวัดและประเมินความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน มีความจำเป็น และเป็นสิ่งสำคัญ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยวิธีการวัดและประเมินการ จะเป็นสิ่งสะท้อน ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งมีนักวิชาการ ได้กล่าวไว้ ดังนี้

บลูม (Bloom, 1971) นักการศึกษาชาวอเมริกัน กล่าวถึงเกณฑ์การวัดและประเมินผล ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับสติปัญญา ความคิด ความสามารถในการคิด เรื่องราวต่าง ๆ ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด แบ่งเป็น 6 ระดับ ได้แก่

1.1 ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการจดจำเนื้อหา และระลึกได้ เมื่อต้องการนำมาใช้ได้อย่างแม่นยำ เช่น ความรู้เฉพาะเจาะจง ความรู้เกี่ยวกับหลักการ

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง การเข้าใจเนื้อหาสาระ ซึ่งสามารถแสดงพฤติกรรมความเข้าใจ ออกมาในรูปแบบของการแปลความหมายหลัก การตีความ หรือสรุปความได้

1.3 การนำไปประยุกต์ใช้ (Application) หมายถึง การนำหลักการ เนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอด ตลอดจนทฤษฎีต่าง ๆ นำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ได้

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถในการแยกเนื้อหาให้ออกเป็นส่วน ๆ ได้อย่างชัดเจน

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการนำองค์ประกอบย่อย ๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกัน

1.6 การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยมาตรฐานในการวัดที่กำหนดไว้

2. จิตพิสัย (Affective Domain) คือ พฤติกรรมด้านจิตใจ ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจ และคุณธรรม กระบวนการเหล่านี้จะเกิดขึ้นตามลำดับดังนี้ แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

2.1 การรับรู้ หมายถึง การที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วการแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร และจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น

2.2 การตอบสนอง หมายถึง การกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้านั้น เป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว เช่น การแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในชั้นเรียน

2.3 การเห็นคุณค่า หมายถึง การยอมรับและสามารถนำค่านิยมนั้นไปปฏิบัติ

2.4 การพิจารณาคูณค่าคุณลักษณะจากค่านิยม หมายถึง การจัดระบบเป็นการสร้างแนวคิดและจัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้น โดยการรวบรวมค่านิยมเหล่านั้น ซึ่งอาศัยความสัมพันธ์กับสิ่งที่ยึดถือ เพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ หากเข้ากันได้ก็จะยึดถือต่อไป ในทางกลับกัน หากขัดกันอาจไม่ยอมรับค่านิยมใหม่ หรืออาจจะยอมรับค่านิยมใหม่ โดยยกเลิกค่านิยมเก่าไปได้

2.5 บุคลิกภาพ หมายถึง การนำค่านิยมที่ยึดถือมาใช้ เป็นตัวควบคุมพฤติกรรมที่เป็นนิสัย ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงาม

3. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) คือ พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้ แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

3.1 สามารถเลียนแบบ หมายถึง เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือเป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ

3.2 กระทำตามสั่ง หรือเครื่องชี้แนะ หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้ หรือสามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ

3.3 การหาความถูกต้อง หมายถึง พฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อได้กระทำซ้ำแล้ว พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ

3.4 การกระทำอย่างต่อเนื่องหลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตัวเอง หมายถึง การกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ย่างยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ

3.5 การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ หมายถึง พฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่างต่อเนื่อง จนสามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติ ซึ่งถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง

บลูม (Bloom, 1971) กล่าวถึง การวัดและประเมินผลตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ ด้านพุทธิพิสัย เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา และการคิด ด้านจิตพิสัย เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางจิตใจและค่านิยม และด้านทักษะพิสัย เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะทางด้านกล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหว โดยทั้ง 3 ด้าน มีความสำคัญในการพัฒนาและประเมินผลทางการศึกษาของผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิด การตัดสินใจ และทักษะการปฏิบัติจริง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544, น. 95 - 96) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินความสามารถ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า การวัดผู้อ่านมีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผู้อ่านต้องแสดงพฤติกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เช่น สามารถจำแนกประเภทของงานเขียน แยกแยะข้อเท็จจริงข้อคิดเห็น สามารถตัดสินใจสิ่งถูกผิด ตลอดจนสามารถประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ การวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จึงต้องมีการกำหนดขั้นตอนการวัด คุณลักษณะที่ต้องการวัด เครื่องมือที่ใช้วัด และเกณฑ์ของคะแนนที่ได้จากการวัด

ขวัญชนก นัยเจริญ (2551, น. 42) ได้สรุปการวัดและประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ว่า การวัดและการประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการวัด เช่น การวัดประเมินผลด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติงานของผู้เรียน โดยการวัดและประเมินผลในแต่ละครั้ง มีทั้งความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถประเมินโดยเน้นในส่วนที่ต้องการได้ และสามารถสร้างแบบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ โดยต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดการสร้าง

แบบทดสอบในรูปแบบใด ซึ่งการสร้างแบบสอบจะต้องครอบคลุมเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีทั้งหมด 6 ชั้น ประกอบด้วย ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าให้ครบถ้วน

พรณิการ์ สมัคร (2557, น. 37) ได้สรุปขั้นตอนการวัดและประเมินผล การอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า เป็นการตรวจสอบกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งหมดหลังการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ซึ่งผู้อ่านจะต้องบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด จึงจะถือว่าเป็นผู้บรรลุเป้าหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญ เข้าใจจุดมุ่งหมายและความคิดเห็นของผู้เขียน สามารถประเมินความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากข้อเขียนนั้น ๆ ตัดสินคุณค่า ข้อคิด ตลอดจนสามารถประยุกต์ความรู้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณถือเป็นสิ่งสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเป็นการสะท้อนถึงความสามารถของผู้เรียนในการประเมิน และตีความข้อมูลจากการอ่าน ทั้งนี้การประเมินจะต้องครอบคลุมหลากหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านที่มีวิจารณญาณ เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยการวัดและประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นจำเป็นต้องมีการกำหนด วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และการสร้างเครื่องมือที่สามารถวัดทักษะที่หลากหลาย เช่น การวิเคราะห์ และการประเมินค่า เพื่อให้สามารถประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ฉัตรวรรณ ลัญฉวรรณะกร (2554) ได้ศึกษา การพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบเสริมศักยภาพการอ่านโดยใช้มัลติมีเดียด้วยข้อมูลเชิงหลักฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาทางการอ่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบเสริมศักยภาพการอ่านฯ เพื่อศึกษาผลการใช้ระบบการเรียนการสอนแบบเสริมศักยภาพการอ่านฯ และเพื่อนำเสนอระบบการเรียนการสอนแบบเสริมศักยภาพการอ่าน ฯ ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนแบบเสริมศักยภาพการอ่านฯ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาทางการอ่านที่ได้รับการพัฒนาด้วยระบบการเรียนการสอนแบบเสริมศักยภาพการอ่านฯ มีความสามารถสูงขึ้นในทักษะการอ่านพื้นฐานที่มีปัญหาและสัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะการอ่านพื้นฐานด้านอื่น ๆ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาทางการอ่านที่ได้รับการพัฒนาด้วยระบบการเรียนการสอนแบบเสริมศักยภาพการอ่านฯ มีความสามารถทางการอ่านเข้าใจความ ความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น

ยุพคิน ไชยรบ (2554) ได้ศึกษา การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้รูปแบบการสอนเพื่อให้เกิดมโนคติ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดมโนคติ กำหนดคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 เพื่อศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณโดยใช้รูปแบบการสอนเพื่อให้เกิดมโนคติ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทักษะ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้รูปแบบ การสอนเพื่อให้เกิดมโนคติ นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ 74.17 และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ ที่กำหนดร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด นักเรียนพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนเพื่อให้เกิดมโนคติ มีคะแนน เฉลี่ย 4.53 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

ชลธิชา หอมพั่ง (2557) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ ใช้วิธีสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา ก่อนใช้ขณะใช้ และหลังใช้รูปแบบการสอน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอน และการนำรูปแบบการสอนไปขยายผล นักศึกษามีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอน และระหว่างเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ณิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์ (2557) ได้ศึกษา การพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และเพื่อศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ และ ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

กรกัญญา ราชพลสิทธิ์ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี การสร้างความรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรูทภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี

การสร้างความรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรูภาษาไทย เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ตามทฤษฎีการสร้างความรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี การสร้างความรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรูภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีชื่อรูปแบบว่า PINGS Model เป็นรูปแบบที่มีหลักการ วัตถุประสงค์เงื่อนไขการใช้นำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม (Picturing Prior Knowledge) ขั้นที่ 2 เพิ่มเติมแหล่งเรียนรู้ (Increasing Knowledge Resources) ขั้นที่ 3 ร่วมต่อยอดความคิด (Newly Igniting Imaginations) ขั้นที่ 4 ผลิตความรู้ใหม่ (Generating New Knowledge) ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผลงาน (Scrutinizing The Assignments) และผ่านการรับรองรูปแบบ สำหรับประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนพบว่า ความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของนักศึกษาวิชาชีพรูก่อนและหลังการใช้รูปแบบ โดยหลังใช้รูปแบบนักศึกษาวิชาชีพรู มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสูงกว่า ก่อนใช้รูปแบบ ประการต่อมานักศึกษาวิชาชีพรูมีพัฒนาการความสามารถการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยสูงขึ้น ในส่วนครูที่เลี้ยงมีความคิดเห็นต่อความสามารถการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักศึกษาวิชาชีพรูภาษาไทยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

เมื่อนัฏฐา หลิมพลอย (2564) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบ CoRT ร่วมกับ เทคนิค Two Stay Two Stray ที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ CoRT ร่วมกับเทคนิค Two Stay Two Stray และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ CoRT ร่วมกับ เทคนิค Two Stay Two Stray ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ แบบ CoRT ร่วมกับเทคนิค Two Stay Two Stray มีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังการทดลอง ($M = 22.05$, $SD = 2.92$) สูงกว่าก่อนการ ทดลอง ($M = 11.30$, $SD = 2.31$) อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ แบบ CoRT ร่วมกับเทคนิค Two Stay Two Stray ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.87$, $SD = 0.31$)

รัตนารณ ทัฬหิมจันทร์ (2565) ได้ศึกษา การสร้างแบบฝึกทักษะโดยใช้วิธีการสอน แบบ SQ5R เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะโดยใช้วิธีสอน

แบบ SQ5R สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 85/85 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการใช้วิธีสอนแบบ SQ5R และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R ผลการวิจัยพบว่า การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 88.96/87.00 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 85/85 ที่กำหนดไว้ ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.47 คะแนน และ 27.13 ซึ่งคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.23)

ศิริวรรณ ศิริมงคลวนิชย์ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้วยกลวิธีการกำกับตนเอง เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนนานาชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้วยกลวิธีการกำกับตนเอง เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนนานาชาติเพื่อประเมินประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้วยกลวิธีการกำกับตนเอง เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนนานาชาติ ประกอบด้วย 1) ประเมินความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนและหลังโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการกำกับตนเอง เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนนานาชาติ 2) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการกำกับตนเอง เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนนานาชาติ ผลการศึกษาพบว่า 2.1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการกำกับตนเอง เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนนานาชาติ (EC2R Model) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 2.1.1) หลักการ 2.2.2) วัตถุประสงค์ 2.1.3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างเป้าหมาย (Establishing purpose) ขั้นตอนที่ 2 คำถามชวนคิด (Challenging question) ขั้นตอนที่ 3 ตกผลึกการอ่าน (Reading criticism) ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนความคิด (Reflecting idea) และ 2.1.4) การวัดและการประเมินผล 2.2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีผลการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณดีขึ้น และ 2.3) ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการกำกับตนเอง เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนนานาชาติ อยู่ในระดับมาก และมีผลให้นักเรียน

เกิดการใช้ศักยภาพของตนเองในการทำภาระงาน ส่งผลให้เกิดความสนุกสนานในการอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณ

เหมย ยูน บาร์บารา โค (MEI-YUN BARBARA KO, 2010) ได้ศึกษาการพัฒนาความรู้
 ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับวิทยาลัยในการอ่านภาษาอังกฤษในไต้หวัน โดยมี
 วัตถุประสงค์เพื่อการอ่านภาษาอังกฤษหลักสูตรการสอนช่วยให้นักเรียน EFL มีส่วนร่วมในการอ่าน
 อย่างมีวิจารณญาณ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังคงตอบสนองต่อข้อความที่คุ้นชิน
 แต่นักเรียนส่วนแสดงออกมาแบบเสรี กล่าวได้ว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแสดงออกมาในรูปแบบ
 ที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการเปิดรับ

อัล ไชมา อับดุลลาห์ แอล มักฮาบี (AL-Shaimaa Abdullah El-Maghraby, 2021)
 ได้ศึกษาการตรวจสอบประสิทธิผลของ แนวทางการรู้หนังสือในการพัฒนานักเรียน EFL ทักษะ
 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน
 EFL ทักษะการอ่านโดยใช้ความรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง
 มีผลคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มทดลองมีผลทักษะการอ่าน
 อย่างมีวิจารณญาณที่สูงขึ้น

เอมี สุदारวาตี (Emy Sudarwati, 2021) ได้ศึกษาการปรับปรุงความสามารถในการอ่าน
 อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน: กลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุง
 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนและการแก้ปัญหาในชั้นเรียนเกี่ยวกับการสอน
 การอ่าน ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือส่งผลต่อการเรียนรู้ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

มุฮัมหมัด เอ.เอล. รุมี (Muhammad A. Al Roomy, 2022) ได้ศึกษาการตรวจสอบ
 ผลของทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์
 เพื่อตรวจสอบทักษะอย่างมีวิจารณญาณสามารถช่วยเพิ่มความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน
 ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพิ่มความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน
 ในระดับต่าง ๆ ซึ่งทักษะการคิดขั้นสูงและช่วยเหลือนักเรียนใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ก่อนหน้านี้
 เพื่อเข้าถึงสื่อการอ่าน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้เป็น
 ประเด็นคือ ประการแรกการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อเสริมศักยภาพการอ่าน ประการต่อมา
 การสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสี่ ประการที่สามการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 ประการที่สี่ทฤษฎีการสร้างความรู้สำหรับการเรียนการสอน ประการที่ห้าการส่งเสริมทักษะการอ่าน
 อย่างมีวิจารณญาณ และประการสุดท้ายการเรียนรู้แบบร่วมมือและการอ่านเชิงวิจารณญาณ สรุปได้ว่า
 การพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพราะมีผู้เรียน
 ตั้งแต่มัธยมศึกษาไปจนถึงระดับอุดมศึกษาให้มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น

และมีประสิทธิภาพ ด้วยการนำทฤษฎี รูปแบบการเรียนรู้ กลวิธีในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ความรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นความรู้ที่คงทนและมีประสิทธิภาพสูงสุด

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สามารถใช้พัฒนาทักษะการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณประสบความสำเร็จได้ด้วยโมเดลการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การใช้ระบบมายด์ทูล การสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ (PINGS Model) และรูปแบบกลวิธีการกำกับตนเอง (EC2R Model) ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการคิดขั้นสูงอย่างต่อเนื่องและพึงพอใจในระดับมากที่สุด แนวคิดเหล่านี้เชื่อมโยงสู่การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ม.5 ผ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และกลวิธี REAP ได้โดยตรง โดยในขั้น Read และ Encode สามารถประยุกต์ใช้กลวิธี SQ5R และกลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อเพิ่มความเข้าใจเชิงวิเคราะห์ ขณะที่ขั้น Annotate และ Ponder จะขับเคลื่อนผ่านสภาพแวดล้อมดิจิทัลและกระบวนการตกผลึกความคิด ช่วยให้นักเรียนดึงประสบการณ์เดิมมาสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างเป็นระบบ ทรงประสิทธิภาพ และเกิดความสนุกสนานในการอ่านอย่างยั่งยืน

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Book) หรือเรียกกันโดยย่อว่า e-Book ซึ่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา โทรศัพท์เคลื่อนที่

1. ความเป็นมาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หนังสือโดยทั่วไปต้องผ่านการตีพิมพ์ด้วยกระดาษ ประมาณปี ค.ศ. 1940 ได้มีการพัฒนาโดยนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยสแกนหนังสือจัดเก็บข้อมูล เป็นแฟ้มภาพตัวหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และนำแฟ้มภาพตัวหนังสือมาผ่านกระบวนการแปลงภาพเป็นข้อความด้วยการทำ OCR (Optical Character Recognition) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อแปลงภาพตัวหนังสือให้เป็นข้อความที่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้ การถ่ายทอดข้อมูลจะถ่ายทอดผ่านทางแป้นพิมพ์ และประมวลผลออกมาเป็นตัวหนังสือ และข้อความด้วยคอมพิวเตอร์ ดังนั้น หน้ากระดาษ จึงเปลี่ยนรูปแบบไปเป็นแฟ้มข้อมูลแทนทั้งยังมีความสะดวกต่อการเผยแพร่และจัดพิมพ์เป็นเอกสาร (Documents Printing) ทำให้รูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยุคแรก ๆ มีลักษณะเป็นเอกสารประเภทไฟล์ .doc .txt .rtf และ .pdf

เมื่ออินเทอร์เน็ตได้รับความนิยมมากขึ้น บริษัท ไมโครซอฟท์ ได้ผลิตเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้คำแนะนำในรูปแบบ HTML Help โดยรูปแบบของไฟล์เป็น .CHM มีตัวอ่านคือ Microsoft Reader หลังจากนั้นบริษัทผู้ผลิตโปรแกรมคอมพิวเตอร์จำนวนมาก ได้พัฒนาโปรแกรมจนสามารถผลิตเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ มีลักษณะเหมือนกับหนังสือทั่ว ๆ ไป โดยเอกสารอิเล็กทรอนิกส์สามารถ

แทรกข้อความ แทรกรูปภาพ แทรกวิดีโอ แทรกเสียงต่าง ๆ และสามารถจัดหน้าหนังสือได้ตามความต้องการ ซึ่งลักษณะพิเศษของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ คือ สามารถสร้างจุดเชื่อมโยงเอกสาร (Hyperlink) ไปยังเว็บไซต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ที่คล้ายกับหนังสือทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ ตัวอักษรหรือข้อความ รูปภาพนิ่ง วิดีทัศน์ เสียงต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่าน หรือผู้ใช้งาน มีความสนใจ ทั้งนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ยังสามารถใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ และเข้าถึงผู้เรียนได้ตลอดเวลา ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

2. ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ดังนี้

ปัทมธนา สงวนบุญญพงษ์ (2542, น. 20) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถนำเสนอข้อมูลได้ทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียง ผ่านคอมพิวเตอร์โดยการเชื่อมโยงข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่อยู่ในแฟ้มเดียวกัน หรืออยู่ในแฟ้มเข้าด้วยกันโดยไม่จำกัดว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบใด หากเชื่อมโยงข้อความที่เป็น ตัวอักษรหรือตัวเลข เรียกว่า ไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) แต่หากข้อมูลที่เป็นเสียงรวมกับภาพเคลื่อนไหวเรียกว่า สื่อประสมไฮเปอร์มีเดีย (Hypermedia)

สุรศักดิ์ อรชุนกะ (2547, น. 6 - 10) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่าเป็นหนังสือที่อยู่ในรูปของไฟล์ดิจิทัล สามารถเปิดอ่านด้วยคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก (Pocket PC) หรือแม้แต่โทรศัพท์เคลื่อนที่บางรุ่น สามารถพกพาติดตัวไปได้ทุกที่ทุกเวลา

ไพฑูรย์ ศรีฟ้า (2551, น. 14) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Book) ว่า มาจากภาษาต่างประเทศ เขียนโดยย่อว่า e-Book หมายถึง หนังสือที่สร้างขึ้น ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยปกติมักจะเป็นแฟ้มข้อมูลที่สามารถอ่านเอกสารผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ทั้งในระบบออฟไลน์และออนไลน์

ประภากร นวบุตร (2554, น. 59) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง เอกสารในรูปแบบดิจิทัลที่นำเสนอข้อมูลในลักษณะข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงต่าง ๆ ที่จัดเก็บในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่สัมพันธ์ของเนื้อหาถึงกันได้ผ่านจอคอมพิวเตอร์ไม่ว่าเนื้อหาจะอยู่ในแฟ้มเดียวกันหรือคนละแฟ้ม หากเป็นการเชื่อมโยงข้อความที่เป็นตัวอักษร หรือตัวเลข เรียกว่า ข้อความหลายมิติ (Hypertext) และหากข้อมูลนั้น เป็นการเชื่อมโยงลักษณะภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว เรียกว่า สื่อหลายมิติ (Hypermedia)

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2554) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่า มาจากคำภาษาอังกฤษว่า e-Book ซึ่งย่อมาจากคำว่า electronic Book ซึ่งหมายถึง สิ่งพิมพ์ซึ่งเก็บอยู่ในรูปแบบที่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สามารถนำไปใช้งานได้ ประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์คือ ผู้ใช้จะเข้าไปอ่านได้โดยไม่ต้องเดินทางไปห้องสมุดหรือซื้อหนังสือจากร้าน ในบางกรณี การอ่านอีบุ๊กอาจต้องเสียค่าใช้จ่าย ปัจจุบันมีการนำสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ไปเผยแพร่ในแบบอีบุ๊กมากขึ้น ทั้งยังมีการผลิตอีบุ๊กโดยตรง โดยไม่เคยมีฉบับพิมพ์มาก่อน

ประภัทรพงษ์ จิตตะ (2555, น. 11) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่า หมายถึง เอกสารจากหนังสือหลาย ๆ เล่ม จัดทำในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใส่และนำข้อมูลได้ทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวผ่านจอคอมพิวเตอร์โดยเชื่อมโยงข้อมูลที่สัมพันธ์กัน ของเนื้อหาที่อยู่ในแฟ้มเดียวกัน

ภาสกร เรืองรอง (2557, น. 1) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การนำเสนอเนื้อหาของหนังสือในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์สามารถเผยแพร่บนระบบเครือข่าย และสามารถดาวน์โหลดมาใช้ได้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ในรูปแบบแผ่นซีดี (Compact disc) ที่สามารถติดตั้งได้บนเครื่องคอมพิวเตอร์

เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2559, น. 44) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มาจากคำย่อมาจากคำว่า Electric Book หนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้น สามารถเชื่อมโยงหนังสือไปยังส่วนต่าง ๆ เว็บไซต์ต่าง ๆ ตลอดจนสามารถปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับผู้เรียนได้ นอกจากนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถแทรกภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว ตลอดจนแบบทดสอบ และสามารถสั่งพิมพ์เอกสารที่ต้องการออกทางเครื่องพิมพ์ได้ ประการสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถปรับปรุงข้อมูลได้ทันสมัยได้ตลอดเวลา

บาร์เกอร์ (Barker, 1992, p. 139) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่า หนังสือที่มีรูปแบบประกอบด้วยหน้าหลาย ๆ หน้า การนำเสนอเป็นเรื่อง และมีลำดับของหัวข้อที่ชัดเจน ไม่ได้รับการตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม อยู่ในรูปแบบดิจิทัลไฟล์ โดยใช้อุปกรณ์ในการอ่าน

เรสส์ และราดิน (Reiss & Radin, 1995, p. 33) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่า เอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถแสดงผลได้ทั้งภาพและเสียง ด้วยอุปกรณ์มัลติมีเดีย และสามารถเชื่อมโยงเอกสารในข้อมูลชุดเดียวกันหรือต่างชุดได้

ราโอ (Rao, 2004, p. 155) ได้ให้ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่า เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาในรูปแบบของตัวอักษรดิจิทัล หรือเนื้อหาที่มีไว้ในรูปแบบของดิจิทัล โดยเป็นหนังสือรูปแบบไฟล์ดิจิทัล สามารถดูและอ่านได้บนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

สรุปได้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) หมายถึง เอกสารที่สร้างขึ้นในรูปแบบดิจิทัลที่สามารถนำเสนอข้อมูลได้หลายประเภท เช่น ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง โดยสามารถเข้าถึงได้ผ่านคอมพิวเตอร์ ทั้งในระบบออนไลน์และออฟไลน์ สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาภายในแฟ้มเดียวกันหรือหลายแฟ้ม รวมถึงสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังสามารถเผยแพร่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดาวเทียมเพื่อใช้งาน และปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลา ผู้ใช้งานสามารถโต้ตอบกับเนื้อหาและพิมพ์ออกมาได้ตามต้องการ อีกทั้งสามารถปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้เรียนได้ สามารถสรุปเป็นตารางสังเคราะห์ได้ดังนี้

ตาราง 11 การสังเคราะห์ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ประเด็น	นักวิชาการ						สรุปการสังเคราะห์ ความหมายของหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์
	บัตินธนา สงวนบุญญพงษ์ (2542)	ไพฑูรย์ ศรีฟ้า (2551)	ประภากร นุวบุตร (2554)	พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2554)	ประพัทธ์พงษ์ จิตตะ (2555)	ภาสกร เรืองรอง (2557)	
รูปแบบดิจิทัล	เอกสาร อิเล็กทรอนิกส์	สร้างด้วย โปรแกรม คอมพิวเตอร์	เอกสาร ในรูปแบบ ดิจิทัล	สิ่งพิมพ์รูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์	เอกสาร อิเล็กทรอนิกส์	รูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์	เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ ที่สร้างในรูปแบบ ไฟล์ดิจิทัล
การนำเสนอ สื่อประสม	ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง	ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง	ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง	ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว	ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว	แทรกภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง	สามารถนำเสนอข้อมูลได้ ทั้งข้อความ ภาพเคลื่อนไหว และเสียง
การเชื่อมโยงข้อมูล	ระบบไฮเปอร์เท็กซ์ และไฮเปอร์มีเดีย	เชื่อมโยงข้อมูล ที่สัมพันธ์กัน	เชื่อมโยงข้อมูล ที่สัมพันธ์กัน	เชื่อมโยงข้อมูล ในแฟ้มเดียวกัน	เชื่อมโยงข้อมูล ในแฟ้มเดียวกัน	เชื่อมโยงเว็บไซต์ และส่วนต่าง ๆ	มีการเชื่อมโยงข้อมูล ที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ
การเข้าถึงและ การเผยแพร่	ผ่านคอมพิวเตอร์ ได้ทั้ง ออนไลน์และ ออฟไลน์	ผ่านจอ คอมพิวเตอร์	ผ่านจอ คอมพิวเตอร์	ผ่านอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์	ผ่านจอ คอมพิวเตอร์	เครือข่ายและ การดาวน์โหลด	เข้าถึงได้ผ่านอุปกรณ์และ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต
การปฏิสัมพันธ์ และการปรับปรุง ข้อมูล							สามารถปฏิสัมพันธ์และ ปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลา

จากตาราง 11 สังเคราะห์ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้ว่า มีการเชื่อมโยงข้อมูล ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายด้าน เช่น การประมวลผลหรือการบูรณาการข้อมูลระหว่างระบบ และความสามารถในการเข้าถึง นับเป็นหัวใจสำคัญสำหรับผู้ใช้งานที่ต้องการข้อมูลในลักษณะที่สะดวกและง่ายดาย โดยเห็นถึงความสำคัญของการจัดระบบข้อมูลที่สามารถรองรับการใช้งานของผู้ใช้หลากหลายกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

บาร์เกอร์ (Barker, 1992, pp. 140 - 141) ได้แบ่งประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ดังนี้

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือแบบตำรา (Textbooks) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์รูปหนังสือปกติที่พบเห็นทั่วไป หลักหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชนิดนี้สามารถกล่าวได้ว่าเป็นการแปลงหนังสือจากสภาพสิ่งพิมพ์ปกติเป็นสัญญาณดิจิทัล เพิ่มศักยภาพเดิมการนำเสนอ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยศักยภาพของคอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน เช่น การเปิดหน้าหนังสือ การสืบค้น การคัดเลือก เป็นต้น

2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบบหนังสือเสียงอ่าน มีเสียงคำอ่าน เมื่อเปิดหนังสือ จะมีเสียงอ่าน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทเหมาะสำหรับหนังสือเด็กเริ่มเรียน หรือหนังสือ ฟีกออกเสียง หรือฝึกพูด เป็นต้น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชนิดนี้เป็นการเน้นลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นตัวอักษรและเสียงเป็นคุณลักษณะหลัก นิยมใช้กับกลุ่มผู้อ่านที่มีระดับภาษา โดยเฉพาะด้านการฟังหรือการอ่านเหมาะสำหรับการเริ่มต้นของเด็ก ๆ หรือผู้ที่กำลังฝึกภาษาที่สอง หรือฝึกภาษาใหม่ เป็นต้น

3. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือภาพนิ่ง หรืออัลบั้มภาพ (Static Picture Books) เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีคุณลักษณะหลักเน้นจัดเก็บข้อมูล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบภาพนิ่ง (Static Picture) หรืออัลบั้มภาพเป็นหลัก เสริมด้วยการนำศักยภาพของคอมพิวเตอร์มาใช้ในการนำเสนอ เช่น การเลือกภาพที่ต้องการ การขยายหรือย่อขนาดของภาพของคอมพิวเตอร์ การนำเสนอ เช่น การเลือกภาพที่ต้องการ การขยายหรือย่อขนาดของภาพ หรือตัวอักษร หรือการถ่ายโอนภาพ การแต่งเติมภาพ การเลือกเฉพาะส่วนของภาพ (Cropping) หรือเพิ่มข้อมูล เชื่อมโยงภายใน (Linking Information) เช่น เชื่อมข้อมูลอธิบายเพิ่มเติม เชื่อมข้อมูลเสียงประกอบ เป็นต้น

4. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบบหนังสือภาพเคลื่อนไหว (Moving Picture Books) เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เน้นการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบภาพวิดีโอ (Video Clips) หรือภาพยนตร์สั้น ๆ (Films Clips) ผสมกับข้อมูลสนเทศที่อยู่ในรูปตัวหนังสือ (Text Information) ผู้อ่านสามารถเลือกชมศึกษาข้อมูลได้ ส่วนใหญ่นิยมนำเสนอข้อมูลเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์สำคัญ เช่น ภาพเหตุการณ์สงครามโลก ภาพการกล่าวสุนทรพจน์ของบุคคลสำคัญ ๆ ของโลกในโอกาสต่าง ๆ ภาพเหตุการณ์ความสำเร็จหรือสูญเสียของโลก เป็นต้น

5. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือสื่อประสม (Multimedia) เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เน้นเสนอข้อมูลเนื้อหาสาระ ในลักษณะแบบสื่อผสมระหว่างสื่อภาพ (Visual Media) เป็นทั้งภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวกับสื่อประเภทเสียง (Audio Media) ในลักษณะต่าง ๆ ผนวกกับศักยภาพของ คอมพิวเตอร์อื่น เช่นเดียวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว

6. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือสื่อหลากหลาย (Polymedia Books) เป็นหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบสื่อประสม แต่มีความหลากหลาย ในคุณลักษณะด้านความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลภายในเล่มที่บันทึกในลักษณะต่าง ๆ เช่น ตัวหนังสือ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงดนตรีและอื่น ๆ เป็นต้น

7. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือเชื่อมโยง (Hypermedia Book) เป็นหนังสือ ที่มีคุณลักษณะสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาสาระภายในเล่ม (Internal Information Linking) ซึ่งผู้อ่าน สามารถคลิกเพื่อเชื่อมไปสู่เนื้อหาสาระที่ออกแบบเชื่อมโยงกันภายใน การเชื่อมโยงเช่นนี้มีคุณลักษณะ เช่นเดียวกับบทเรียนโปรแกรมแบบแตกกิ่ง (Branching Programmed Instruction) นอกจากนี้ ยังสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งเอกสารภายนอก (External or Information Sources) เมื่อเชื่อมต่อบริบทอินเทอร์เน็ต

8. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสืออัจฉริยะ (Intelligent Electronic) เป็นหนังสือ ประสม แต่มีการใช้โปรแกรมขั้นสูงที่สามารถมีปฏิกริยา หรือปฏิสัมพันธ์ กับผู้อ่านเสมือนหนังสือ มีสติปัญญา (อัจฉริยะ) ในการโต้ตอบ หรือคาดคะเนในการได้ตอบ หรือปฏิกริยากับผู้อ่าน

9. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบบหนังสือทางไกล (Telemedia Electronic Books) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้มีมีคุณลักษณะหลักต่าง ๆ คล้ายกับ Hypermedia Electronic Books แต่เน้นการเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลภายนอกผ่านระบบเครือข่าย (Online Information Sources) ทั้งที่เป็นเครือข่ายเปิด และเครือข่ายเฉพาะสมาชิกของเครือข่าย

10. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือไซเบอร์สเปซ (Cyberspace books) หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้มีลักษณะเหมือนกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หลาย ๆ แบบที่กล่าวมาแล้ว ผสมกัน สามารถเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลทั้งจากแหล่งภายในและภายนอกสามารถนำเสนอข้อมูล ในระบบสื่อที่หลากหลาย สามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่านได้หลากหลาย

4. องค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

นักวิชาการได้แบ่งองค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

เชาวลิต ประดิษฐ์ (2550, น. 1) ได้แบ่งองค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ดังนี้

1. หน้าปก
2. คำนำ
3. สารบัญ

4. คำอธิบายรายวิชา
5. บทเรียน
6. ภาพประกอบบทเรียน
7. เสียงประกอบคำบรรยาย
8. แบบทดสอบหลังเรียน
9. ครรชน

เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2559, น. 56-58) ได้แบ่งองค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

1. ข้อความ ตัวอักษร ตัวเลข ตลอดจนเครื่องหมายเว้นวรรคที่มีแบบ (Style) หลากหลายแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นตัวพิมพ์ ขนาด แม้กระทั่งสี รูปแบบของตัวอักษรแต่ละแบบ สามารถส่งเสริมในการแสดงข้อความได้ ด้วยเหตุนี้การนำเสนอเนื้อหา จึงไม่ยึดติดกับรูปแบบของตัวอักษรใด ๆ เพราะตัวอักษรแบบหนึ่งอาจเหมาะสมในการใช้เป็นหัวเรื่อง ในขณะที่อีกแบบหนึ่งสามารถใช้อธิบายเนื้อหาได้เป็นอย่างดี มีความชัดเจน ส่วนขนาดของตัวอักษรสามารถเลือกใช้เพื่อเขียนหัวเรื่อง และเนื้อหาให้มองเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น ผู้เรียนอายุน้อยการอ่านเนื้อหาอาจทำได้ช้า ควรเลือกตัวอักษรขนาดใหญ่และเลือกรูปแบบตัวอักษรแบบมาตรฐานเพื่อช่วยให้ผู้เรียนอ่านได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. เสียง ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มี 3 ประเภท กล่าวคือ เสียงพูด เสียงดนตรี และเสียงประกอบ เสียงพูดอาจเป็นเสียงบรรยาย หรือเสียงของการสนทนา ในส่วนของเสียงดนตรี เป็นท่วงทำนองของเสียงเครื่องดนตรีต่าง ๆ เช่น เสียงระนาด และเสียงประกอบเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น คือ เสียงพิเศษที่เพิ่มเติม เช่น เสียงรถบรรทุก เสียงร้องของสัตว์ การเลือกเสียงควรเลือกเสียงให้สอดคล้องกับเนื้อหาและระดับของผู้เรียน มีความชัดเจนและผู้บรรยายหรือผู้พูด ลีลาการใช้ถ้อยคำให้มีความน่าสนใจ ชวนให้ติดตาม ตลอดจนสื่อความหมาย หรือจุดใจ และสอดคล้องข้อความหน้าจอ ตลอดจนผู้เรียน
3. ภาพนิ่ง ภาพถ่าย ภาพลายเส้น โดยภาพนิ่ง อาจเป็นภาพขาวดำหรือภาพสี อาจจะเป็นภาพ 2 มิติ หรือ 3 มิติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้งาน ในส่วนขนาดของภาพนั้นก็ต้องมีความเหมาะสม เพราะการรับรู้ของมนุษย์ได้รับอิทธิพลมาจากการรับรู้ด้วยภาพ ด้วยการออกแบบภาพ ควรเป็นระเบียบ มีลำดับที่สอดคล้องกับเนื้อหา ดูง่าย ไม่ซับซ้อน มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน อีกทั้งควรหลีกเลี่ยงการใช้ภาพจำนวนมาก ส่งผลให้ผู้เรียนควบคุมการเรียนรู้ภาพ ๆ หนึ่งควรใช้เสนอ และควรมีแนวคิดหลักเพียงแนวคิดเดียว
4. ภาพเคลื่อนไหว เป็นการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการเคลื่อนที่และเคลื่อนไหว ที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวอักษร หรือภาพเพียงนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวที่ดี ควรมีคุณลักษณะที่ช่วยเรา

ความสนใจของผู้เรียน ได้ทั้งการเคลื่อนไหว (Animation) คือ การเปลี่ยนรูปทรงหรือตำแหน่งของภาพ และการเคลื่อนที่ (Moving) คือ การเปลี่ยนตำแหน่งบริเวณจอภาพ

5. การเชื่อมโยงแบบปฏิสัมพันธ์ การนำเสนอเนื้อหาในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อาจจะต้องมีการเชื่อมโยงไปยังคำสำคัญบางคำในเนื้อหา ซึ่งอาจจะต้องมีการเชื่อมโยงเนื้อหาเข้าด้วยกัน โดยรูปแบบของการเชื่อมโยงแบบการเชื่อมโยงด้วยตัวอักษร (Hypertext) และการเชื่อมโยงด้วยภาพ (Hypermedia) จะอธิบายข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ยังมีลักษณะเด่นที่สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนได้ทันที ในการออกแบบควรพิจารณาให้โอกาสผู้เรียนในการตอบผิดซ้ำ ๆ มากเกินไปจะทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจ ส่วนการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเสริมแรงแก่ผู้เรียน อาจใช้การกล่าวชม เมื่อผู้เรียนเลือกคำตอบได้ถูกต้อง แต่ควรอยู่ในระดับที่เหมาะสมเช่นกัน

บาร์เกอร์ (Barker, 1992, pp. 140 - 141) ได้แบ่งองค์ประกอบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้ดังนี้

1. อักษร (Text) หรือข้อความ เป็นองค์ประกอบของโปรแกรมมัลติมีเดีย สามารถนำอักษรมาออกแบบเป็นส่วนหนึ่งของภาพ หรือสัญลักษณ์ กำหนดหน้าที่การเชื่อมโยงนำเสนอเนื้อหา พบเสียง ภาพกราฟิก หรือวิดีโอ เพื่อให้ผู้ใช้เลือกข้อมูลที่จะศึกษาการใช้อักษรเพื่อกำหนดหน้าที่ในการสื่อสารความหมายในคอมพิวเตอร์

2. ภาพนิ่ง (Still Image) เป็นภาพกราฟิก เช่น ภาพวาด ภาพถ่าย ภาพลายเส้น แผนที่ แผนภูมิ ที่ได้จากการสร้างภายในด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์และภาพที่ได้จากการสแกนจากแหล่งเอกสารภายนอก ภาพที่ได้เหล่านี้จะประมวลผลออกมาเป็นจุดภาพ (Pixel) แต่ละจุดบนภาพจะถูกแทนที่เป็นค่าความสว่าง (Brightness) ค่าสี (Color) ส่วนความละเอียดของภาพจะขึ้นอยู่กับจำนวนจุดและขนาดของจุดภาพ ภาพที่เหมาะสมไม่ใช่อยู่ที่ขนาดของภาพ หากแต่อยู่ที่ขนาดของไฟล์ภาพการจัดเก็บภาพที่มีขนาดข้อมูลมาก ทำให้การดึงข้อมูลได้ยากเสียเวลา สามารถทำได้โดยการลดขนาดข้อมูล การบีบอัดข้อมูลชนิดต่าง ๆ ด้วยโปรแกรมในการจัดเก็บบีบอัดข้อมูล (คลายข้อมูล) ก่อนที่จะเก็บข้อมูลเพื่อประหยัดเนื้อหาที่ในการเก็บไฟล์ (File) กราฟิกที่ใช้ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบสื่อประสม

3. ภาพเคลื่อนไหว (Animation) เกิดจากชุดภาพที่มีความแตกต่าง นำมาแสดงเรียงต่อเนื่องกันไป ความแตกต่างของแต่ละภาพที่นำเสนอทำ ให้มองเห็นเป็นการเคลื่อนไหวของสิ่งต่าง ๆ ในเทคนิคเดียวกับภาพยนตร์ การ์ตูน ภาพเคลื่อนไหวจะทำให้สามารถนำเสนอความคิดที่ซับซ้อนหรือยุ่งยาก ให้ง่ายต่อการเข้าใจ และสามารถกำหนดลักษณะและเส้นทางที่จะให้ภาพนั้นเคลื่อนที่ไปตามต้องการ คล้ายกับการสร้างภาพยนตร์ขึ้นมาตอนหนึ่งนั่นเอง การแสดงสี การลบภาพ โดยทำให้ภาพเลือนจางหายหรือทำให้ภาพปรากฏขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ กัน นับเป็นสื่อที่ตีอีกชนิดหนึ่งในมัลติมีเดียโปรแกรมสนับสนุนการสร้างภาพเคลื่อนไหวมีอยู่หลายโปรแกรมตามความต้องการ

ของผู้ใช้ และจัดเก็บภาพเป็นไฟล์สกุล .Gif ไฟล์ประเภทนี้คือ มีขนาดไฟล์ต่ำ สามารถทำพื้นของภาพให้เป็นพื้นแบบโปร่งใสได้ (Transparent) เรียกดูได้กับกราฟิกบราวเซอร์ (Graphics Browsers) ทุกตัว แต่สามารถแสดงผลได้เพียง 256 สี

4. เสียง (Sound) เป็นสื่อช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีขึ้น และทำให้คอมพิวเตอร์มีชีวิตชีวาขึ้น ด้วยการเพิ่มการ์ดเสียงและโปรแกรมสนับสนุนเสียง อาจอยู่ในรูปของเสียงดนตรี เสียงสังเคราะห์ปรุงแต่ง การใช้เสียงในมัลติมีเดียนี้ผู้สร้างต้องแปลงสัญญาณเสียงไฟฟ้าเป็นสัญญาณเสียง Analog ผ่านจากเครื่องเล่นวิทยุ เทปคาสเซ็ทหรือแผ่นซีดี การอัดเสียงผ่านไมโครโฟน ต่อเข้าไลน์อิน (Line-In) ที่พอร์ต (Port) การ์ดเสียงได้โดยตรงโดยไม่ต้องผ่านไมโครโฟน และการ์ดเสียงที่มีคุณภาพดีย่อมจะทำให้ได้เสียงที่มีคุณภาพดีด้วยเช่นกัน

5. ภาพวิดีโอ (Video) ภาพวิดีโอเป็นภาพเหมือนจริงที่ถูกเก็บในลักษณะแตกต่างจากภาพเคลื่อนไหวที่ถูกสร้างขึ้นจากคอมพิวเตอร์ ในลักษณะคล้ายการถ่ายภาพวิดีโอสามารถต่อสายตรงจากเครื่องเล่นวิดีโอหรือเลเซอร์ดิสก์เข้าคอมพิวเตอร์ด้วยวิธีการ Capture ระบบวิดีโอที่ทำงานจากฮาร์ดดิสก์ที่ไม่มีการบีบอัดสัญญาณภาพวิดีโอ ภาพวิดีโอ มีความต้องการพื้นที่ที่ฮาร์ดดิสก์กว้างมาก ดังนั้น จึงต้องมีการบีบอัดข้อมูลให้มีขนาดเล็ก เพื่อที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและความเร็วในการส่งสูงสุดแต่ยังคุณภาพของภาพวิดีโอ ซึ่งต้องอาศัยการดัดวิดีโอในการทำหน้าที่ยังกล่าว การนำภาพวิดีโอมาประกอบในมัลติมีเดียต้องมีอุปกรณ์สำคัญ คือ ดิจิทัลวิดีโอการ์ด (Digital Video Card) การทำงานในระบบวินโดวส์ ภาพวิดีโอจะถูกเก็บไว้ในไฟล์ตระกูลเอวีไอ (AVI: Audio Video Interleave) มูฟวี่ (MOV) และเอ็มเพ็ก (MPEG: Moving Pictures Experts Group) ซึ่งสร้างภาพวิดีโอเต็มจอ 30 เฟรมต่อวินาทีข้อเสียของการดูภาพ วิดิทัศน์ ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

6. การเชื่อมโยงข้อมูลแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Links) หมายถึง การที่ผู้ใช้มัลติมีเดียสามารถเลือกข้อมูลได้ตามต้องการโดยใช้ตัวอักษร ปุ่ม หรือภาพ สำหรับตัวอักษรที่จะสามารถเชื่อมโยงได้ จะเป็นตัวอักษรที่มีสีแตกต่างจากอักษรตัวอื่น ๆ ส่วนปุ่มก็จะมีลักษณะคล้ายกับปุ่มเพื่อชมภาพยนตร์หรือคลิกลงบนปุ่มเพื่อเข้าไปหาข้อมูลที่ต้องการหรือเปลี่ยนหน้าข้อมูล ส่วนมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ (Interactive Multimedia) เป็นการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะการสื่อสารไปมาทั้งสองทาง คือ การโต้ตอบระหว่างผู้ใช้คอมพิวเตอร์และการมีปฏิสัมพันธ์ผู้ใช้เลือกได้

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถแบ่งออกเป็นหลายส่วนสำคัญ ตั้งแต่องค์ประกอบภายนอก คือ หน้าปก คำนำ สารบัญ คำอธิบายรายวิชา บทเรียนหรือเนื้อหาหลักที่ผู้เรียนจะศึกษา ภาพประกอบบทเรียน เสียงประกอบคำบรรยาย แบบทดสอบหลังเรียน และดรอนซ์นี้ ต่อมาองค์ประกอบเนื้อหา คือ ข้อความ เสียง ภาพเคลื่อนไหว และการเชื่อมโยงแบบปฏิสัมพันธ์ ทั้งนี้

การออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ควรคำนึงถึงการสร้างความน่าสนใจและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

5. การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ขั้นตอนการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำไปใช้ในบทเรียน มีนักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

ไพโรจน์ ธีรณานกุล, ไพบุลย์ เกียรติโกมล และเสกสรร แยมพิณี (2546, น. 125) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนแบบ Interactive Multimedia Computer Instruction Package: IMMCIP โดยมีขั้นตอนการพัฒนาแบ่งเป็น 5 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Analysis) สำหรับการพัฒนาเนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้พัฒนาต้องทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในบทเรียน โดยการกำหนดอย่างชัดเจนว่าผู้เรียนจะเรียนอะไรบ้าง ก่อนหลัง เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน ไม่มากหรือน้อยเกินไป ตลอดจนความยากหรือง่าย การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นขั้นตอนแรกของการพัฒนาบทเรียน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 การสร้างแผนภูมिरะดมสมอง (Brain Storm Chart Creation) การสร้างแผนภูมिरะดมสมองนี้ เป็นการนำเทคนิคการระดมสมองเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อรวบรวมหัวเรื่องที่ควรจะมีอยู่ในบทเรียน หลักการระดมสมองเป็นการระดมความคิด เริ่มจากการเขียนชื่อเรื่องที่สร้างเป็นบทเรียนไว้ตรงกลาง แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาช่วยกันระดมสมอง แง่หัวเรื่องที่ควรจะมีสอนในรายวิชานั้น โดยการโยงเส้นเชื่อมให้เห็นความสัมพันธ์ออกจากชื่อเรื่องหลักขยายออกไปเป็นชั้น ๆ ผลที่ได้จะเป็นแผนภูมिरะดมสมองที่แสดงถึงหัวเรื่องที่ควรจะมีอยู่ในบทเรียน

1.2 การสร้างแผนภูมิหัวเรื่องสัมพันธ์ (Concept Chart Creation) การสร้างแผนภูมิหัวเรื่องสัมพันธ์ เป็นการจัดกลุ่มของหัวเรื่องที่ระดมสมองไว้ให้เป็นกลุ่มหรือหมวดหมู่ที่มีความสัมพันธ์กัน โดยการนำเอาแผนภูมिरะดมสมองมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องกับทฤษฎีหลักการเหตุผล ความสัมพันธ์และความต่อเนื่องกันของหัวเรื่องอย่างละเอียด ในขั้นตอนนี้ อาจมีการตัดหรือเพิ่มหัวข้อเรื่องตามความเหมาะสมได้ ผลที่ได้จะเป็นแผนภูมิหัวเรื่องสัมพันธ์

1.3 การสร้างแผนภูมิโครงข่ายเนื้อหา (Content Network Chart Creation) การสร้างแผนภูมิโครงข่ายเนื้อหาเป็นขั้นตอนที่ต่อจากแผนภูมิหัวเรื่องสัมพันธ์ เพื่อให้มีการจัดเรียงลำดับว่ากลุ่มเนื้อหาในการเรียนลำดับก่อนหลัง

2. การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ (Design) เป็นขั้นตอนในการออกแบบบทเรียน จะมีขั้นตอน 2 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 การกำหนดวิธีในการนำเสนอหน่วยการเรียนรู้และเขียนวัตถุประสงค์ของเนื้อหา โดยแบ่งเป็นขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ได้แก่

2.1.1 การแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ การแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ จะพิจารณาเนื้อหาที่สามารถจัดไว้ในหน่วยเดียวกันได้ แบ่งเนื้อหาให้มีขนาดเหมาะสมกับการเรียนเนื้อหาในแต่ละครั้ง ทำให้การเรียนเนื้อหาแต่ละหน่วยมีขนาดเหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหาที่มีปริมาณ ส่งผลให้ประสิทธิผลการเรียนรู้สูงขึ้น

2.1.2 การสร้างแผนภูมิหน่วยการเรียนรู้ หลังจากแบ่งหน่วยการเรียนรู้แล้ว ให้นำแต่ละหน่วยมาจัดลำดับ และความสัมพันธ์ในแนวเดียวกับแผนภูมิ จะได้แผนภูมิหน่วยการเรียนรู้ (Course Flow Chart) ทำให้ผู้สอนทราบลำดับการนำเสนอเนื้อหาตามลำดับของหน่วยการเรียนรู้

2.1.3 การกำหนดและเขียนวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จะต้องการกำหนดและเขียนวัตถุประสงค์แต่ละหน่วยการเรียนรู้ให้ชัดเจน เพื่อวัตถุประสงค์มีความสอดคล้อง และทราบเป้าหมายขอบเขตเนื้อหาที่จำเป็นในแต่ละหน่วย อีกทั้งเป็นแนวทางในการกำหนดการทดสอบและการประเมินผลของรายวิชา

2.2 การออกแบบแผนภูมิการนำเสนอ เป็นการออกแบบการสอน โดยต้องมีการวางแผนล่วงหน้าว่าเราสอนอะไร เพื่อจุดมุ่งหมายใด ใช้วิธีการใด ใช้เครื่องมืออะไรในการเรียนรู้ บนบทเรียนออนไลน์ รวมไปถึงมีการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

3. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ (Development) การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 การเขียนรายละเอียดเนื้อหาลงบนกรอบการสอน หากเปรียบเทียบกับการผลิตรายการโทรทัศน์ คือ การเขียนบทรายการก่อนที่จะนำไปถ่ายทำจริง การเขียนเนื้อหาลงในกรอบการสอนจะต้องเขียนไปที่ละกรอบตามลำดับเนื้อหา และวิธีการสอนได้ออกแบบไว้เขียนจนกระทั่งครบทุกเนื้อหา

3.2 การจัดลำดับกรอบการสอน การจัดลำดับกรอบการสอน เป็นการนำกรอบการสอนมาตรวจสอบลำดับการนำเสนอตามที่ได้วางแผนไว้ แบ่งการตรวจสอบ 2 ขั้นตอน ได้แก่

3.1.1 การตรวจสอบความต่อเนื่องของเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบว่ามีความเหมาะสมต่อเนื่องกันหรือไม่ และตอบสนองวัตถุประสงค์ครบถ้วนหรือไม่

3.1.2 การตรวจสอบการเชื่อมโยงของเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบว่าการเชื่อมโยงของเนื้อหาแต่ละหน่วยเป็นไปตามที่ได้วิเคราะห์ไว้หรือไม่ หากตรวจสอบลำดับของเนื้อหาตามขั้นตอนแล้ว ก็จะถือว่ากระบวนการจัดลำดับกรอบการสอนบทเรียนคอมพิวเตอร์ครบถ้วน

3.3 การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา เป็นการนำเอาบทเรียนที่พัฒนาขึ้น ไปตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา กล่าวคือ การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจะนำไปพัฒนาเป็นบทเรียนออนไลน์ แล้วจึงนำไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่จะเรียนเนื้อหานั้น ๆ

3.4 การสร้างแบบทดสอบและประเมินคุณภาพของแบบทดสอบ การสร้างแบบทดสอบและประเมินคุณภาพของแบบทดสอบ เป็นการนำเอาแบบทดสอบไปหาคุณภาพกับกลุ่มผู้เรียนที่เคยเรียนเนื้อหานั้นมาแล้ว เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบด้านต่าง ๆ โดยเริ่มจากการสร้างแบบทดสอบตามหลักการเขียนแบบทดสอบ จากนั้นนำไปทดลอง ใช้ประมาณ 3 -100 คน เมื่อผู้เรียนทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว ให้นำแบบทดสอบมาหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

4. การพัฒนาเนื้อหาสู่โปรแกรม (Implementation) การพัฒนาเนื้อหาสู่โปรแกรมเป็นขั้นตอนต่อจากขั้นจากพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ แบ่งขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การเลือกโปรแกรมที่จะใช้นำเสนอบทเรียน โดยพิจารณาโปรแกรมที่เหมาะสมและสามารถตอบสนองต่อความต้องการได้

4.2 การพัฒนาและจัดเตรียมสื่อที่จะประกอบบทเรียน เป็นไปตามกรอบการสอนที่ได้เขียนไว้ เช่น ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงต่าง ๆ เป็นต้น

4.3 การนำข้อมูลและเนื้อหาลงโปรแกรม

5. การประเมินผลบทเรียน (Evaluation) การประเมินผลบทเรียน เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการพัฒนาบทเรียน เป็นขั้นตอนสำคัญและขาดไม่ได้ในกระบวนการ แบ่งเป็นขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 การตรวจสอบคุณภาพของมัลติมีเดียของบทเรียน ขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบคุณภาพมัลติมีเดียของบทเรียนที่สร้างเสร็จแล้ว โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ

5.2 การทดลองกระบวนการทดสอบหาประสิทธิภาพ ขั้นนี้เป็นการทดลองขั้นตอนหรือกระบวนการทดสอบหาประสิทธิภาพก่อนที่จะหาประสิทธิภาพจริง

5.3 การทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียนและประสิทธิผลทางการเรียน ขั้นนี้เป็นการทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียนและประสิทธิผลการเรียนรู้ ซึ่งจะใช้กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายไม่น้อยกว่า 30 คน มาทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียน บทเรียนที่ดีจะมีค่าประสิทธิภาพในกระบวนการเรียน จะใกล้เคียงกับค่าประสิทธิภาพหลังการเรียนรู้ (E_1/E_2) และค่าประสิทธิผล (Epre-Epost) ควรมีค่าสูงกว่าร้อยละ 60 หากได้ผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ถือว่าบทเรียนนำไปใช้ได้

6. จัดทำคู่มือการใช้บทเรียน หลังจากจากการผลิตบทเรียนเสร็จแล้ว ต้องทำคู่มือการใช้บทเรียน เพื่อใช้ประกอบการเรียนหากมีปัญหาสงสัยก็สามารถที่จะเปิดดูได้จากคู่มือนี้

สรุปได้ว่า การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีการแบ่งเป็น 5 ขั้นตอนหลัก คือ ประการแรก การวิเคราะห์เนื้อหา ประการต่อมา การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ประการที่สาม การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ประการที่สี่ การพัฒนาเนื้อหาสู่โปรแกรม และประการสุดท้าย การประเมินผลบทเรียน นอกจากนี้ยังจะต้องการจัดทำคู่มือการใช้บทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้บทเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบคำถามหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ กล่าวได้ว่า กระบวนการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรือ

บทเรียนออนไลน์นั้นเป็นขั้นตอนที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยให้ความสำคัญทั้งในด้านการออกแบบ การพัฒนาเนื้อหา การทดสอบ และการประเมินผล

6. ประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีนักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ (2545, น. 33-35) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง และย้อนกลับไปทบทวนย้อนหลังได้
2. มีการตอบสนอง ภาพ สี สัน อย่างรวดเร็ว กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น
4. ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนหัวข้อใดก่อนก็ได้ และโดยไม่จำกัดทางด้านเวลา
5. สามารถแสดงเนื้อหา ทั้งข้อความ ภาพ เสียงตามความสนใจของผู้เรียนหรือสามารถเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง
6. เชื่อมโยงข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ที่เข้าด้วยกัน
7. สามารถปรับเปลี่ยน แก้ไข เพิ่มเติมข้อมูลได้ง่าย สะดวก และรวดเร็วให้ทันสมัยกับเหตุการณ์ได้
8. ผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันกับเรื่องที่กำลังศึกษา โดยเชื่อมโยงกับสื่ออื่น ๆ ทั่วโลก
9. เสริมสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้มีเหตุผล มีความคิดอย่างเป็น
10. ผู้เรียนสามารถบูรณาการการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้
11. ครูสามารถตรวจสอบการพัฒนาผู้เรียนและติดตามงานนักเรียนมากขึ้น
12. ช่วยพัฒนาทางวิชาการ

ภาสกร เรืองรอง (2557, น. 4-5) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยทบทวนความรู้ที่ได้เรียนในชั้นเรียน ผู้เรียนสามารถเรียนทวนซ้ำได้ เมื่อมีโอกาสตามความแตกต่างของผู้เรียน ที่มีทั้งความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีความสามารถในการจำและมีความสนใจที่แตกต่าง ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน
2. ช่วยแก้ไขปัญหาขาดผู้เชี่ยวชาญ ในการเรียนการสอนทั้งในและนอกชั้นเรียน ครูผู้สอนต่างมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่จะสอนแตกต่างกัน
3. เป็นการนำเทคโนโลยีการนำเสนอข้อมูลหน้าจอกอมพิวเตอร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ผู้เรียนศึกษาจากหนังสือเอกสารตำราที่เป็นกระดาษอาจจะพบข้อจำกัดหลายประการ กล่าวคือ

กระดาศว่าไม่สามารถแสดงภาพและสีได้ครบตามที่ต้องการ ไม่สามารถสร้างมิติได้ ไม่สามารถสร้างภาพประกอบเสียงได้ ไม่สามารถแสดงเนื้อหาในแผ่นเดียวและเลื่อนหน้าเนื้อหาในกระดาศได้ ไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหนังสือกับผู้เรียนได้ แต่คอมพิวเตอร์สามารถตอบสนองความต้องการข้างต้นนี้ได้ทั้งหมด

4. เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ครูสร้างขึ้นและกำหนดให้ผู้เรียนศึกษา หลังจากที่ได้ทำกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนเสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้สอนยังสามารถนำผู้เรียนออกจากชั้นเรียนเพื่อไปเรียนกับสถานการณ์จริง

5. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นการเชื่อมโยงเวลา เหตุการณ์ และสถานที่เข้าใจไว้ด้วยกัน โดยที่หนังสือจะมีข้อจำกัดในการนำเสนอดังกล่าว ขณะที่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นการเชื่อมโยงเวลาอดีต อนาคต ที่มีเหตุการณ์และสถานที่ต่าง ๆ ไว้ โดยครูผู้สอนสามารถสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลิงค์เชื่อมโยงเนื้อหา เช่น การพยากรณ์อากาศสามารถเชื่อมโยงไปยังวิชาภูมิศาสตร์

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ประโยชน์ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ช่วยให้ผู้เรียนศึกษาและทบทวนเนื้อหาได้ด้วยตนเองอย่างยืดหยุ่น รองรับความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ผ่านการนำเสนอที่หลากหลาย เช่น ข้อความ ภาพ เสียง และวิดีโอ รวมถึงการตอบสนองอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนหัวข้อได้ตามความสนใจโดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ นอกจากนี้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังช่วยเชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และปรับปรุงเนื้อหาได้ง่ายเพื่อความทันสมัย ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การบูรณาการระหว่างวิชา และช่วยครูติดตามพัฒนาการผู้เรียน ทั้งยังลดข้อจำกัดด้านบุคลากรและสนับสนุนการเรียนรู้ ทั้งในและนอกชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

พัชรี สุขสบาย (2554) ได้ศึกษาผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชัยนาท ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติต่อท้องถิ่นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท จังหวัดชัยนาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาภาษาไทย เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชัยนาท เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท จังหวัดชัยนาท ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 85/85 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชัยนาท และเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อท้องถิ่นก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท จังหวัดชัยนาท ที่เรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชัยนาท ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 88.50/88.67 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน หลังเรียนโดยใช้หนังสือ

อิเล็กทรอนิกส์เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชัยนาท สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชัยนาทมีเจตคติต่อท้องถิ่นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพรรณฯ ดิบบาละวงศ์ (2556) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค TAI โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนโดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับวิธีสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TAI ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังการสอน โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ใช้การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TAI เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TAI และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TAI ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สอน โดยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TAI พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.13/85.98 และประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TAI มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.43/85.09 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนกับหลังการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนกับหลังการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TAI พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการสอน โดยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TAI พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TAI พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการสอนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการสอน โดยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TAI พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ปรัชพล ชั่วเจริญ (2558) ได้ศึกษาผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำควบล้ำ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีระดับความสามารถในการอ่านต่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านคำควบล้ำของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเพชรพิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีระดับความสามารถในการอ่านต่างกัน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำควบล้ำ ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการอ่านคำควบล้ำ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเพชรพิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีระดับความสามารถในการอ่านต่างกันหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า การเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำควบล้ำ ส่งผลให้นักเรียนในกลุ่มกลางมีคะแนนเฉลี่ยในการอ่านสูงขึ้นมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ และความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำควบล้ำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.76)

ขวัญฤทัย จำปาศักดิ์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำราชาศัพท์ (หมวดร่างกาย) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เรื่อง คำราชาศัพท์ (หมวดร่างกาย) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เรื่อง คำราชาศัพท์ (หมวดร่างกาย) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เรื่อง คำราชาศัพท์ (หมวดร่างกาย) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ผลการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เรื่อง คำราชาศัพท์ (หมวดร่างกาย) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.48) และนำไปทดสอบกับนักเรียน มีประสิทธิภาพ 81.67/84.31 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ประการที่สองนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เรื่อง คำราชาศัพท์ (หมวดร่างกาย) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประการที่สามนักเรียนมีระดับความพึงพอใจที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เรื่อง คำราชาศัพท์ (หมวดร่างกาย) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

มูนิเราะ ผดุง (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์

เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อศึกษาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย และเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า กรอบแนวคิดในการออกแบบมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การออกแบบสื่อประสม การออกแบบปฏิสัมพันธ์ การออกแบบการเรียนรู้ และแก่นเรื่องทางวัฒนธรรม ประการที่สอง รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สอดคล้องตามหลักการเรียนรู้ภาษาที่เน้นความเข้าใจตามธรรมชาติ เน้นให้นักเรียนได้ฟังเนื้อหาทั้งหมดในบทนั้น ๆ ก่อนด้วยการนำเสนอเนื้อหาแบบเล่นอัตโนมัติ ตามด้วยกำหนดการเล่นเองแบบอ่านให้ฟัง แล้วฝึกทักษะการอ่านด้วยตนเอง ในรูปแบบกำหนดการเล่นเองแบบอ่านด้วยตนเอง ตามลำดับ ประการที่สาม การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทย มีประสิทธิภาพ 75.50/76.66 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 75/75 ประการที่สี่ ผลการเรียนรู้หลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

แวววิไล จำปาศักดิ์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ลักษณะนาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ลักษณะนาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ลักษณะนาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ลักษณะนาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ผลการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ลักษณะนาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเกณฑ์ 80/80 นักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ลักษณะนาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและนักเรียนมีระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ลักษณะนาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด

ศิวัช เยียรระยงค์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการสอนเรื่อง การอ่าน สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน พระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการสอนของครูเรื่องการอ่าน สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยหนังสือ

อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการสอนของครู เรื่อง การอ่าน สารการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการสอนของครู เรื่อง การอ่าน สารการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการสอนของครู เรื่อง การอ่าน สารการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 5.16/80.33 เป็นไปตามเกณฑ์ 2) ผลการทดสอบด้วยการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการสอนของครู เรื่อง การอ่าน สารการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.53 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 16.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.32 โดยใช้สถิติ t- test พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการสอนของครู เรื่อง การอ่าน สารการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = 0.79)

อัจฉรา เทศขำ (2561) ได้ศึกษาการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำยืมในภาษาไทย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำยืมในภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง คำยืมในภาษาไทย โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำยืมในภาษาไทย สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำยืมในภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำยืมในภาษาไทย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81/86 สูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ ประการที่สองผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำยืมในภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประการที่สาม นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำยืมในภาษาไทยในระดับมาก

กนกวรรณ รอดใหม่ (2563) ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำที่มาจากภาษาต่างประเทศที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตปายมิตร จังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำที่มาจากภาษาต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มโรงเรียน

สหวิทยาเขตปิยมิตร จังหวัดปทุมธานี ก่อนและหลังการการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผลการศึกษาพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่อง คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 81.45/82.74 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทักษพร แจ่มศรี (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ตามรูปแบบการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ร่วมกับสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบุริรัมย์ จำนวน 16 คน ที่เลือกแบบเจาะจง ผลการศึกษาพบว่า สื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) มีประสิทธิภาพ 89.00/84.79 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ภทิตยา แก้วเกตุ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียงสะกดคำวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาหลวง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียงสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อวัดทักษะการอ่านออกเสียงสะกดคำ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผลการศึกษาพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีคุณภาพด้านเนื้อหา และด้านการออกแบบสื่อในระดับดีมาก กลุ่มตัวอย่างมีทักษะการอ่านสะกดคำอยู่ในระดับมาก และระดับพอใช้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก

จิตราวดี เกิดศิริ (2566) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการวิเคราะห์วรรณคดีด้วยการจัดการเรียนรู้ แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์วรรณคดีด้วยการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาภาษาไทย เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อศึกษาการความใฝ่เรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาภาษาไทย เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม และเพื่อศึกษาเจตคติด้วยการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาภาษาไทย เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิภาพของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์

ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (E_1/E_2) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.32/86.43 ซึ่งเป็นตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม และความสามารถในการวิเคราะห์วรรณคดีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย 3) เปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์วรรณคดีด้วยการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย 4) นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม มีความความใฝ่เรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก และ 5) นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม มีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับดีมาก

ซูปาร์โน (Suparno, 2017) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลมัลติมีเดียของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยมียัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบมัลติมีเดียของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบโต้ตอบ เพื่อปรับปรุงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า มัลติมีเดียของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

มาร์ค เอ็น. เจนเซน (Mark N. Jensen, 2019) ได้ศึกษาการปรับปรุงการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วย E-Texts: การศึกษาวิจัยแบบควบคุมในหลักสูตรปรัชญาในระดับวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมนักเรียนให้ใช้อุปกรณ์อ่าน e-Book สำหรับการฝึกอ่านเชิงวิเคราะห์ และรวมถึงการประเมินคำอธิบายประกอบของนักเรียนและความสัมพันธ์ของคำอธิบายประกอบเหล่านั้นกับการวัดประสิทธิภาพ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์จากการใช้ e-Book เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

โรซา ทาเบอร์เนโร ซาร่า (Rosa Tabernero-Sala, 2023) ได้ศึกษาการส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์ผ่านสภาพแวดล้อมดิจิทัล: การศึกษาเกี่ยวกับ epitexts เสมือนจริงที่ใช้เพื่อส่งเสริมหนังสือภาพสำหรับเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวโน้มในปัจจุบันของเสมือนจริง เพื่อระบุกลยุทธ์การสร้างใน epitexts เสมือนจริงที่มีแนวโน้มที่จะส่งเสริมการอ่านเชิงวิพากษ์ และเพื่อเลือกคลังตัวอย่างของ epitexts เสมือนเป็นทรัพยากรสำหรับการส่งเสริมการอ่านและการฝึกผู้อ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลการศึกษาพบว่า epitexts สนับสนุนการอ่านเชิงวิพากษ์ และการเชื่อมโยงเชิงประสบการณ์ระหว่างผู้เขียน ผู้อ่าน และสภาพแวดล้อมของพวกเขา และการปรับปรุง

จากงานวิจัยสามารถสรุปได้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถพัฒนาด้วยประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประการต่อมา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประการที่สาม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ประการที่สี่ ความคุ้มค่าและความยืดหยุ่นของการใช้งานของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และประการสุดท้าย ความพึงพอใจของผู้เรียน สรุปได้ว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นสื่อที่ดึงดูดความสนใจ สามารถเข้าถึงผู้เรียนได้ตลอดไม่จำกัดทั้งพื้นที่และเวลา ทั้งยังสามารถใช้งานได้ในระบบออนไลน์และออฟไลน์ ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีทั้งภาพ ข้อความ ตลอดจนการทำแบบทดสอบ จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อที่มีเดียที่มีประสิทธิภาพสูง ยืดหยุ่น และสามารถส่งเสริมการคิดวิเคราะห์รวมถึงการอ่านเชิงวิจารณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงกับการนำมาใช้กับรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยฟังก์ชันการโต้ตอบและการเขียนคำอธิบายประกอบ (Annotation) บนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นเครื่องมือสำคัญที่รองรับกระบวนการถอดรหัส (Encode) และบันทึกสะท้อนคิด (Annotate) ของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนตามกรอบแนวคิดของงานวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ สภาวะทางความรู้สึก ซึ่งถือเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อแรงจูงใจ และพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

จรัส โพธิ์จันทร์ (2553, น. 17) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ระดับความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อองค์กร ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ โดยความรู้สึกเชิงบวกจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น ในขณะที่ความรู้สึกเชิงลบจะเป็นปัจจัยที่บั่นทอนผลการปฏิบัติงานให้ลดต่ำลง

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556, น. 840) ได้ให้ความหมายของคำว่าพึงพอใจไว้ว่า รัก ชอบใจ

ศิริพรรณ ประจักษ์ (2555, น. 47) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความรู้สึกในเชิงบวกที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้าหรือแรงจูงใจที่สอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งความรู้สึกนี้จะปรากฏให้เห็นผ่านการแสดงออกทางพฤติกรรม และเป็นปัจจัยส่วนสำคัญในการผลักดันกระบวนการทำงานหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคลนั้น ๆ

มยุรี จัดดี (2560, น. 23) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ทศนคติเชิงบวก และความกระตือรือร้นในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เกิดจากการที่บุคคลได้รับการตอบสนองตรงตามความคาดหวังหรือสูงกว่า โดยระดับความรู้สึกนี้จะลดลงหากไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ยิ่งไปกว่านั้น สภาวะอารมณ์เชิงบวกที่มีต่อการทำงานยังทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน และยกระดับประสิทธิภาพของผลงานให้สูงขึ้น

น้ำลิน เทียมแก้ว (2561, น. 7) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ทศนคติที่ดี และความรู้สึกชอบที่พัฒนามาจากความสนใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยความรู้สึกนี้จะปรากฏขึ้นเมื่อบุคคลได้รับสิ่งจูงใจหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม

วรูม (Vroom, 1970, p. 8) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้เข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ๆ โดยทศนคติในเชิงบวกจะสะท้อนถึงสภาวะที่เกิดความพึงพอใจ ในขณะที่ทศนคติในเชิงลบจะสะท้อนถึงสภาวะของความไม่พึงพอใจ

กู๊ด (Good, 1973, p. 320) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ระดับความรู้สึกพอใจของบุคคล ซึ่งเป็นผลลัพธ์มาจากความสนใจและทศนคติที่ดีที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หรือในมิติของการปฏิบัติงานจะหมายถึง คุณภาพ สภาพ หรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจ และทศนคติที่บุคคลมีต่องานนั้น ๆ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจคือความรู้สึกรัก ชอบใจ หรือทศนคติที่ดีในเชิงบวก ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้าหรือองค์ประกอบที่ตอบสนองความต้องการได้อย่างเหมาะสม โดยสภาวะอารมณ์นี้ เป็นผลลัพธ์โดยตรงจากการมีความสนใจและการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือองค์กรต่าง ๆ ซึ่งจะปรากฏและสะท้อนให้เห็นชัดเจนผ่านการแสดงออกทางพฤติกรรม รวมถึงความกระตือรือร้นในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ มิติด้านอารมณ์เชิงบวกดังกล่าวจึงทำหน้าที่เป็นกลไก และแรงผลักดันสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพของผลงานให้สูงขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากเกิดความรู้สึกเชิงลบหรือไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย ย่อมกลายเป็นปัจจัยสะท้อนความไม่พึงพอใจที่บั่นทอนผลการปฏิบัติงานให้ลดต่ำลง

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ มีนักวิชาการได้กล่าวไว้สามารถสรุปได้ดังนี้

มาสโลว์ (Maslow, 1970, p. 35) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Needs-Hierarchy Theory) เป็นแนวคิดที่เป็นรากฐานสำคัญในการอธิบายพฤติกรรมมนุษย์ โดยมีสมมติฐานหลักว่า ความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้นและมีความต่อเนื่องตลอดเวลา เมื่อความต้องการระดับพื้นฐานได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะลดความสนใจในสิ่งนั้นลงและมุ่งเน้นไปที่ความต้องการในระดับที่สูงขึ้นเพื่อใช้เป็นแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมต่อไป นอกจากนี้ ความต้องการแต่ละระดับ

ยังมีความสัมพันธ์คาบเกี่ยวกัน กล่าวคือ มนุษย์อาจมีความต้องการในระดับใหม่เกิดขึ้น ในขณะที่ความต้องการระดับเดิมยังได้รับการตอบสนองไม่ครบถ้วน

ทั้งนี้ มาสโลว์ ได้จำแนกลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สุดเพื่อความอยู่รอด เช่น ปังจยี่สี่ ประกอบด้วย อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์สูงสุดหากความต้องการส่วนนี้ยังไม่ได้รับความพึงพอใจ
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Security Needs) ความปรารถนาในความปลอดภัยทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงความรู้สึกมั่นคงในชีวิตและการได้รับความคุ้มครอง
3. ความต้องการทางสังคม (Social or Belonging Needs) ความต้องการที่ปรารถนาการยอมรับ ความรัก และความเป็นมิตรจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
4. ความต้องการการยกย่องชื่อเสียง (Esteem Needs) ความปรารถนาที่จะได้รับการยอมรับนับถือจากสังคม ความสำเร็จ ความสามารถส่วนบุคคล และอิสรภาพ
5. ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นระดับสูงสุด ที่มนุษย์ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อทำในสิ่งที่ตนปรารถนาและบรรลุเป้าหมายสูงสุดตามความเชื่อของตนเอง

เมย์นาร์ด (Maynard, 1975, pp. 252-268) ทฤษฎีความพึงพอใจอธิบายว่า มนุษย์มีประสบการณ์ทางอารมณ์ในสองลักษณะ คือ ด้านบวกและด้านลบ โดยความสุขถือเป็นอารมณ์เชิงบวกที่มีลักษณะเฉพาะตัว เนื่องจากมีกลไกย้อนกลับ (Feedback System) ที่สามารถส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกสุขหรืออารมณ์เชิงบวกในระดับที่เพิ่มสูงขึ้นได้ด้วยตนเอง ทำให้ความสุขมีความซับซ้อนและส่งผลกระทบต่อบุคคลมากกว่าอารมณ์เชิงบวกประเภทอื่น ทั้งนี้ ความพึงพอใจของมนุษย์เกิดจากการได้รับทรัพยากรหรือสิ่งเร้าที่ตอบสนองความต้องการ ซึ่งการวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจจึงมุ่งเน้นไปที่การระบุทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อนำไปสู่การสร้างความสุข และความพึงพอใจให้แก่บุคคลอย่างเต็มที่เมื่อได้รับการตอบสนองอย่างครบถ้วน

เดวิส และคณะ (Davis et al., 1989, p. 320) กล่าวถึง ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) อธิบายว่า ความพึงพอใจและการยอมรับนวัตกรรมของผู้ใช้งาน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ การรับรู้ถึงความสะดวกในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ (Perceived Usefulness)

รูบิน และสเต็ป (Rubin & Step, 2000, p. 25) กล่าวถึง ทฤษฎีการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ (Uses and Gratifications Theory) เสนอแนวคิดว่า พฤติกรรมการรับสื่อเป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย โดยผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกใช้สื่อเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อสื่อชิ้นนั้นสามารถตอบสนองความคาดหวัง และถูกนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ สามารถอธิบายผ่านมุมมองที่หลากหลาย โดยทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ที่ว่าพฤติกรรมมนุษย์ถูกขับเคลื่อนด้วยความต้องการ 5 ระดับที่ต่อเนื่องและคาบเกี่ยวกัน ซึ่งจะมุ่งสู่ขั้นที่สูงขึ้นเมื่อระดับพื้นฐานได้รับการตอบสนอง สอดคล้องกับเมย์นาร์ดที่อธิบายว่าความพึงพอใจเกิดจากการได้รับทรัพยากร หรือสิ่งเร้าที่ตอบสนองความต้องการอย่างครบถ้วน จนเกิดกลไกย้อนกลับเชิงบวกของความสุขที่ซับซ้อน ขณะที่ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (TAM) ของ เดวิส และคณะ ระบุว่า การยอมรับและความพึงพอใจขึ้นอยู่กับ การรับรู้ถึงความง่ายและประโยชน์ในการใช้งาน ซึ่งเชื่อมโยงกับทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของ รูบิน และสเติร์ป ที่เน้นว่า ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ เมื่อสื่อ่นั้นสามารถตอบสนองความคาดหวังของผู้เรียนและถูกนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง

3. การวัดและการประเมินความพึงพอใจ

การวัดและการประเมินความพึงพอใจ มีนักวิชาการได้กล่าวไว้สามารถสรุปได้ดังนี้

สุชีรา ภัทรายุตวรรตน์ (2548, น. 45) ได้อธิบายว่า ความพึงพอใจประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 3 มิติ คือ ด้านพุทธิปัญญา ซึ่งเป็นส่วนของความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งนั้น ๆ ด้านอารมณ์และความรู้สึก ที่มีต่อสิ่งรอบตัว และด้านพฤติกรรม ซึ่งสะท้อนออกมาผ่านการกระทำ หรือการแสดงออก ด้วยเหตุนี้ การประเมินหรือวัดระดับความพึงพอใจ จึงสามารถดำเนินการได้ ผ่าน 3 เครื่องมือหลัก ดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ในการเก็บรวบรวมความคิดเห็น โดยสามารถออกแบบได้ทั้งลักษณะคำถามปลายปิดที่กำหนดคำตอบ ให้เลือก หรือคำถามปลายเปิดที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงทัศนคติได้อย่างอิสระในแง่มุมต่าง ๆ

2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นกระบวนการจัดเก็บข้อมูลความพึงพอใจโดยตรง จากกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยทักษะ ความชำนาญ และเทคนิคเฉพาะตัวของผู้สัมภาษณ์ เพื่อกระตุ้นและจูงใจให้ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนความรู้สึกและข้อเท็จจริงที่แท้จริงออกมา

3. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการประเมินความพึงพอใจผ่านการติดตาม พฤติกรรมอย่างมีระบบ โดยพิจารณาจากคำพูด กิริยาท่าทาง และการแสดงออกของบุคคลเป้าหมาย ซึ่งแนวทางนี้ต้องอาศัยความตั้งใจจริงและการเก็บบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วน

ภนิดา ชัยปัญญา (2552, น. 28) ได้ระบุว่า การวัดระดับความพึงพอใจสามารถดำเนินการ ได้หลากหลายแนวทาง โดยวิธีที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายคือการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้ศึกษาสามารถออกแบบเครื่องมือได้ทั้งในลักษณะคำถามปลายปิดที่กำหนดตัวเลือกให้ตอบ หรือ คำถามปลายเปิดที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระในมิติต่าง ๆ ทั้งนี้ โดยทั่วไป นิยมประยุกต์ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5-Point Likert Scale) ในการจัดอันดับคุณภาพ ซึ่งเกณฑ์การพิจารณาค่าน้ำหนักคะแนนสำหรับข้อคำถามเชิงบวก มีรายละเอียดดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ชวลิต ชูกำแพง (2553, น. 110-115) ได้จำแนกแนวทางการวัดความพึงพอใจหรือการประเมินคุณลักษณะด้านจิตพิสัยออกเป็น 3 วิธีการหลัก ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) เป็นการพิจารณาจากคำพูด พฤติกรรมการแสดงออก หรือผลงานลายลักษณ์อักษรของนักเรียนต่อเป้าหมายที่ต้องการประเมิน เช่น การวัดระดับความสนใจในการเรียน อาจประเมินได้จากพฤติกรรมเชิงประจักษ์ในชั้นเรียน อาทิ ความสม่ำเสมอในการเข้าเรียน การมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม การเอาใจใส่ในการทำแบบฝึกหัด และการส่งงานตรงเวลา

2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสนทนาและเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียนในประเด็นเฉพาะเจาะจง เพื่อถอดรหัสความรู้สึก ค่านิยม หรือเจตคติภายใน เช่น ครูอาจชวนคุยเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านหนังสือ หรือประสบการณ์การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลจากการบอกเล่าเหล่านี้จะช่วยให้ครูประเมินระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

3. การใช้แบบวัดประมาณค่า (Rating Scale) เครื่องมือที่โดดเด่น และนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายคือ วิธีของลิเคิร์ต (Likert's Method) เนื่องจากสร้างง่ายและให้ค่าความเชื่อมั่นสูง กระบวนการนี้เป็นการประเมินน้ำหนักความรู้สึกผ่านข้อความที่ครอบคลุมมิติต่าง ๆ ของเจตคตินั้น ๆ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

3.1 การกำหนดเป้าหมายของเจตคติ เริ่มจากการเลือกประเด็นที่ต้องการศึกษาให้มีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจง (เช่น เจตคติต่ออาชีพครู) ซึ่งอาจเป็นบุคคล วัตถุ สิ่งของ หรือองค์กร โดยการระบุขอบเขตและช่วงเวลาที่ชัดเจนจะช่วยให้การแปลผลมีความหมายยิ่งขึ้น

3.2 การเขียนข้อความสะท้อนความรู้สึก สร้างข้อความที่แสดงความเชื่อหรือทัศนคติต่อเป้าหมายให้ครอบคลุมทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยข้อความต้องสั้น กระชับ ชัดเจน มีใจความสำคัญเพียงประเด็นเดียว และหลีกเลี่ยงการใช้คำปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ

3.3 การตรวจสอบและปรับปรุงข้อความ เป็นการทบทวนความถูกต้องเหมาะสมของภาษา โดยกำหนดรูปแบบการตอบสนองให้เลือก เช่น มาตราส่วน 4 หรือ 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่งไปจนถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.4 การกำหนดน้ำหนักคะแนน แม้จะมีหลายแนวทางในการให้คะแนน แต่ในระยะหลังลิเคิร์ต แนะนำให้ใช้การกำหนดตัวเลขเรียงลำดับตามระดับความสำคัญของตัวเร้า เช่น 1 2 3 4 5 ซึ่งมีความสอดคล้องเชิงสถิติในระดับสูง

3.5 การทดสอบคุณภาพเครื่องมือเบื้องต้น (Pilot Test) นำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อคำนวณหาความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation: r) และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือ .01 เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพ

3.6 การจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ คัดเลือกเฉพาะข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ โดยทั่วไปชุดเครื่องมือควรมีข้อคำถามตั้งแต่ 20 ข้อขึ้นไป เพื่อให้ได้ค่าความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงที่เหมาะสม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงระดับอายุและความสามารถในการอ่านของผู้ตอบเป็นสำคัญด้วย

3.7 การตรวจคะแนนและการแปลผล คัดคะแนนรวมตามมาตราส่วนที่กำหนด โดยในส่วนของข้อความเชิงลบจะต้องทำการกลับคะแนน (Reverse Scoring) ให้เป็นตรงกันข้ามก่อนนำมารวมคะแนนหรือหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.8 การหาคุณภาพด้านอื่น ๆ สิ่งสำคัญคือการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยเฉพาะการวัดความคงเส้นคงวาภายใน (Internal Consistency) ซึ่งใช้วิธีการทดสอบเพียงครั้งเดียวแล้วนำมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินความพึงพอใจ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 มิติ คือ ด้านพุทธิปัญญา ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านพฤติกรรม ซึ่งสามารถดำเนินการผ่าน 3 วิธีการหลัก ได้แก่ การสังเกต พฤติกรรมเชิงประจักษ์อย่างมีระบบ การสัมภาษณ์เจาะจง เพื่อถอดรหัสความรู้สึกภายใน และการใช้แบบวัดประมาณค่า โดยวิธีของลิเคิร์ทมาตราส่วน 5 ระดับ ที่นิยมใช้แพร่หลายที่สุด เนื่องจากสร้างง่ายและให้ค่าความเชื่อมั่นสูง ทั้งนี้ กระบวนการสร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพต้องดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง การเขียนข้อความเชิงบวกและเชิงลบที่สั้นกระชับ ตลอดจนการทำ Pilot Test เพื่อคำนวณหาอำนาจจำแนกรายข้อไปจนถึงขั้นตอนการตรวจคะแนนที่จะต้องทำการกลับคะแนนในข้อความเชิงลบ (Reverse Scoring) ก่อนนำมาประมวลหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เพื่อให้ได้เครื่องมือวัดผลที่มีความเที่ยงตรงและความคงเส้นคงวาภายในระดับสูงอย่างสมบูรณ์

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

มยุรี จัดดี (2560) ได้ศึกษาการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านปลวกแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจจำแนกตามอาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 394 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่

ด้านครูผู้สอน ด้านบริการ อาคารสถานที่ สัมพันธ์ชุมชน และด้านกิจกรรมนักเรียนและปกครอง ส่วนผลการเปรียบเทียบพบว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัชร รัตนศรี (2561) ได้ศึกษาการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Web Based Learning ที่เหมาะสมกับรายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 610 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแบบ Web Based Learning อยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน และความพึงพอใจของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิรัช ภูทองเงิน (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC กลุ่มเป้าหมายที่ใช้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชนพรวิทยา จำนวน 34 คน ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เขียนสะกดคำ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.45/85.87 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ โดยมีดัชนีประสิทธิผลของการเขียนสะกดคำเท่ากับ 0.5655 คิดเป็นร้อยละ 56.55 คะแนนเฉลี่ยความสามารถหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมาก

กาญจนา จันทร์ประเสริฐ (2564) ได้ศึกษาการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์รายวิชา PHY132: ฟิสิกส์ทั่วไปในภาชนะนิวนอร์มัล พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก โดยความสำเร็จที่เป็นไปตามความต้องการผ่านสื่อที่เหมาะสม ช่วยยกระดับประสิทธิภาพในการทำความเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

จุฑามาศ ศรีใจ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทย โดยใช้บทเรียนการตูนร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเปา จำนวน 15 คน ซึ่งคัดเลือกด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนการตูนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทยมีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.33/92.38 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 นอกจากนี้ ทักษะการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยนวัตกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุด

ผกาพรรณ จันทะ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง คำที่มาจากภาษาต่างประเทศด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับสื่อเกมกระดาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปางงู จำนวน 17 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.39 และ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับสื่อเกมกระดานอยู่ในระดับ มากที่สุด

ณัฐบุรินทร์ แก้วสมบุรณ์ (2565) ได้ศึกษาการใช้และความพึงพอใจในสื่อการสอนออนไลน์ ของโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิ ศักดิ์พรทรัพย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรที่ส่งผลต่อการใช้สื่อการสอนออนไลน์ ในการอบรมแบบออนไลน์โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษา ของมูลนิธิศักดิ์พรทรัพย์ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์กับความพึงพอใจ ในการใช้สื่อการสอนออนไลน์โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับ ประถมศึกษาของมูลนิธิศักดิ์พรทรัพย์ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนออนไลน์ โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศักดิ์ พรทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจสูงสุดจะเกิดขึ้นเมื่อผู้รับสารตัดสินใจเปิดรับสื่อที่เลือกแล้ว อย่างต่อเนื่อง การบริการและรูปแบบการนำเสนอที่เข้าถึงง่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้สอนต้องออกแบบ เพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุด

พิมพ์วิณี สุวรรณโณ (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับผลลัพธ์ การเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์การเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ การจัดสภาพแวดล้อมและสื่อที่ดีจะช่วยลดความเหนื่อยล้า และเพิ่มความสุข ในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

สุริยะไพบุลวัฒนา และฮอน (Suriyapaiboonwattana & Hone, 2023) ได้ศึกษา การสำรวจปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการเรียนรู้ในระบบ MOOC: กรณีศึกษาการอุดมศึกษา ในประเทศกำลังพัฒนา ในมหาวิทยาลัยจำนวน 1,122 คน ซึ่งลงทะเบียนเรียนในระบบ Thai MOOC ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบังคับในหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบวิดีโอ (Video Design) เนื้อหาของหลักสูตร (Course Content) การประเมินผล (Assessment) และปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เรียนด้วยกันเอง (Learner to Learner Interaction) ส่งผลเชิงบวกต่อความพึงพอใจของผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญ

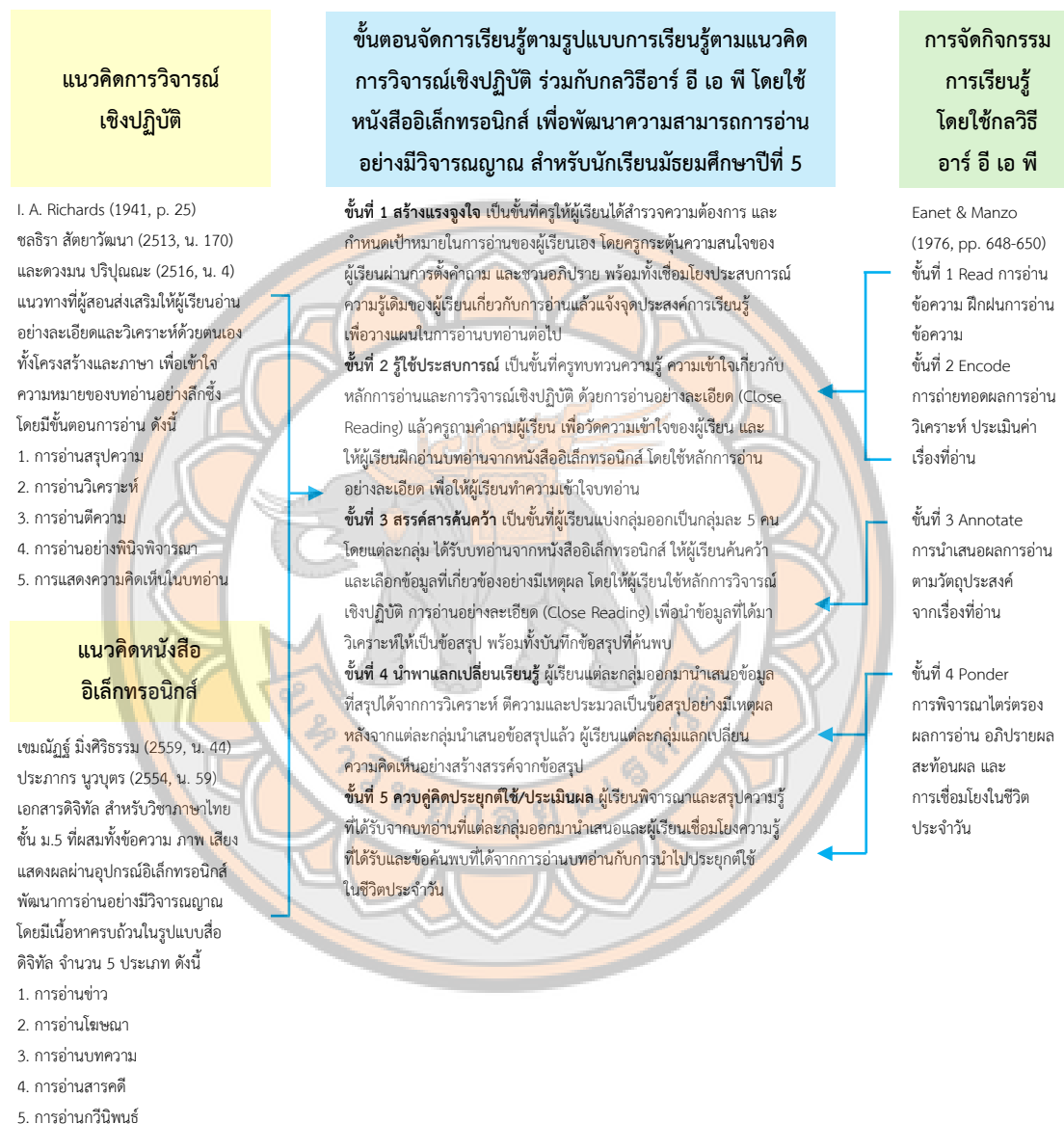
ซุน (Sun, 2024) ได้ศึกษาการประเมินเชิงประจักษ์เกี่ยวกับปัจจัยวิกฤตที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนในการเรียนรู้แบบผสมผสาน: การวิจัยนำร่อง เพื่อตรวจสอบปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้เรียนในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ผู้เรียน ย่อมเกิดจากการบูรณาการปัจจัยวิกฤตร่วมกันอย่างเป็นระบบ สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องมุ่งเน้นการออกแบบกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่ตอบโจทย์ผู้เรียนรุ่นใหม่ ควบคู่ไปกับการรักษาคุณภาพของหลักสูตร และการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เสถียร ยืดหยุ่น และใช้งานง่าย โดยมีผู้สอนคอยทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่ตอบสนองอย่างรวดเร็ว และใช้เครื่องมือประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องตามสภาพจริง แนวทางเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างเจตคติที่ดีและส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

เดวูด และเดวูด (Davood & Davood, 2025) ได้ศึกษาการประเมินปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนออนไลน์ การเรียนรู้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-learning) มีอัตราการเติบโตและขยายตัวอย่างต่อเนื่องทั่วโลก ทว่าในขณะเดียวกันความล้มเหลวในการนำระบบนี้ไปปฏิบัติตามสถานศึกษาหรือองค์กรต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัย 4 ประการ ที่เป็นตัวแปรตัดสินใจระดับความพึงพอใจของผู้เรียน ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่สร้างหรือบริหารจัดการหลักสูตรจำเป็นต้องตระหนักและนำไปปรับใช้ในการปรับปรุงระบบ ได้แก่ ความยืดหยุ่นของหลักสูตร คุณภาพของหลักสูตร คุณภาพของเทคโนโลยี และความหลากหลายในการประเมินผล

จากงานวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้รับบริการในระบบการศึกษา เป็นผลลัพธ์องค์รวมที่เกิดจากความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างตัวผู้เรียน นวัตกรรมการสอน และระบบสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา โดยการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องบูรณาการปัจจัยวิกฤตร่วมกันอย่างเป็นระบบ ผ่านการออกแบบกิจกรรมเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับนวัตกรรมสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีคุณภาพ มีความยืดหยุ่น และเข้าถึงง่าย เพื่อลดความเหนื่อยล้า และเพิ่มความสุขในการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการเปิดโอกาสให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และ การใช้เครื่องมือประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องตามสภาพจริง ซึ่งแนวทางเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะช่วยขับเคลื่อนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเปิดรับสื่ออย่างต่อเนื่องให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างเจตคติที่ดีและส่งเสริมการคงอยู่ของผู้เรียนในระบบการศึกษาได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ระดับความพึงพอใจดังกล่าวอาจมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิหลัง และปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของผู้ให้ข้อมูล

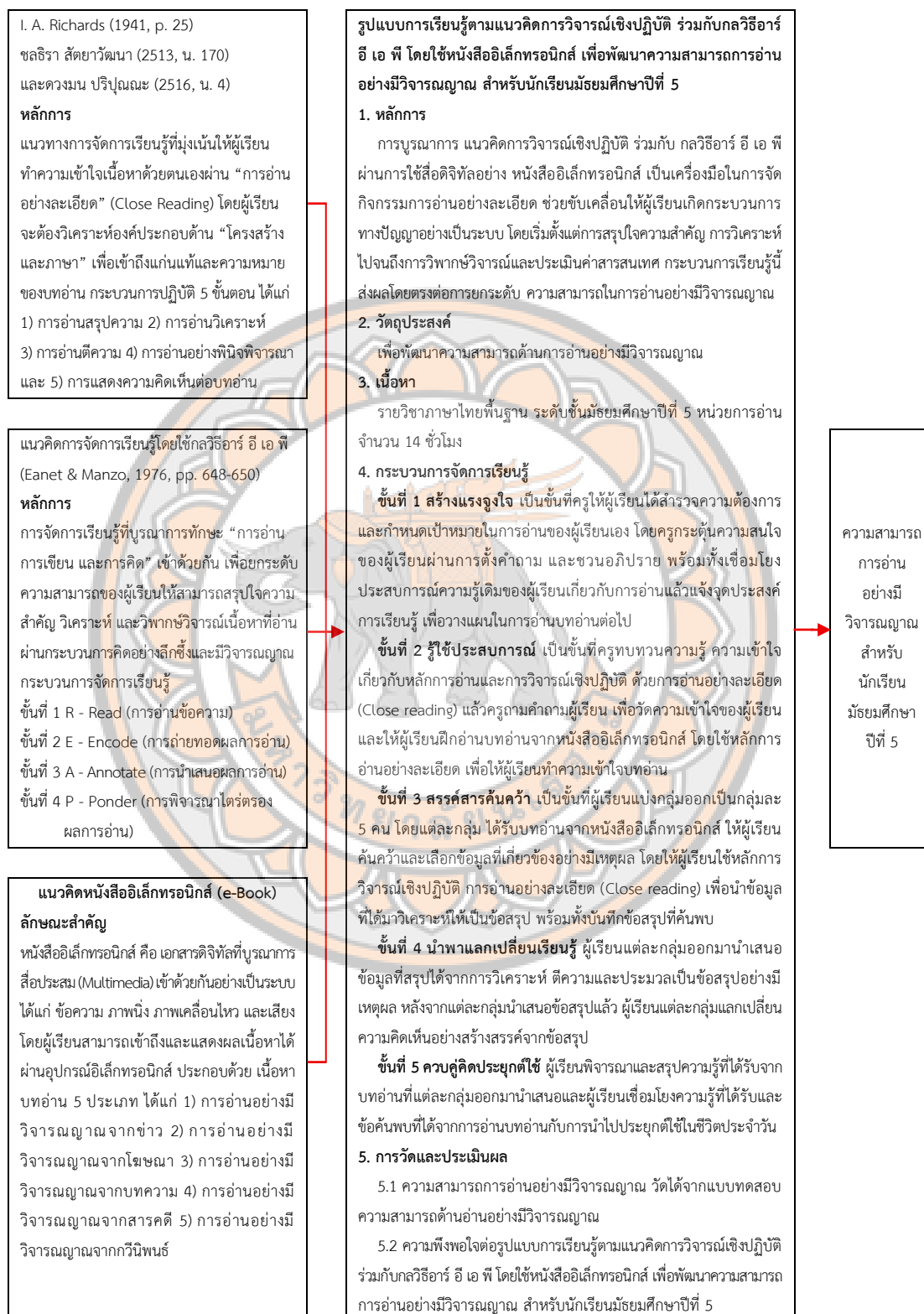
จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะพบว่าความพึงพอใจสามารถช่วยยกระดับความเข้าใจและเพิ่มความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเมื่อนำมาเชื่อมโยงกับรูปแบบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี จะช่วยให้

นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์เชิงลึก ผ่านการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือกัน ควบคู่กับการคัดสรรเครื่องมือประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องตามสภาพจริง โดยมีครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อสร้างเจตคติที่ดีและขับเคลื่อนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ภาพ 1 การสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขั้นที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของ รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขั้นที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขั้นที่ 4 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

การดำเนินการวิจัยและพัฒนา ทั้ง 4 ขั้นตอน สรุปได้เป็นตารางดังนี้

ตาราง 12 ขั้นตอนการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแนวทางการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์การวิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีการดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลผลิตที่ได้
1. การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5	1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	1. สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง การสัมภาษณ์ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและ ผู้เชี่ยวชาญ	1. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 12 คน 2. นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จำนวน 335 คน	1. แบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2. แบบสอบถามเรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6	1. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 2. วิเคราะห์ ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1. ได้สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ขั้นที่ 1 การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแนวทางการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 (Research: R1)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอน ดังนี้

1. ประเด็นในการศึกษา

1.1 ผู้วิจัยศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

1.2 ผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เคยเรียนเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาแล้ว

1.3 ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

2. แหล่งข้อมูล

2.1 ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนรายวิชาภาษาไทย ไม่ต่ำกว่า 5 ปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 12 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จากโรงเรียนทั้ง 4 สหวิทยาเขต แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sample) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 13 รายชื่อสถานศึกษาและกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

สหวิทยาเขต	รายชื่อสถานศึกษา (แห่ง)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
สหวิทยาเขตเมืองพิจิตร	โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม	1
	โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม	1
	โรงเรียนสากเหล็กวิทยา	1
สหวิทยาเขตตะพานหิน	โรงเรียนตะพานหิน	1
	โรงเรียนเขารายทับคล้อพิทยา	1
	โรงเรียนวังสำโรงวังหว่า	1

สหวิทยาเขต	รายชื่อสถานศึกษา (แห่ง)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
สหวิทยาเขตสามง่าม	โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์	1
	โรงเรียนเนินปอรั้งนทชนูปถัมภ์	1
	โรงเรียนวังโมกข์พิทยาคม	1
สหวิทยาเขตบางมูลนาก	โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม	1
	โรงเรียนโพธิธรรมสุวัฒน์	1
	โรงเรียนโพธิ์ไทรงามวิทยาคม	1
รวม	12	12

2.2 นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 11 ห้องเรียน จำนวน 335 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีความสัมพันธ์ตรงกับผู้วิจัยกำหนด

2.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยของรัฐเขตภาคเหนือ ปฏิบัติหน้าที่มาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีความสัมพันธ์ตรงกับผู้วิจัยกำหนด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เรื่อง สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3.2 แบบสอบถาม เรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเคยเรียนเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาแล้ว

3.3 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

4. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ กลวิธีอาร์ อี เอ พี หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์

4.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เรื่อง สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

4.2.1 กำหนดลักษณะของแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง

4.2.2 กำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 14 โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนรู้ ด้านการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณระดับมัธยมศึกษา สำหรับครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย

ตอนที่	ประเด็นการสัมภาษณ์	รายการ	จำนวน (ข้อ)
1	ข้อมูลครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย	ชื่อ-สกุล	1
		ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนรายวิชาภาษาไทย	1
		วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์	1
		เวลาการสัมภาษณ์	1
		สถานที่ในการสัมภาษณ์	1
2	สภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	วิธีการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	1
		เทคนิคการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	1
		สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	1
		กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	1
		การวัดและประเมินผลด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	1
		ปัญหาด้านอื่น ๆ	1
รวม			11

4.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามโครงสร้างและลักษณะเครื่องมือที่กำหนดไว้

4.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา
ความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษาแล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้ปรับปรุงแก้ไข

4.2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 ท่าน ด้านหลักสูตรและการสอน
จำนวน 2 ท่าน ด้านวิจัยและประเมินทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน รวมจำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ก)
เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสัมภาษณ์ทั้งโครงสร้าง
โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน
ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้อง

วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง สูตรที่ใช้ของบุญชม ศรีสะอาด (2560,

น. 70 - 71) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ

ΣR หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4.2.6 นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสัมภาษณ์มีค่าดัชนีสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00 (ภาคผนวก ค) ถือว่ามีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนดที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

4.2.7 ปรับปรุงข้อคำถามบางข้อของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ตามผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง

4.2.8 ดำเนินการจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

4.3 การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน เรื่อง สภาพปัญหาด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

4.3.1 ศึกษาเอกสาร เนื้อหา รูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกรอบแบบสอบถาม

4.3.2 กำหนดประเด็นของแบบสอบถาม และการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด

4.3.3 สร้างแบบสอบถาม เรื่อง สภาพปัญหาด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามกำหนดโครงสร้างดังนี้

1) แบบสอบถาม เรื่อง สภาพปัญหาด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีทั้งหมด 3 คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 การแสดงความคิดเห็นด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครู ด้านบทอ่าน และด้านนักเรียน จำนวน 15 ข้อ ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert Five Rating Scales) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

และตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ได้แก่ ข้อเสนอแนะ

2) กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 15 โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่	ประเด็นการสอบถาม	รายการ	จำนวน (ข้อ)
1	เพศ	ชาย หญิง ไม่ระบุ	1
2	ด้านครูผู้สอน	มีวิธีการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น การตั้งคำถาม มีสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ที่น่าสนใจและหลากหลาย มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) มีการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน	1 1 1 1 1
	ด้านบทอ่าน	บทอ่านมีสีสันหรือภาพประกอบ บทอ่านมีขนาดที่ไม่ยาวจนเกินไป (ไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ) บทอ่านเป็นมัลติมีเดีย บทอ่านให้ข้อคิดกับผู้อ่าน บทอ่านที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	1 1 1 1 1
	ด้านนักเรียน	นักเรียนชอบทำงานเดี่ยว นักเรียนชอบทำงานกลุ่ม นักเรียนเล็งเห็นความสำคัญของการอ่าน นักเรียนสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น จากบทอ่าน นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ได้ ในชีวิตประจำวัน	1 1 1 1 1 1
3	ข้อเสนอแนะ	เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	1

4.3.3 สร้างแบบสอบถามตามโครงสร้างและลักษณะเครื่องมือที่กำหนดไว้

4.3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา
ความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุง
แก้ไข

4.3.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 ท่าน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ด้านวิจัยและประเมินทางการศึกษาจำนวน 1 ท่าน รวม จำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ก) เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้อง

วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง สูตรที่ใช้ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 70 - 71) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4.3.6 นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนีสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00 (ภาคผนวก ค) ถือว่ามีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนด ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

4.3.7 ปรับปรุงข้อคำถามบางข้อของแบบสอบถาม ตามผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง

4.3.8 ดำเนินการจัดพิมพ์แบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

4.4 การสร้างแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง แนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

4.4.1 กำหนดลักษณะของแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง

4.4.2 กำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 16 โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์
เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา
ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่	ประเด็นการสัมภาษณ์	รายการ	จำนวนข้อ
1	ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย	ชื่อ - สกุล	1
		หน่วยงาน	1
		ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียน	1
		การสอนวิชาภาษาไทย	1
		วัน เดือน ปีที่สัมภาษณ์	1
		เวลาการสัมภาษณ์	1
		สถานที่ในการสัมภาษณ์	1
2	แนวทางการใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้	ท่านเห็นว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์ เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร หากมีข้อปรับปรุง ควรปรับปรุงด้านใดบ้าง	1
		ท่านเห็นว่าบทอ่านที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้ในกระบวนการจัดการ เรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และมีความสัมพันธ์ กับรูปแบบการจัดการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร	1
		ท่านเห็นว่าสื่อที่ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิด การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี ซึ่งผู้วิจัย เลือกใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เหมาะสมกับ การจัดกระบวนการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร	1
		ท่านเห็นว่าการวัดและประเมินผลตามแนวคิดการวิจารณ์ เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	1
		ท่านเห็นว่าแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จะส่งเสริมความสามารถ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้หรือไม่ อย่างไร	1
3	ท่านมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ		1

4.4.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามโครงสร้างและลักษณะเครื่องมือที่กำหนดไว้

4.4.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษาแล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้ปรับปรุงแก้ไข

4.4.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 ท่าน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ด้านวิจัยและประเมินทางการศึกษาจำนวน 1 ท่าน รวมจำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ก) เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสัมภาษณ์ทั้งโครงสร้าง โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้อง

วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง สูตรที่ใช้ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 70 - 71) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4.4.6 นำแบบสัมภาษณ์ทั้งโครงสร้างที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสัมภาษณ์มีค่าดัชนีสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00 (ภาคผนวก ค) ถือว่ามีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนดที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

4.4.7 ปรับปรุงข้อคำถามบางข้อของแบบสัมภาษณ์ทั้งโครงสร้าง ตามผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง

4.4.8 ดำเนินการจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ทั้งโครงสร้าง เพื่อครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ส่วนแบบสอบถามจะใช้สำหรับนักเรียนที่เคยเรียนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาแล้ว โดยการดำเนินการดังนี้

5.1 ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับครูผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 12 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ซึ่งประกอบไปด้วย ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีวิทยฐานะ ครูเชี่ยวชาญ จำนวน 1 ท่าน และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยของรัฐเขตภาคเหนือ ปฏิบัติหน้าที่มาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 4 ท่าน รวม 5 ท่าน (ภาคผนวก ข)

5.2 ผู้วิจัยได้ประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ขอให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ให้ข้อมูล เพื่อรับรองความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.3 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย และนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล

5.4 ผู้วิจัยติดต่อผู้ให้ข้อมูล เพื่อนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ พร้อมขออนุญาตบันทึกภาพ

5.5 ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อมูลในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์

6.2 นำข้อมูลที่ได้จากบันทึกการสัมภาษณ์มาสรุปประเด็นสำคัญ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

6.3 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์ ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตาราง 17 ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของ รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์การวิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีการดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลผลิตที่ได้
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ	1. เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ	1. ความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ	1. ศึกษาจาก การศึกษาสภาพปัญหา และ เอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ	1. ผู้เชี่ยวชาญด้าน การสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน	1. แบบประเมิน ความเหมาะสมของรูปแบบ การเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ ร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา	1. คำร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน	1. ได้รูปแบบและ คู่มือการใช้รูปแบบ จัดการเรียนรู้ตาม แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ ร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับร่าง)
การปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ	2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ	2. ค่าประสิทธิภาพของการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ	2. นำร่างรูปแบบ การเรียนรู้และ คู่มือเสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	2 ท่าน ด้านวิจัย และประเมิน ทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน และด้านเทคโนโลยี เพื่อพัฒนา การศึกษา จำนวน 1 ท่าน รวมจำนวน 7 ท่าน	2. วิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) เชิงปฏิบัติ ร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับร่าง)	2. วิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) เชิงปฏิบัติ ร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับร่าง)	2. ได้รูปแบบและคู่มือ การใช้รูปแบบการจัดการ เรียนรู้ตามแนวคิด การวิจัยเชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์
การอ่านอย่างมี วิจารณญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5	3. เพื่อตรวจสอบคุณภาพการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ	3. ค่าประสิทธิภาพของการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ	3. นำร่างรูปแบบ การเรียนรู้และ คู่มือเสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	3. นำร่างรูปแบบ การศึกษา จำนวน 1 ท่าน และด้านเทคโนโลยี เพื่อพัฒนา การศึกษา จำนวน 1 ท่าน รวมจำนวน 7 ท่าน	3. แบบประเมิน ความเหมาะสมของรูปแบบ การเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ ร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับร่าง)	3. วิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) เชิงปฏิบัติ ร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับร่าง)	3. ได้รูปแบบและคู่มือ การใช้รูปแบบการจัดการ เรียนรู้ตามแนวคิด การวิจัยเชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์การวิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีการดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลผลิตที่ได้
			และนำไปทดลองใช้	3 คน และการทดลอง	ของคู่มือรูปแบบ		
			5. นำร่างรูปแบบ	ภาคสนาม นักเรียน	การเรียนรู้ตาม		
			การเรียนรู้และคู่มือ	จำนวน 30 คน	แนวทางการวิจารณ์		
			ไปทดลองใช้ (Try		เชิงปฏิบัติ ร่วมกับ		
			out) กับรายบุคคล		กลวิธีอาร์ อี เอ พี		
			นักเรียนจำนวน 3 คน		โดยใช้หนังสือ		
			และการทดลอง		อิเล็กทรอนิกส์		
			ภาคสนาม นักเรียน		เพื่อพัฒนา		
			จำนวน 30 คน		ความสามารถ		
			เพื่อหาค่า		การอ่านอย่างมี		
			ประสิทธิภาพ		วิจารณ์		
			(E ₁ /E ₂)		สำหรับนักเรียน		
			6. วิเคราะห์ผล		มัธยมศึกษาปีที่ 5		
			คะแนนก่อนเรียน		3. แบบทดสอบ		
			และหลังเรียน		วัดความสามารถ		
			เพื่อนำไปปรับปรุง		การอ่านอย่างมี		
			รูปแบบการเรียนรู้		วิจารณ์		

ขั้นที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของ รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 (Development: D1)

การสร้างรูปแบบการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาจากการศึกษาสภาพปัญหา และ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งดำเนินการทดลองการใช้รูปแบบการเรียนรู้จากกลุ่มทดลอง เพื่อหาคุณภาพของ รูปแบบการเรียนรู้ ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

1.1 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน เพื่อตรวจสอบรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์ เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน
- 1.1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน
- 1.1.3 ผู้เชี่ยวชาญวิจัยและประเมินทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน
- 1.1.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 ท่าน

1.2 กลุ่มทดลองสำหรับการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถ การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้

1.2.1 การทดลองรายบุคคล ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบ การใช้ภาษา ปรับปรุงความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2.2 การทดลองภาคสนาม ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน เพื่อหา ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5 และคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

3. การสร้างรูปแบบการเรียนรู้และคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้

3.1 การดำเนินการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนดังนี้

3.1.1 การออกแบบหลักการและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการสัมภาษณ์และสอบถามจากขั้นตอนที่ 1 มาดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อกำหนดองค์ประกอบและโครงสร้างของรูปแบบการเรียนรู้และคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้

3.1.2 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด กลวิธีการเรียนรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารการเรียนรู้วิชาภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษา คำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดเนื้อหาและรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ ให้ความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษา

3.1.3 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำราและข้อมูลออนไลน์ ที่เกี่ยวกับประเภทบทอ่านที่เหมาะสมกับผู้เรียน จากนั้นคัดเลือกประเภทของบทอ่านเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ประเภท ได้แก่ ข่าว โฆษณา บทความ สารคดี และกวีนิพนธ์ ซึ่งสอดคล้องกับทักษะการอ่านเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3.1.4 ผู้วิจัยร่างรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย ความเป็นมาของรูปแบบ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา บทบาทครูและบทบาทนักเรียน และการวัดและประเมินผล

3.1.5 ผู้วิจัยดำเนินการเขียนโครงสร้างรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีโครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 5 แผนการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง ดังนี้

ตาราง 18 โครงสร้างของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล	เวลา (ชม.)
1. ปฐมนิเทศ และทดสอบ ก่อนเรียน (Pre-test)	ม.4-6/2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ได้แย้ง เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอ ความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ม.4-6/8 สังเคราะห์ความรู้ จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่ง เรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนา พัฒนาการเรียนรู้ และพัฒนา ความรู้ทางอาชีพ ม.4-6/9 มีมารยาทในการอ่าน 1. นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ และรูปแบบการเรียนรู้	1. ครูชี้แจงข้อตกลงเบื้องต้น พร้อมทั้ง อธิบายความหมาย ของการอ่านอย่าง ละเอียด เพื่อพัฒนา ความสามารถ ด้านการอ่าน อย่างมี วิจารณญาณ 2. แบบทดสอบ ก่อนเรียน เรื่อง การอ่านอย่างมี วิจารณญาณ	1. สืบจากโปรแกรม แคนวา (Canva) เรื่อง แนวคิดหลัก ของการวิจารณ์ เชิงปฏิบัติ การอ่าน อย่างละเอียด (Close Reading) และกลวิธีอาร์ อี เอ พี 2. วิดีทัศน์ เรื่อง “การอ่านอย่างมี วิจารณญาณ คืออะไร”	วิธีการ 1. การทดสอบ ก่อนเรียน 2. การสังเกต พฤติกรรมการมี ส่วนร่วม เครื่องมือ 1. แบบทดสอบ ก่อนเรียน 2. แบบสังเกต พฤติกรรมการมี ส่วนร่วม 3. แบบประเมิน มารยาท ในการอ่าน	2	

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
2. นักเรียนแสดงเจตคติ ที่ดีต่อการอ่านอย่างมี วิจารณ์ 3. ตรวจสอบพื้นฐานการอ่าน อย่างมีวิจารณ์						
การอ่านอย่างมี วิจารณ์	ม.4-6/2 ตีความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ได้แย้ง เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และ เสนอความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล ม.4-6/8 สังเคราะห์ความรู้ จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่ง เรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนา พัฒนาการเรียนรู้ และพัฒนา ความรู้ทางอาชีพ	1. ลักษณะของข่าว 2. องค์ประกอบ เนื้อหาข่าว 3. การวิจารณ์ ความน่าเชื่อถือ	ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างแรงจูงใจ (5 นาที) 1. ครูเปิดข่าวจากสื่อออนไลน์ที่มีเนื้อหาหลากหลาย เช่น ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวบันเทิง และข่าวปลอม แล้วตั้งคำถาม กระตุ้นความคิดว่า “นักเรียนคิดว่าข่าวเหล่านี้ มีความน่าเชื่อถือทั้งหมดหรือไม่ เพราะอะไร” ขั้นที่ 2 ขั้นรู้ใช้ประสบการณ์ (10 นาที) 1. ครูอธิบายถึงความสำคัญของการอ่านข่าวอย่างมี วิจารณ์ในสื่อปัจจุบัน โดยยกตัวอย่างผลกระทบ จากการเชื่อข่าวปลอม (Fake News) 2. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้รับทราบ และแนะนำแนวคิดการเรียนรู้การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ การอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เครื่องมือ ในการวิเคราะห์ข่าวอย่างเป็นระบบ	1. สื่อจากโปรแกรม แคนวา (Canva) เรื่องความหมาย กลวิธีการโน้มน้าว และมารยาทการฟัง และดู 2. วิดีทัศน์ เรื่อง “ข่าว” 3. หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ AI มาแทนที่ ... คนจะตกงาน ในการอ่าน	วิธีการ 1. การวิเคราะห์ ข่าว 2. การนำเสนอ ข้อสรุปกลุ่ม เครื่องมือ	2

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
ม.4-6/9 มิมีการยาท ในการอ่าน 1. นักเรียนสามารถ แยกแยะข้อเท็จจริง ความคิดเห็นในข่าว 2. นักเรียนประเมิน ความน่าเชื่อถือ ของแหล่งข่าวได้			ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปความรู้ (45 นาที) 1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน และมอบหมายข่าวจากหนังสือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (5 นาที) 2. ครูอธิบายงานที่มอบหมายข่าวจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ดังนี้ (40 นาที) 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอ่านข่าวจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับมอบหมายอย่างละเอียด 2.2 นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มจับใจความสำคัญของข่าวและสรุปเป็นข้อความสั้น ๆ ในงานที่ครูเตรียมไว้ 2.3 นักเรียนแต่ละคนร่วมกันอภิปราย และจัดบันทึกประเด็นสำคัญลงในใบงานวิเคราะห์ข่าว โดยใช้คำถามนำ เช่น อะไรคือข้อเท็จจริง อะไรคือความคิดเห็นของผู้เขียน แหล่งข่าวนี้เชื่อถือได้หรือไม่ ผู้เขียนมีเจตนาอะไรในการนำเสนอข่าวนี้ 2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลวิเคราะห์ที่ได้มาสรุปและแสดงความคิดเห็นต่อความน่าเชื่อถือของข่าว โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือความรู้เดิม			

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
			ขั้นที่ 4 ขั้นนำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (50 นาที) 1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนทุกกลุ่มออกมานำเสนอข้อสรุป ที่ได้จากการวิเคราะห์ข่าวจากหนังสือเด็กทรอนิกส์หน้าชั้นเรียน กลุ่มละไม่เกิน 5 นาที โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ และผู้ให้คำแนะนำ (40 นาที) 2. หลังจากการนำเสนอ ครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน (10 นาที) ขั้นที่ 5 ขั้นควบคู่คิดประยุกต์ใช้ (10 นาที) 1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมทั้งหมด โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการตั้งคำถาม และการตรวจสอบข้อมูลก่อนที่จะเชื่อหรือแชร์ข่าวต่อ 2. ครูและนักเรียนสรุปความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล 3. ครูให้ข้อคิดแก่นักเรียนว่า “การเป็นผู้รับสารที่ดีคือการเป็นผู้ที่สามารถ ไตร่ตรอง และพิจารณาได้อย่างรอบด้าน”			

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
3. การอ่านอย่างมี วิจารณญาณ “โฆษณา”	ม.4-6/2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น โต้แย้ง เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และ เสนอความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล	1. กลวิธี การโฆษณา 2. การใช้ภาษา เพื่อโน้มน้าว 3. การพิจารณา ความจริงความลง ชวนเชื่อ	ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างแรงจูงใจ (8 นาที) 1. ครูเปิดโฆษณาสั้น ๆ ที่นักเรียนคุ้นเคยจากยูทูบ หรือ โซเชียลมีเดีย แล้วตั้งคำถามกระตุ้นความคิดว่า “ทำไม โฆษณานี้ถึงดึงดูดความสนใจของนักเรียน” “นักเรียน เห็นในสิ่งที่โฆษณานำเสนอหรือไม่ เพราะอะไร” ครูเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่าน อย่างมีวิจารณญาณจากโฆษณา ขั้นที่ 2 ขั้นรู้ใช้ประสบการณ์ (7 นาที) 1. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่าน อย่างมีวิจารณญาณจากโฆษณา 2. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้รับทราบ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปสรุปลงข้อ (45 นาที) 1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน และ มอบหมายโฆษณา จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (5 นาที) 2. ครูอธิบายงานที่มอบหมายโฆษณาจากหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ดังนี้ (40 นาที) 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอ่านโฆษณาจากหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้รับมอบหมายอย่างละเอียด	1. วิดีทัศน์ “โฆษณา เกินจริง” 2. หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เซรั่ม & ครีมสุดปัง!!! ตอบโจทย์ ทุกปัญหาผิว	1. การวิจารณ์ โฆษณา 2. การนำเสนอ ข้อสรุปกลุ่ม เครื่องมือ 1. ใบงาน การวิจารณ์ โฆษณา 2. แบบสังเกต พฤติกรรมการกลุ่ม 3. แบบประเมิน มารยาท ในการอ่าน	2

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
			2.2 นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มนักเรียนบันทึกข้อมูลสำคัญในใบงานการวิจารณ์โฆษณาที่ครูเตรียมให้ 2.3 นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มร่วมกันถอดความหมายของโฆษณา เช่น เทคนิคการใช้ภาษา และภาพประกอบสิ่งที่โฆษณาต้องการ “ชี้ว่า” ให้ผู้บริโภคเชื่อ ข้อเท็จจริงหรือข้อสงสัยที่ซ่อนอยู่ 2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ได้ นักเรียนเขียนอธิบายเชิงกลวิธีการโน้มน้าวใจที่ชัดเจน การได้ศึกษณ์หรือภาพประกอบผลของโฆษณาที่มีต่อผู้บริโภค ขั้นที่ 4 ขั้นนำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (50 นาที) 1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอข้อสรุป ที่ได้จากการวิเคราะห์โฆษณาจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หน้าชั้นเรียน กลุ่มละไม่เกิน 5 นาที โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ และผู้ให้คำแนะนำ (40 นาที) 2. หลังจากการนำเสนอ ครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน โดยครูอาจครูชี้แนะและซักถามเพิ่มเติม เช่น “โฆษณานี้มีจุดแข็ง และจุดอ่อนอย่างไร”			

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
“หากนักเรียนเป็นผู้บริโภค นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร เมื่อเห็นโฆษณา” (10 นาที) ขั้นที่ 5 ขบวนการตัดสินใจ (10 นาที) 1. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมทั้งหมด โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า กลวิธีโฆษณาแฝงมีผลต่อผู้บริโภคอย่างไร การอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยให้นักเรียนแยกแยะข้อมูลจริงกับการชวนเชื่อได้อย่างไร เมื่อนักเรียนพบเจอในชีวิตประจำวัน 2. นักเรียนสะท้อนความคิด (Reflection) สั้น ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ในวันนี้						
4. การอ่านอย่างมี วิจารณญาณ “บทความ”	ม.4-6/2 มีความ แปลความ และขยายความ เรื่องที่อ่าน ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น โต้แย้ง เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และ เสนอความคิดเห็น ใหม่อย่างมี เหตุผล	1. ลักษณะ บทความ เชิงวิชาการ 2. การวิเคราะห์ โครงสร้าง โครงร่าง 3. การตรวจสอบ เหตุผล	ขั้นที่ 1 ขบวนการเรียนรู้ (8 นาที) 1. ครูเปิดตัวอย่าง “บทความ” จากให้นักเรียนอ่าน แล้วตั้งคำถามกระตุ้น “เมื่ออ่านแล้ว นักเรียนคิดว่าบทความนี้เชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด” ขั้นที่ 2 ขบวนการเรียนรู้ (7 นาที) 1. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างบทความที่นักเรียนเคยอ่านแล้วสะท้อนความคิดเห็นเบื้องต้น	1. สื่อจากโปรแกรม แคนวา (Canva) เรื่อง บทความ 2. หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ อารมณ์ความรู้สึก ทางศาสนา	1. การวิจารณ์ บทความ 2. การนำเสนอ ข้อสรุปกลุ่ม <u>เครื่องมือ</u> 1. ใบงานการทำ	4

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
	ม.4-6/8 สังเคราะห์ความรู้ จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่ง เรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนา พัฒนาการเรียน และพัฒนา ความรู้ทางอาชีพ		2. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้รับทราบ และแนะนำแนวคิดการเรียนรู้ การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ การอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปสาระสำคัญ (45 นาที) 1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน และ มอบหมายบทความจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม 2. ครูอธิบายงานที่มอบหมายบทความจากหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ดังนี้ (40 นาที) 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอ่านบทความจาก หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้รับมอบหมายอย่างละเอียด โดยเน้นการจับใจความสำคัญ 2.2 นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มจับใจความสำคัญของ บทความและสรุปเป็นข้อความสั้น ๆ ในงานที่ครูเตรียมไว้ 2.3 นักเรียนขีดเส้นใต้ข้อความที่เป็นเหตุผลหรือ หลักฐาน พร้อมเขียนบันทึกความคิดเห็นสั้น ๆ กับ เช่น “หลักฐานนี้มีที่มาหรือไม่” “เหตุผลนี้เพียงพอ หรือไม่”		แผนผังความคิด จากบทความ 2. แบบสังเกต พฤติกรรมกลุ่ม 3. แบบประเมิน มารยาท ในการอ่าน	

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
			2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้มาสรุปและแสดงความคิดเห็นต่อความน่าเชื่อถือของข่าว โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือความรู้เดิม ขั้นที่ 4 ขั้นนำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (90 นาที) - นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์บทความจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และผังมโนทัศน์ หน้าชั้นเรียน กลุ่มละไม่เกิน 10 นาที โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ และผู้ให้คำแนะนำ (80 นาที) - หลังจากการนำเสนอ ครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน (10 นาที) ขั้นที่ 5 ขั้นควบคุมคิดประยุกต์ใช้ (15 นาที) - นักเรียนและครูช่วยกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมทั้งหมด พร้อมกับก็นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน - ครูย้ำประเด็นสำคัญ เช่น การแยกข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น การตรวจสอบเหตุผล หลักฐาน และการแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผล			

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
			2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอ่านสารคดีจากหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้รับมอบหมายอย่างละเอียด โดยเป็นผู้ครูชี้แนะ นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มจับใจความสำคัญของสารคดีและใจความสำคัญระหว่างอ่านสารคดี 2.2 นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญในใบงานวิเคราะห์สารคดี จดบันทึกคำสำคัญหรือประโยคที่สะท้อนแนวคิดหลัก 2.3 นักเรียนบันทึกข้อคิดเห็นหรือคำถามที่เกิดขึ้น เช่น เนื้อหาไม่มีความสมจริงหรือไม่ ผู้เขียนเลือกนำเสนอข้อมูลอย่างไร มีอคติหรือความลำเอียงแฝงอยู่หรือไม่ แล้วนักเรียนเขียนข้อวิจารณ์ เสนอวิเคราะห์ด้วยเหตุผล ขั้นที่ 4 ขั้นนำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที) 1. นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปราย และสรุปประเด็น เช่น ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ความสมจริง วิธีการเล่าเรื่อง และคุณค่าที่ได้รับแต่ละกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยใช้สื่อประกอบ เช่น สไลด์สั้น ๆ 2. หลังจากการนำเสนอ ครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน			

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
ขั้นที่ 5 ขั้นควบคุมคิดประยุกต์ใช้ (20 นาที)						
1. ครูชวนนักเรียนอภิปรายร่วมกันว่า การอ่านอย่างละเอียด ช่วยให้ท่านสามารถอธิบายมีวิจารณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร 2. นักเรียนสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ เช่น วิธีจับประเด็นวิธีเขียนบันทึก วิธีโต้แย้งอย่างมีเหตุผล 3. ครูเน้นย้ำคุณค่าของการอ่านสารคดี เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ์และแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์						
6. การอ่านอย่างมีวิจารณ์	ม.4-6/2 มีความแปลความและขยายความเรื่องที่อ่าน ม.4-6/5 วิเคราะห์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดเห็นใหม่อย่างมีเหตุผล ม.4-6/8 สังเคราะห์ความรู้	1. ลักษณะของกวีนิพนธ์ 2. ภาพพจน์และกลวิธีทางภาษา 3. การตีความและคุณค่า	ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างแรงจูงใจ (10 นาที) 1. ครูฉายบทกวีนิพนธ์ขึ้นบนจอภาพให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน 2. ครูตั้งคำถามกระตุ้นการเรียนรู้ เช่น “กวีนิพนธ์นี้ทำให้เกิดความรู้สึกละอย่างไร” หรือ “ถ้อยคำใดที่ทำให้ท่านรู้สึกสนใจ หรือสะทุนตา” ขั้นที่ 2 ขั้นรู้ใช้ประสบการณ์ (10 นาที) 1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้รับทราบและแนะนำแนวความคิดการเรียนรู้ การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ	1. สื่อจากโปรแกรมแคนวา (Canva) เรื่อง กวีนิพนธ์ 2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สนามเด็กเล่นของหนูจะมี กับระเบิดไหมหนอ	1. การตีความกวีนิพนธ์ 2. การนำเสนอข้อสรุปกลุ่ม เครื่องมือ 1. ใบงาน การตีความ	3

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
	จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเด็กทรอนิกส์และแหล่ง เรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนา พัฒนาการเรียนรู้ และพัฒนา ความรู้ทางอาชีพ ม.4-6/9 มีมารยาท ในการอ่าน 1. นักเรียนมีความ ความหมายแฝง ในกวีนิพนธ์ได้ 2. นักเรียนวิจารณ์การใช้ ถ้อยคำและภาพพจน์	จากตัวอย่างสื่อสิ่งพิมพ์ เข้าสู่หัวข้อการเรียนรู้เรื่อง การอ่านกวีนิพนธ์อย่างมี วิจารณญาณ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปสาระความรู้ (45 นาที) 1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน และ มอบหมายกวีนิพนธ์จากหนังสือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (5 นาที) 2. ครูอธิบายงานที่มอบหมายกวีนิพนธ์จากหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ดังนี้ (40 นาที) 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอ่านกวีนิพนธ์จาก หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้รับมอบหมายอย่างละเอียด 2.2 นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มบันทึกสำคัญและ ภาพพจน์ที่พบลงในใบงานการตีความกวีนิพนธ์ จากกวีนิพนธ์ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยร่วมกัน ตีความความหมายของกวีนิพนธ์ อ้างอิงจากถ้อยคำ และภาพพจน์ 2.3 นักเรียนร่วมกันอภิปรายและจัดบันทึกประเด็น สำคัญลงในใบงานวิเคราะห์กวีนิพนธ์ และผังมโนทัศน์			กวีนิพนธ์ 2. แบบสังเกต พฤติกรรมกลุ่ม 3. แบบประเมิน มารยาท ในการอ่าน	

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
โดยใช้คำถามนำว่าการประเมินคุณค่าของกวีนิพนธ์ เช่น คุณค่าทางความคิด คุณค่าทางวรรณศิลป์ และคุณค่าทางสังคม ขั้นที่ 4 ขั้นนำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลวิเคราะห์ที่ได้มาสรุป และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ขั้นที่ 5 ขั้นควบบุติปฏิบัติใช้ (15 นาที) - นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนประเด็นสำคัญ ได้แก่ การใช้ภาพพจน์ การตีความ และการวิจารณ์คุณค่า และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร - นักเรียนสะท้อนความรู้สึกและสิ่งที่ได้เรียนรู้ (Reflection)						
7. การทดสอบ หลังเรียน (Post-test)	ม.4-6/2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็น โต้แย้ง เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอ ความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล	1. สรุปภาพรวม การเรียนรู้ 2. การทดสอบ หลังเรียน		ผังการสะท้อนคิด	วิธีการ 1. การสะท้อนคิด รายบุคคล 2. การทดสอบ หลังเรียน 3. การประเมิน	2

[illegible]

3.1.6 ผู้วิจัยดำเนินการนำร่างรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.1.7 ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และคู่มือรูปแบบการเรียนรู้พร้อมแบบประเมินที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ด้านวิจัยและประเมินทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน และด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 ท่าน รวมจำนวน 7 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ ด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินคุณภาพ ความเหมาะสมที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scales) โดยการหาค่าความสอดคล้องด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ภาคผนวก ก) โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การให้คะแนน โดยการพิจารณาข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีคะแนนตั้งแต่ 5 ถึง 1 ตามลำดับ เรียงจากข้อมากที่สุดไปหาข้อน้อยที่สุดจากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการแปลความหมายคะแนน โดยใช้เกณฑ์ค่าประมาณการของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ในส่วนของเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้อง คือ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.51 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 แสดงว่า รูปแบบการเรียนรู้และคู่มือ

ของรูปแบบการเรียนรู้สามารถใช้ได้ คือ มีความสอดคล้องเหมาะสม หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

3.1.8 ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้และคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนดำเนินการจัดพิมพ์และนำไปทดลองใช้

3.1.9 ผลการประเมินรูปแบบการเรียนรู้และคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ พบว่ารูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.21) (ภาคผนวก ค) และคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.85$, S.D. = 0.29) (ภาคผนวก ค) และผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ และคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.2 การสร้างคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

การสร้างคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ จะช่วยให้ครูผู้สอน หรือผู้นำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ มีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Preparation) ประกอบด้วย การปฐมนิเทศนักเรียนชี้แจงข้อตกลงในการจัดการเรียนรู้ การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และการสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)

ระยะที่ 2 การฝึกฝนความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผ่านแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งดำเนินการ 5 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นที่ 1 สร้างแรงจูงใจ ขั้นที่ 2 รู้ใช้ประสบการณ์ ขั้นที่ 3 สรรคสารค้นคว้า ขั้นที่ 4 นำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นที่ 5 ควบคุมคิดประยุกต์ใช้ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ มีการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

2. ผู้วิจัยได้พัฒนาแผนจัดการเรียนรู้ ซึ่งนำมาจากเนื้อหาด้านการอ่านตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1: การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และ

มีนิสัยรักการอ่าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กำหนดไว้ 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 7 แผนการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง แต่ละแผนจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ชื่อแผนจัดการเรียนรู้ เวลาเรียน สารการเรียนรู้สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ เครื่องมือวิธีการและเกณฑ์การวัดประเมินผล และบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ตาราง 19 หน่วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหา และจำนวนชั่วโมงการเรียนรู้ตามการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยที่/แผนที่	เนื้อหา	ชั่วโมง
1/1	1. ปฐมนิเทศ ชี้แจงข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจวิธีการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกำหนดให้ผู้เรียนเตรียมตัวในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)	2
1/2	การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “ข่าว”	2
1/3	การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “โฆษณา”	2
1/4	การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “บทความ”	4
1/5	การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “สารคดี”	3
1/6	การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ “กวีนิพนธ์”	3
1/7	ทดสอบหลังเรียน (Post-test)	2
รวมเนื้อหา		14

3. นำแผนจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วจึงปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับคำแนะนำที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ด้านวิจัยและประเมินทางการศึกษาจำนวน 1 ท่าน และด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 ท่าน รวมจำนวน 7 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ ด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scales) โดยการหาค่าความสอดคล้อง

ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การให้คะแนน โดยการพิจารณาข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีคะแนนตั้งแต่ 5 ถึง 1 ตามลำดับ เรียงจากข้อมากที่สุดไปหาข้อน้อยที่สุด จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการแปลความหมายคะแนนโดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ในส่วนของเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้อง คือ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.51 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 แสดงว่าข้อความใช้ได้ คือ มีความสอดคล้องเหมาะสม หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนที่นำไปใช้

5. ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนดำเนินการจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง

ระยะที่ 3 การวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) ประเมินความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การทดสอบหลังเรียน มีการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำมาสังเคราะห์ในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2. ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาภาษาไทย ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดรายวิชา

3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณ

4. กำหนดโครงสร้างเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ

5. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เนื้อหาประกอบด้วย ข่าว โฆษณา บทความ สารคดี และกวีนิพนธ์ การให้คะแนน ถ้าตอบถูกให้คะแนน ข้อละ 2 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน รวม 60 คะแนน โดยมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

5.1 การสรุปใจความสำคัญ คือ นักเรียนสามารถสรุปเรื่องราว หรือเหตุการณ์ จากบทอ่านแต่ละประเภท โดยสามารถสรุปเรื่องได้อย่างครบถ้วนและชัดเจน

5.2 การวิเคราะห์ คือ นักเรียนสามารถอธิบายเนื้อหาตามองค์ประกอบของบทอ่าน แต่ละประเภท สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากบทอ่าน

5.3 การสังเคราะห์ คือ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากบทอ่านแต่ละประเภท มาสังเคราะห์เป็นบทสรุป โดยสามารถยกตัวอย่าง และเหตุผลประกอบได้อย่างชัดเจน

5.4 การระบุแนวคิด น้ำเสียง และคุณค่าจากเรื่อง คือ นักเรียนสามารถเข้าใจ แนวความคิด สามารถวิเคราะห์น้ำเสียงของผู้เขียน และบอกคุณค่าของบทอ่านแต่ละประเภท

5.5 การประเมินค่า และการประยุกต์ใช้ คือ นักเรียนสามารถประเมินค่า ความน่าเชื่อถือของบทอ่าน และการประยุกต์ใช้จากบทอ่านแต่ละประเภท

5.6 นำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้อง แล้วจึงปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำ

5.7 นำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เสนอต่อด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ด้านวิจัยและประเมินทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน และด้านเทคโนโลยี จำนวน 1 ท่าน รวมจำนวน 7 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของแบบทดสอบ ด้วยการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) (ภาคผนวก ค) โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้อง

วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง สูตรที่ใช้ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 70 - 71) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ

ΣR หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าเท่ากับ 1.0 ทุกข้อ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สามารถใช้วัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

5.8 นำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)

5.8.1 นำคะแนนการทดสอบที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.28 - 0.77 และค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ค่าตั้งแต่ 0.25 ขึ้นไป (ภาคผนวก ค) พบว่ามีความสอดคล้อง สามารถใช้วัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.8.2 ผู้วิจัยพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) สูตร KR-20 มีค่าเท่ากับ 0.89

6. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 8 คะแนน รวม 40 คะแนน โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย ข่าว โฆษณา บทความ สารคดี และกวีนิพนธ์

6.1 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ พร้อมทั้งสร้างเกณฑ์การตรวจให้คะแนน

6.2 นำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบอัตนัย เสนอต่อที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความสอดคล้อง แล้วจึงปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

6.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบอัตนัย เสนอต่อด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ด้านวิจัยและประเมินทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน และด้านเทคโนโลยี จำนวน 1 ท่าน รวมจำนวน 7 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของแบบทดสอบ ด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) (ภาคผนวก ค) โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 70 - 71)

+1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แนใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้อง

- 1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้อง

วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง สูตรที่ใช้ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 70 - 71) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าเท่ากับ 0.86 - 1.0 และปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีความถูกต้อง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สามารถใช้วัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

6.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบอัตนัย ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)

6.4.1 นำคะแนนการทดสอบที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.45-0.72 และค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ค่าตั้งแต่ 0.36 ขึ้นไป (ภาคผนวก ค) พบว่าสามารถใช้วัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.4.2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เกณฑ์ค่าความเที่ยงต้องมีค่า 0.86

7. จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งแบบปรนัย แบบอัตนัย ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมมีรายละเอียด ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญวิจัยและประเมินทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีรายละเอียดในการสร้างดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบจากสุมาลี ชัยเจริญ (2559, น. 436 - 461) และบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) เพื่อกำหนดลักษณะของแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้

3.1.2 กำหนดโครงสร้างของแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ โดยแบ่งแบบประเมินออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ และส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเหมาะสม ซึ่งประเด็นการประเมิน ประกอบด้วย ความเป็นมาของรูปแบบ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา บทบาทครู และบทบาทนักเรียน และการวัดและประเมินผล

3.1.3 กำหนดค่าของแบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้ โดยความเหมาะสมที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scales) โดยการหาค่าความสอดคล้องด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.1.4 ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความครอบคลุมด้านเนื้อหา แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3.1.5 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และคู่มือรูปแบบการเรียนรู้พร้อมแบบประเมินที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ด้านวิจัยและประเมินทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน และด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 ท่าน รวมจำนวน 7 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินของแบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้ด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.1.6 ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วจัดทำแบบประเมินความเหมาะสมฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

3.2 การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมคู่มือของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีรายละเอียดในการสร้างดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแบบประเมินคู่มือของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

3.2.2 กำหนดโครงสร้างของแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ โดยแบ่งแบบประเมินออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ และส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเหมาะสม

3.2.3 กำหนดค่าของแบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้ โดยความเหมาะสม ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scales) โดยการหาค่าความสอดคล้องด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คู่มือรูปแบบมีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง คู่มือรูปแบบมีความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง คู่มือรูปแบบมีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง คู่มือรูปแบบมีความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง คู่มือรูปแบบมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.2.4 ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบประเมินความเหมาะสมคู่มือของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความครอบคลุมด้านเนื้อหา แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.5 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และคู่มือรูปแบบการเรียนรู้พร้อมแบบประเมินที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ด้านวิจัยและประเมินทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน และด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 ท่าน รวมจำนวน 7 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมคู่มือของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ผลการประเมินของแบบประเมินคู่มือของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.2.6 ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงคู่มือของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดทำแบบประเมินความเหมาะสมฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำแบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้ และคู่มือของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความเหมาะสม

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนรู้ และคู่มือของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความสมบูรณ์

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ และคู่มือของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scales) โดยการหาค่าความสอดคล้องด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้/คู่มือมีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้/คู่มือมีความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้/คู่มือมีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้/คู่มือมีความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้/คู่มือมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การให้คะแนน โดยการพิจารณาข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีคะแนนตั้งแต่ 5 ถึง 1 ตามลำดับ เรียงจากข้อมากที่สุดไปหาข้อน้อยที่สุด จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการ

แปลความหมายคะแนน โดยใช้เกณฑ์ค่าประมาณการของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้/คู่มือมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้/คู่มือมีความเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้/คู่มือมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้/คู่มือมีความเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้/คู่มือมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

4.3.2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้มีความสมบูรณ์

3.4 การทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของกาญจนา คุณารักษ์ (2558, น. 528-532; ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556, น. 11-12) โดยการประยุกต์ใช้ขั้นตอน 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการทดลองเป็นรายบุคคล และขั้นตอนการทดลองภาคสนาม ซึ่งขั้นตอนการทดลองเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นการตรวจสอบการใช้ภาษาและกระบวนการจัดกิจกรรมของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ส่วนขั้นตอนการทดลองภาคสนามเป็นการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ด้วยการสังเกต พฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้ ประเมินกระบวนการ และทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาคำนวณตามเกณฑ์ 80/80

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มการทดลองเป็นรายบุคคล และกลุ่มการทดลองภาคสนาม ดังนี้

1.1 กลุ่มการทดลองเป็นรายบุคคล ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรภาคเรียนที่ 2/2568 จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา และกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 กลุ่มการทดลองภาคสนาม ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 แล้วนำคะแนนที่ได้มาคำนวณตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 รูปแบบจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ฉบับร่าง)

2.2 คู่มือของการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ฉบับร่าง)

2.3 แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการนำรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และคู่มือการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ (ฉบับร่าง) ไปใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 คน โดยคัดเลือกตัวแทนจากนักเรียนกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนข้อเสนอแนะของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงความถูกต้องของรูปแบบการเรียนรู้

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการนำรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และคู่มือการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ (ฉบับร่าง) กับกลุ่มการทดลองภาคสนาม ซึ่งเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ และคู่มือการจัดการเรียนรู้ฯ ตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

ผลการทดลองภาคสนาม พบว่า เกณฑ์ประสิทธิภาพผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 80/80 โดยเกณฑ์ประสิทธิภาพของกลุ่มทดลอง E_1/E_2 เท่ากับ 84.17/87.07 (ภาคผนวก ง) แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ (ฉบับร่าง) ที่ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไปได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนเกิดความสามารถทางด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไปทดลองใช้กับนักเรียน จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบปรนัย เท่ากับ 0.89 และค่าอำนาจจำแนกใช้ได้ทุกข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.25-0.65 (ภาคผนวก ค) และค่าความเชื่อมั่นของ

แบบทดสอบแบบอัตนัย เท่ากับ 0.86 และค่าอำนาจจำแนกใช้ได้ทุกข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.36-0.62 (ภาคผนวก ค)

3.4 ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไปทดลองใช้กับนักเรียน จำนวน 30 คน เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อน และหลังใช้รูปแบบ การเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

3.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มทดลองไปวิเคราะห์ และปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกได้ ดังนี้

4.1 นำผลคะแนนที่ได้จากกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ดังนี้
วิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ร้อยละ 80/80 โดยนำคะแนน ระหว่างเรียนมาวิเคราะห์หาค่า E_1 ด้วยสูตรของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556, น. 10) ดังนี้

$$E_1 = \frac{(\sum X/N) \times 100}{A}$$

E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ คือ คะแนนรวมของการทำงานที่ทำระหว่างเรียน

A คือ คะแนนเต็มของงานทุกชิ้นรวมกัน

N คือ จำนวนผู้เรียน

นำคะแนนหลังเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบความสามารถการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบความสามารถแบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่า E_2 ดังนี้

$$E_2 = \frac{(\sum F/N) \times 100}{B}$$

E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum F$ คือ คะแนนรวมของผลลัพธ์ของการประเมินหลังเรียน

B คือ คะแนนเต็มของการประเมินสุดท้าย

N คือ จำนวนผู้เรียน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้ระหว่างเรียน โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตาราง 20 ขั้นตอนการศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 (Research-R2: Implement)

ขั้นตอนการวิจัย	วัตถุประสงค์การวิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	วิธีการดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลผลิตที่ได้
3. ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมี	เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมี	ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	1. ดำเนินการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามขั้นตอนดังนี้ 1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ทดลองใช้รูปแบบ 3. ทดสอบหลังเรียน	1. นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตร	1. รูปแบบการเรียนรู้ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 7 แผน 2. แบบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และแบบอัตนัยจำนวน 5 ข้อ	1. ค่าที (T-test) 2. ค่าประสิทธิภาพ (E ₁ /E ₂)	ไต่ระดับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขั้นที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 (Research-R2: Implement)

การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 11 ห้องเรียน รวม 423 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1 ห้องเรียนซึ่งมีนักเรียนจำนวน 40 คน ได้แก่ ห้อง ม.5/5 ซึ่งการสุ่มห้องเรียนได้มาจากการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

2.1.1 รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.1.2 คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.2.1 แบบทดสอบความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบความสามารถแบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ

2.2.2 แบบประเมินรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

3. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และคู่มือของการใช้รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอย่างครบถ้วน จำนวน 14 ชั่วโมง

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งแบบทดสอบความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ เนื้อหาประกอบด้วย ข่าว โฆษณา บทความ สารคดี และกวีนิพนธ์ การให้คะแนน ถ้าตอบถูกให้คะแนน ข้อละ 2 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน รวม 60 คะแนน และแบบทดสอบความสามารถ แบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ ข้อละ 8 คะแนน รวม 40 คะแนน โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย ข่าว โฆษณา บทความ สารคดี และกวีนิพนธ์ รวมทั้งหมด 100 คะแนน ซึ่งนักเรียนทำคะแนนได้ตั้งแต่ 80 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ผลคะแนนการทดสอบความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการทดลองแบบกลุ่มเดียว ที่ใช้การวัดแบบ The One-Group Pretest-Posttest Design (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555, น. 144) ซึ่งผู้วิจัยใช้สำหรับการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 กลุ่ม คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน โดยเปรียบเทียบการทดลองในรูปแบบก่อนทดลองและหลังการทดลอง ด้วยสถิติค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test Dependent) ดังตาราง 19 ดังนี้

ตาราง 21 แบบแผนการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มทดลอง		
T ₁	X	T ₂

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนการใช้รูปแบบการเรียนรู้

X หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) โดยใช้แบบทดสอบความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยเน้นทักษะการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า

ซึ่งเป็นข้อแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบความสามารถแบบอัตนัย 5 ข้อ ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล แล้วบันทึกผลการทดสอบที่ได้เป็นคะแนนก่อนเรียน

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-Test) โดยใช้แบบทดสอบความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยเน้นทักษะการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า ซึ่งเป็นข้อแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบความสามารถแบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล แล้วบันทึกผลการทดสอบที่ได้เป็นคะแนนหลังเรียน

4.4 ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) และหลังเรียน (Post-Test) มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ

4.5 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการเปรียบเทียบผลการทดสอบความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยสถิติพื้นฐานที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบแบบกลุ่มไม่อิสระ (Dependent Sample t-test)

5.2 ประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างในการจัดการเรียนรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้หลักเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ความพึงพอใจระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ตาราง 22 ขั้นตอนการใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 (Development-D2: Evaluation)

ขั้นตอน การวิจัย	วัตถุประสงค์ การวิจัย	ตัวแปร ที่ศึกษา	วิธีการ ดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลผลิต ที่ได้
4. แบบสอบถาม ความพึงพอใจที่มีต่อ รูปแบบการเรียนรู้ ตามแนวคิดการวิจัย เชิงปฏิบัติ ร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถ การอ่านอย่างมี วิจารณญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5	เพื่อประเมิน ความพึงพอใจที่มี ต่อรูปแบบการเรียนรู้ ตามแนวคิด การวิจัยเชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถ การอ่านอย่างมี วิจารณญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5	4. ประเมิน ความพึงพอใจที่มี ต่อรูปแบบการเรียนรู้ ตามแนวคิดการวิจัย เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี โดยใช้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถ การอ่านอย่างมี วิจารณญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5	1. ศึกษาตำรา และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง แบบสอบถามความพึงพอใจด้วย ข้อคำถามชนิดเลือกตอบแบบ Rating Scale ลักษณะมาตราส่วน ประมาณค่าเป็น 5 ระดับ 2. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบ การเรียนรู้ แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม) ตอนที่ 2 การประเมิน ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้	นักเรียนมัธยม ศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน พิจิตรพิทยาคม ภาคเรียน ที่ 2/2568 ภาษาไทย จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน	1. แบบสอบถาม ความพึงพอใจ ที่มีต่อรูปแบบ การเรียนรู้ เป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ คำถามปลายเปิด	1. ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 2. วิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis)	ผลการประเมิน รูปแบบจัดการ เรียนรู้

ขั้นตอน การวิจัย	วัตถุประสงค์ การวิจัย	ตัวแปร ที่ศึกษา	วิธีการ ดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลผลิต ที่ได้
			ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ 3. นำประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ แล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไข 4. ประเมินความพึงพอใจที่มี ต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้ว ดำเนินการปรับปรุง 5. จัดทำแบบประเมิน ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ การเรียนรู้แล้วนำไปใช้กับ กลุ่มตัวอย่าง เพื่อประเมิน ความพึงพอใจ				

ขั้นที่ 4 การใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 (Development-D2: Evaluation)

การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีรายละเอียดดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

การใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 40 คน ที่ใช้ในรูปแบบการเรียนรู้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ และกลวิธีอาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ศึกษาตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ ด้วยข้อคำถามชนิดเลือกตอบแบบ Rating Scale ลักษณะมาตราส่วนประมาณค่าเป็น 5 ระดับ

3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ และกลวิธีอาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด การวิจารณ์เชิงปฏิบัติ และกลวิธีอาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย ด้านครูผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อประกอบการเรียนรู้ ด้านการวัดและการประเมินผล โดยมี มาตรฐานส่วนประมาณค่าเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้ ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการนำประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด การวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมด้านเนื้อหา ความถูกต้อง แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 ผู้วิจัยนำประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์ เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 ท่าน ด้านวิจัยและประเมินทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน และด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 ท่าน รวมจำนวน 7 ท่าน เพื่อพิจารณา ความครอบคลุมด้านเนื้อหา ความถูกต้อง ผลการประเมินของประเมินความพึงพอใจ ด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (ภาคผนวก ค)

3.5 ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบ การเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามคำ แนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 40 คน ตัวอย่างมีรายละเอียดดังนี้

4.1 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบบ Rating Scale ลักษณะมาตราส่วนประมาณค่าเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผู้วิจัยใช้วิธีการแปลความหมายคะแนน โดยใช้เกณฑ์ค่าประมาณการของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

4.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยค่าทางสถิติ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 วิเคราะห์ด้วยค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลความหมายคะแนน โดยใช้เกณฑ์ค่าประมาณการของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

5.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มาสรุปตามประเด็น และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสร้างข้อสรุป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) โดยมีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 4 ผลการประเมินการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ในขั้นตอนการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษา และแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบ่งออกเป็น แบบสัมภาษณ์

แบบกึ่งโครงสร้าง เรื่อง สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างแนวทาง การใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยและครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษา และแบบสอบถาม เรื่อง การจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อสอบถามปัญหาด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert Five Rating Scales) ผู้วิจัยได้นำเสนอผลของการศึกษาได้เป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของครูผู้สอน รายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

การศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนรายวิชาภาษาไทยไม่ต่ำกว่า 5 ปี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 23 สถานศึกษาและกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

สหวิทยาเขต	รายชื่อสถานศึกษา (แห่ง)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
สหวิทยาเขตเมืองพิจิตร	โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม	1
	โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม	1
	โรงเรียนสากเหล็กวิทยา	1
สหวิทยาเขตตะพานหิน	โรงเรียนตะพานหิน	1
	โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา	1
	โรงเรียนวังสำโรงวังหว่า	1
สหวิทยาเขตสามง่าม	โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์	1
	โรงเรียนเนินปอรั้งนกขุทิศ	1
	โรงเรียนวังโมกข์พิทยาคม	1
สหวิทยาเขตบางมูลนาก	โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม	1
	โรงเรียนโพธิ์ธรรมสุวัฒน์	1
	โรงเรียนโพธิ์ไทรงามวิทยาคม	1
รวม	12	12

จากตาราง 23 การสัมภาษณ์สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณ จากครู 12 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 พิจิตร สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1.1 ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

ผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพบว่า ปัญหาดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียนขาด
 ทักษะด้านการตีความ โดยมีผู้เรียนบางส่วนไม่สามารถตีความ วิเคราะห์ หรือแยกแยะองค์ประกอบ
 ของบทอ่านได้ รวมถึงไม่สามารถแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น ตลอดจนขาดการคิด
 วิเคราะห์ การตั้งคำถาม และผู้เรียนขาดความสนใจ เมื่อต้องพบกับบทอ่านที่มีเนื้อหายาว ส่งผลให้
 ผู้เรียนไม่สามารถสรุปใจความสำคัญของบทอ่านได้ อีกทั้งไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลออกไปได้ เช่น
 ผู้เรียนอ่านบทอ่านการวิจารณ์สังคม พบคำว่า พายุ ผู้เรียนมักจะคิดถึงความหมายคำที่ตรงตัว คือ
 สภาพอากาศ ไม่สามารถเชื่อมโยงได้ว่าผู้เขียนกำลังสื่อถึงภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ หรือสภาพด้านการเมือง
 (สุภาภรณ์ แก้วเวียงศ์, ให้สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2568) หรือด้านบทอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม
 ดังวรรณคดี เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ตอนพระมหาอุปราชาทรงรำพึงรำพันถึงพระสนม เมื่อครูผู้สอน
 ถามถึงความนัย หรืออารมณ์ความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ในคำประพันธ์ ผู้เรียนจะตอบเพียงว่า อารมณ์เศร้า
 ไม่สามารถตีความในใจของตัวละครได้ ตลอดจนไม่สามารถเชื่อมโยงได้ว่าความรู้สึกดังกล่าวส่งผล
 ต่อการตัดสินใจในการทำยุทธหัตถีอย่างไร (สุกัญญา เทพสุริยวงศ์, ให้สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2568;
 ขนิษฐา ทองแจ่ม, ให้สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2568)

1.2 ด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

ผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพบว่า แม้ว่าครูผู้สอนจะเลือกใช้เทคนิคการจัด
 การเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ หากแต่ยังพบอุปสรรคในการนำไปปฏิบัติจริง กล่าวคือ
 การประยุกต์ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ เช่น ครูผู้สอนใช้เทคนิคการตั้งคำถาม ผู้เรียนมักตั้งคำถาม
 ในระดับพื้นฐาน ซึ่งสะท้อนว่าผู้เรียนยังไม่ได้ใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงลึกเท่าที่ควร ทั้งนี้ผู้เรียนขาด
 การอ่านอย่างตั้งใจ และละเอียดถี่ถ้วน ทำให้ไม่สามารถจับประเด็นสำคัญจากบทอ่านที่มีความลึกซึ้งได้
 รวมทั้งไม่ชอบอ่านบทอ่านตามที่ครูผู้สอนกำหนดให้ ซึ่งบทอ่านมีความใกล้เคียงของผู้เรียนจนเกินไป
 (ขนิษฐา กล่ำทับ, ให้สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2568; วิลาสินี จอมहार, ให้สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2568)

1.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

ผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพบว่า ครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการใช้สื่อ
 การเรียนรู้ ถือว่าเป็นตัวแปรสำคัญในการกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่ยังคงพบปัญหาด้านคุณลักษณะ
 ของสื่อการเรียนรู้ กล่าวคือ การมีข้อจำกัดด้านรูปแบบและเนื้อหาของสื่อการเรียนรู้ เพราะสื่อการเรียนรู้
 จะเป็นสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ หรือบทความที่มียาวเกินไป จนสร้างความเบื่อหน่าย และไม่สามารถดึงดูด

ความสนใจของผู้เรียนได้ ในขณะที่สื่อประเภทบทร้อยกรองขนาดยาว ก็อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการตีความเจตนาของผู้แต่ง ทำให้กระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งไว้ (ฉรินทร์พัชร ปฐมพุทธิธรรม, ให้สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2568; ประเสริฐ พิมพ์สังข์, ให้สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2568; ขนิษฐา กล้าทับ, ให้สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2568)

1.4 ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพบว่า การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว ครูผู้สอนต้องสร้างแรงจูงใจของผู้เรียน เพราะผู้เรียนอาจเกิดทัศนคติเชิงลบต่อรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้เรียนบางส่วนอาจมีแนวโน้มที่จะปฏิเสธกิจกรรมที่ต้องใช้บทอ่านขนาดยาว หรือบทอ่านที่ขาดภาพประกอบ และผู้เรียนบางส่วนมีทัศนคติ ทางด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นเรื่องยากต่อการทำความเข้าใจ เกิดความเบื่อหน่าย โดยเฉพาะบทอ่านที่เนื้อหามีความซับซ้อน ไม่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของตนเอง เป็นผลให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการอ่าน (ศิริพิมล ถาวรกุล, ให้สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2568) อีกทั้งแนวโน้มที่ผู้เรียนจะหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ต้องอ่านอย่างมีเป้าหมายอีกด้วย เช่น ผู้เรียนต้องอ่านบทอ่านที่มีความยาวมากกว่า 1 หน้ากระดาษ เกิดการท้อแท้ตั้งแต่เห็นจำนวนบรรทัด โดยให้เหตุผลว่าเนื้อหาไกลตัวบ้าง ใช้ภาษาที่เข้าใจยาก ทำให้การเรียนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกลายเป็นความน่าเบื่อ และน่าอึดอัดส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อกิจกรรมการเรียนรู้ได้ง่าย ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องพึงพาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดความสนใจ ตลอดจนจำเป็นต้องให้ผู้เรียนสามารถอ่านบทอ่านให้ละเอียด และมีกระบวนการที่สามารถวิเคราะห์ ตีความบทอ่านได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง ดังนั้น การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนจะต้องออกแบบกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนให้ผู้เรียนได้เข้าถึงบทอ่านอย่างถ่องแท้ เพื่อให้เกิดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (สมฤดี ทาแดง, ให้สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2568; มนัสนันท์ ภูหนู, ให้สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2568)

1.5 ด้านการวัดและประเมินผลด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพบว่า ปัญหาในกระบวนการวัดและประเมินผลสะท้อนให้เห็นถึงผลการเรียนรู้ที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย จากการที่ครูผู้สอนวัดและประเมินผลด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เห็นได้ว่าผู้เรียนบางส่วนยังคงไม่สามารถคิดวิเคราะห์ข้อมูลจากบทอ่านได้จริง ในการทำแบบทดสอบ ทั้งแบบทดสอบแบบปรนัย และแบบทดสอบแบบอัตนัย (ศิริทิพย์ ปิยธรรมวิบูลย์, ให้สัมภาษณ์, 24 มีนาคม 2568) อีกทั้งยังพบว่า ผู้เรียนขาดความตั้งใจในการอ่าน มักใช้วิธีการอ่านแบบผ่าน ๆ ทำให้ตอบคำถามได้ไม่ครอบคลุมประเด็นและวิเคราะห์เนื้อหาเชิงลึกไม่ได้ ส่งผลให้วัดและประเมินผลด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร (ปรียานุช มีจาด, ให้สัมภาษณ์, 28 มีนาคม 2568; วิลาสิณี จอมหาร, ให้สัมภาษณ์, 12 มีนาคม 2568)

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ถึงสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของครูผู้สอน ผลการสัมภาษณ์สภาพปัญหาสามารถสรุปได้ว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนยังขาดการตีความเชิงลึก การแยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น การตั้งคำถามต่อบทอ่าน การสังเคราะห์ข้อมูล ด้านทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อบทอ่าน ผู้เรียนมีพฤติกรรมการอ่านแบบผ่าน ๆ ขาดสมาธิ และความตั้งใจในการอ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วน อีกทั้งมีทัศนคติเชิงลบต่อบทอ่านที่มีขนาดยาว เนื้อหาซับซ้อน หรือมีบริบทที่ห่างไกลจากชีวิตประจำวัน ผู้เรียนมักเกิดความท้อแท้เบื่อหน่าย และหลีกเลี่ยงกิจกรรมการอ่าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อตรงต่อผลสัมฤทธิ์ในการวัดและประเมินผล ทั้งในรูปแบบปรนัยและอัตนัย และด้านสื่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้สิ่งพิมพ์แบบดั้งเดิม หรือบทความขนาดยาวที่ไม่มีภาพประกอบ เป็นอุปสรรคสำคัญที่ลดทอนแรงจูงใจในการเรียนรู้ ไม่สามารถดึงดูดความสนใจ หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากทำความเข้าใจเจตนาที่แท้จริงของผู้แต่งได้ ครูผู้สอนได้เสนอแนวทางและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ที่ควรนำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้อ่านบทอ่านการอย่างละเอียดช้า ๆ หลายรอบ เพื่อให้เกิดการพิจารณาบริบทต่าง ๆ การอย่างถี่ถ้วน ส่วนเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ควรเป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้เรียนมีลำดับขั้นในการคิด และโต้ตอบกับบทอ่านอย่างเป็นระบบ เพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่ผู้เรียนไม่สามารถตั้งคำถามเชิงลึก ขาดการจัดระเบียบความคิดได้อย่างมีเหตุผล และควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ของบทอ่าน โดยใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ตลอดจนอคติที่มีต่อบทอ่านขนาดยาวในรูปแบบหน้ากระดาษ

2. ผลการตอบแบบสอบถามสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณของนักเรียนมัธยมศึกษา

ผลการประเมินสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการให้นักเรียนโรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 11 ห้องเรียน จำนวน 335 คน ที่เคยเรียนเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มาแล้ว โดยผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามผ่านกูเกิลฟอร์ม (Google Form) เพื่อให้นักเรียนตอบ แบบสอบถามดังกล่าว ซึ่งนักเรียนสะท้อนถึงสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ สามารถสรุปได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

ตาราง 24 ผลการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
(ภาพรวม)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านบทอ่าน	4.25	0.68	มากที่สุด
ด้านนักเรียน	3.94	0.81	มาก
ด้านครูผู้สอน	3.93	0.79	มาก
รวมเฉลี่ย	4.04	0.76	มาก

จากตาราง 24 ผลการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณด้านนักเรียน (ตอบโดยนักเรียน) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.76)
 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบทอ่าน มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.68)
 รองลงมา ด้านนักเรียน ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.81) และด้านครูผู้สอน ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ
 สะท้อนให้เห็นว่า ด้านบทอ่าน เป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ที่ส่งผลต่อปัญหาการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียน
 มีความต้องการบทอ่านที่ทันสมัย เป็นมัลติมีเดีย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง
 ในส่วนด้านนักเรียน มีอุปสรรคในเรื่องความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

3. ผลการประเมินแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี
 โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับ
 นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างแนวทางการใช้
 แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อาจารย์ในระดับ
 มหาวิทยาลัย ผู้สอนรายวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยของรัฐเขตภาคเหนือ ปฏิบัติหน้าที่มาไม่ต่ำกว่า
 5 ปี จำนวน 4 ท่าน และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย มีวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ จำนวน 1 ท่าน รวม 5 ท่าน
 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะนำมาสรุปประเด็นสำคัญ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
 และสร้างข้อสรุปดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 (ผู้ให้สัมภาษณ์, 14 เมษายน 2568)

เห็นว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี
 มีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในการพัฒนาความสามารถการอ่าน
 อย่างมีวิจารณญาณ โดยให้พื้นฐานนักเรียนด้วยบทอ่านสั้น ๆ ก่อนเข้าสู่การวิเคราะห์ วิจารณ์ ทั้งนี้
 บทอ่านที่ผู้วิจัยเลือกใช้ทั้ง 5 ประเภท มีความเหมาะสม ควรเน้นบทอ่านที่มีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์

มีมิติทางสังคม วัฒนธรรม หรือจริยธรรม ทั้งบทอ่านร้อยแก้ว และบทอ่านร้อยกรอง ส่วนการใช้สื่อการเรียนรู้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) นั้นเหมาะสมกับโลกยุคดิจิทัล เพราะสามารถแทรกสื่อประสมแบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive learning) ได้ แต่ต้องออกแบบให้เป็นระบบและมีกิจกรรมที่เอื้อต่อการวิจารณ์อย่างแท้จริง ด้านการวัดและประเมินผล ควรสร้างเกณฑ์รูบริก (Rubric) เฉพาะสำหรับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และมีการประเมินรอบด้าน ทั้งจากครูผู้สอน เพื่อนร่วมชั้นเรียน และนักเรียน สำหรับภาพรวมแล้วแนวคิดนี้ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนให้รู้จักตั้งคำถามและมีมุมมองที่หลากหลาย อันเป็นหัวใจสำคัญในศตวรรษที่ 21

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 (ผู้ให้สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2568)

มีความเห็นสอดคล้องว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกตั้งคำถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยเริ่มจากบทอ่านสั้น ๆ การเลือกบทอ่านมีความสอดคล้องกับความสนใจและบริบททางสังคมวัฒนธรรมของนักเรียน ผสมผสานบทอ่านที่มีความทันสมัยเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะมีความสะดวก เข้าถึงง่าย และรองรับสื่อเสริมเพื่อการเรียนรู้เชิงโต้ตอบ ในส่วนของการประเมินผล เห็นควรให้ใช้รูบริก (Rubric) ควบคู่ไปกับการประเมินจากครูผู้สอน เพื่อน และผู้เรียนเอง ผ่านผลงานและการอภิปรายกลุ่ม แนวทางทั้งหมดนี้จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์เจตนาของผู้เขียน เชื่อมโยงกับบริบทต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง สำหรับกลวิธีอาร์ อี เอ พี (Read, Encode, Annotate, Ponder) ให้ชัดเจนในทุกขั้นตอนปฏิบัติ เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความสมบูรณ์

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 (ผู้ให้สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2568)

มีความว่าการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมมาก เนื่องจากเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยตนเอง บทอ่านที่คัดเลือกมามีความน่าสนใจ ทันสมัย เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ซึ่งช่วยกระตุ้นความสนใจและทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสอน การใช้สื่อการเรียนรู้ e-Book ถือเป็นผลดีต่อการจัดการเรียนรู้อย่างยิ่ง เพราะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่อยู่ในความสนใจ มีการออกแบบที่สวยงามทันสมัย และสะดวกในการเข้าถึงทุกที่ทุกเวลา สำหรับการวัดและประเมินผลก็มีความเหมาะสม สามารถสะท้อนผลเชิงประจักษ์จากชิ้นงาน และตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ โดยสรุปแล้ว กระบวนการที่เริ่มตั้งแต่การอ่านสรุปความไปจนถึงการแสดงความคิดเห็น จะสร้างความท้าทาย อยากเรียนรู้ และส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้อย่างยอดเยี่ยม

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 (ผู้ให้สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2568)

ประเมินว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นมีความเหมาะสมในการเสริมสร้างความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการให้เหตุผล และการตีความอย่างเป็นระบบ ผ่านการตั้งคำถาม บทอ่านที่เลือกใช้ตอบโจทย์ความสนใจของนักเรียนและมีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับยุคดิจิทัล เพราะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ผ่านสื่อมัลติมีเดีย ด้านการประเมินผล ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบผ่านเกณฑ์รูบริก (Rubric) โดยครอบคลุมทั้งการประเมินชิ้นงาน และการอภิปรายกลุ่มจากครูผู้สอน เพื่อนร่วมห้องเรียน และตนเอง วิธีการนี้จะช่วยยกระดับการพิจารณาภาษา เจตนาของผู้เขียน และมุมมองที่หลากหลายของนักเรียน การใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี (Read, Encode, Annotate, Ponder) ในทุกขั้นตอนต้องปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การเรียนการสอนครอบคลุมและชัดเจน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5 (ผู้ให้สัมภาษณ์, 28 เมษายน 2568)

สรุปความเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี เป็นวิธีการที่เหมาะสม ส่งเสริมให้นักเรียนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากบทอ่านง่ายไปบทอ่านที่ยาก บทอ่านมีความหลากหลายผสมผสานทั้งบทอ่านร้อยแก้วและร้อยกรอง และควรมีมิติทางสังคมวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับนักเรียนได้เป็นอย่างดีสื่อการเรียนรู้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) มีความเหมาะสมในการรองรับกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถเข้าถึงง่าย และช่วยเพิ่มความน่าสนใจในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลด้วยเกณฑ์รูบริก สำหรับกลวิธีอาร์ อี เอ พี มาบูรณาการใช้นั้น จะต้องจัดวางให้ครอบคลุมการอ่านจับใจความ การเข้ารหัสความหมาย การเขียนอธิบาย และการพิจารณาไตร่ตรองในทุกกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามได้อย่างแท้จริง

1. ด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นพ้องว่า การจัดการเรียนรู้ดังกล่าว มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน เนื่องจากเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกตั้งคำถาม มีการแสดงความคิดเห็น และให้เหตุผลประกอบการตีความอย่างเป็นขั้นตอน ทั้งนี้ การบูรณาการร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี (Read-Encode-Annotate-Ponder) ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความครอบคลุม ทั้งการอ่านจับใจความ (Read) การเข้ารหัสความหมาย (Encode) การเขียนอธิบาย (Annotate) และการพิจารณาไตร่ตรองหรือสรุปความ (Ponder) อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสมบูรณ์และชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยการจัดลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ เริ่มจากการฝึกวิเคราะห์บทอ่านสั้น ๆ ก่อน

แล้วจึงขยายเป็นบทอ่านที่มีความยาวมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานให้กับนักเรียน และฝึกฝนทักษะการอ่านอย่างเป็นระบบ

2. ด้านบทอ่าน

บทอ่านที่คัดเลือกมามีความเหมาะสม และมีความสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน ทั้งด้านเนื้อหาสาระ และทางด้านสังคมวัฒนธรรม ซึ่งมีการผสมผสานบทอ่านทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง และบทอ่านที่มีความทันสมัย หรือสถานการณ์ในปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดการกระตุ้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3. ด้านสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)

การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัลถือว่า เป็นสื่อที่มีความเหมาะสม เนื่องจากนักเรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย พกพาสะดวก และรองรับสื่อต่าง ๆ เช่น คลิปเสียง คลิปวิดีโอ หรือแบบฝึกหัดออนไลน์ที่ช่วยเสริมการเรียนรู้เชิงโต้ตอบ (Interactive Learning) และควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์

4. ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดควรใช้รูบริก (Rubric) ที่ออกแบบเฉพาะสำหรับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีทั้งการประเมินจากครูผู้สอน เพื่อนร่วมชั้นเรียน และการประเมินตนเอง ผ่านผลงาน เช่น การอภิปรายกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาการของนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ

5. ผลต่อการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การใช้แนวคิดดังกล่าวที่สังเคราะห์ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนฝึกฝนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การพิจารณาการใช้ภาษาของผู้เขียน วิเคราะห์เจตนา และมองเห็นมุมมองที่หลากหลาย อีกทั้งยังฝึกให้นักเรียนเชื่อมโยงกับบริบทส่วนบุคคล สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในศตวรรษที่ 21

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยแบ่งการนำเสนอ ผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งนำเสนอกระบวนการพัฒนาและองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้น และส่วนที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัด

การเรียนรู้ ซึ่งจะนำเสนอผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้กับนักเรียนให้ก่อเกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. ผลการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 รูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และกลวิธีการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความเป็นมาของรูปแบบ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา บทบาทครูและบทบาทนักเรียน และการวัดและประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 ด้านความเป็นมาของรูปแบบ

องค์ประกอบด้านความเป็นมาของรูปแบบ ผู้วิจัยเห็นว่า ทักษะแห่งอนาคต (Future Skill) ในศตวรรษที่ 21 กำหนดให้นักเรียนต้องมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) และการอ่านออกเขียนได้ (Literacy) เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยให้ผู้อ่านแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และประเมินค่าข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล หากแต่สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนขาดทักษะการตีความ วิเคราะห์ และวิจารณ์ต่อบทอ่าน นอกจากนี้ ระบบการเรียนรู้ ยังมุ่งเน้นการสอบมากกว่าการพัฒนาความคิด ขาดสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม และนักเรียนยังพบปัญหาในการแยกแยะข้อมูลจากสื่อออนไลน์ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Criticism) ที่เน้นการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) มาผสานร่วมกับกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี และใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เป็นสื่อการเรียนรู้ที่สามารถใช้ได้กับยุคดิจิทัล เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่แก้ปัญหาดังกล่าว

1.2 ด้านหลักการ

ผู้วิจัยได้กำหนดหลักการของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการมุ่งเน้นการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) และกลวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนอย่างชัดเจน คือ กลวิธีอาร์ อี เอ พี กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย การอ่านจับใจความ (Read) การเข้ารหัสความหมาย (Encode) การเขียนอธิบาย (Annotate) และการพิจารณาไตร่ตรอง หรือสรุปความ (Ponder) ให้ชัดเจน

สื่อการจัดการเรียนรู้ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ถือว่าเป็นสื่อในยุคดิจิทัล มีความเหมาะสม เนื่องจากนักเรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก ไม่จำกัดทั้งด้านเวลาและสถานที่ อีกทั้งยังสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจำได้กำหนดหลักการของรูปแบบการเรียนรู้ ดังนี้

1.2.1 การบูรณาการแนวคิด เป็นการผสมผสานแนวทางการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Criticism) ที่มุ่งเน้นการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญ วิเคราะห์ ตีความ พินิจพิจารณา และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี ประกอบด้วย (Read) การเข้ารหัสความหมาย (Encode) การเขียนอธิบาย (Annotate) และการพิจารณาไตร่ตรอง หรือสรุปความ (Ponder) อย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ

1.2.2 การใช้สื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ โดยการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) มาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ ความยืดหยุ่นในการเข้าถึง และส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านบทอ่านที่หลากหลาย ทั้งบทอ่านร้อยแก้วและร้อยกรอง

1.2.3 การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณผ่านกิจกรรม มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ในการสรุปใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประเมินคุณค่าเนื้อหาจากบทอ่านอย่างเป็นระบบ

1.2.4 การมุ่งผลสู่การพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป้าหมายหลักคือ ให้นักเรียนสามารถใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.3 ด้านจุดมุ่งหมายของรูปแบบ

รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทางการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้สามารถสรุปใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประเมินคุณค่าเนื้อหาของบทอ่านได้ ซึ่งจุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนรู้ได้กำหนดไว้ดังนี้

1.3.1 เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

1.3.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทางการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1.4 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้กำหนดหลักการของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทางการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมี

วิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้นำแนวคิด การวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Preparation) ประกอบด้วย การปฐมนิเทศ นักเรียน ชี้แจงข้อตกลงในการจัดการเรียนรู้ การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และการสร้างแรงจูงใจ ให้กับนักเรียนในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) โดยผ่านกิจกรรม ดังนี้

การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

ระยะที่ 2 การฝึกฝนความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยดำเนินการ 5 ขั้นตอนหลัก คือ

ขั้นที่ 1 สร้างแรงจูงใจ เป็นขั้นที่ครูผู้สอนให้นักเรียนได้สำรวจความต้องการ และกำหนดเป้าหมายในการอ่านของนักเรียนเอง โดยครูผู้สอนกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ผ่านการตั้งคำถาม และชวนอภิปราย พร้อมทั้งเชื่อมโยงประสบการณ์ความรู้เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านแล้วแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อวางแผนในการอ่านบทอ่านต่อไป ขั้นนี้เป็นการกระตุ้น ความสนใจ การกำหนดเป้าหมาย สร้างแรงบันดาลใจ และวางแผนของนักเรียน โดยผ่านกิจกรรม ดังนี้

1. ครูผู้สอนใช้สื่อมัลติมีเดียในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) นำเสนอ ประเด็นที่น่าสนใจในสังคมในขณะนั้น
2. นักเรียนร่วมกันตั้งคำถาม และวางแผนการอ่านเพื่อแสวงหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 รู้ใช้ประสบการณ์ เป็นขั้นที่ครูผู้สอนทบทวนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการอ่านและแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ด้วยการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) แล้ว ครูผู้สอนถามคำถามนักเรียน เพื่อวัดความเข้าใจของนักเรียน และให้นักเรียนฝึกอ่านบทอ่าน จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้หลักการอ่านอย่างละเอียด เพื่อให้นักเรียนทำความเข้าใจบทอ่าน ขั้นนี้เป็นทบทวนความรู้ หรือการเชื่อมโยงความรู้เดิม แล้วให้นักเรียนเริ่มลงมืออ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ให้นักเรียนฝึกตั้งคำถาม ฝึกอ่านจากบทอ่านจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) อย่างละเอียด โดยผ่านกิจกรรม ดังนี้

1. นักเรียนทบทวนความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับบทอ่าน
2. นักเรียนใช้เครื่องมือฝึกอ่านจากบทอ่านจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) อย่างละเอียด เพื่อจำแนกส่วนประกอบของสาร

ขั้นที่ 3 สรรค์สารค้นคว้า เป็นขั้นที่นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 5 คน โดยแต่ละกลุ่ม ได้รับบทอ่านจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ให้นักเรียนค้นคว้าและเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างมีเหตุผล โดยให้นักเรียนใช้หลักการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ การอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ให้เป็นข้อสรุป พร้อมทั้งบันทึกข้อสรุปที่ค้นพบ ขั้นนี้เป็นการทำงานกลุ่มของนักเรียน ฝึกฝนการอ่านอย่างละเอียด แล้วบันทึกข้อสรุป โดยผ่านกิจกรรม ดังนี้

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาอย่างละเอียด จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)
2. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันบันทึกประเด็นสำคัญ และข้อสังเกตจากการวิจารณ์ลงในแบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม หรือใบงาน

ขั้นที่ 4 นำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอข้อมูลที่สรุปได้จากการวิเคราะห์ ติชมและประมวลเป็นข้อสรุปอย่างมีเหตุผล หลังจากแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อสรุปแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากข้อสรุปนั้น ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และครูผู้สอนช่วยสะท้อนคิดให้กับนักเรียน โดยผ่านกิจกรรม ดังนี้

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน ผ่านกระดานดำ หรือหน้าจออิเล็กทรอนิกส์
2. ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการสะท้อนคิด (Reflection) ของนักเรียน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเหตุผล

ขั้นที่ 5 ควบคู่คิดประยุกต์ใช้ นักเรียนพิจารณาและสรุปความรู้ที่ได้รับจากบทอ่านที่แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอและนักเรียนเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับและข้อค้นพบที่ได้จากการอ่านบทอ่านกับการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปความรู้สะท้อนคิด แล้วเชื่อมโยงความรู้ที่ได้กับชีวิตประจำวัน โดยผ่านกิจกรรม ดังนี้

1. นักเรียนเขียนสรุปความรู้ที่ได้รับในรูปแบบแผนผังความคิด (Mind Map) รูปแบบอินโฟกราฟิก (Infographic)
2. นักเรียนระบุแนวทางการนำทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ระยะที่ 3 การวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) ประเมินความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การทดสอบหลังเรียน (Post-Test) และประเมินความพึงพอใจของนักเรียน โดยผ่านกิจกรรมดังนี้

1. การทดสอบหลังเรียน (Post-Test)
2. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

1.5 ด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดหลักการของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้นำบทอ่าน ทั้งประเภทร้อยแก้วและ ประเภทร้อยกรอง โดยการสร้าง หน่วยการเรียนรู้ชื่อ “เพียรฝึกการอ่าน” ใช้เวลาทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง ทั้งนี้ มีชั่วโมงการปฐมนิเทศ การทดสอบหลังเรียน (Post-Test) อย่างละ 2 ชั่วโมง และประกอบด้วย 7 แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ครอบคลุมประเภทของบทอ่านที่หลากหลาย ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ปฐมนิเทศ และทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียน และวัดพื้นฐานก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ “ข่าว” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อฝึกให้นักเรียนฝึกวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว แยกแยะข้อเท็จจริงและความคิดเห็น รวมถึงตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่น่าเสนอ บทอ่านที่ให้นักเรียนได้ฝึกฝนการอ่าน ได้แก่ AI มาแทนที่ ...คนจะตกงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ “โฆษณา” โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกให้นักเรียนเรียนรู้กลวิธีในการนำเสนอโฆษณาต่าง ๆ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ เจตนาแฝงสารที่ต้องการสื่อ และผลกระทบต่อผู้บริโภคได้อย่างรอบคอบรอบด้าน บทอ่านที่ให้นักเรียนได้ฝึกฝนการอ่าน ได้แก่ เซอร์ & ครีมสุดปัง!!! ตอบโจทย์ทุกปัญหาผิว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ “บทความ” โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกให้นักเรียนวิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหาของบทความ ตีความสาระสำคัญและ ประเมินความสมเหตุสมผลของข้อสรุป บทอ่านที่ให้นักเรียนได้ฝึกฝนการอ่าน ได้แก่ อารมณ์ผวน รู้สึกทางศาสนา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ “สารคดี” โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกให้นักเรียนฝึกประเมินความถูกต้องของข้อมูลทางประวัติศาสตร์ หรือ วิทยาศาสตร์ที่ปรากฏในสารคดี รวมถึงวิเคราะห์มุมมองและเจตนาของผู้เขียน บทอ่านที่ให้นักเรียน ได้ฝึกฝนการอ่าน ได้แก่ พระเมรุมาศกับพระมหากษัตริย์ไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ “กวีนิพนธ์” โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกให้นักเรียนฝึกตีความสัญลักษณ์ ความหมายแฝงหรือความหมายโดยนัยและ สุนทรียภาพที่ซ่อนอยู่ในกวีนิพนธ์ เพื่อให้สามารถเข้าถึงแก่นสารของบทอ่านได้อย่างลึกซึ้ง บทอ่าน ที่ให้นักเรียนได้ฝึกฝนการอ่าน ได้แก่ สนามเด็กเล่นของหนูจะมีกับระเบิดไหมหนอ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 การทดสอบหลังเรียน (Post-Test) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังผ่านกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบครบทุกขั้นตอน และประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

1.6 บทบาทครูผู้สอนและบทบาทนักเรียน

รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดบทบาทครูผู้สอนและบทบาทนักเรียน เพื่อให้ครูผู้สอนและนักเรียน สามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สามารถแบ่งบทบาทได้ ดังนี้

บทบาทครู

รูปแบบการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ครูผู้สอนจะปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ให้มาเป็น “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้” (Facilitator) และ “ผู้สะท้อนคิด” (Reflector) โดยครอบคลุมในแต่ละระยะการจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ ใน ระยะการเตรียมความพร้อม ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็น “ผู้วางรากฐานการเรียนรู้” โดยดำเนินการปฐมนิเทศให้กับนักเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชี้แจงข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกัน และแนะนำสื่อการเรียนรู้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เพื่อให้ นักเรียนมีความพร้อม นอกจากนี้ครูผู้สอนยังทำหน้าที่เป็น “ผู้สำรวจขั้นพื้นฐาน” ผ่านการทดสอบก่อนเรียนเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการให้คำแนะนำที่เหมาะสมแก่กลุ่มนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน ครูผู้สอนจะมีบทบาทตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างแรงจูงใจ

ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการเป็น “ผู้สร้างแรงบันดาลใจ” โดยการนำเสนอหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เพื่อกระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียน ครูผู้สอนใช้คำถามนำเพื่อให้ นักเรียนกำหนดเป้าหมายในการอ่านและมองเห็นคุณค่าของการวิจารณ์สารหรือบทอ่าน รวมไปถึงการชี้แจงบทบาทหน้าที่ของนักเรียนและครูผู้สอนให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ขั้นที่ 2 รู้ใช้ประสบการณ์

ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็น “ผู้เชื่อมโยง” โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ช่วยให้นักเรียนสามารถดึงความรู้เดิมหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการคาดคะเนเนื้อหาหรือบทอ่าน ครูผู้สอนจะสังเกต และให้คำแนะนำในการใช้สื่อการเรียนรู้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เพื่อให้ นักเรียนพร้อมที่จะเข้าสู่การอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นที่ 3 สรรค์สารค้นคว้า

ครูผู้สอนมีบทบาทเป็น “ผู้ชี้แนะแนวทาง” (Coach) และ “ผู้สังเกตการณ์” (Observer) โดยการสังเกตบรรยากาศภายในห้องเรียน เพื่อคอยดูแลกระบวนการทำงานของนักเรียน แต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด ครูผู้สอนจะช่วยให้คำปรึกษา เมื่อนักเรียนเกิดปัญหา หรืออุปสรรค ในขั้นตอน การถอดรหัสสาร (Encode) การตีความนัยแฝง โดยครูผู้สอนจะไม่เฉลยคำตอบให้กับนักเรียนโดยตรง เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกฝนใช้ความพยายามในการวิเคราะห์และวิจารณ์ตามหลักการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 4 นำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ครูผู้สอนมีบทบาทเป็น “ผู้สะท้อนคิด” (Reflector) และ “ผู้นำการอภิปราย” (Moderator) เมื่อนักเรียนนำเสนอผลการวิเคราะห์ (Annotate) ครูผู้สอนจะทำหน้าที่ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่เป็นข้อมูลเชิงบวกและสร้างสรรค์ เพื่อให้ให้นักเรียนเห็นจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาในการคิดวิจารณ์ของตนเอง ทั้งนี้ครูผู้สอนจะช่วยขยายความ หรือตั้งคำถามเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางความคิดที่ลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น และช่วยสรุปประเด็นสำคัญที่นักเรียนอาจมองข้ามไปในขณะอภิปราย

ขั้นที่ 5 ควบคุมคิดประยุกต์ใช้

ครูผู้สอนมีบทบาทเป็น “ผู้วิเคราะห์และผู้ประเมินผล” (Evaluator & Synthesizer) โดยการสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการตกผลึกทางความคิด (Ponder) และสะท้อนให้เห็นว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ได้ฝึกฝนมานั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน หรือการตัดสินใจเลือกรับข้อมูลข่าวสารในสังคมได้อย่างไร ครูผู้สอนจะทำหน้าที่สรุปภาพรวมของบทเรียน และร่วมกับนักเรียนในการประเมินความสำเร็จของกิจกรรมในแต่ละครั้ง

บทบาทนักเรียน

นักเรียนไม่ได้มีหน้าที่เพียงนั่งฟังครูผู้สอน และจดจำเพื่อไปสอบอีกต่อไป แต่นักเรียนจะต้องปรับตัวมาเป็น “ผู้สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง” ซึ่งมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และเพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างแท้จริง นักเรียนมีบทบาทสำคัญในแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างแรงจูงใจ

นักเรียนมีบทบาทเป็น “ผู้วางแผนการเรียนรู้” โดยร่วมกับกลุ่มในการกำหนดเป้าหมายและสร้างแรงบันดาลใจในการอ่าน นักเรียนจะต้องกระตุ้นความสนใจของตนเองและเพื่อนในกลุ่มเพื่อเตรียมความพร้อมในการอ่านบทอ่าน ปรากฏในสื่อการเรียนรู้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)

ขั้นที่ 2 รู้ใช้ประสบการณ์

นักเรียนมีบทบาทเป็น “ผู้เชื่อมโยงความรู้” โดยการดึงประสบการณ์เดิมหรือพื้นฐานความรู้ที่มีมาใช้ในการตั้งคำถามเบื้องต้นต่อบทอ่าน ในขั้นนี้นักเรียนจะใช้เครื่องมือดิจิทัลในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เพื่อสำรวจตัวบทอย่างคร่าว ๆ และกำหนดทิศทางการอ่านบทอ่าน

ขั้นที่ 3 สรรค์สารค้นคว้า

นักเรียนมีบทบาทเป็น “ผู้วิเคราะห์และผู้บันทึก” ผ่านกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างเข้มข้น นักเรียนจะต้องอ่านตัวบทอย่างละเอียด (Close Reading) และมีความรอบคอบตามขั้นตอน R (Read) และ E (Encode) เพื่อสกัดสาระสำคัญและเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนภาษาของตนเองอย่างมีระบบ

ขั้นที่ 4 นำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

นักเรียนมีบทบาทเป็น “ผู้นำเสนอและผู้สะท้อนคิด” โดยการนำผลการวิเคราะห์บทอ่าน ในขั้นตอน A (Annotate) มาแบ่งปันกับเพื่อนนักเรียนร่วมชั้น นักเรียนต้องฝึกการรับฟังมุมมองที่แตกต่างจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน เปิดใจกว้างต่อการวิพากษ์ และร่วมอภิปราย เพื่อขยายขอบเขตความเข้าใจให้กว้างมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5 ควบคู่คิดประยุกต์ใช้

นักเรียนมีบทบาทเป็น “ผู้ตกผลึกทางความคิด” ผ่านขั้นตอน P (Ponder) โดยการสรุปบทเรียนและสะท้อนคิดเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งที่ได้เรียนรู้จากบทอ่าน นักเรียนจะต้องประเมินตนเอง และมองหาแนวทางในการนำความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไปปรับประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา หรือตัดสินใจในสถานการณ์จริงของชีวิตประจำวัน

กล่าวได้ว่า บทบาทครูผู้สอนและบทบาทนักเรียน ในรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างแรงจูงใจ ครูผู้สอน จะเป็น “ผู้สร้างแรงบันดาลใจ” โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เป็นเครื่องมือหลักในการดึงดูดความสนใจ ครูผู้สอนจะไม่เพียงแต่ให้นักเรียนอ่านบทอ่านเท่านั้น แต่จะใช้การตั้งคำถามนำ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของบทอ่านที่กำลังจะศึกษา พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศที่เปิดรับการแสดงความคิดเห็นที่นักเรียน จะปรับบทบาทสู่การเป็น “ผู้วางแผนการเรียนรู้” โดยต้องสำรวจเป้าหมายร่วมกันในกลุ่ม และสร้างแรงขับเคลื่อนภายใน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าการอ่านบทอ่านอย่างมีทิศทาง

ขั้นที่ 2 ขั้นรู้ใช้ประสบการณ์ เมื่อนักเรียนพร้อมเรียนรู้ ครูผู้สอน จะทำหน้าที่เป็น “ผู้เชื่อมโยง” โดยการออกแบบกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนดึงเอาประสบการณ์เดิมหรือความรู้

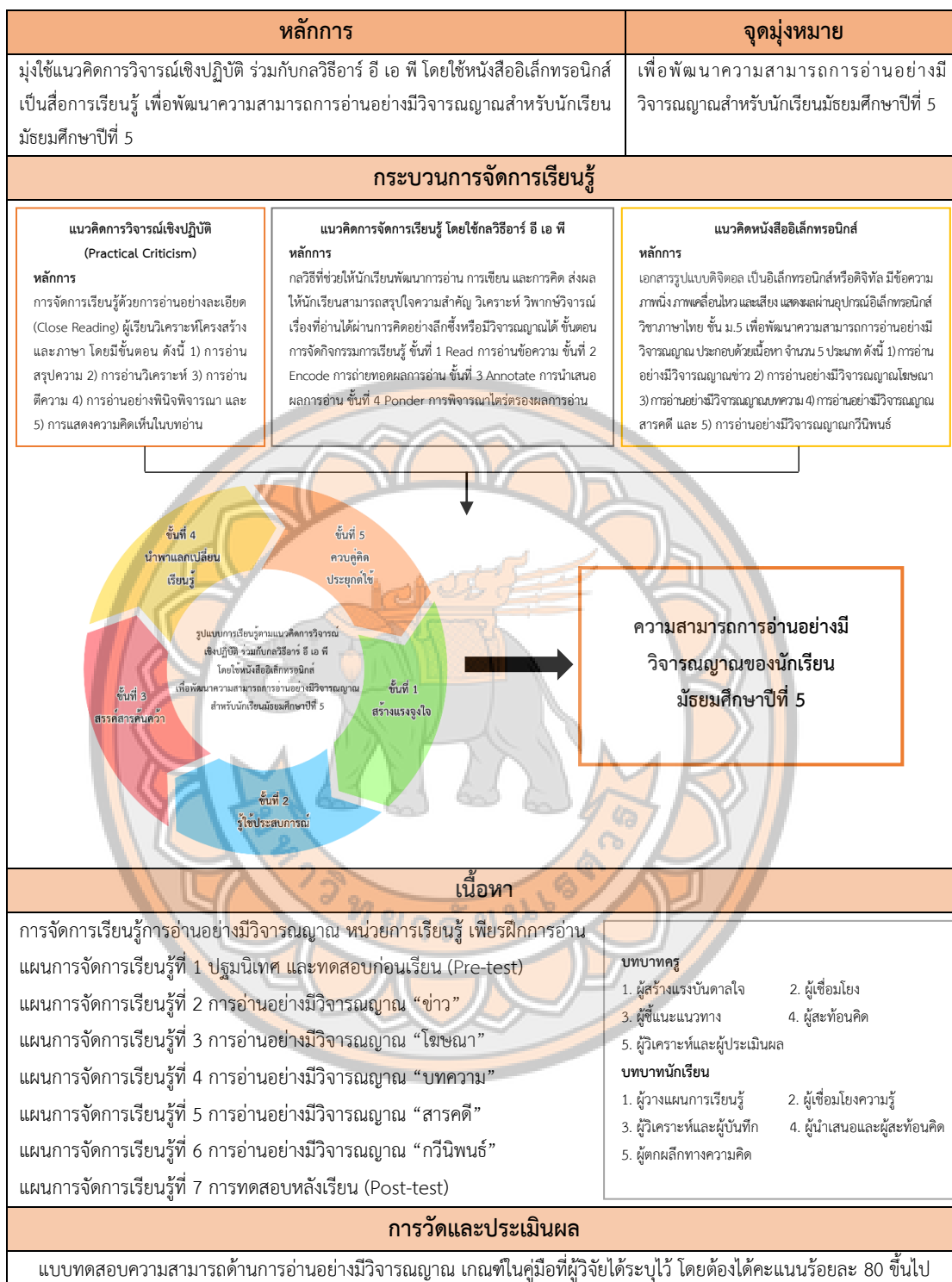
พื้นฐานออกมาใช้ในการคาดคะเนเนื้อหา ครูผู้สอนจะคอยสังเกตและแนะนำเทคนิคการใช้สื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนก้าวสู่การอ่านอย่างละเอียด ส่วนนักเรียนจะเป็น “ผู้เชื่อมโยงความรู้” โดยการสำรวจบทอ่านอย่างคร่าว ๆ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรรค์สารค้นคว้า ขั้นตอนนี้ถือเป็นหัวใจของการลงมือปฏิบัติ ครูผู้สอนบทบาทเป็น “ผู้ชี้แนะแนวทาง” และ “ผู้สังเกตการณ์” อย่างใกล้ชิด ครูผู้สอนให้นักเรียนดำเนินการถอดรหัสสาร (Encode) โดยไม่รีบเฉลยคำตอบ แต่จะคอยให้คำปรึกษาเพื่อให้กระบวนการทำงานกลุ่มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่นักเรียนต้องทำหน้าที่เป็น “ผู้วิเคราะห์และผู้บันทึก” ผ่านการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ตามกลวิธี R (Read) และ E (Encode) นักเรียนต้องเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนภาษาของตนเอง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถ่องแท้

ขั้นที่ 4 ขั้นนำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เมื่อผ่านการวิเคราะห์ในกระบวนการกลุ่มแล้ว ครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็น “ผู้นำการอภิปราย” และ “ผู้สะท้อนคิด” โดยให้มีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ครูผู้สอนจะให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์ ช่วยขยายความประเด็นที่ซับซ้อน และสรุปใจความที่นักเรียนอาจมองข้าม ส่วนนักเรียนจะมีบทบาท “ผู้นำเสนอและผู้สะท้อนคิด” ตามกลวิธี A (Annotate) โดยการนำความคิดที่บันทึกไว้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนร่วมชั้น นักเรียนต้องฝึกการเปิดใจกว้าง รับฟังมุมมองที่แตกต่าง และกล้าที่จะวิพากษ์วิจารณ์บนหลักการเหตุผลเพื่อยอดความเข้าใจให้ลุ่มลึกยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5 ขั้นควบคู่คิดประยุกต์ใช้ในขั้นสุดท้าย ครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็น “ผู้วิเคราะห์และผู้ประเมินผล” สนับสนุนให้นักเรียนเกิดการตกผลึกทางความคิด (Ponder) และชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับสถานการณ์จริงในสังคม ครูและนักเรียนจะร่วมกันประเมินความสำเร็จของบทเรียนร่วมกัน ขณะที่นักเรียนจะทำหน้าที่เป็น “ผู้ตกผลึกทางความคิด” ผ่านขั้นตอน P (Ponder) โดยการสะท้อนคิดถึงคุณค่าของสิ่งที่เรียน นักเรียนจะต้องประเมินตนเองและวางแผนทางในการนำความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ได้จากสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ไปปรับใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรม

สรุปได้ว่า บทบาทครูผู้สอนและบทบาทนักเรียน สะท้อนการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนสถานะของห้องเรียนจาก “พื้นที่รับคำสั่ง” มาเป็น “พื้นที่สร้างสรรค์ทางปัญญา” โดยครูผู้สอนทำหน้าที่แนะนำ ชี้แนะ ตลอดจนคอยกระตุ้นประคับประคองให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ขณะที่นักเรียนปรับเปลี่ยนจากผู้รับสารเพียงอย่างเดียว มาเป็นผู้วิพากษ์สารจากบทอ่านอย่างมีขั้นตอน และเป็นระบบ ภายใต้สื่อดิจิทัล คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) สามารถสรุปได้เป็นแผนภาพดังต่อไปนี้

ภาพ 3 รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทางการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณ์ฐาน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถแบ่งผลออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

2.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ได้ประเมินความเหมาะสมให้กับรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าว การตรวจสอบคุณภาพมีประเด็น การตรวจสอบ สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 25 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน		ระดับความเหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
1	ด้านความเป็นมาของรูปแบบ	4.81	0.33	มากที่สุด
2	ด้านหลักการ	4.81	0.33	มากที่สุด
3	ด้านจุดมุ่งหมาย	5.00	0.00	มากที่สุด
4	ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.89	0.20	มากที่สุด
5	ด้านโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้	4.90	0.15	มากที่สุด
6	ด้านขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	4.89	0.19	มากที่สุด
7	ด้านการวัดและประเมินผล	4.75	0.46	มากที่สุด
รวมทั้งหมด		4.88	0.21	มากที่สุด

จากตาราง 25 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมของคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านที่ 3 ด้านจุดมุ่งหมาย มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 5.00$, S.D. = 0.00) ลำดับที่ 2 พบว่า ด้านที่ 5 ด้านโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.90$, S.D. = 0.15) ลำดับที่ 3 ด้านที่ 4 ด้านกระบวนการจัดการเรียนเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.89$, S.D. = 0.20) ลำดับที่ 4 ด้านที่ 6 ด้านขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.89$, S.D. = 0.20) ลำดับที่ 5 ด้านที่ 1 ด้านความเป็นมาของรูปแบบ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$, S.D. = 0.33) ลำดับที่ 6 ด้านที่ 2 ด้านหลักการมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$, S.D. = 0.33) ลำดับสุดท้าย คือ ด้านที่ 7 ด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.75$, S.D. = 0.46)

จากการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ นี้ มีความเหมาะสม สอดคล้องระหว่างหลักการ จุดมุ่งหมาย และกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้อย่างชัดเจน ในการนำไปใช้พัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

การตรวจสอบคุณภาพของคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน ได้ประเมินความเหมาะสมให้กับรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าว การตรวจสอบคุณภาพมีประเด็นการตรวจสอบดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 26 ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน		ระดับความเหมาะสม
		$\bar{x}$	S.D.	
1	ด้านวัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ	4.90	0.25	มากที่สุด
2	ด้านคำชี้แจงการใช้รูปแบบ	5.00	0.00	มากที่สุด
3	องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ (ภาพรวม)	4.81	0.41	มากที่สุด
4	ด้านแผนการจัดการเรียนการสอน แผนที่ 1	4.85	0.28	มากที่สุด
5	ด้านแผนการจัดการเรียนการสอน แผนที่ 2	4.85	0.28	มากที่สุด
6	ด้านแผนการจัดการเรียนการสอน แผนที่ 3	4.85	0.28	มากที่สุด
7	ด้านแผนการจัดการเรียนการสอน แผนที่ 4	4.85	0.28	มากที่สุด
8	ด้านแผนการจัดการเรียนการสอน แผนที่ 5	4.85	0.28	มากที่สุด
9	ด้านแผนการจัดการเรียนการสอน แผนที่ 6	4.85	0.28	มากที่สุด
10	ด้านแผนการจัดการเรียนการสอน แผนที่ 7	4.85	0.28	มากที่สุด
รวมทั้งหมด		4.84	0.28	มากที่สุด

จากตาราง 26 พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมของคุณภาพของคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านคำชี้แจงการใช้รูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 5.00$, S.D. = 0.00) ลำดับถัดมา ในส่วนของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 7 แผน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.85$, S.D. = 0.28)

จากการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน สรุปได้ว่า คู่มือรูปแบบการเรียนรู้ มีความเหมาะสมทั้งในด้านของวัตถุประสงค์ คำชี้แจง และรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 7 แผนการเรียนรู้ พบว่า มีความสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

การทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งการหาประสิทธิภาพของรูปแบบดังกล่าว ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของกาญจนา คุณารักษ์ (2558, น. 528-532) และชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556, น. 11-12) ทั้งนี้ ขั้นตอนการประเมินประสิทธิภาพ ได้แก่ การทดลองใช้เบื้องต้น (Try Out) และการทดลองใช้จริง (Trial Run) โดยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ประเมินกระบวนการ และทดสอบหลังเรียน นำคะแนนที่ได้มาคำนวณตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อประเมินรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองการใช้รูปแบบดังกล่าว ออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การทดลองเป็นรายบุคคล โดยคัดเลือกตัวแทนจากนักเรียนกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ปรับปรุงความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การทดลองภาคสนาม โดยทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30-100 คน หรือ 1 ชั้นเรียน โดยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ประเมินกระบวนการ และทดสอบหลังเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้มาคำนวณตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

3.1 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ฉบับร่าง) เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ปรับปรุงความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองรายบุคคลกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 3 คน โดยคัดเลือกตัวแทนจากนักเรียนกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน เพื่อให้นักเรียนได้ทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องและครบถ้วน ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนข้อเสนอแนะของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงความถูกต้องของรูปแบบการเรียนรู้ สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านการใช้ภาษา

1. นักเรียนกลุ่มเก่ง

นักเรียนดังกล่าว ได้แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ภาษาในการสังเคราะห์บทอ่านได้อย่างชัดเจน สามารถอธิบายน้ำเสียง (Tone) และทัศนคติ (Attitude) ของผู้เขียนได้อย่างแม่นยำ เป็นผลมาจากการฝึกอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์โครงสร้างภาษาและสัญลักษณ์ภายในบทอ่าน ในขั้นตอนถอดรหัส (Encode) นักเรียนสามารถเรียบเรียงเนื้อหาด้วยตนเอง คงสาระสำคัญไว้อย่างครบถ้วน การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ช่วยส่งเสริมศักยภาพสำหรับแสดงถึงการมีวิจารณญาณ นักเรียนสามารถใช้เหตุผล เพื่อสนับสนุนการตีความ เช่น การอ้างอิงหลักฐานที่ปรากฏจริงในบทอ่านมาสนับสนุน หรือข้อโต้แย้ง

2. นักเรียนกลุ่มปานกลาง

นักเรียนดังกล่าว มีความชัดเจนในด้านความถูกต้องเชิงโครงสร้างและการจำแนกสารในบทอ่าน โดยสามารถใช้ภาษาในการระบุและเขียนแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริง (Facts) และข้อคิดเห็น (Opinions) ได้อย่างถูกต้องตามเกณฑ์ มีการเลือกใช้คำที่แสดงถึงการเปรียบเทียบและการบอกลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนชัดเจน ในส่วนของการเขียนอธิบายเพิ่มเติมได้อย่างเป็นระเบียบ ซึ่งในช่วงแรกอาจมีการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับบทอ่าน ภายหลังจากได้รับการชี้แนะ นักเรียนเริ่มมีการปรับเปลี่ยนมาใช้ภาษาของตนเองในการสรุปประเด็นสำคัญได้ดีขึ้น นักเรียนสามารถถ่ายทอดความเข้าใจจากการเรียนรู้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) มาบันทึกได้อย่างเข้าใจ

3. นักเรียนกลุ่มอ่อน

นักเรียนดังกล่าว อาจมีด้านการสื่อสารและการสร้างความมั่นใจ ก่อนหน้าการทดลอง นักเรียนมักจะใช้วิธีคัดลอกข้อความจากบทอ่านมาตอบ ภายหลังจากการใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี พบว่า นักเรียนมีความกล้าที่จะเข้ารหัส (Encode) สารด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายด้วยภาษาของตนเอง การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ช่วยสร้างความเข้าใจ และสามารถเลือกใช้คำในใบงานวิเคราะห์บทอ่านได้สอดคล้องกับเนื้อหามากขึ้น สำหรับข้อคิด ที่ได้รับการอ่านบทอ่านโดยเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันผ่านคำศัพท์พื้นฐานง่ายต่อการทำความเข้าใจ

ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิเคราะห์นักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างแรงจูงใจ ในขั้นตอนนี้เป็นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของนักเรียนพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ช่วยกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น

(Active Learning) นักเรียนสามารถกำหนดเป้าหมายการอ่านของตนเองได้ ซึ่งส่งผลให้ความสนใจในการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มต้น

ขั้นที่ 2 รู้ใช้ประสบการณ์ ในขั้นตอนนี้เป็นการดึงความรู้เดิมหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการคาดคะเนเนื้อหาหรือบทอ่าน และแนะนำในการใช้สื่อการเรียนรู้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เพื่อให้นักเรียนพร้อมที่จะเข้าสู่การอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ในขั้นตอนต่อไป พบว่า การเชื่อมโยงความรู้เดิมช่วยให้นักเรียนกลุ่มอ่อนและกลุ่มปานกลางลดความกังวลต่อเนื้อหาที่ซับซ้อน ขณะที่นักเรียนกลุ่มเก่งใช้ขั้นตอนนี้ในการตั้งสมมติฐานเบื้องต้นผ่านกระบวนการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เพื่อเตรียมการวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งต่อไป

ขั้นที่ 3 สรรค์สารค้นคว้า ในขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียน มีขั้นตอนการถอดรหัสสาร (Encode) การตีความนัยแฝง และวิเคราะห์และวิจารณ์ตามหลักการวิจารณ์เชิงปฏิบัติด้วยตนเอง พบว่า กระบวนการทำงานกลุ่มช่วยให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนมุมมองที่มีความหลากหลาย นักเรียนสามารถร่วมกันถอดรหัสสารและบันทึกข้อสรุปตามหลักการวิจารณ์เชิงปฏิบัติได้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการวิเคราะห์โครงสร้างและภาษาจากบทอ่านจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ขั้นที่ 4 นำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ (Annotate) ของนักเรียน พร้อมทั้งการแลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผล พบว่า การนำเสนอผลการวิเคราะห์ (Annotate) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการสะท้อนคิดและการโต้แย้งอย่างมีเหตุผล พบว่านักเรียนเริ่มยอมรับมุมมองที่แตกต่างและสามารถตรวจสอบหลักฐานอ้างอิงได้อย่างละเอียดรอบคอบ

ขั้นที่ 5 ควบคู่คิดประยุกต์ใช้ ในขั้นตอนนี้เป็นการตกผลึกทางความคิด (Ponder) ของนักเรียนและสะท้อนให้เห็นว่าความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ได้ฝึกฝนมานั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน พบว่า นักเรียนพินิจพิเคราะห์สาร (Ponder) และเชื่อมโยงสาระที่ได้รับจากบทอ่าน เช่น เรื่อง AI, ข้าวปลอม หรือโฆษณา) ไปสู่การตัดสินใจในสถานการณ์จริง สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

3.2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ฉบับร่าง) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองภาคสนาม โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ และคู่มือการจัดการเรียนรู้ฯ ตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ โดยการทดลองภาคสนามนี้ เป็นการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ คือ พฤติกรรม

ต่อเนื่องของนักเรียน (E_1) ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของนักเรียนโดยพิจารณาจากการทดสอบหลังเรียน (E_2) ซึ่งการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ ดำเนินไปตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 สร้างแรงจูงใจ ขั้นที่ 2 รู้ใช้ประสบการณ์ ขั้นที่ 3 สรรคสารค้นคว้าขั้นที่ 4 นำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นที่ 5 ควบคุมคิดประยุกต์ใช้ผลการวิเคราะห์ ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของรูปแบบการเรียนรู้นี้ พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ 84.17/87.07 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556, น. 9) ได้อธิบายไว้ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งในขณะปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน (E_1) และความสามารถในการทำแบบทดสอบหลังเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น (E_2) จึงกล่าวได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวความคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถนำไปใช้ดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 27 ผลทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวความคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน

จำนวน	คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน					ประสิทธิภาพระหว่างเรียน (E_1)	ประสิทธิภาพหลังเรียน (E_2)
	แผนการจัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้		
	จัดการเรียนรู้	จัดการเรียนรู้	จัดการเรียนรู้	จัดการเรียนรู้	จัดการเรียนรู้		
	“ข่าว”	“โฆษณา”	“บทความ”	“สารคดี”	“กวีนิพนธ์”		
คะแนนเต็ม	20	20	20	20	20	100	100
คะแนนเฉลี่ย	16.03	16.53	16.63	17.00	17.90	84.17	87.07
คะแนนร้อยละ	80.15	82.67	83.17	85.00	89.50	84.17	87.07
S.D.	1.16	0.63	0.81	1.14	0.84	3.89	3.56
ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ (E_1/E_2)						84.17	87.07

จากตาราง 27 พบว่า ผลทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวความคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน สรุปได้ว่า

เกณฑ์ประสิทธิภาพผู้วิจัยกำหนดไว้ คือ 80/80 โดยเกณฑ์ประสิทธิภาพของกลุ่มทดลอง E_1/E_2 เท่ากับ 84.17/87.07 โดยค่าประสิทธิภาพ E_1 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 84.17 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.17 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ได้มาจากการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผนการจัดการเรียนรู้แผนละ 20 คะแนน ส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน E_2 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 87.07 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.07 ได้มาจากการทดสอบหลังเรียน ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้นี้ สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไปได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนเกิดความสามารถทางด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้รูปแบบการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ปีการศึกษา 2/2568 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 40 คน ได้แก่ ห้อง ม.5/5 ซึ่งการสุ่มห้องเรียนได้มาจากการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้เวลาทั้งสิ้นจำนวน 18 ชั่วโมง ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 28 ผลทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

จำนวน	คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน					ประสิทธิภาพระหว่างเรียน (E_1)	ประสิทธิภาพหลังเรียน (E_2)
	แผนการจัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้		
	“ข่าว”	“โฆษณา”	“บทความ”	“สารคดี”	“กวีนิพนธ์”		
	จัดการเรียนรู้	จัดการเรียนรู้	จัดการเรียนรู้	จัดการเรียนรู้	จัดการเรียนรู้		
คะแนนเต็ม	20	20	20	20	20	100	100
คะแนนเฉลี่ย	16.63	16.85	17.13	17.38	17.58	85.62	88.48
คะแนนร้อยละ	83.15	84.25	85.65	86.90	87.90	85.62	88.48
S.D.	0.62	0.65	0.33	0.94	0.83	1.56	2.88
ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ (E_1/E_2)						85.62	88.48

จากตาราง 28 พบว่า ผลทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน สรุปได้ว่า

เกณฑ์ประสิทธิภาพผู้วิจัยกำหนดไว้ คือ 80/80 โดยเกณฑ์ประสิทธิภาพของกลุ่มตัวอย่าง E_1/E_2 เท่ากับ 85.62/88.48 โดยค่าประสิทธิภาพ E_1 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 85.62 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.62 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ได้มาจากการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 20 คะแนน ส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน E_2 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 88.48 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.48 ได้มาจากการทดสอบหลังเรียน ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด เห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยคะแนนความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน (Post-Test) ของนักเรียน สูงกว่าก่อนเรียน (Pre-Test) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนของนักเรียนมีผลคะแนนผ่านเกณฑ์ ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้นี้ นักเรียนสามารถวิเคราะห์เนื้อหา การแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ตลอดจนการประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้อย่างสมเหตุสมผล ซึ่งก่อให้เกิดความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ทั้งยังสอดคล้องกับความต้องการทักษะแห่งอนาคตในศตวรรษที่ 21 หรือทักษะแห่งอนาคต

ตอนที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลการเปรียบเทียบทางการเรียนรู้ จากผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน และหลังเรียน ตามการจัดการเรียนรู้ โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ปีการศึกษา 2/2568 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 40 คน ได้แก่ ห้อง ม.5/5 ซึ่งการสุ่มห้องเรียนได้มาจากการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้เวลาทั้งสิ้น จำนวน 18 ชั่วโมง ซึ่งการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 1 หน่วยการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 7 แผนการเรียนรู้ รวมคะแนนทั้งสิ้น 100 คะแนน ทั้งนี้ ผู้วิจัยวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พร้อมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลคะแนนก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	M	S.D.	$\bar{D}$	S.D. _d	t	p
ก่อนเรียน (T ₁)	40	100	44.98	5.01	43.50	5.23	52.62	< .001
หลังเรียน (T ₂)	40	100	88.47	2.88				

จากตาราง 29 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 44.98 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 88.47 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้พบว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการประเมินความพึงพอใจนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน และกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง ม.5/5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม จำนวน 40 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert Five Rating Scales) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ ทั้งด้าน

ครูผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อประกอบการเรียนรู้และด้านการวัดและการประเมินผล ผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. กลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 30 ผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้

ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน

ด้านที่	รายการ	กลุ่มทดลอง 30 คน		ระดับความพึงพอใจ
		$\bar{x}$	S.D.	
1	ด้านครูผู้สอน	4.91	0.16	มากที่สุด
2	ด้านเนื้อหา	4.83	0.33	มากที่สุด
3	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.83	0.38	มากที่สุด
4	ด้านสื่อประกอบการเรียนรู้	4.92	0.18	มากที่สุด
5	ด้านการวัดและการประเมินผล	4.94	0.13	มากที่สุด
รวมทั้งหมด		4.88	0.25	มากที่สุด

จากตาราง 30 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน โดยภาพรวมของการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการวัดและการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ภาพรวมอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.94$, S.D. = 0.13) แสดงให้เห็นว่า การวัดและประเมินตามสภาพจริง และมีความเหมาะสมกับความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมากที่สุด ลำดับถัดมา ด้านสื่อประกอบการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.92$, S.D. = 0.18) แสดงให้เห็นว่า สื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) และสื่อเอกสารประกอบการเรียนรู้มีความชัดเจน เหมาะสม ตรงตามความต้องการ และกระตุ้นการมีส่วนร่วมได้สูงสุด ลำดับถัดมา ด้านครูผู้สอน ภาพรวมอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.91$, S.D. = 0.16) แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา อธิบายได้ชัดเจน เปิดโอกาสให้ซักถาม

ตอบคำถาม และแนะนำแนวทางได้ดี รวมถึงสรุปเนื้อหาได้ถูกต้องและเข้าใจง่าย ลำดับถัดมา ด้านเนื้อหา ภาพรวมอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.33) แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้พัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลำดับสุดท้าย ด้านการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.33) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ ในวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย เหมาะสม และช่วยพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมี วิจารณญาณได้อย่างแท้จริง

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากคำถามปลายเปิด

1. การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเพิ่มเติม ในส่วนของคำถามปลายเปิด ที่มีต่อรูปแบบ การเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากกลุ่ม ทดลองนั้น พบว่า นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ด้านครูผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้อย่าง ด้านสื่อประกอบการเรียนรู้ และด้านการวัดและการประเมินผล มีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์ ครูสามารถอธิบายเนื้อหาและขั้นตอนการอ่าน ได้อย่างละเอียดและชัดเจนมาก มีการสรุปประเด็นสำคัญอย่างเป็นระบบช่วยให้นักเรียนรู้วิธีการ เริ่มต้นวิเคราะห์บทอ่าน นอกจากนี้ ครูยังส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยไม่ตัดสิน ผิดถูก ส่งผลให้บรรยากาศการเรียนรู้สนุกสนานและลดความตึงเครียด

...ครูอธิบายเนื้อหาที่เข้าใจได้ง่ายได้ชัดเจนมากครับ มีการสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ให้อย่างเป็นระบบ ทำให้รู้ว่าควรเริ่มวิเคราะห์บทอ่านอย่างไร
(นักเรียนคนที่ 8, แสดงความคิดเห็น, 6 กุมภาพันธ์ 2569)

...ครูอธิบายขั้นตอนการอ่านอย่างละเอียดได้เข้าใจง่ายมาก และให้พวกเรากล้า แลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยไม่ตัดสินว่าผิดหรือถูก ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนสนุกและ ไม่เครียดเลย

(นักเรียนคนที่ 27, แสดงความคิดเห็น, 6 กุมภาพันธ์ 2569)

1.2 ด้านเนื้อหา ผลการวิเคราะห์ เนื้อหาที่นำมาใช้มีความทันสมัยและน่าสนใจ โดยเฉพาะเรื่องปัญญาประดิษฐ์ (AI) ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้จริง บทอ่านมีความหลากหลายประเภททั้งข่าว หรือ กวีนิพนธ์ ซึ่งช่วยฝึกทักษะการแยกแยะ ระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

...เนื้อหาที่นำมาให้อ่านมีความทันสมัย และน่าสนใจมาก โดยเฉพาะเรื่อง AI ทำให้รู้สึกว่าการเรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้จริง เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว

(นักเรียนคนที่ 4, แสดงความคิดเห็น, 6 กุมภาพันธ์ 2569)

...บทอ่านมีหลายประเภท หลากหลาย ได้ฝึกวิเคราะห์ทั้งข่าวและกวีนิพนธ์ ช่วยส่งเสริมในการแยกแยะข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นได้ดี

(นักเรียนคนที่ 18, แสดงความคิดเห็น, 6 กุมภาพันธ์ 2569)

1.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนแบบกลุ่มเพราะได้ระดมสมองและแลกเปลี่ยนมุมมองที่แตกต่างผ่านกลวิธีการอ่าน ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีความชัดเจนและเป็นไปตามลำดับ ช่วยให้นักเรียนทราบเป้าหมายในการอ่านและพัฒนาวิจรรณญาณได้อย่างเป็นรูปธรรม

...ชอบกระบวนการเรียนแบบกลุ่มมาก เพราะได้ช่วยกันระดมสมองและแลกเปลี่ยนมุมมองกับเพื่อน ทำให้เข้าใจบทอ่านในมุมที่ต่างออกไปผ่านกลวิธีการอ่าน

(นักเรียนคนที่ 12, แสดงความคิดเห็น, 6 กุมภาพันธ์ 2569)

...ขั้นตอนการเรียนรู้มีความชัดเจน เป็นไปตามลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ทำให้รู้เป้าหมายในการอ่านและพัฒนาวิจรรณญาณได้

(นักเรียนคนที่ 22, แสดงความคิดเห็น, 6 กุมภาพันธ์ 2569)

1.4 ด้านสื่อประกอบการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) มีความสะดวกในการใช้งานและน่าสนใจกว่าหนังสือรูปแบบเดิม สื่อช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมและทำให้เนื้อหาที่ซับซ้อนเข้าใจได้ง่ายขึ้น การเข้าถึงผ่านไอแพดหรือสมาร์ทโฟนมีความทันสมัย และตรงกับสไตล์การเรียนรู้ของนักเรียนในปัจจุบัน รวมถึงเอกสารประกอบมีความชัดเจน

...หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ใช้งานสะดวกมาก ทำให้อยากอ่าน และไม่รู้สึกเบื่อเหมือนการอ่านในหนังสือแบบเดิม ๆ

(นักเรียนคนที่ 9, แสดงความคิดเห็น, 6 กุมภาพันธ์ 2569)

...สื่อช่วยกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น รูปแบบของสื่อมีความน่าสนใจและช่วยส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาที่มีความซับซ้อนได้ชัดเจน

(นักเรียนคนที่ 14, แสดงความคิดเห็น, 6 กุมภาพันธ์ 2569)

...การเข้าถึงสื่อผ่านไอแพดหรือสมาร์ทโฟนทำได้ง่ายและทันสมัย ตรงกับสไตล์การเรียนรู้ของวัยรุ่นปัจจุบัน และตัวเอกสารประกอบก็มีความชัดเจน

(นักเรียนคนที่ 17, แสดงความคิดเห็น, 6 กุมภาพันธ์ 2569)

1.5 ด้านการวัดและการประเมินผล ผลการวิเคราะห์ การประเมินผลมีเกณฑ์การตัดสินที่ชัดเจน โดยเฉพาะการสอบแบบอัตนัยที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงกระบวนการคิดวิเคราะห์ของตนเองได้อย่างเต็มที่

...การประเมินผลมีเกณฑ์ที่ชัดเจน รู้สึกว่าการสอบแบบอัตนัย ทำให้ได้แสดงกระบวนการคิดวิเคราะห์ของตนเองได้อย่างเต็มที่

(นักเรียนคนที่ 5, แสดงความคิดเห็น, 6 กุมภาพันธ์ 2569)

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถสร้าง "สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงบวกให้กับนักเรียน โดยใช้เทคโนโลยีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ มีเนื้อหาที่มีความทันสมัย และกลวิธีการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริงร่วมกับการทำงานกลุ่ม ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการวิเคราะห์ข้อมูลในโลกยุคปัจจุบันให้แก่เรียนอีกด้วย

2. กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง ม.5/5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม จำนวน 40 คน สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 31 ผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้
ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา
ปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

ด้านที่	รายการ	กลุ่มตัวอย่าง 40 คน		ระดับ ความพึงพอใจ
		$\bar{x}$	S.D.	
1	ด้านครูผู้สอน	4.92	0.15	มากที่สุด
2	ด้านเนื้อหา	4.86	0.24	มากที่สุด
3	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.87	0.34	มากที่สุด
4	ด้านสื่อประกอบการเรียนรู้	4.95	0.10	มากที่สุด
5	ด้านการวัดและการประเมินผล	4.95	0.21	มากที่สุด
รวมทั้งหมด		4.91	0.21	มากที่สุด

จากตาราง 31 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้
ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา
ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน
40 คน โดยภาพรวมของการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับ
มากที่สุด ($\bar{x} = 4.91$, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านสื่อประกอบการเรียนรู้
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ภาพรวมอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.95$, S.D. = 0.10) แสดงให้เห็นว่า สื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
(e-Book) ที่มีความชัดเจน เหมาะสม และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน รวมไปถึงสื่อเอกสาร
ประกอบการเรียนรู้ที่ช่วยให้เข้าใจ และเกิดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมากยิ่งขึ้น
ลำดับถัดมา ด้านการวัดและการประเมินผลภาพรวมอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.95$, S.D. = 0.21) แสดงให้เห็นว่า
การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และความเหมาะสมของเครื่องมือวัดความสามารถการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณให้กับนักเรียน ลำดับถัดมา ด้านครูผู้สอน ภาพรวมอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.92$, S.D. = 0.15)
แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนการอธิบายเนื้อหาที่ชัดเจน การเปิดโอกาสให้ซักถาม การให้ความสนใจ
กับนักเรียนอย่างทั่วถึง การแนะนำแนวทาง และการสรุปเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ลำดับถัดมา ด้านการจัด
การเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.87$, S.D. = 0.34) แสดงให้เห็นว่า วิธีการจัดการเรียนรู้ ช่วยพัฒนา
ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ลำดับสุดท้าย ด้านเนื้อหา
ภาพรวมอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.86$, S.D. = 0.24) แสดงให้เห็นว่า เนื้อหา มีความเหมาะสมกับนักเรียน และ
ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากคำถามปลายเปิด

1. การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเพิ่มเติม ในส่วนของคำถามปลายเปิด ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากกลุ่มตัวอย่างนั้น พบว่า นักเรียนได้แสดง ความคิดเห็น ด้านครูผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อประกอบการเรียนรู้ และด้านการวัดและการประเมินผล มีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์ ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกและผู้เชี่ยวชาญที่สามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะการตอบคำถามที่ซับซ้อนเกี่ยวกับการตีความบทอ่าน ซึ่งช่วยขจัดความสับสนในการวิเคราะห์นัยแฝงให้แก่ นักเรียน นอกจากนี้ ครูยังสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดกว้างให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยปราศจากการปิดกั้น พร้อมทั้งมีการดูแลและให้คำแนะนำแก่กลุ่มต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ กลวิธีอาร์อีเอพี ช่วยให้การสรุปบทเรียนในช่วงท้ายชั่วโมงที่สามารถเชื่อมโยงกลวิธีทางการอ่านเข้ากับเนื้อหาภาษาไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้บทเรียนที่มีความยากกลายเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ง่ายขึ้น

...คุณครูสามารถตอบคำถามที่ซับซ้อน เกี่ยวกับการตีความบทอ่านได้อย่างชัดเจน ทำให้ไม่สับสนเวลาต้องวิเคราะห์นัยแฝงในบทอ่าน

(นักเรียนคนที่ 4, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

...ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ โดยไม่มีการปิดกั้น และครูคอยเดินให้คำแนะนำตามกลุ่มต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ทำให้รู้สึกว่าได้ได้รับความเอาใจใส่ในการเรียนเป็นอย่างดี

(นักเรียนคนที่ 22, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

...ประทับใจวิธีการสรุปบทเรียนของคุณครู ในตอนท้ายชั่วโมงที่เชื่อมโยงกลวิธีอ่านเข้ากับเนื้อหาภาษาไทยได้เห็นภาพ ทำให้เรื่องที่ยากกลายเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ง่ายขึ้น

(นักเรียนคนที่ 35, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

1.2 ด้านเนื้อหา ผลการวิเคราะห์ เนื้อหาวิชาภาษาไทยที่นำมาจัดการเรียนรู้นั้น มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและช่วงวัยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เนื้อหาดังกล่าว ไม่เพียงแต่ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิดตามหลักเหตุผล แต่ยังช่วยพัฒนาทักษะการอ่านอย่างละเอียด เพื่อแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นของผู้เขียนได้อย่างชัดเจน อีกทั้งการคัดเลือกบทอ่าน ที่มีความน่าสนใจและทันสมัยสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียน เกิดความกระตือรือร้นในการอ่านและมุ่งมั่นค้นหาความหมายที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบทอย่างต่อเนื่อง

...เนื้อหาที่เลือกมาเรียนมีความเหมาะสมกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไม่ยากจนเกินไป และช่วยให้ได้ฝึกคิดตามหลักเหตุผล

(นักเรียนคนที่ 10, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

...เนื้อหาในวิชาภาษาไทย ส่งเสริมให้ได้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างละเอียดได้ดี ทำให้ รู้จักการแยกแยะว่าข้อความตรงไหนคือข้อเท็จจริงและตรงไหนคือความคิดเห็นของผู้เขียน

(นักเรียนคนที่ 19, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

...บทอ่านแต่ละบทมีความน่าสนใจ ทันสมัยในยุคปัจจุบันนี้ กระตุ้นให้อยากอ่าน ติดตามและค้นหาความหมายที่ซ่อนอยู่ภายในบทอ่านตลอดเวลาครับ

(นักเรียนคนที่ 28, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

1.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้รับการออกแบบ มาให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยเน้นความ หลากหลายและไม่ซ้ำซากจำเจ ส่งผลให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียน กระบวนการเรียนรู้ เน้นการมีส่วนร่วมผ่านการทำงานกลุ่ม ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนมุมมองและวิเคราะห์ กลวิธีการอ่านร่วมกับเพื่อน ขั้นตอนการสอนมีความต่อเนื่องเป็นระบบ ช่วยให้นักเรียนเห็นลำดับขั้น ในการวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน อีกทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ยังเน้นการปฏิบัติจริงในด้านการอ่านละเอียด ซึ่งนักเรียนเห็นพ้องกันว่าเป็นทักษะที่มีประโยชน์ทั้งต่อการทำข้อสอบและการนำไปปรับใช้ในชีวิต ประจำวัน

...การจัดการเรียนรู้ตรงกับวัยเรียน ม.5 มีความหลากหลายและไม่จำเจ ทำให้ การเรียนวิชาภาษาไทยสนุกกว่าที่เคย

(นักเรียนคนที่ 1, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

...ชอบที่ได้ทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ เพราะได้ช่วยกันคิด ช่วยกันวิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนมุมมองที่แตกต่างกันและกลวิธีการอ่าน

(นักเรียนคนที่ 16, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

...วิธีการสอนของครู ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ละเอียดขึ้นมาก ขั้นตอนการสอน มีความต่อเนื่องและเป็นระบบ ทำให้รู้ว่าควรเริ่มวิเคราะห์จากจุดไหนก่อน

(นักเรียนคนที่ 25, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

...กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในการอ่านอย่างละเอียด ซึ่งเป็นทักษะที่นำไปใช้สอบและใช้ในชีวิตประจำวันได้

(นักเรียนคนที่ 38, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

1.4 ด้านสื่อประกอบการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ สื่อการเรียนรู้ประเภทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) นักเรียนชื่นชอบอย่างมาก ในด้านความสะดวกและการเข้าใช้งานที่ง่าย สอดรับกับวิธีการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล รูปแบบของสื่อมีความน่าสนใจและมีความทันสมัย ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้และทบทวนเนื้อหาได้ทุกที่ทุกเวลาตามความต้องการ การใช้ภาพประกอบที่สวยงามใน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ยังช่วยดึงดูดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ตลอดชั่วโมงเรียน นอกจากนี้ ความเป็นระเบียบของเอกสารประกอบการเรียนยังช่วยส่งเสริมความเข้าใจในขั้นตอนการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

...หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เข้าใช้งานง่ายมาก และตอบโจทย์การเรียนรู้ยุคใหม่ รูปแบบสื่อมีความน่าสนใจ ดึงดูดให้มีความอยากอ่านมากขึ้น

(นักเรียนคนที่ 8, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

...สื่อ (e-Book) มีความชัดเจนและมีความทันสมัยพอสมควร ทำให้เราสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่และทบทวนเนื้อหาได้ตลอดเวลาตามต้องการ

(นักเรียนคนที่ 12, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

...ภาพในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ช่วยให้การอ่านบทอ่านมีความน่าสนใจมากขึ้น กระตุ้นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเรียนได้ตลอดทั้งชั่วโมง

(นักเรียนคนที่ 29, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

...เอกสารประกอบการเรียน และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ทำออกมาได้ เป็นระเบียบ สวยงาม และช่วยให้เข้าใจขั้นตอนการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณได้อย่างชัดเจน

(นักเรียนคนที่ 33, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

...ขอเสนอการสอนที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้เห็นความตั้งใจของครูผู้สอน ในการออกแบบสื่อเพื่อให้ได้รับความรู้มากที่สุด

(นักเรียนคนที่ 37, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

1.5 ด้านการวัดและการประเมินผล ผลการวิเคราะห์ กระบวนการวัดและประเมินผล มีลักษณะที่หลากหลายและครอบคลุม ทั้งในด้านการสังเกตพฤติกรรม การเรียนและการทำงานกลุ่ม ร่วมกับผู้อื่น นักเรียนมีความเห็นว่าวิธีการประเมินมีความยุติธรรม และมีความเหมาะสมกับเนื้อหา ที่เรียน ที่สำคัญคือ ผลจากการประเมินช่วยให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์และรับรู้ถึงจุดแข็ง รวมถึง จุดที่ควรพัฒนาในการอ่านของตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการประเมิน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้

...การวัดและประเมินผลมีความหลากหลายดี มีการสังเกตพฤติกรรมและการทำงานกลุ่ม ร่วมกับเพื่อนด้วย

(นักเรียนคนที่ 5, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

...วิธีการประเมินมีความยุติธรรมและเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน ทำให้เรารู้จุดแข็ง และจุดที่ต้องพัฒนาในการอ่านของตนเองได้ชัดเจน

(นักเรียนคนที่ 23, แสดงความคิดเห็น, 13 มีนาคม 2569)

กล่าวโดยสรุป ผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 5 พบว่าในด้านครูผู้สอน ครูสามารถอธิบายการตีความบทอ่านที่ซับซ้อนได้อย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและดูแลอย่างทั่วถึง รวมถึงมีการสรุปบทเรียน ที่ช่วยให้เนื้อหาที่ยากกลายเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย สำหรับด้านเนื้อหา มีความเหมาะสมกับระดับชั้นและ

ช่วยให้นักเรียนฝึกคิดตามหลักเหตุผล พัฒนาทักษะการแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น โดยใช้บทอ่านที่ทันสมัยและน่าติดตาม ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้ นั้น มีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน เน้นการทำงานแบบกิจกรรมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนมุมมอง มีขั้นตอนการสอนที่ต่อเนื่องเป็นระบบ กิจกรรมส่งเสริมทักษะที่นำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และการสอบในด้านสื่อประกอบการเรียนรู้ พบว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) สามารถเข้าใช้งานได้ง่าย และมีความทันสมัย ช่วยให้เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา มีภาพประกอบที่ดึงดูดความสนใจ และมีการออกแบบที่เป็นระเบียบสวยงามช่วยให้เข้าใจขั้นตอนการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างชัดเจน ประการสุดท้ายด้านการวัดและการประเมินผล มีความหลากหลายผ่านการสังเกตพฤติกรรมและการทำงานกลุ่ม มีความยุติธรรมและเหมาะสมกับเนื้อหา ช่วยให้นักเรียนทราบจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของตนเองได้อย่างชัดเจน

บทที่ 5

บทสรุป

รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ใช้การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) โดยการดำเนินงานวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 3) การใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และ 4) การประเมินการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 40 คน โดยการสุ่มห้องเรียนได้มาจากการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 3) แบบสอบถามสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษา 4) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ 5) แบบประเมินความเหมาะสมคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้ 6) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 7) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า อุปสรรคสำคัญในการจัดการเรียนรู้ คือการที่นักเรียนยังขาดทักษะการตีความในเชิงลึก โดยส่วนใหญ่มักเข้าใจเพียงความหมายตรงตัวตามตัวอักษร แต่ไม่สามารถวิเคราะห์แยกแยะองค์ประกอบของบทอ่าน หรือจำแนกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงอารมณ์ความรู้สึกหรือเจตนาแฝงของผู้เขียนผ่านบทอ่านได้ นอกจากนี้ ครูผู้สอนยังพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านแบบผ่าน ๆ และมักตั้งคำถามได้เพียงระดับพื้นฐานเท่านั้น ปัญหาเหล่านี้ส่วนหนึ่งเกิดจากสื่อการเรียนรู้แบบเดิมที่เป็นสิ่งพิมพ์ขนาดยาว ซึ่งสร้างความเบื่อหน่ายและลดทอนแรงจูงใจในการเรียนรู้

1.2 สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ผลการตอบแบบสอบถามของนักเรียนที่เคยเรียนเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาแล้ว พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาการเรียนรู้มากที่สุด คือ ด้านบทอ่าน โดยนักเรียนต้องการบทอ่านที่ทันสมัย มีสีสัน มีภาพประกอบ และอยู่ในรูปแบบมัลติมีเดียที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ขณะเดียวกันนักเรียนเองก็ตระหนักว่าจุดที่ต้องการพัฒนามากที่สุด คือ ความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าทั้งครูผู้สอนและนักเรียนต่างมองเห็นปัญหาในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ความต้องการนวัตกรรมและวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่จะเข้ามาช่วยกระตุ้นความสนใจและพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ให้เป็นระบบมากขึ้น

1.3 แนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย พบว่า แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี ซึ่งเป็นกระบวนการที่ฝึกให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ตั้งแต่การสรุปใจความสำคัญไปจนถึงการพิจารณาไตร่ตรองเจตนาของผู้เขียน โดยการใช้สื่อการเรียนรู้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ถือว่าเป็นสื่อที่มีความทันสมัย รองรับมัลติมีเดีย และช่วยให้นักเรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้สะดวกทุกที่

ทุกเวลา ทั้งนี้ ในส่วนของการวัดและประเมินผล ควรใช้เกณฑ์รูบริก (Rubric) ที่ชัดเจน และเน้นการประเมินรอบด้าน เพื่อให้สามารถสะท้อนพัฒนาการด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า จากการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ยังขาดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยเฉพาะความสามารถในการวิเคราะห์องค์ประกอบของบทอ่าน การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น และการตีความเจตนาแฝงของผู้เขียน ซึ่งครูผู้สอนระบุว่าส่วนหนึ่งเกิดจากสื่อการเรียนรู้แบบดั้งเดิมที่ขาดความน่าสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่ต้องการบทอ่านในรูปแบบมัลติมีเดียที่ทันสมัยและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญเห็นสมควรว่าแนวทางการบูรณาการแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี ผ่านสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) มีความเหมาะสมและสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา ควบคู่กับการวัดและประเมินผลด้วยเกณฑ์รูบริกที่ชัดเจน เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในอนาคต

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.1 รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นรูปแบบการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และกลวิธีการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ ความเป็นมาของรูปแบบ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา บทบาทครูและบทบาทนักเรียน และการวัดและประเมินผล

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน มีผลการประเมินความเหมาะสมในภาพรวมของคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.21)

2.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน มีผลการประเมินความเหมาะสมในภาพรวมภาพรวมของคุณภาพของคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = 0.28)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

3.1 ผลการทดลองรายบุคคล เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ปรับปรุงความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการทดลองกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 คน โดยการคัดเลือกจากความสามารถที่มีความแตกต่างกัน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สามารถพัฒนาได้ตามลำดับของกลุ่ม กระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน ช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ ด้วยการอ่านอย่างละเอียด สามารถสรุปใจความสำคัญ ดีความ แลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผล และเชื่อมโยงสารนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากกลุ่มทดลองจะนำไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ และคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ ต่อไป

3.2 ผลการทดลองภาคสนาม (Try Out) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยการทดลองกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเกณฑ์ประสิทธิภาพของกลุ่มทดลอง E_1/E_2 เท่ากับ 84.17/87.07 ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไปได้อย่างเหมาะสม

3.3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้รูปแบบการเรียนรู้ กับกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ปีการศึกษา 2/2568 จำนวน 1 ห้องเรียนซึ่งมีนักเรียนจำนวน 40 คน พบว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผลการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการประเมินความพึงพอใจนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน โดยภาพรวมของการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.25) และ 2) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน โดยภาพรวมของการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.91$, S.D. = 0.21)

จากผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาขึ้นนี้ มีความเหมาะสม ส่งเสริมกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้พัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถนำมาอภิปรายผลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

อภิปรายผลดังนี้

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของครูผู้สอน รายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ครูผู้สอนได้พบกับอุปสรรคสำคัญในการจัดการเรียนรู้ คือ ปัญหาด้านทักษะการตีความเชิงลึกของนักเรียน ส่วนใหญ่มักเข้าใจเพียงความหมายตรงตัวตามตัวอักษร ไม่สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบของบทอ่าน การแยกแยะ

ข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงอารมณ์ความรู้สึกหรือเจตนาแฝงของผู้เขียนผ่านบทอ่านได้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของพรศิริ สันต์รบ (2557) ที่กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นการอ่านขั้นสูง ผู้อ่านต้องใช้ความรู้ ความสามารถในการตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ได้อย่างมีเหตุผล และสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น ประเมินคุณค่าของสิ่งที่อ่านได้ ตลอดจนตัดสินใจเลือกเชื่อถือได้อย่างมีเหตุผล อีกทั้งต้องใช้ความรู้ความสามารถร่วมกับประสบการณ์ในการพิจารณาตัดสิน และเอมอร์ เนียมน้อย (2551) ได้กล่าวถึง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้อ่านใช้ความคิดพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบ ถี่ถ้วน มีเหตุผล เพื่อวิเคราะห์ หาคำตอบ สรุปสาระสำคัญทั้งเข้าใจความหมายโดยนัยของถ้อยคำ อารมณ์ จุดประสงค์ของผู้เขียน สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และประเมินคุณค่าของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้องเที่ยงธรรม และรายงานของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี: PISA Thailand (2561) ที่เน้นย้ำถึงการอ่านทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิตเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ การดำเนินชีวิต หากนักเรียนขาดความสามารถและทักษะการอ่านหรือไม่รู้เรื่องการอ่าน ย่อมขาดเครื่องมือที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการใช้ชีวิตในด้านต่าง ๆ อีกทั้งยังสัมพันธ์กับผลการวิจัยของกรกัญญา ราชพลสิทธิ์ (2561) และนิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์ (2557) ที่พบปัญหาด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ครูผู้สอนยังพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านแบบผ่าน ๆ และมักตั้งคำถามได้เพียงระดับพื้นฐานเท่านั้น มีความสอดคล้องกับแนวคิดของบลูม (Bloom, 1971) ที่เน้นพัฒนาการทางพุทธิพิสัย 6 ระดับ ประกอบด้วย ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ต้องการพฤติกรรมทางพุทธิพิสัยระดับสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นพฤติกรรมทางพุทธิพิสัยระดับสูง จำเป็นต้องการฝึกฝนอย่างเป็นระบบ ได้สอดคล้องกับแนวคิดของปิรอซซี อาร์ (Pirozzi, R., 2003) และเอมอร์ เนียมน้อย (2551) ที่เห็นพ้องว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะขั้นสูง เพราะการอ่านดังกล่าวนี้ ไม่ใช่เพียงการรับสาร แต่เป็นกระบวนการทางปัญญาที่ซับซ้อน ซึ่งต้องอาศัยทั้งการวิเคราะห์ เพื่อแยกส่วนประกอบ การสังเคราะห์ เพื่อรวบรวมแนวคิด และการประเมินค่า เพื่อตัดสินความน่าเชื่อถือ อันจะนำไปสู่การเป็นผู้อ่านที่มีระบบทางความคิด และสามารถนำความรู้ไปต่อยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผลการตอบแบบสอบถามสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาการเรียนรู้มากที่สุด คือ ด้านบทอ่าน โดยนักเรียนต้องการบทอ่านที่ทันสมัย มีสีสัน มีภาพประกอบ และอยู่ในรูปแบบมัลติมีเดียที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาสกร เรืองรอง (2557) ได้ระบุว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยเพิ่มแรงจูงใจและประสิทธิภาพการเรียนรู้ และความต้องการ

ของนักเรียนที่ต้องการสื่อมัลติมีเดียที่ทันสมัย สอดคล้องกับเชมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2559) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะพิเศษของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนได้ อีกทั้งนักเรียนยังแสดงความเห็นว่า ต้องการนวัตกรรมและวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่จะเข้ามาช่วยกระตุ้นความสนใจและพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ให้เป็นระบบมากขึ้น

1.3 ผลการประเมินแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี ซึ่งเป็นกระบวนการที่ฝึกให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ตั้งแต่การสรุปใจความสำคัญไปจนถึงการพิจารณาไตร่ตรองเจตนาของผู้เขียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไอ. เอ. ริชาร์ด (I. A. Richards, 1941) ผู้ก่อตั้งแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Criticism) ที่เน้นย้ำเรื่องการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เพื่อเข้าถึงความหมายแฝงและน้ำเสียง (Tone) ของผู้เขียน และงานวิจัยของทูนู (Tunu, 2023) พบว่า การอ่านข้อความอย่างละเอียดรอบคอบ การฝึกวิเคราะห์ จะช่วยให้การพัฒนาการตีความได้ดียิ่งขึ้น ในส่วนโรบินสัน พี. ที. (Robinson, P.T., 2016) ที่พบว่า แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติช่วยส่งเสริมการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) และเพิ่มความสามารถในการตีความ สำหรับการผสมผสานกลวิธีอาร์ อี เอ พี ตามหลักการของเอนเน็ต และแมนโซ (Ennet & Manzo, 1976) ที่เน้นการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิด และการเขียนควบคู่กัน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบให้กับนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลวิจัยของวีรภัทร ศุภรังสี (2562) และกมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2554) ที่พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีอาร์ อี เอ พี มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่าการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับการใช้สื่อการเรียนรู้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ถือว่าเป็นสื่อที่มีความทันสมัย รองรับมัลติมีเดีย และช่วยให้นักเรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้สะดวกทุกที่ทุกเวลา อีกทั้งยังแก้ไขความรู้สึกเบื่อหน่ายของนักเรียนที่มีต่อการอ่านบทอ่านแบบกระดาษ สอดคล้องกับงานวิจัยของแคทเทอร์สัน เอ. (Catterson. A., 2017) การอ่านอย่างละเอียดทางดิจิทัลจะช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะด้านการอ่านได้ดียิ่งขึ้น

สรุปผลการศึกษาสภาพปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้ว่า ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยครูผู้สอน พบกับอุปสรรคสำคัญในการจัดการเรียนรู้ ปัญหาด้านทักษะการตีความ การแยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น ตลอดจนการประเมินค่า เพื่อประกอบการตัดสินใจ ด้านนักเรียน พบปัญหาและอุปสรรคสำคัญ คือ บทอ่านที่มีความทันสมัย มีสีสันทันสมัย มีภาพประกอบ และอยู่ในรูปแบบมัลติมีเดีย หรือดิจิทัลสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงจำเป็นต้องหาแนวทางที่มีความเหมาะสม เพื่อให้นักเรียน

เกิดความสามารถดังกล่าวมี กระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ช่วยฝึกให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ตั้งแต่การสรุปใจความสำคัญจนถึงการไตร่ตรองเจตนาของผู้เขียน ควบคู่กับ สื่อการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา ดังนั้น การนำแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปสร้างรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อพัฒนา ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์ เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 อภิปรายผล ดังนี้

2.1 รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่ารูปแบบการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และกลวิธี การเรียนรู้ มีองค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ ความเป็นมาของรูปแบบ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา บทบาทครูและบทบาทนักเรียน และการวัดและประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวทำหน้าที่ดำเนินการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนรู้ ดังกล่าว ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 สร้างแรงจูงใจ เป็นขั้นที่นำเสนอประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสังคม ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

ขั้นที่ 2 รู้ใช้ประสบการณ์ เป็นขั้นที่มีการทบทวนความรู้เดิม และเชื่อมโยงเข้าสู่ การอ่านอย่างละเอียดผสานกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี สอดคล้องกับสุรรัตน์ อักษรกาญจน์ (2559) ที่เน้นถึง ความสำคัญของการใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียนมาเชื่อมโยงกับข้อมูล หรือความรู้ใหม่

ขั้นที่ 3 สรรค์สารค้นคว้า เป็นขั้นที่นักเรียนได้ฝึกฝนการอ่านอย่างละเอียดผ่าน บทอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นักเรียนจะได้ถอดความหรือถอดรหัส (Encode) ผ่านกระบวนการ ทำงานแบบกลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดการอ่านอย่างละเอียดของไอ. เอ. ริชาร์ด (I. A. Richards, 1941) และคลินซ์ บรูคส์ (Cleanth Brooks, 1947) ที่มุ่งเน้นการอ่านอย่างละเอียด การวิเคราะห์ โครงสร้าง การค้นหาความขัดแย้งในบทอ่าน โดยไม่พึ่งบริบทภายนอก

ขั้นที่ 4 นำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นขั้นที่นักเรียนนำเสนอผลการการวิเคราะห์ (Annotate) และการสะท้อนคิด ช่วยให้นักเรียนยอมรับความคิดเห็นที่มีความแตกต่าง สอดคล้องกับ แนวคิดแมนโซ และแมนโซ (Manzo & Manzo, 1995) ที่เน้นการโต้ตอบกับบทอ่านที่มีรูปแบบ ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการคิดอย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ 5 ควบคู่คิดประยุกต์ใช้ เป็นขั้นที่นักเรียนมีการตกผลึกทางความคิด (Ponder) และเชื่อมโยงความรู้สู่ชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับความสำคัญของการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณของสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2557) ที่ระบุว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นเครื่องมือ สำคัญในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างชาญฉลาด

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนดังกล่าว เริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อม ในการเรียนรู้ไปสู่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับแนวคิดของ จอยซ์ และเวลล์ (Joyce & Weil, 2015) ทิศนา ขัมมณี (2560) และบุญเลี้ยง หุมทอง (2556) ที่กำหนดองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้ว่าต้องประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ และการประเมินผล ซึ่งครบถ้วนในรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

ดังนั้น รูปแบบการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบครบถ้วน 7 ด้าน ได้แก่ ความเป็นมา หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา บทบาทครูและนักเรียน และการวัดประเมินผล โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ซึ่งดำเนินการตั้งแต่การเตรียม ความพร้อมไปสู่การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการด้านรูปแบบ การเรียนรู้ที่เน้นองค์ประกอบสำคัญด้านหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ และการประเมินผล อันมุ่งพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้อย่าง เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน พบว่า รูปแบบ การเรียนรู้ มีผลการประเมินความเหมาะสมในภาพรวมของคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ อยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.21) ซึ่งผลการประเมินแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการเรียนรู้ ดังกล่าว มีการสร้างมาจากพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎี และกลวิธี การเรียนรู้ สอดคล้องกับจอยซ์ และคณะ (Joyce et al. 2000) ที่กล่าวว่ารูปแบบการสอนต้องมี ทฤษฎีรองรับและต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบและตรวจสอบคุณภาพก่อนนำไปใช้ และทิศนา ขัมมณี (2552) ที่ระบุว่ารูปแบบการเรียนรู้ที่ดีต้องได้รับการพิสูจน์ทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ อีกทั้ง การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติและกลวิธีอาร์ อี เอ พี มีความสอดคล้องกับคลินธ์ บรูคส์ (Cleanth Brooks, 1947) ที่กล่าวไว้ว่า แนวคิดการวิจารณ์ เชิงปฏิบัติเน้นการอ่านอย่างละเอียด การวิเคราะห์โครงสร้าง การค้นหาความขัดแย้งในบทอ่าน และ การปฏิเสธบริบทภายนอก ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบราวน์ เอ. แอล. (Brown, A. L., 2015)

ที่ยืนยันว่า การใช้แนวคิดการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายที่ซับซ้อนและหลากหลายในวรรณกรรมได้ดียิ่งขึ้น และรวมถึงกลวิธีอาร์ อี เอ พี ของเอนเน็ต และแมนโซ (Eanet & Manzo, 1976) ที่มีขั้นตอน ประกอบด้วย การอ่านจับใจความ (Read) การเข้ารหัสความหมาย (Encode) การเขียนอธิบาย (Annotate) และการพิจารณาไตร่ตรอง หรือสรุปความ (Ponder) อย่างชัดเจน

2.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน พบว่า มีผลการประเมินความเหมาะสมในภาพรวมภาพรวมของคุณภาพของคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = 0.28) ซึ่งผลการประเมินแสดงให้เห็นว่าคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีการตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ ก่อนจะนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้จริง

การพัฒนาคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่ามีความชัดเจนใช้งานได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของกัทสตาฟสัน และบรานช์ (Gustafson & Branch, 2002) ทิศนา ขัมมณี (2552) และสุวิทย์ มูลคำ (2550) ได้เน้นว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่ดีต้องมีการตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ และรูปแบบการเรียนรู้ที่ดีต้องมีคู่มือที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้ การมีการปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้จริง ดังนั้น คู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ จะต้องมีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง รวมถึงได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง จนมีประสิทธิภาพเพียงพอก่อนนำไปใช้กับนักเรียนจริง

สรุปผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ และคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบครบถ้วน 7 ด้าน และกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนที่เป็นระบบ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีผลการประเมินความเหมาะสมในระดับ มากที่สุดทั้งในส่วน of รูปแบบการเรียนรู้ และคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสม ชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 อภิปรายผล ดังนี้

3.1 ผลการทดลองรายบุคคล เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ปรับปรุงความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการทดลองกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 คน โดยการคัดเลือกจากความสามารถที่มีความแตกต่างกัน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สามารถพัฒนาได้ตามลำดับของกลุ่ม กระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน ช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ ด้วยการอ่านอย่างละเอียด สามารถสรุปใจความสำคัญ ดีความ แลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผล และเชื่อมโยงสารนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังจะเห็นได้จากผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ความเข้าใจแนวคิดและสาระสำคัญของผู้เขียน การวิเคราะห์เนื้อหาของบทอ่าน และการประเมินคุณค่าและตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ ศิริมงคลวนิชย์ (2565) เฌอณัฐชา หลิมพลอย (2564) ชลธิชา หอมพุง (2557) และนิชาพัฒน์ ไชยเสนบดีนทร์ (2557) ต่างพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเฉพาะช่วยพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนกับ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากกลุ่มทดลองจะนำไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ และคู่มือของรูปแบบการเรียนรู้ต่อไป

3.2 ผลการทดลองภาคสนาม (Try Out) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยการทดลองกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเกณฑ์ประสิทธิภาพของกลุ่มทดลอง E_1/E_2 เท่ากับ 84.17/87.07 ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ ($E_1 = 84.17$) โดยค่า E_1 ที่สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ตาม 5 ขั้นตอน ว่ามีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ที่อธิบายว่า E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการที่วัดจากพฤติกรรมต่อเนื่องของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐเกียรติ เจริญสุข (2566) และรัตนารณ ทับทิมจันทร์ (2565) ที่ได้ค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดในลักษณะเดียวกันรูปแบบการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไปได้อย่างเหมาะสม ในส่วนของประสิทธิภาพของผลลัพธ์การเรียนรู้ ($E_2 = 87.07$) โดยค่า E_2 ที่สูงกว่าเกณฑ์แสดงให้เห็นว่านักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา คุณารักษ์ (2558) ที่กล่าวว่าเนื้อหาด้านทักษะและจิตพิสัยที่ต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกฝนสามารถกำหนดเกณฑ์ไว้ที่ร้อยละ 75/75 ขึ้นไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของfitri รายนี สีเรการ์ (Fitri Rayani Siregar, 2023) และแอนดาร์ินี เปอร์มาตา (Andarini Permata Cahyaningtyas, 2018) ที่พบว่ากลวิธีอาร์ อี เอ พี ให้ผลเชิงบวกต่อความเข้าใจในการอ่านอย่างมีนัยสำคัญ

3.3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้รูปแบบการเรียนรู้ กับกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม ปีการศึกษา 2/2568 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 40 คน พบว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เกณฑ์ประสิทธิภาพของกลุ่มตัวอย่าง E_1/E_2 เท่ากับ 85.62/88.48 โดยค่าประสิทธิภาพ E_1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 85.62 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.62 จากส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน E_2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 88.48 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.48 ดังนั้น หลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติที่มีต่อการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ของ ไอ. เอ. ริชาร์ด (I. A. Richards, 1941) มีส่วนช่วยพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของทูนู (Tunu, 2023) แคทเทอร์สัน เอ. (Catterson, A., 2017) คอรี เจย์ วาเลนไทน์ (Cory Jay Valentine (2016) และโรบินสัน พี. ที. (Robinson, P. T., 2016) ที่พบว่าวิธีการสอนที่เน้นการอ่านอย่างละเอียด ช่วยพัฒนาความสามารถในการตีความและวิเคราะห์บทอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ ในส่วนของกลวิธีอาร์ อี เอ พี ที่ประกอบด้วยขั้นตอน ได้แก่ การอ่านจับใจความ (Read) การเข้ารหัสความหมาย (Encode) การเขียนอธิบาย (Annotate) และการพิจารณาไตร่ตรอง หรือสรุปความ (Ponder) มีส่วนช่วยพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของfitri รายนี สีเรการ์ (Fitri Rayani Siregar, 2023) ศิริวรรณ ศิริมงคลฉนิชย์ (2565) อีสริยาภรณ์ พิงจิตร์ (2565) โอบอ้อม ตัวละมูล (2563) และวิรัชทร ศุภรสิงห์ (2562) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธี อาร์ อี เอ พี มีทักษะการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญ

ในส่วนของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน การใช้สื่อการเรียนรู้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ช่วยส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของโรซ่า ทาเบอร์เนโร ซาร่า (Rosa Tabernero-Sala, 2023) มาร์ค เอ็น. เจนเซน (Mark N. Jensen, 2019) จิตราวดี เกิดศิริ (2566) และศิวัช เยียระยงค์ (2560) ที่พบว่าสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ช่วยส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์และวิจารณญาณ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ ทั้ง 3 ระยะ พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ ทั้ง 3 ระยะ พบว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งในกลุ่ม ทดลอง ($E_1/E_2 = 84.17/87.07$) และกลุ่มตัวอย่าง ($E_1/E_2 = 85.62/88.47$) โดยนักเรียนมีความสามารถ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็น ผลมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ ดีความ วิเคราะห์ และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งได้รับจากรูปแบบการเรียนรู้ แนวคิดการวิจารณ์ เชิงปฏิบัติ เน้นการอ่านอย่างละเอียด ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี และสื่อการเรียนรู้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ที่ช่วยส่งเสริมการอ่านเชิงวิเคราะห์และวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผลการประเมินรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 อภิปรายผล ดังนี้

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนา ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการประเมิน ความพึงพอใจนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์ เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน พบว่า มีผล การประเมินโดยภาพรวมของการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.25) และ 2) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ

อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน พบว่า มีผลการประเมินโดยภาพรวมของการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.91$, S.D. = 0.21) อภิปรายผลดังนี้

ด้านครูผู้สอน บทบาทของครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ที่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระโดยไม่ตัดสินผิดถูก ช่วยสร้างบรรยากาศเชิงบวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยนักเรียนได้สะท้อนว่า ครูผู้สอนสามารถอธิบายการตีความบทอ่านที่ซับซ้อนได้ชัดเจน ช่วยลดความสับสนในการวิเคราะห์ความหมายโดยนัย และสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างให้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระโดยไม่ปิดกั้น ดังที่นักเรียนคนที่ 4 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ครูผู้สอนสามารถตอบคำถามที่ซับซ้อนเกี่ยวกับการตีความบทอ่านได้อย่างชัดเจน ทำให้ไม่สับสนเวลาต้องวิเคราะห์นัยแฝงในบทอ่าน” และนักเรียนคนที่ 35 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ประทับใจวิธีการสรุปบทเรียนของครูผู้สอน ในตอนท้ายชั่วโมงที่เชื่อมโยงกลวิธีอ่านเข้ากับเนื้อหาภาษาไทยได้เห็นภาพ ทำให้เรื่องที่ยากให้กลายเป็นเรื่องที่น่าสนใจ” สอดคล้องกับแนวคิดของวาริรัตน์ แก้วอุไร (2549) ที่เน้นว่า ครูผู้สอนต้องมีเทคนิคหลากหลายและบุคลิกภาพที่ส่งเสริมความสำเร็จของนักเรียน และเอเนต (Eanet, 1983) ที่เน้นความสำคัญของสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เพื่อกระตุ้นการคิดอย่างสร้างสรรค์

ด้านเนื้อหา การคัดเลือกบทอ่านที่หลากหลายทั้ง ข่าว โฆษณา บทความ สารคดี และกวีนิพนธ์ ช่วยกระตุ้นความกระตือรือร้นในการอ่านบทอ่าน และส่งเสริมให้นักเรียนฝึกการแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นได้ดี โดยนักเรียนมีความเห็นว่า บทอ่านมีความทันสมัย โดยเฉพาะเรื่องปัญญาประดิษฐ์ (AI) ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถพบเจอในชีวิตประจำวัน และนำไปใช้ได้จริง อีกทั้งยังช่วยให้ฝึกแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ดีผ่านบทอ่านที่หลากหลาย ดังที่นักเรียนคนที่ 10 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “เนื้อหาที่เลือกมาเรียนมีความเหมาะสมกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไม่ยากจนเกินไป และช่วยให้ได้ฝึกคิดตามหลักเหตุผล” และนักเรียนคนที่ 19 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “เนื้อหาในวิชาภาษาไทย ส่งเสริมให้ได้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างละเอียดได้ดี ทำให้รู้จักการแยกแยะว่าข้อความส่วนไหนคือข้อเท็จจริงและส่วนไหนคือความคิดเห็นของผู้เขียน” สอดคล้องกับสอดคล้องกับนิยามการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของเอมอร์ เนียมน้อย (2551) ที่เน้นให้นักเรียนสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและประเมินคุณค่าของสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง และชลธิรา สัตยาวัฒนา (2512) ที่เน้นการพิจารณาบทอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เพื่อเข้าถึงความหมายแฝงและสุนทรียภาพ อีกทั้งงานวิจัยของโรบินสัน พี. ที. (Robinson, P. T., 2016) ที่พบว่า แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติช่วยเพิ่มความสามารถในการตีความเชิงโครงสร้างและสัญลักษณ์ในบทอ่านวรรณคดี

ด้านการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่องและเป็นระบบตามกลวิธีอาร์ อี เอ พี (Read, Encode, Annotate, Ponder) ช่วยให้นักเรียนเห็นเป้าหมายการอ่านและพัฒนาวิจารณ์อย่างชัดเจน โดยนักเรียนได้สะท้อนว่า กระบวนการเรียนแบบกลุ่มที่เน้นการระดมสมองและแลกเปลี่ยนมุมมอง รวมถึงขั้นตอนการสอนที่มีความต่อเนื่องเป็นระบบตามลำดับขั้นตอนของกลวิธีอาร์ อี เอ พี ทำให้ทราบเป้าหมายในการอ่านและพัฒนาวิจารณ์อย่างเป็นรูปธรรมดังที่ นักเรียนคนที่ 16 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “รู้สึกชอบที่ได้ทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ เพราะได้ช่วยกันคิด ช่วยกันวิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนมุมมองที่แตกต่างกันและกลวิธีการอ่าน” และนักเรียนคนที่ 25 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “วิธีการสอนของครูผู้สอน ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ละเอียดขึ้นมากขึ้นขั้นตอนการสอนมีความต่อเนื่องและเป็นระบบ ทำให้รู้ว่าควรเริ่มวิเคราะห์จากจุดไหนก่อน” สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐเกียรติ เจริญสุข (2566) ที่สรุปว่ากลวิธีอาร์ อี เอ พี เป็นกลวิธีที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบผ่านการเขียนเพื่อวิพากษ์วิจารณ์ วีรภัทร ศุภรสิงห์ (2562) พบว่า กลวิธีอาร์ อี เอ พี ช่วยยกระดับการคิดเชิงวิพากษ์ได้สูงกว่าการสอนปกติ และกมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2554) ที่เน้นว่าการจัดการเรียนรู้แบบกลวิธีอาร์ อี เอ พี ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิสัมพันธ์และใช้ความรู้ขั้นสูงในการอ่าน

ด้านสื่อประกอบการเรียนรู้ การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เป็นสื่อที่มีความทันสมัยรองรับมัลติมีเดีย ที่มีภาพประกอบ ช่วยลดความเบื่อหน่ายจากบทอ่านแบบเดิม ๆ และช่วยให้เนื้อหาที่ซับซ้อนเข้าใจง่ายขึ้น โดยนักเรียนได้สะท้อนว่า นักเรียนมีความชื่นชอบ เพราะสะดวกในการเข้าใช้งานผ่านไอแพดหรือสมาร์ตโฟน สามารถตอบโต้ทบทวนการเรียนรู้ยุคใหม่ สื่อมีภาพประกอบที่ดึงดูดใจ และช่วยให้เนื้อหาที่ซับซ้อนเข้าใจง่ายขึ้น ตลอดจนการออกแบบที่เป็นระเบียบ ช่วยให้เข้าใจขั้นตอนการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณได้ ดังที่นักเรียนคนที่ 8 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เข้าใช้งานง่ายมาก และตอบโต้ทบทวนการเรียนรู้ยุคใหม่ รูปแบบสื่อมีความน่าสนใจดึงดูดให้มีความอยากอ่านมากขึ้น” และนักเรียนคนที่ 29 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “ภาพในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ช่วยให้การอ่านบทอ่านมีความน่าสนใจมากขึ้น กระตุ้นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเรียนได้ตลอดทั้งชั่วโมง” สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตราวดี เกิดศิริ (2566) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์และทักษะการวิเคราะห์ได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงสุปรำโน (Suparno, 2017) ที่เน้นว่า สื่อมัลติมีเดียในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ช่วยเพิ่มความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์อย่างมีนัยสำคัญ และภาสกร เรืองรอง (2557) ที่กล่าวว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ตามความสนใจ

ด้านการวัดและการประเมินผล การวัดและการประเมิน ที่ครอบคลุมทั้งพฤติกรรม การเรียน การทำงานกลุ่ม และแบบทดสอบ ช่วยให้นักเรียนสะท้อนกระบวนการคิดวิเคราะห์ของตนเองได้อย่างเต็มความสามารถ และรับรู้จุดแข็งจุดที่ต้องพัฒนาของตนเองได้ชัดเจน นักเรียนมองว่าวิธีการ

ประเมินมีความยุติธรรมและครอบคลุม ทั้งการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและการสอบแบบอัตนัยที่เปิดโอกาสให้แสดงกระบวนการคิดได้อย่างเต็มที่ ช่วยให้ทราบจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของตนเองได้อย่างชัดเจน ดังที่นักเรียนคนที่ 5 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “การวัดและประเมินผลมีความหลากหลายดี มีการสังเกตพฤติกรรมและการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน” นักเรียนคนที่ 23 ได้แสดงความคิดเห็นว่า “วิธีการประเมินมีความยุติธรรมและเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน ทำให้เรารู้จุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาในการอ่านของตนเองได้ชัดเจน” สอดคล้องกับแนวคิดของพรณิการ์ สมัคร (2557) ที่สรุปว่า การประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต้องตรวจสอบกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดและขวัญชนก นัยจรรย์ (2551) ที่เน้นการประเมินที่ครอบคลุมถึงขั้นการวิเคราะห์และการประเมินค่า

จากผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาขึ้นนี้ ผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นผลมาจากการนำแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติมาใช้ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการบูรณาการที่ลงตัวระหว่างแนวคิด กลวิธีการเรียนรู้และเทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้งบทบาทของครูผู้สอนที่มีความยืดหยุ่น นักเรียนรู้สึกว่าการอ่านมีความทันสมัยมีขั้นตอนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และมีบรรยากาศที่เปิดกว้าง ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้นักเรียนไม่เพียงแต่ได้รับทักษะการวิเคราะห์ที่สูงขึ้น ทั้งยังมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาไทยในมิติที่มีความลึกซึ้งยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมด เห็นได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาความสามารถอย่างการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ประการแรก แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Criticism) และการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) ช่วยให้นักเรียนวิเคราะห์โครงสร้างภาษาและเจตนาของผู้เขียนได้ลึกซึ้งขึ้น สอดคล้องกับชลธิรา สัตยวิวัฒนา (2512) ที่แสดงให้เห็นว่าการพิจารณาคำประพันธ์อย่างละเอียด (Close Reading) ช่วยให้วิเคราะห์น้ำเสียง ความรู้สึก และระบบสัญลักษณ์ได้เป็นอย่างดี และโรบินสัน พี. ที. (Robinson, P. T., 2016) พบว่า แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติช่วยส่งเสริมการอ่านอย่างละเอียดในนักเรียน และเพิ่มความสามารถในการตีความเชิงโครงสร้างและสัญลักษณ์ ประการต่อมา ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในการกระตุ้นส่งเสริมการเรียนรู้ จากผลการวิจัยพบว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้รับความพึงพอใจสูงสุด เพราะเข้าถึงง่าย ทันสมัย และลดความเบื่อหน่าย สอดคล้องกับพัชรีย์ สุขสบาย (2554) ได้ยืนยันว่าการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ส่งผลให้คะแนนความสามารถการอ่านจับใจความสูงกว่าก่อนเรียน จิตราวดี เกิดศิริ (2566) พบว่า การจัดการเรียนรู้ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์และความสามารถในการวิเคราะห์วรรณคดีได้ดียิ่งขึ้น และสุปรำโน (Suparno, 2017) ที่ระบุว่ามัลติมีเดียของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยเพิ่มความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของนักเรียนมัธยมปลาย อย่างมี

นัยสำคัญ ประการสุดท้าย การพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยกลวิธีอาร์ อี เอ พี จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และมีความพึงพอใจต่อกลวิธีอาร์ อี เอ พี ที่ช่วยให้มีขั้นตอนการคิดที่ชัดเจนสอดคล้องกับกมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2554) ที่พบว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธีอาร์ อี เอ พี หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง วีรภัทร ศุภรสิงห์ (2562) ได้ศึกษาในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า กลวิธีอาร์ อี เอ พี ส่งผลให้ความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่าก่อนเรียนและการเรียนแบบปกติ และอิสริยาภรณ์ พิงจิตร์ (2565) พบว่า การใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี ร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐาน ส่งผลให้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

ข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย ควรเตรียมความพร้อมก่อนนำรูปแบบการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน โดยต้องทำความเข้าใจในหลักการของแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Criticism) และกลวิธีอาร์ อี เอ พี อย่างถ่องแท้ โดยเฉพาะการเปลี่ยนบทบาทตนเองเป็น “ผู้อำนวยความสะดวก” ในขั้นที่ 3 (สรรคสารค้นคว้า) ที่ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ถอดรหัสสาร (Encode) ด้วยภาษาของตนเอง โดยไม่ด่วนตัดสินความถูกผิด เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1.2 ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย ในการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ไปใช้หนังสือครูผู้สอนควรสำรวจความพร้อมด้านอุปกรณ์ และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้วิจัยควรศึกษาการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล แพลตฟอร์มออนไลน์ หรือเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียนให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 มากยิ่งขึ้น

2.2 ผู้วิจัยควรทำการศึกษาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ กับรูปแบบการสอนที่ใช้สื่อเทคโนโลยีประเภทอื่น ๆ เพื่อให้สามารถระบุข้อดี ข้อจำกัด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ รอดใหม่. (2563). ผลการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำที่มาจากภาษาต่างประเทศที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตปิยมิตร จังหวัดปทุมธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กมลทิพย์ ศิริสวัสดิ์. (2564). การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 11(2), 255-264.
- กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง. (2554). ผลของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2558). การออกแบบการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 5). นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กาญจนา จันท์ประเสริฐ. (2564). การศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ รายวิชา PHY132: ฟิสิกส์ทั่วไปในภาวะนิวนอร์มัล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- กาญจนา วิชญูปกรณ์. (2534). คู่มือการสอนอ่าน: เอกสารประกอบการสอนการอ่าน. พิษณุโลก: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- การุณนันทน์ รัตนแสนงษ์. (2555). การอ่านและการเขียนเชิงวิชาการ. แสงจันทร์การพิมพ์.
- กิตติกาญจน์ อินทเกตุ. (2557). การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH-PLUS (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิตติมา ปรีดีติลล. (2559). ทฤษฎีการบริหารองค์กร. ชนะการพิมพ์.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2522). วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2548). วรรณกรรมวิจารณ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ขวัญชนก นัยเจริญ. (2551). ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ขวัญฤทัย จำปาศักดิ์. (2560). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำราชาศัพท์ (หมวดร่างกาย) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (การค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เขมณัฏฐ์ มิ่งศิริธรรม. (2559). การออกแบบสื่อการศึกษาสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉันท ชาติทอง. (2554). สอนคิด: การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จรัส โพธิ์จันทร์. (2553). ความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในภาคเหนือ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิตราวดี เกิดศิริ. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการวิเคราะห์วรรณคดีด้วยการจัดการเรียนรู้ แบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิรนุช ภูทองเงิน. (2563). การพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จุฑามาศ ศรีใจ. (2564). การพัฒนาทักษะการอ่านคำพื้นฐานภาษาไทย โดยใช้บทเรียนการดูร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ฉัตรวรรณ ถิ่นวรรณธนะกร. (2554). การพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบเสริมศักยภาพการอ่าน โดยใช้ มายด์ทูลด้วยข้อมูลเชิงหลักฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาทางการอ่าน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2552). การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อสรุปสาระสำคัญ ทฤษฎีและปฏิบัติ. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร, 8, 51-60.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). การสอนกระบวนการคิดทฤษฎีและการนำไปใช้ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา หอมพุ่ม. (2557). การพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ร้อยลัทธิเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาโท (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ชลธิรา สัตยาวัฒนา. (2512). *การนำวรรณคดีวิจารณ์แผนใหม่แบบตะวันตกมาใช้กับวรรณคดีไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2553). *การวิจัยหลักสูตรและการสอน*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัตสนี สินธุสิงห์. (2538). *วรรณคดีที่ควา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(1), 7-20.
- ชาติ แจ่มนุช. (2545). *สอนอย่างไรให้คิดเป็น*. เลียเจียง.
- เชาวลิต ประดิษฐ์. (2550). *คู่มือการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ด้วยโปรแกรม FlipAlbum 5 Pro*. โรงเรียนวัดโบราณหลวง.
- ณณณัฐชา หลิมพลอย. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้แบบ CORT ร่วมกับเทคนิค Two Stay Two Stray ที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2545). *การสอนภาษาไทย*. ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ณัฐปวีร์ แก้วสมบูรณ์. (2565). *การใช้และความพึงพอใจในสื่อการสอนออนไลน์ของโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศุภพัชรทรัพย์*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ณัฐพร สายกฤษณะ. (2563). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านวิเคราะห์และการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลวิธี REAP ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐเกียรติ เจริญสุข. (2566). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะ เพื่อส่งเสริมการอ่านจับใจความ โดยใช้วิธีการสอนแบบ REAP ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณัชชยาวรรณ พันธุ์สุขะ. (2566). "Future Skill" ทักษะแห่งอนาคต: พัฒนาคุณภาพผู้เรียน หลังยุคโควิด. *วารสารคหเศรษฐศาสตร์*, 66(2), 17-33.
- ณิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์. (2557). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงมน จิตรจำนงค์. (2556). *วรรณคดีวิจารณ์เบื้องต้น*. ประพันธ์สาส์น.

- ดวงมน ปริบุญณะ. (2516). *ความงามในทวาทศมาส* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เตือนใจ แสงไกร. (2559). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทักษพร แจ่มศรี. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ ตามรูปแบบการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ร่วมกับสื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). *กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนา และปัญหาข้อใจพัฒนาคุณภาพวิชาการ*.
- ทิตนา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2539). *วรรณกรรมวิจารณ์: แนวคิดและวิธีวิจารณ์วรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- น้ำลิน เทียมแก้ว. (2561). *การศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บันลือ พลกะวัน. (2556). *แนวพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (ฉบับปรับปรุงใหม่) (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). *ทฤษฎีและการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้*. เอส.พรินต์ไทยแพคเตอร์.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, หม่อมหลวง. (2517). *วิเคราะห์วรรณคดีไทย*. ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, หม่อมหลวง. (2543). *วิเคราะห์วรรณคดีไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ศยาม.
- ประคอง เจริญจิตรกรรม. (2556). *หลักการเขียนวิจารณ์วรรณกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์ และคณะ. (2545). *กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 2 ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2555). *สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรัชพล ชั่วเจริญ. (2558). *ผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำควบกล้ำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีระดับความสามารถในการอ่านต่างกัน* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ปิลันธนา สงวนบุญญพงษ์. (2542). การพัฒนาและหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบสื่อประสม เรื่อง สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ผกาพรรณ จันทะ. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับสื่อเกมกระดาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ผะอบ โปษกฤษณะ. (2554). ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 8). รวมสาส์น.
- พงศ์ศักดิ์ สังขวิทยุ. (2563). ปัญหาการอ่านในสังคมไทย: บริบทระบบการศึกษาและปัจจัยสนับสนุน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 12(1), 1-32.
- พรณิการ์ สมักร. (2557). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ3R (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรศิริ สันทัดรบ. (2557). ผลของการใช้คำถามระดับสูงที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความคงทนในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: กองทุนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชร สุขสบาย. (2554). ผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง เล่าเรื่องเมืองชัยนาทที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติต่อท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จังหวัดชัยนาท (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัฒนจิรา จันทรดา. (2554). การอ่านและการวิจารณ์เรื่องสั้น (พิมพ์ครั้งที่ 2). สถาพรบุ๊คส์.
- พัฒนา พรหมณี, ยุพิน พิทยาวัฒนชัย และทัศนีย์ บุญเดิม. (2563). แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน. วารสารสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.), 26(1), 59-72.
- พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. วารสารทัศน์วิถีทางการศึกษา, 9(1), 1-15.
- เพียรศิลป์ ปินชัย. (2555). การใช้กลวิธีการอ่านแบบ อาร์อีเอพี เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน การเขียนสรุปความภาษาอังกฤษ และทักษะคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ไพโรจน์ ตีรณธนากุล, ไพบูลย์ เกียรติโกมล และเสกสรร แยมพิณี. (2546). การออกแบบและ
การผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนสำหรับ e-learning. ศูนย์สื่อกรุงเทพฯ.
- ภณิดา ชัยปัญญา. (2541). ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมไร่นาสวนผสมภายใต้โครงการ
ปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรของจังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภาสกร เรืองรอง. (2557). การพัฒนาอีบุ๊กบนคอมพิวเตอร์แบบพกพา e-Book บน Tablet PC.
พรทิวา.
- มยุรี จัดดี. (2560). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านปลวกแดง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. (2555). ประมวลสาระชุดวิชา: ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
(พิมพ์ครั้งที่ 19). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). วิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7). ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มานิช ดินลานสกุล. (2558). การเขียนวิจารณ์ร้อยกรองและร้อยแก้ว. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- มุนีเราะ ผดุง. (2560). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์
เพื่อการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ ในสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ยุพดิน ไชยรบ. (2554). การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ในสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้รูปแบบการสอนเพื่อให้เกิดมโนคติ (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เยาวนาฏ แซ่เตียว. (2568). การออกแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการวิจารณ์วรรณคดี
ด้วยกระบวนการละครในบริบทออนไลน์ภายใต้แนวคิดหลักสูตรฐานสมรรถนะของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- รสริน เจริญโส. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการไตร่ตรองเชิงวิพากษ์
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาครู (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชชานนท์ เพ็ญบุญ. (2564). การพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์ วิจัยวรรณคดีไทยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้บทบาทการโค้ช (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครปฐม:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- รัตน์ บัสนันท์. (2552). *วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนารักษ์ ทับทิมจันทร์. (2565). *การสร้างแบบฝึกทักษะโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ5R เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นานมีบุ๊คส์.
- ราตรี เพียวพานิช. (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2557). *จิตวิทยาสำหรับครู*. โอ.เอส.พรินติ้ง เฮาส์.
- วนิดา พรหมเขต. (2559). *เอกสารประกอบรายวิชาการพัฒนาทักษะการอ่าน. คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*.
- วรรณ บัวเกิด. (2557). *เอกสารการสอนชุดวิชา การอ่านภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 12). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัชร รัตน์ศิริ. (2561). *การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Web Based Learning ที่เหมาะสมกับรายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2554). *รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด* (พิมพ์ครั้งที่ 7). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2549). *เอกสารคำสอน การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- วิจิตรา สามาอาพัฒน์. (2563). *การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ KWLH-Plus* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิชัย รัตน์ศิริ. (2562). *การพัฒนาความสามารถทางการเขียนวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรม โดยใช้ชุดคำถามตามเทคนิคหมวก 6 ใบ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2541). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์* (พิมพ์ครั้งที่ 5). สำนักพิมพ์ธรรมชาติ.

- วิไลลักษณ์ คีรินทร์. (2548). *การสอนและส่งเสริมการอ่าน*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- วีรภัทร ศุภรังสี. (2562). *ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- แวววิไล จำปาศักดิ์. (2560). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ลักษณะนาม กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต)*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศรีสุตา จริญญากุล. (2539). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่าน: เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5
การอ่าน*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริพร ลิ้มตระกูล. (2537). *การอ่านภาษาไทย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริพรรณ ประจงกิจ. (2555). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
อนุบาลเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- ศิริวรรณ ศิริมงคลฉนิชัย. (2565). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการกำกับตนเอง
เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในโรงเรียนนานาชาติ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต)*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิวกันท์ ปทุมสูติ. (2553). *คู่มือการอ่านคิดวิเคราะห์*. นวสานการพิมพ์.
- สถาบันภาษาไทย. (2557). *การพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ*. สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2550). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. ภาควิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมบัติ กาญจนารักษ์พงศ์, สุณี ศรีประภา และอมรรัตน์ เจริญทิพย์. (2549). *เทคนิคการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้แบบ 5E ที่เน้นพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม*. ธารอักษร.
- สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. (2548). *กลเม็ดการอ่านให้เก่ง (พิมพ์ครั้งที่ 3)*.
สถาพรบุ๊คส์.
- สทวรรษ พูลหาญ. (2566). *ทักษะแห่งอนาคตสำหรับคนรุ่นใหม่: การทบทวนวรรณกรรมแบบกำหนด
ขอบเขต*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 41(1), 56-75.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พริกหวาน
กราฟฟิค.

- สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2564). *ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill) เพื่อเตรียมการพัฒนาศักยภาพคนไทยทุกช่วงวัย รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) ของโลกศตวรรษที่ 21: ผลการศึกษาและแนวทางการส่งเสริม*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ลำลี รักสุทธิ. (2553). *สอนอย่างไร ให้เด็กอ่านออก อ่านได้ อ่านคล่อง อ่านเป็น เขียนได้เขียนคล่อง และเขียนเป็น*. สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- สิทธิ พิณภูวดล. (2520). *ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ดวงกลม.
- สุกัญญา ทาโส. (2562). *เอกสารประกอบรายวิชาการพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ*. คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเชียงราย.
- สุชารัตน์ ศศิพัฒน์วงศ์. (2557). *วรรณกรรมไทยสมัยปัจจุบัน*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุชีรา ภัทรายุทธรัตน์. (2548). *คู่มือการวัดทางจิตวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). เมติคัลมีเดีย.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2557). *เอกสารการสอนชุดวิชา การอ่านภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 12). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุพรรณ ตีปาละวงศ์. (2556). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค TAI* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุมาลี กาญจนชาติ. (2543). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียนระดับประถมศึกษาในการสร้างความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิซึม* (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2551). *เทคโนโลยีการศึกษา: หลักการทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. คลังนานาวิทยา.
- สุรศักดิ์ อรชุนกะ. (2547). *แปลงหนังสือเป็น “ไฟล์” เปลี่ยนร่างกายเป็น e-book*. Com. Today Action, 1, 6-10.
- สุรางศรี วิเศษ. (2554). *พัฒนาการอ่านและการเขียน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2559). *ทฤษฎีวรรณคดีวิจารณ์ตะวันตกในคริสต์ศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริรัตน์ อักษรกาญจน์. (2559). *การพัฒนาการสอนการอ่านแบบเน้นโน้ตร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. *วารสารราชพฤกษ์*, 14(3), 18-25.
- สุวดี ภูประดิษฐ์. (2546). *เอกสารประกอบรายวิชา ทย 211 การอ่าน (READING)*. ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). *กลยุทธ์การสอนคิดสังเคราะห์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2550). 21 วิธีการจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. ภาพพิมพ์.
- เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ. (2559). *หลักภาษาและการใช้ภาษา ม.5 เล่ม 1*. วัฒนาพานิชบัณฑิต.
- เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ. (2545). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องนวัตกรรมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรทัย เพียรยุระ. (2562). *ทฤษฎีตะวันตกกับการวิจารณ์วรรณกรรม*. โครงการตำรา คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ. (2542). *การอ่าน: ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น*. เจริญเว็บเอดดูเคชั่น.
- อังคณา อ่อนธานี. (2552). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้โดยอิงแนวคิดการจัดการความรู้สำหรับนิสิตครู* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อัจฉรา เทศขำ. (2561). *การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องคำยืมในภาษาไทย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*. วารสารพัฒนศิลป์วิชาการ, 2(1), 161-184.
- อารีย์ พันธมณี. (2557). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. ต้นอ้อ แกรมมี.
- อิสริยาภรณ์ พิงจิตร. (2565). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณคดีเป็นฐานร่วมกับกลวิธี REAP เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เอมอร เนียมน้อย. (2551). *การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธี SQ3R*. สุวีริยาสาส์น.
- โอบอ้อม ตัวละมูล. (2563). *ผลการใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พีที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความสุขในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Al Roomy, M. A. (2022). Investigating the effects of critical reading skills on students' reading comprehension. *Arab World English Journal (AWEJ)*, 13(1), 366-381. <https://doi.org/10.24093/awej/vol13no1.24>
- Arends, R. I. (1999). *Classroom instruction and management*. McGraw Hill.
- Barker, P. (1992). Electronic book and libraries of the future. *The Electronic Library*, 10, 139-149.
- Brown, A. L. (2015). The application of New Criticism in modern poetry analysis. *Journal of Literary Studies*, 23(4), 112-130.

- Cahyaningtyas, A. P. (2018). The effect of REAP strategy on reading comprehension. *SHS Web of Conferences*, 42, Article 00014. <https://doi.org/10.1051/shsconf/20184200014>
- Catterson, A. (2017). *Close reading in secondary classrooms: A 21st-century update* (Doctoral dissertation, University of California, Berkeley).
- Dandy, P. A., Sutapa, Y. Y. G., Wardah, Clarry, S., & Sri, R. Y. (2023). The implementation of Read, Encode, Annotate, and Ponder (REAP) strategy to improve students' reading comprehension. *Journal of Scientific, Research, Education, and Technology (JSRET)*, 2(2), 473-482.
- Davis, F. D., Bagozzi, R. P., & Warshaw, P. R. (1989). User acceptance of computer technology: A comparison of two theoretical models. *Management Science*, 35(8), 982-1003.
- Devika. (2016). I.A. Richards: Practical criticism. <https://drdevika.wordpress.com/2016/11/12/i-a-richards-practical-criticism/>
- Eanet, M. G., & Manzo, A. V. (1976). REAP: A strategy for improving reading/writing/study skills. *Journal of Reading*, 19(8), 647-652.
- El-Maghraby, A. A. (2021). Investigating the effectiveness of critical literacy approach in developing EFL students' critical reading skills. *Research in Language Teaching*, 2, 291-324. <https://doi.org/10.21608/ssl.2021.66395.1054>
- Ertmer, P. A., & Newby, T. J. (2013). Behaviorism, cognitivism, constructivism: Comparing critical features from an instructional design perspective. *Performance Improvement Quarterly*, 26(2), 43-71. <https://doi.org/10.1002/piq.21143>
- Filatov, A. V. (2023). Prospects for the development of theoretical and practical literary studies in the higher education system: Historical, methodological and didactic aspects. *Current Issues in Philology and Pedagogical Linguistics*, (3), 192-206. <https://doi.org/10.29025/2079-6021-2023-3-192-206>
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. McGraw-Hill.
- Jensen, M. N., & Scharff, L. (2019). Improving critical reading with e-texts: A controlled study in a collegiate philosophy course. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 19(3), 49-64. <https://doi.org/10.14434/josotl.v19i2.23868>

- Johnson, M. A. (2017). Analyzing high school literature curriculum using New Criticism. *Journal of Educational Research*, 45(3), 112-128.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2015). *Models of teaching* (9th ed.). Pearson.
- Karimzadegan Moghadam, D., & Vahdat, D. (2025). *An Evaluation of Factors Affecting E-learner's Satisfaction*. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17057396>
- Kenneth, T. H. (1996). *Methods and strategies for teaching in secondary and middle school*. Longman.
- Ko, M.-Y. B. (2010). *Critical literacy development in a college-level English reading class in Taiwan* [Doctoral dissertation, Indiana University].
- Lee, J. H. (2018). A study of symbolism in 20th century American novels through New Criticism. *International Journal of Literary Criticism*, 15(3), 145-160.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22(140), 1-55.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality* (2nd ed.). Harper & Row.
- Maynard, W. S. (1975). *Responding to social change*. Dowden, Hutchinson & Ross.
- Moore, K. D. (2015). *Effective instructional strategies* (4th ed.). Sage.
- Payumi, C. M. (2018). The use of close reading technique to improve students reading comprehension. *Professional Journal of English Education*, 1(3), 187-194. <https://doi.org/10.22460/project.v1i3.p187-194>
- Piaget, J. (1972). Intellectual evolution from adolescence to adulthood. *Human Development*, 19, 1-12.
- Pirozzi, R. (2003). *Critical reading critical thinking*. Longman.
- Rao, S. S. (2004). *Electronic book: A new genre of content management*. India Central Leather Research Institute.
- Reiss, L., & Radin, J. (1995). *Open computing guide to Mosaic*. Osborne McGraw-Hill.
- Richards, I. A. (1929). *Practical criticism: A study of literary judgment*. Cambridge University.
- Robinson, P. T. (2016). Using New Criticism to teach literature in secondary schools. *Educational Review*, 39(2), 202-215.

- Rubin, A. M., & Step, M. M. (2000). Impact of motivation, attraction, and parasocial interaction on talk radio listening. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 44(4), 635-654.
- Saylor, J. G., Alexander, W. M., & Lewis, A. J. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning*. Holt-Saunders.
- Shanahan, T. (2014). What is close reading? *Educational Leadership*, 72(2), 12-19.
- Siregar, F. R. (2023). The implementation of REAP strategy to improve students reading comprehension of analytical expository text in digital era. *KnE Social Sciences*, 208-216. <https://doi.org/10.18502/kss.v8i4.12901>
- Sun, C. W. (2024). *An empirical evaluation of critical factors influencing learner satisfaction in blended learning: A pilot study*. <https://doi.org/10.25916/sut.26229806>
- Suparno. (n.d.). Development of e-Book multimedia model to increase critical thinking of senior high school students. *Dinamika Pendidikan*, 12(2), 196-206.
- Suriyapaiboonwattana, K., & Hone, K. (2023). *Exploring the Factors Affecting Learning Satisfaction in MOOC: A Case Study of Higher Education in a Developing Country* (pp. 551-569). https://doi.org/10.1007/978-3-031-34550-0_39
- Tabernero-Sala, R. (2023). The promotion of critical reading through the digital environment: A study on the virtual epitexts used to promote children's picturebooks. *Frontiers in Psychology*, 1-17.
- Tunu. (2023). *Shakespeare and close reading*. Ronny Christianto.
- Valentine, C. J. (2016). *A dissertation presented in partial fulfillment of the requirements for the degree* (Doctoral dissertation, Liberty University).
- Vroom, V. H. (1970). *Work and motivation*. John Wiley & Sons.
- Vygotsky, L. S. (1978). Mind in society: The developmental of higher psychological processes. In M. Cole, V. John-Steiner, S. Scribner, & E. Suberman (Eds.), *The developmental of higher psychological processes* (pp. 84-91). Harvard University.

ภาคผนวก

**ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และหนังสือขอความอนุเคราะห์
ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด
การวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถ
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิ
ในการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

รายงานผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิกา พรหมมาศ
คุณวุฒิสูงสุด ศศ.ด. สาขาวิชาภาษาศาสตร์
สถานที่ทำงาน สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
2. ดร.สุธาสินี พรหมแดง
คุณวุฒิสูงสุด ค.ด. สาขาวิชาการจัดการศึกษาและการเรียนรู้
สถานที่ทำงาน โรงเรียนโพธิธรรมสุวัฒน์ อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ งามอาจวนิชย์
คุณวุฒิสูงสุด ค.ด. สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
4. ดร.สมเจตน์ พันธุ์พรหม
คุณวุฒิสูงสุด กศ.ด. สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
สถานที่ทำงาน ศูนย์ PISA สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
5. ดร.จรรยาศรี แจบไธสงค์
คุณวุฒิสูงสุด ปร.ด. สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
สถานที่ทำงาน สำนักและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจรูปแบบการเรียนรู้ และคู่มือรูปแบบการเรียนรู้ จำนวน 7 ท่าน ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงภพ ขุนมธุรส
คุณวุฒิสูงสุด ศศ.ด. สาขาวิชาภาษาไทย
สถานที่ทำงาน สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิระ สมนาม
คุณวุฒิสูงสุด ปร.ด. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (การสอนภาษาไทย)
สถานที่ทำงาน สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. ดร.อุบลนภา อินพลอย
คุณวุฒิสูงสุด ปร.ด. สาขาวิชาคหิณีวิทยา
สถานที่ทำงาน สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
4. ดร.ภัทร์พงศ์ พงศ์ภัทรกานต์
คุณวุฒิสูงสุด ปร.ด. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา
สถานที่ทำงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
5. ดร.สมเจตน์พันธ์พรหม
คุณวุฒิสูงสุด กศ.ด. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
สถานที่ทำงาน ศูนย์ PISA สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
6. ดร.ธารรัตน์ บุญรักษ์
คุณวุฒิสูงสุด ปร.ด. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
7. ดร.นริศรา แสงจันทร์
คุณวุฒิสูงสุด ปร.ด. สาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๐๔๑๗

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์	จำนวน	๑ ฉบับ
	๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	จำนวน	๑ ฉบับ

ด้วย นายสมศักดิ์ ปัญจศิริ รหัสประจำตัว ๖๖๐๓๑๘๐๐ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาไทย สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๕” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วิชญาปกรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนามัย นาอุตม)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย
โทร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๘
โทรสาร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๖
๒. นายสมศักดิ์ ปัญจศิริ
โทร ๐๘-๙๑๙๒-๐๖๙๓

**ภาคผนวก ข รายงานผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลสัมภาษณ์ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอความร่วมมือ
เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย**

**รายงานผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์
อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5**

รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยม
ศึกษาปีที่ 5 ได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูล จากครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา พิจิตร จำนวน 12 ท่าน เพื่อสัมภาษณ์สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้
ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์
อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับ
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษา มีวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ
จำนวน 1 ท่าน และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยของรัฐเขตภาคเหนือ จำนวน
4 ท่าน รวม 5 ท่าน ดังมีรายงานผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ และให้แนวทางการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

**รายงานผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 12 ท่าน ดังนี้**

1. นางสุกัญญา เทพสุริยวงศ์
สถานที่ทำงาน โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร
2. นางศิรินทิพย์ ปิยธรรมวิบูลย์
สถานที่ทำงาน โรงเรียนสากเหล็กวิทยา อำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร
3. นางสาวปรียานุช มีจาด
สถานที่ทำงาน โรงเรียนสระหลวงพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร
4. นางชนิษฐา ทองแจ่ม
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบางมูลนากวิทยาตาม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
5. นางสาววิลาสินี จอมหาร
สถานที่ทำงาน โรงเรียนโพธิ์ไทรงามวิทยาตาม อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร
6. นายประเสริฐ พิมพ์สังข์
สถานที่ทำงาน โรงเรียนโพธิ์ธรรมสุวัฒน์ อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

7. นางสาวมนัสนันท์ ภู่หนู
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวังโมกข์พิทยาคม อำเภอเวียงชัยบุรี จังหวัดพิจิตร
8. นางสาวณรินทร์พัชร ปฐมพุทธิธรรม
สถานที่ทำงาน โรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร
9. นางศิริพิมล ถาวร
สถานที่ทำงาน โรงเรียนเนินปอรั้งนกขุทิศ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร
10. นางสุภาภรณ์ แก้วเวทวงศ์
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวังสำโรงวังห้ว อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
11. นางสาวสมฤดี ทาแดง
สถานที่ทำงาน โรงเรียนตะพานหิน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
12. นางสาวชนิษฐา กล้าทับ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงภพ ขุนมธุรส
คุณวุฒิสูงสุด ศศ.ด. สาขาวิชาภาษาไทย
สถานที่ทำงาน สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ถ่ายอง สำเร็จดี
คุณวุฒิสูงสุด กศ.ม. สาขาวิชาภาษาไทย
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. ดร.อนิสรา รัศมีเจริญ
คุณวุฒิสูงสุด ปร.ด. สาขาวิชาภาษาไทย
สถานที่ทำงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
4. ดร.อุบลนภา อินพลอย
คุณวุฒิสูงสุด ปร.ด. สาขาวิชาคหิชนวิทยา
สถานที่ทำงาน สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
5. นางฐิตียา จันทรชัยภูมิ
คุณวุฒิสูงสุด ศศ.ม. สาขาวิชาภาษาไทย
สถานที่ทำงาน ข้าราชการบำนาญ (ครู วิทยฐานะ ครูเชี่ยวชาญ)

หนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๐๔๒๑

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน.....๑.....ฉบับ

ด้วย นายสมศักดิ์ ปัญจศิริ รหัสประจำตัว ๖๖๐๓๑๘๐๐ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาไทย สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๕” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วิชญาปกรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลจากท่าน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนามัย นาอุดม)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๘

โทรสาร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๖

๒. นายสมศักดิ์ ปัญจศิริ

โทร ๐๘-๙๑๙๒-๐๖๙๓

ภาคผนวก ค ผลการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 32 ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระดับมัธยมศึกษา สำหรับครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย

ข้อ	รายการ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผลการพิจารณา
		1	2	3	4	5		
1	ท่านมีวิธีการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ อย่างไร และท่านพบปัญหาอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2	ท่านมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ อย่างไร และท่านพบปัญหาอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3	ท่านใช้สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้ด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ ในลักษณะใดบ้าง และ ท่านพบปัญหาอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4	ท่านมีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ อย่างไร และท่านพบปัญหา อย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
5	ท่านใช้การวัดและประเมินผลด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ อย่างไร และท่านพบปัญหาอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6	ท่านพบอุปสรรคหรือข้อจำกัดอื่น ๆ ในการจัดการ เรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นอกเหนือ จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ในมิติใดบ้าง	+1	+1	+1	+1	0	0.80	สอดคล้อง

หมายเหตุ ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ระดับ 0.50 ขึ้นไป คือ ข้อคำถามที่มีความสอดคล้อง

ข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนรู้ ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระดับมัธยมศึกษา สำหรับครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย

ข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญ

ในข้อคำถามข้อ 6 คำว่า ด้านอื่น ๆ มีความหมายกว้างเกินไป ทำให้ผู้ให้ข้อมูลอาจจะไม่ตอบในขอบเขตใด ส่งผลให้ข้อมูลที่ได้อาจไม่สามารถนำไปสังเคราะห์งานวิจัยได้ยาก

ปรับใหม่เป็น คำถามข้อ 6 ท่านพบอุปสรรคหรือข้อจำกัดอื่น ๆ ในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่าง

ตาราง 33 ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา
ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ข้อ	รายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3	4	5		
1. ด้านครูผู้สอน								
1.1	มีวิธีการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
1.2	มีเทคนิคการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนวิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของบทอ่านจากสื่อที่มีความหลากหลาย	+1	0	0	+1	+1	0.60	สอดคล้อง
1.3	มีสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการตั้งคำถาม และฝึกการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์เนื้อหา	+1	+1	0	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
1.4	มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายและโต้แย้งข้อมูลจากบทอ่านด้วยเหตุผล	+1	0	+1	+1	+1	0.80	สอดคล้อง
1.5	มีการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ด้านบทอ่าน								
2.1	บทอ่านมีสีสันหรือภาพประกอบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.2	บทอ่านมีขนาดที่ไม่ยาวจนเกินไป (ไม่เกิน 3 หน้ากระดาษ)	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.3	บทอ่านเป็นมัลติมีเดีย เช่น ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.4	บทอ่านให้ข้อคิดกับผู้อ่าน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.5	บทอ่านสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. ด้านนักเรียน								
3.1	นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นบทอ่านผ่านกระบวนการทำงานกลุ่ม	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
3.2	นักเรียนเล็งเห็นความสำคัญของการอ่าน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.3	นักเรียนสามารถสรุปสาระสำคัญของเรื่องจากบทอ่าน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.4	นักเรียนสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากบทอ่าน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.5	นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สำหรับนักเรียน

ข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญ

ในคำถามข้อ 1.2 ควรแยก เทคนิค วิธีสอน ออกจาก สื่อการสอน ให้ชัดเจน และระบุ
พฤติกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ปรับเปลี่ยนเป็น คำถามข้อ 1.2 มีเทคนิคการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนวิเคราะห์และประเมิน
ความน่าเชื่อถือของบทอ่านจากสื่อที่มีความหลากหลาย

ในคำถามข้อ 1.3 และคำถามข้อ 1.4 ปรับให้คำถามมุ่งเน้นไปที่ บทบาทของสื่อ กิจกรรม
ว่าส่งเสริม การมีวิจารณญาณ อย่างไร

ปรับเปลี่ยนเป็น คำถามข้อ 1.3 มีสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการตั้งคำถาม
และฝึกการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์เนื้อหา

คำถามข้อ 1.4 มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายและโต้แย้งข้อมูล
จากบทอ่านด้วยเหตุผล

ในคำถามข้อ 3.1 ระบุวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ในการทำงานกลุ่ม สะท้อนสภาพปัญหา
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างไร

ปรับเปลี่ยนเป็น คำถามข้อ 3.1 นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นบทอ่านผ่านกระบวนการ
การทำงานกลุ่ม

**ตาราง 34 ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์แนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์
เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถ
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ**

ข้อ	รายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3	4	5		
1	ท่านเห็นว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ ขึ้นตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถ พัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	รายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่					IOC	ผลการ พิจารณา
		1	2	3	4	5		
2	ท่านเห็นว่าบทอ่านที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้ในการกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3	ท่านเห็นว่าสื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ที่ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตาม แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี ให้มีความน่าสนใจและ ช่วยลดอุปสรรคในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4	ท่านเห็นว่าการวัดและประเมินผลตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้อย่างเที่ยงตรงและชัดเจนหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	0	+1	0.80	สอดคล้อง
5	ท่านเห็นว่าแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จะส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์แนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญ

ในคำถามทุกข้อ มีการระบุถึงการใช้ แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ปรับใหม่เป็น แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในคำถามทุกข้อ

ในคำถามข้อ 4 ปรับจากคำถาม เหมาะสมหรือไม่ เป็น ความเที่ยงตรงของการวัดและประเมินผล

ปรับเปลี่ยนเป็นคำถามข้อ 4 มีสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการตั้งคำถามและฝึกการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์เนื้อหา

ข้อ 1.4 มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายและโต้แย้งข้อมูลจากบทอ่านด้วยเหตุผล

ในข้อคำถามที่ 3.1 ระบุวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ในการทำงานกลุ่ม สะท้อนสภาพปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างไร

ปรับเปลี่ยนเป็นข้อ 3.1 นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นบทอ่านผ่านกระบวนการทำงานกลุ่ม

ตาราง 35 ผลการพิจารณาความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	1	2	3	4	5	6	7			
1. ด้านความเป็นมาของรูปแบบ										
1.1	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
1.3	5	4	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
	รวม							4.81	0.33	มากที่สุด
2. ด้านหลักการ										
2.1	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2	5	4	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
2.3	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
	รวม							4.81	0.33	มากที่สุด
3. ด้านจุดมุ่งหมาย										
3.1	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3.4	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
	รวม							5.00	0.00	มากที่สุด
4. ด้านกระบวนการจัดการเรียนเรียนรู้										
4.1	5	4	5	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
4.2	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5	6	7			
4.3	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.4	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.5	5	4	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
รวม								4.89	0.20	มากที่สุด
5. ด้านโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้										
5.1	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.3	5	4	5	5	4	4	5	4.57	0.53	มากที่สุด
5.4	5	4	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
5.5	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.6	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม								4.90	0.15	มากที่สุด
6. ด้านขั้นตอนการจัดการเรียนรู้										
6.1 ขั้นสร้างแรงจูงใจ										
1.	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2.	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6.2 ขั้นรู้ใช้ประสบการณ์										
1.	5	4	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
2.	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3.	4	4	5	5	5	4	5	4.57	0.53	มากที่สุด
6.3 ขั้นสรุปลักษณะความรู้										
1.	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2.	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3.	4	4	5	5	4	5	5	4.57	0.53	มากที่สุด
6.4 ขั้นนำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้										
1.	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2.	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3.	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
6.5 ขั้นควบคุมดูแลปฏิบัติใช้										
1.	5	4	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
2.	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5	6	7			
3.	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
รวม								4.89	0.19	มากที่สุด
7. ด้านการวัดและประเมินผล										
7.1	4	5	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
7.2	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
7.3	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
7.4	4	5	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
รวม								4.75	0.46	มากที่สุด
รวมทั้งหมด								4.88	0.21	มากที่สุด

ตาราง 36 ผลการพิจารณาความสอดคล้องของคู่มือรูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนา
ความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5	6	7			
1. ด้านวัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ										
1.1	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
1.3	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
	รวม							4.90	0.25	มากที่สุด
2. ด้านคำชี้แจงการใช้รูปแบบ										
2.1	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
2.3	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
	รวม							4.90	0.25	มากที่สุด
3. ด้านองค์ประกอบภายในแผนการจัดการเรียนรู้ (ภาพรวม)										
3.1	4	5	5	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
3.2	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
3.3	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
	รวม							4.81	0.41	มากที่สุด
4. ด้านแผนการจัดการการเรียนรู้ แผนที่ 1										
4.1	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5	6	7			
4.2	5	5	4	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
4.3	5	4	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
4.4	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.5	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
4.6	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
4.7	5	4	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
4.8	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.9	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.10	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4.11	4	5	5	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
4.12	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
4.13	4	5	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
รวม								4.85	0.28	มากที่สุด
5. ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 2										
5.1	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2	5	5	4	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
5.3	5	4	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
5.4	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.5	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
5.6	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
5.7	5	4	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
5.8	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.9	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.10	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5.11	4	5	5	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
5.12	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
5.13	4	5	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
รวม								4.85	0.28	มากที่สุด
6. ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 3										
6.1	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6.2	5	5	4	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
6.3	5	4	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5	6	7			
6.4	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6.5	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
6.6	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
6.7	5	4	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
6.8	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6.9	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6.10	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6.11	4	5	5	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
6.12	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
6.13	4	5	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
รวม								4.85	0.28	มากที่สุด
7. ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 4										
7.1	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7.2	5	5	4	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
7.3	5	4	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
7.4	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7.5	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
7.6	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
7.7	5	4	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
7.8	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7.9	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7.10	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7.11	4	5	5	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
7.12	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
7.13	4	5	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
รวม								4.85	0.28	มากที่สุด
8. ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 5										
8.1	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
8.2	5	5	4	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
8.3	5	4	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
8.4	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
8.5	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ							$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5	6	7			
8.6	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
8.7	5	4	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
8.8	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
8.9	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
8.10	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
8.11	4	5	5	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
8.12	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
8.13	4	5	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
รวม								4.85	0.28	มากที่สุด
9. ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 6										
9.1	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
9.2	5	5	4	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
9.3	5	4	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
9.4	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
9.5	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
9.6	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
9.7	5	4	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
9.8	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
9.9	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
9.10	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
9.11	4	5	5	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
9.12	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
9.13	4	5	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
รวม								4.85	0.28	มากที่สุด
10. ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 7										
10.1	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
10.2	5	5	4	5	5	4	5	4.71	0.49	มากที่สุด
10.3	5	4	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
10.4	5	5	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
10.5	4	4	5	5	5	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด
10.6	4	5	5	5	5	5	5	4.86	0.38	มากที่สุด
10.7	5	4	5	5	4	5	5	4.71	0.49	มากที่สุด

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่							IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7		
18	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ระดับ 0.50 ขึ้นไป คือ ข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้

ตาราง 38 ผลการประเมินคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ (แบบอัตนัย)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่							IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7		
1	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	0.86	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ระดับ 0.50 ขึ้นไป คือ ข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้

ตาราง 39 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ
วัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบปรนัย

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	แปลผล	อำนาจจำแนก (r)	Sig.	แปลผล	แปลผลคุณภาพ ของแบบทดสอบ
1	0.65	ใช้ได้	0.45	.015	ใช้ได้	ใช้ได้
2	0.52	ใช้ได้	0.58	.012	ใช้ได้	ใช้ได้
3	0.45	ใช้ได้	0.42	.022	ใช้ได้	ใช้ได้
4	0.35	ใช้ได้	0.38	.035	ใช้ได้	ใช้ได้
5	0.72	ใช้ได้	0.35	.041	ใช้ได้	ใช้ได้
6	0.58	ใช้ได้	0.62	.011	ใช้ได้	ใช้ได้
7	0.48	ใช้ได้	0.55	.014	ใช้ได้	ใช้ได้
8	0.60	ใช้ได้	0.48	.018	ใช้ได้	ใช้ได้
9	0.28	ใช้ได้	0.32	.045	ใช้ได้	ใช้ได้
10	0.40	ใช้ได้	0.50	.016	ใช้ได้	ใช้ได้
11	0.68	ใช้ได้	0.40	.028	ใช้ได้	ใช้ได้
12	0.55	ใช้ได้	0.65	.010	ใช้ได้	ใช้ได้
13	0.50	ใช้ได้	0.52	.013	ใช้ได้	ใช้ได้
14	0.38	ใช้ได้	0.46	.020	ใช้ได้	ใช้ได้
15	0.75	ใช้ได้	0.28	.048	ใช้ได้	ใช้ได้
16	0.63	ใช้ได้	0.54	.012	ใช้ได้	ใช้ได้
17	0.41	ใช้ได้	0.49	.019	ใช้ได้	ใช้ได้
18	0.54	ใช้ได้	0.60	.011	ใช้ได้	ใช้ได้
19	0.47	ใช้ได้	0.53	.015	ใช้ได้	ใช้ได้
20	0.30	ใช้ได้	0.36	.038	ใช้ได้	ใช้ได้
21	0.66	ใช้ได้	0.44	.024	ใช้ได้	ใช้ได้
22	0.56	ใช้ได้	0.59	.011	ใช้ได้	ใช้ได้
23	0.44	ใช้ได้	0.47	.021	ใช้ได้	ใช้ได้
24	0.36	ใช้ได้	0.41	.027	ใช้ได้	ใช้ได้
25	0.70	ใช้ได้	0.33	.043	ใช้ได้	ใช้ได้
26	0.51	ใช้ได้	0.57	.012	ใช้ได้	ใช้ได้
27	0.49	ใช้ได้	0.65	.010	ใช้ได้	ใช้ได้

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	แปลผล	อำนาจจำแนก (r)	Sig.	แปลผล	แปลผลคุณภาพ ของแบบทดสอบ
28	0.64	ใช้ได้	0.43	.025	ใช้ได้	ใช้ได้
29	0.32	ใช้ได้	0.39	.031	ใช้ได้	ใช้ได้
30	0.77	ใช้ได้	0.25	.049	ใช้ได้	ใช้ได้

จากตาราง 39 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.89 ค่าความเที่ยง (Reliability) KR-20 เท่ากับ 0.89 และค่าความเที่ยง (Reliability) KR-21 เท่ากับ 0.85 แบบทดสอบทั้ง 30 ข้อ มีความสอดคล้อง สามารถใช้วัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 40 ผลการวิเคราะห์ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ
วัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบอัตนัย

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	แปลผลคุณภาพ ของแบบทดสอบ
1	0.65	0.42	ใช้ได้
2	0.52	0.55	ใช้ได้
3	0.72	0.36	ใช้ได้
4	0.45	0.62	ใช้ได้
5	0.58	0.48	ใช้ได้

รายการ	สถิติ	แปลผลคุณภาพของแบบทดสอบ
ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha)	0.86	ใช้ได้

จากตาราง 40 พบว่า ค่าความยากง่าย (p) อยู่ในช่วง 0.45 - 0.72 ค่าอำนาจจำแนก (r) ในช่วง 0.36 - 0.62 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.86 สามารถใช้วัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 41 ผลการหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

[illegible]

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่							IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7		
27	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ระดับ 0.50 ขึ้นไป คือ ข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้

ภาคผนวก ง ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการใช้รูปแบบการเรียนรู้และหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้

ตาราง 42 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับ กลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน

จำนวน	คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน					ประสิทธิภาพระหว่างเรียน (E ₁)	ประสิทธิภาพหลังเรียน (E ₂)
	แผนการจัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้		
	“ข่าว”	“โฆษณา”	“บทความ”	“สารคดี”	“กวีนิพนธ์”		
	จัดการเรียนรู้	จัดการเรียนรู้	จัดการเรียนรู้	จัดการเรียนรู้	จัดการเรียนรู้		
คะแนนเต็ม	20	20	20	20	20	100	100
คะแนนเฉลี่ย	16.00	16.50	16.67	17.00	18.00	84.17	87.07
คะแนนร้อยละ	80.00	82.50	83.33	85.00	90.00	84.17	87.07
S.D.	0.59	0.78	0.48	0.59	0.00	1.37	3.51
ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ (E ₁ /E ₂)						84.17	87.07

จากตาราง 42 พบว่า เกณฑ์ประสิทธิภาพผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 80/80 โดยเกณฑ์ประสิทธิภาพของกลุ่มทดลอง E₁/E₂ เท่ากับ 84.17/87.07 โดยค่าประสิทธิภาพ E₁ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 84.17 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.17 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ได้มาจากแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 แผนการจัดการเรียนรู้แผนละ 20 คะแนน ส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน E₂ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 87.07 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.07 ได้มาจากการทดสอบหลังเรียน ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ นี้ สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไปได้อย่างเหมาะสม

ตาราง 43 ผลคะแนนระหว่างการทำทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ
ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน

กลุ่ม ที่	นักเรียน คนที่/ คะแนน	กิจกรรมระหว่างเรียน						รวมคะแนน	
		T ₁	แผนฯ ข่าว	แผนฯ โฆษณา	แผนฯ บทความ	แผนฯ สารคดี	แผนฯ กวีนิพนธ์	ระหว่าง เรียน (X)	T ₂
		100	20	20	20	20	20	100	100
1	18	54	17	18	17	16	18	86	93
	11	46	17	18	17	16	18	86	87
	12	46	17	18	17	16	18	86	86
	17	41	17	18	17	16	18	86	81
	21	41	17	18	17	16	18	86	84
2	14	53	16	17	17	17	18	85	90
	10	46	16	17	17	17	18	85	91
	8	45	16	17	17	17	18	85	89
	2	41	16	17	17	17	18	85	91
	24	41	16	17	17	17	18	85	87
3	16	52	16	16	17	18	18	85	86
	30	47	16	16	17	18	18	85	93
	4	43	16	16	17	18	18	85	86
	26	43	16	16	17	18	18	85	80
	9	40	16	16	17	18	18	85	85
4	27	52	16	16	16	17	18	83	91
	28	48	16	16	16	17	18	83	88
	6	43	16	16	16	17	18	83	84
	23	43	16	16	16	17	18	83	90
	29	40	16	16	16	17	18	83	84
5	5	50	15	16	16	17	18	82	88
	15	48	15	16	16	17	18	82	84
	7	43	15	16	16	17	18	82	87
	22	43	15	16	16	17	18	82	90
	1	38	15	16	16	17	18	82	80

จากตาราง 44 พบว่า เกณฑ์ประสิทธิภาพผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 80/80 โดยเกณฑ์ประสิทธิภาพของกลุ่มตัวอย่าง E_1/E_2 เท่ากับ 85.62/88.47 โดยค่าประสิทธิภาพ E_1 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 85.62 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.62 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ได้มาจากการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 5 แผนการจัดการเรียนรู้แผนละ 20 คะแนน ส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน E_2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 88.47 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.47 ได้มาจากการทดสอบหลังเรียน ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด

ตาราง 45 ผลคะแนนระหว่างการทำลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวความคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

กลุ่ม ที่	นักเรียน คนที่/ คะแนน	กิจกรรมระหว่างเรียน					รวมคะแนน		
		T ₁	แผนฯ	แผนฯ	แผนฯ	แผนฯ	ระหว่าง เรียน (X)	T ₂	
		เข้าว	โฆษณา	บทความ	สารคดี	กวีนิพนธ์			
		100	20	20	20	20	20	100	100
1	35	57	17	17	17	17	18	86	90
	22	47	17	17	17	17	18	86	91
	10	43	17	17	17	17	18	86	85
	13	42	17	17	17	17	18	86	90
	40	37	17	17	17	17	18	86	85
2	8	56	17	17	17	17	18	86	92
	2	46	17	17	17	17	18	86	90
	1	43	17	17	17	17	18	86	84
	16	42	17	17	17	17	18	86	89
	26	37	17	17	17	17	18	86	87
3	7	54	17	17	17	17	17	85	91
	3	46	17	17	17	17	17	85	89
	39	44	17	17	17	17	17	85	87
	34	42	17	17	17	17	17	85	91
	6	38	17	17	17	17	17	85	89
4	36	54	16	17	17	17	18	85	88
	12	46	16	17	17	17	18	85	91
	27	44	16	17	17	17	18	85	87
	30	41	16	17	17	17	18	85	83
	32	39	16	17	17	17	18	85	90

กลุ่ม ที่	นักเรียน คนที่/ คะแนน	กิจกรรมระหว่างเรียน						รวมคะแนน	
		T ₁	แผนฯ เข้าว	แผนฯ โฆษณา	แผนฯ บทความ	แผนฯ สารคดี	แผนฯ กวีนิพนธ์	ระหว่าง เรียน (X)	T ₂
		100	20	20	20	20	20	100	100
5	18	52	17	17	17	18	18	87	90
	25	46	17	17	17	18	18	87	88
	20	44	17	17	17	18	18	87	91
	23	43	17	17	17	18	18	87	86
	15	40	17	17	17	18	18	87	87
6	21	51	16	17	17	18	18	86	86
	38	46	16	17	17	18	18	86	92
	11	44	16	17	17	18	18	86	86
	17	43	16	17	17	18	18	86	89
	24	40	16	17	17	18	18	86	86
7	31	50	17	16	17	17	17	84	84
	14	48	17	16	17	17	17	84	93
	5	45	17	16	17	17	17	84	96
	4	44	17	16	17	17	17	84	84
	9	39	17	16	17	17	17	84	92
8	29	49	16	17	18	18	17	86	89
	19	48	16	17	18	18	17	86	85
	33	45	16	17	18	18	17	86	87
	37	45	16	17	18	18	17	86	89
	28	39	16	17	18	18	17	86	90
เฉลี่ย		44.98	16.62	16.88	17.12	17.38	17.62	85.62	88.47
ร้อยละ			83.12	84.38	85.62	86.88	88.12	85.62	88.47

จากตาราง 45 พบว่า คะแนนระหว่างเรียนของกลุ่มตัวอย่าง คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 85.62 คิดเป็นร้อยละ 85.62 คะแนนหลังเรียน เท่ากับ 88.47 คิดเป็นร้อยละ 88.47 เกณฑ์ประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.62/88.47 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

ภาคผนวก จ รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติร่วมกับทฤษฎีอี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตาราง 46 ตัวอย่างโครงสร้างกิจกรรมการเรียนรู้

แผนี่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
2. การอ่าน อย่างมี วิจารณญาณ “ข่าว”	ม.4-6/2 มีความ แปลความ และ ขยายความเรื่องที่อ่าน ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่อง ที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ม.4-6/5วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดง ความคิดเห็น ได้แย้งเกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่ อย่างมีเหตุผล ม.4-6/8 สังเคราะห์ความรู้จาก การอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนามาการเรียนรู้ และพัฒนาความรู้ ทางอาชีพ	1. ลักษณะ ของข่าว 2. องค์ประกอบ เนื้อหาข่าว 3. การวิจารณ์ ความน่าเชื่อถือ	ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างแรงจูงใจ (5 นาที) 1. ครูเปิดข่าวจากสื่อออนไลน์ที่มีเนื้อหาหลากหลาย เช่น ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวบันเทิง และข่าวปลอม แล้วตั้งคำถามกระตุ้นความคิดว่า “นักเรียนคิดว่าข่าวเหล่านี้มีความน่าเชื่อถือทั้งหมดหรือไม่ เพราะอะไร” ขั้นที่ 2 ขั้นรู้ใช้ประสบการณ์ (10 นาที) 1. ครูอธิบายถึงความสำคัญของการอ่านข่าวอย่างมีวิจารณญาณในชีวิตประจำวัน โดยยกตัวอย่าง ผลกระทบจากการเชื่อข่าวปลอม (Fake News) 2. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้รับทราบ และแนะนำแนวคิดการเรียนรู้แบบวิจารณ์เชิงปฏิบัติ การอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เครื่องมือในการวิเคราะห์ข่าวอย่างเป็นระบบ	1. สื่อจากโปรแกรม แคนวา (Canva) เรื่อง ความหมาย กลวิธีการนำเสนอ และมารยาท การการอ่าน 2. วิดีทัศน์ เรื่อง “ข่าว” 3. หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ Ai มาแทนที่ ... คนจะตกงาน	วิธีการ 1. การวิเคราะห์ข่าว 2. การนำเสนอ ข้อสรุปกลุ่ม เครื่องมือ 1. ใบงาน การวิเคราะห์ข่าว 2. แบบสังเกต พฤติกรรมกลุ่ม 3. แบบประเมิน มารยาทในการอ่าน	2

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
ม.4-6/9 มีมารยาทในการอ่าน	1. นักเรียนสามารถแยกแยะ ข้อเท็จจริงความคิดเห็นในข่าว 2. นักเรียนประเมินความน่าเชื่อถือ ของแหล่งข่าวได้	ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปสาระความรู้ (45 นาที) 1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน และมอบหมายข่าวจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (5 นาที) 2. ครูอธิบายงานที่มอบหมายข่าวจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ดังนี้ (40 นาที) 2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอ่านข่าวจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับมอบหมายอย่างละเอียด 2.2 นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มจับใจความสำคัญของข่าวและสรุปเป็นข้อความสั้น ๆ ในงานที่ครูเตรียมไว้ 2.3 นักเรียนแต่ละคนร่วมกันอภิปราย และจัดบันทึกประเด็นสำคัญลงในใบงานวิเคราะห์ข่าว โดยใช้คำถามนำ เช่น อะไรคือข้อเท็จจริง อะไรคือความคิดเห็นของผู้เขียน แหล่งข่าวเชื่อถือได้หรือไม่ ผู้เขียนมีเจตนาอะไรในการนำเสนอข่าวนี้อะไร 2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลวิเคราะห์ได้มาสรุปและแสดงความคิดเห็นต่อความน่าเชื่อถือของข่าวโดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือความรู้เดิม				

แผนที่/ ชื่อแผน	ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	เนื้อหา	ขั้นตอนจัดการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
			ขั้นที่ 4 ขั้นนำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (50 นาที) 1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนทุกกลุ่มออกมานำเสนอข้อสรุป ที่ได้จากการวิเคราะห์หัวข้อจากหนังสือเด็กทรอนิกส์หน้าชั้นเรียน กลุ่มละไม่เกิน 5 นาที โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ และผู้ให้คำแนะนำ (40 นาที) 2. หลังจากการนำเสนอ ครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน (10 นาที) ขั้นที่ 5 ขั้นควบคุมสติประยุกต์ใช้ (10 นาที) 1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมทั้งหมด โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการตั้งคำถาม และการตรวจสอบข้อมูล ก่อนที่จะเชื่อหรือแชร์ข่าวต่อ 2. ครูและนักเรียนสรุปความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล 3. ครูให้ข้อคิดแก่นักเรียนว่า “การเป็นผู้รับสารที่ดี คือการเป็นผู้ที่สามารถไตร่ตรอง และพิจารณาได้อย่างรอบด้าน”			

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๕

นายสมศักดิ์ ปัญจศิล

นิสิตปริญญาเอก สาขาภาษาไทย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ตัวอย่าง แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

รายวิชา ภาษาไทย (ท32102)

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เพียรฝึกการอ่าน

เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจาก “ข่าว”

ผู้สอน นายสมศักดิ์ ปัญจกุล

โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม จำนวน 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ม.4-6/2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดเห็นใหม่อย่างมีเหตุผล

ม.4-6/8 สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ

ม.4-6/9 มีมารยาทในการอ่าน

2. สาระสำคัญ

ข่าว (NEWS) ข่าว คือ การรายงาน เรื่องราวที่นำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ หรือเรื่องราวที่น่าสนใจแก่สาธารณชนผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือสื่อออนไลน์ โดยทั่วไปแล้วข่าวที่ดีจะประกอบด้วยข้อเท็จจริงที่ตรวจสอบได้ มีความถูกต้อง และเป็นกลาง การอ่านข่าวสารในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องใช้ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้สามารถ วิเคราะห์ แยกแยะ ข้อเท็จจริง และ ความคิดเห็น ได้อย่างถูกต้อง รวมทั้ง ประเมินความน่าเชื่อถือ ของแหล่งข่าว เพื่อป้องกันการรับข้อมูลที่คลาดเคลื่อนหรือบิดเบือน ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่นักเรียนควรพัฒนาและฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวคิด การใช้ภาษา และความน่าเชื่อถือจากข่าวที่อ่านได้อย่าง มีวิจารณญาณ และสามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูได้อย่างมีวิจารณญาณ

ด้านทักษะ (P)

นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญ แยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นได้

ด้านเจตคติ (A)

นักเรียนมีมารยาท ในการอ่าน และแสดงความคิดเห็นต่อเนื้อหาข่าว

4. สาระการเรียนรู้

- การอ่านข่าวอย่างมีวิจารณญาณ

5. สมรรถนะสำคัญ

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

7. กิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธี อาร์ อี เอ พี

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (ชั่วโมงที่ 1) (15 นาที)

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างแรงจูงใจ

1. ครูเปิดข่าวจากสื่อออนไลน์ที่มีเนื้อหาหลากหลาย เช่น ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวบันเทิงและ ข่าวปลอม แล้วตั้งคำถามกระตุ้นความคิดว่า "นักเรียนคิดว่าข่าวเหล่านี้มีความน่าเชื่อถือทั้งหมดหรือไม่ เพราะอะไร"

ขั้นที่ 2 ขั้นรู้ใช้ประสบการณ์

2. ครูอธิบายถึงความสำคัญของการอ่านข่าวอย่างมีวิจารณญาณในชีวิตประจำวัน โดยยกตัวอย่างผลกระทบจากการเชื่อข่าวปลอม (Fake News)

3. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้รับทราบและแนะนำแนวคิดการเรียนรู้แบบวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ด้วยการอ่านอย่างละเอียด (Close Reading) เครื่องมือในการวิเคราะห์ข่าวอย่างเป็นระบบ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ชั่วโมงที่ 1 - 2) (95 นาที)

ขั้นที่ 3 ขั้นสรรค์สารค้นคว้า

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน และมอบหมายข่าวจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (5 นาที)
2. ครูอธิบายงานที่มอบหมายข่าวจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ดังนี้ (40 นาที)

2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอ่านข่าวจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้รับมอบหมายอย่างละเอียด

2.2 นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มจับใจความสำคัญของข่าวและสรุปเป็นข้อความสั้น ๆ ในงานที่ครูเตรียมไว้

2.3 นักเรียนแต่ละคนในร่วมกันอภิปราย และจัดบันทึกประเด็นสำคัญลงในใบงานวิเคราะห์ข่าว โดยใช้คำถามนำ เช่น อะไรคือข้อเท็จจริง อะไรคือความคิดเห็นของผู้เขียน แหล่งข่าวนี้เชื่อถือได้หรือไม่ ผู้เขียนมีเจตนาอะไรในการนำเสนอข่าวนี้

2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้มาสรุปและแสดงความคิดเห็นต่อความน่าเชื่อถือของข่าว โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือความรู้เดิม

ขั้นที่ 4 ขั้นนำพาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนทุกกลุ่มออกมานำเสนอข้อสรุป ที่ได้จากการวิเคราะห์ข่าวจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หน้าชั้นเรียน กลุ่มละไม่เกิน 5 นาที โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ และผู้ให้คำแนะนำ (40 นาที)
2. หลังจากการนำเสนอ ครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน (10 นาที)

กิจกรรมสรุปรวบยอด (10 นาที)

ขั้นที่ 5 ขั้นควบคุมคิดประยุกต์ใช้

1. นักเรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมทั้งหมด โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการตั้งคำถาม และการตรวจสอบข้อมูล ก่อนที่จะเชื่อหรือแชร์ข่าวต่อ
2. นักเรียนสรุปความหมายของ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล
3. ครูกล่าวสรุป “การเป็นผู้รับสารที่ดี คือ การเป็นผู้ที่สามารถไตร่ตรอง และพิจารณาได้อย่างรอบด้าน”

8. สื่อการเรียนรู้

8.1 Canva เรื่อง ความหมาย กลวิธีการโน้มน้าว และมารยาทการอ่าน

8.2 วิดีทัศน์ เรื่อง “ข่าว”

8.3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ AI มาแทนที่ ...คนจะตกงาน

9. ชิ้นงานและภาระงาน

9.1 ใบงานการวิเคราะห์ข่าว (ฉบับครูผู้สอน) →

9.2 แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม

9.3 แบบประเมินมารยาทในการอ่าน

10. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

10.1 การวัดและการประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้

เป้าหมาย	เครื่องมือวัดและประเมิน	วิธีการวัดและประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
นักเรียนสามารถวิเคราะห์แนวคิดการใช้ภาษา และความน่าเชื่อถือจากข่าวที่อ่านและดูได้อย่างมีวิจารณญาณ และสามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูได้อย่างมีวิจารณญาณ	ใบงาน การวิเคราะห์ข่าว	ตรวจใบงาน การวิเคราะห์ข่าว	มีผลงานตามเกณฑ์ คุณภาพในระดับ “ดี” ถือว่าผ่านเกณฑ์
นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญ แยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นได้ พร้อมทั้งนำเสนอข้อสรุปอย่างมีเหตุผล	ใบงาน การวิเคราะห์ข่าว	ประเมินการนำเสนอ ใบงานการวิเคราะห์ข่าวเป็นกลุ่ม	ปฏิบัติตามเกณฑ์ คุณภาพในระดับ “ดี” ถือว่าผ่านเกณฑ์
นักเรียนมีมารยาทในการอ่าน และแสดงความคิดเห็นต่อเนื้อหาข่าว	แบบประเมิน มารยาท ในการอ่าน	ประเมินมารยาท ในการอ่าน	ปฏิบัติตามเกณฑ์ คุณภาพในระดับ “ดี” ถือว่าผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านการประเมิน	ระดับ 4 ดีเยี่ยม	ระดับ 3 ดี	ระดับ 2 พอใช้	ระดับ 1 ควรปรับปรุง
ความรู้ (K)	วิเคราะห์แนวคิดและการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง ครอบคลุมและลึกซึ้ง ระบุง้อเท็จจริงและความคิดเห็นได้อย่างชัดเจน มีการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าวพร้อมเหตุผลสนับสนุนอย่างมีระบบ	วิเคราะห์แนวคิดและการใช้ภาษาได้ ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ระบุง้อเท็จจริงและความคิดเห็นได้ ค่อนข้างชัดเจน มีการอธิบายความน่าเชื่อถือของข่าว พร้อมเหตุผล ประกอบบางส่วน	วิเคราะห์ได้บางส่วน ยังไม่ครอบคลุม หรือไม่ชัดเจน ระบุง้อเท็จจริงและความคิดเห็นได้ แต่ไม่แยกแยะ ชัดเจน เหตุผลในการพิจารณาความน่าเชื่อถือ ยังไม่สมบูรณ์	วิเคราะห์ไม่ถูกต้อง หรือไม่สมบูรณ์ ขาดการแยกแยะ ข้อเท็จจริงและความคิดเห็น ไม่สามารถอธิบายความน่าเชื่อถือของข่าวได้
ทักษะ กระบวนการ (P)	จับใจความสำคัญได้ ครบถ้วน แยกข้อเท็จจริงและความคิดเห็นได้ชัดเจน นำเสนอเป็นระบบ มีเหตุผล และทำงานกลุ่มร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ	จับใจความสำคัญได้ ค่อนข้างครบถ้วน แยกข้อเท็จจริงและความคิดเห็นได้เป็นส่วนใหญ่ นำเสนอเป็นระบบพอสมควร และมีการทำงานกลุ่มร่วมมือกัน	จับใจความสำคัญได้บางส่วน แยกข้อเท็จจริงและความคิดเห็นได้ไม่ชัดเจน การนำเสนอไม่เป็นระบบ และการทำงานกลุ่มยังไม่ต่อเนื่อง	ไม่สามารถจับใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงและความคิดเห็นได้ การนำเสนอขาดความชัดเจน และการทำงานกลุ่มไม่มีความร่วมมือ
เจตคติ (A)	มีมารยาทในการอ่านตลอดเวลา ตั้งใจรับฟัง แสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม เคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบสูง ส่งงานตรงเวลา	มีมารยาทในการอ่านสม่ำเสมอ แสดงความเห็นอย่างเหมาะสมในบางครั้ง รับฟังผู้อื่นพอสมควร มีความรับผิดชอบในการทำงาน	มีมารยาทในการอ่านเพียงบางครั้ง ขาดสมาธิ ไม่ค่อยมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นน้อย และไม่คอยรับฟังผู้อื่น	ไม่มีมารยาทในการอ่าน ไม่ตั้งใจเรียน ไม่แสดงความเห็น ไม่เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ขาดความรับผิดชอบ

10.2 การวัดและการประเมินผลตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เป้าหมาย	เครื่องมือวัดและประเมิน	วิธีการวัดและประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
นักเรียนแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้	สังเกตพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพในระดับ “ดี” ถือว่าผ่านเกณฑ์
นักเรียนแสดงออกซึ่งพฤติกรรมมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน	สังเกตพฤติกรรมมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพในระดับ “ดี” ถือว่าผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

ประเด็นในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

1. เข้าเรียนตรงเวลา
2. ตั้งใจเรียน ไม่พูดคุยระหว่างเรียน
3. มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้
4. มีส่วนร่วมในชั้นเรียน
5. มีการตอบคำถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นชัดเจนสังเกตได้ตลอดการเรียน	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นบ่อยครั้งแต่ไม่ตลอดเวลาเรียน	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นได้น้อยครั้งในระหว่างเรียน	ให้ 2 คะแนน
ไม่ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นเลย	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
13 - 15	ดีมาก
10 - 12	ดี
7 - 9	พอใช้
4 - 6	กำลังพัฒนา
0 - 3	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน

ประเด็นในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน

1. เอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย
2. มีความตั้งใจในงานที่ได้รับมอบหมาย
3. ทำงานด้วยความเพียรพยายาม
4. แก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จลุล่วง
5. ซินชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นชัดเจนสังเกตได้ตลอดการเรียน	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นบ่อยครั้งแต่ไม่ตลอดเวลาเรียน	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นได้น้อยครั้งในระหว่างเรียน	ให้ 2 คะแนน
ไม่ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นเลย	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
13 - 15	ดีมาก
10 - 12	ดี
7 - 9	พอใช้
4 - 6	กำลังพัฒนา
0 - 3	ควรปรับปรุง

10.3 การวัดและการประเมินผลตามสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

เป้าหมาย	เครื่องมือวัดและประเมิน	วิธีการวัดและประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
ความสามารถในการสื่อสาร	แบบสังเกตสมรรถนะ ความสามารถในการสื่อสาร	สังเกตสมรรถนะความสามารถในการสื่อสารระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพในระดับ “ดี” ถือว่าผ่านเกณฑ์
ความสามารถในการคิด	แบบสังเกตสมรรถนะ ความสามารถในการคิด	สังเกตสมรรถนะความสามารถในการคิด	ปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพในระดับ “ดี” ถือว่าผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การประเมินสมรรถนะความสามารถในการสื่อสาร

ประเด็นในการประเมินสมรรถนะความสามารถในการสื่อสาร

1. มีความสามารถในการรับสารและส่งสารร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน
2. มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ความคิด และความเข้าใจของตนเอง โดยใช้ภาษา

อย่างเหมาะสม

3. มีความสามารถในการพูดเสนอแนะแนวคิดและมุมมองใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์

4. มีวิธีการพูดสื่อสารอย่างเหมาะสม หลากหลายวิธีการ
5. มีมารยาทในการสื่อสาร ใช้ถ้อยคำสุภาพ น้ำเสียงเหมาะสมกับสถานการณ์

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นชัดเจนสังเกตได้ตลอดการเรียนรู้ ให้ 4 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นบ่อยครั้งแต่ไม่ตลอดเวลาเรียนรู้ ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นได้น้อยครั้งในระหว่างเรียนรู้ ให้ 2 คะแนน

ไม่ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นเลย ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
13 - 15	ดีมาก
10 - 12	ดี
7 - 9	พอใช้
4 - 6	กำลังพัฒนา
0 - 3	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินสมรรถนะความสามารถในการคิด

ประเด็นในการประเมินสมรรถนะความสามารถในการคิด

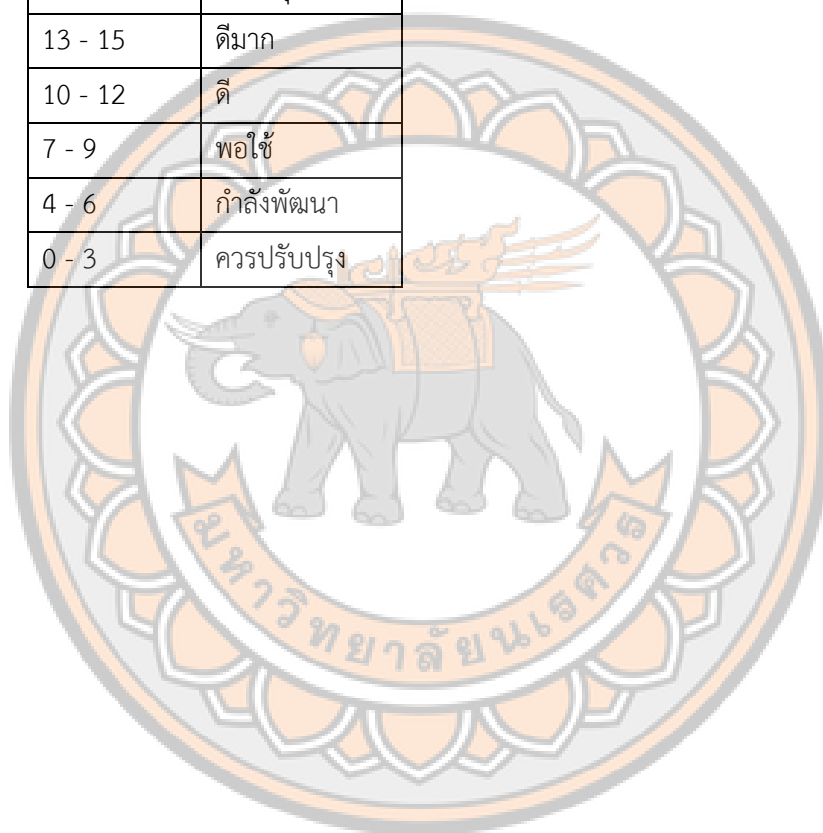
1. มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์
2. สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. มีความสามารถสร้างองค์ความรู้
4. ตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม
5. คิดอย่างสร้างสรรค์

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นชัดเจนสังเกตได้ตลอดการเรียนรู้	ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นบ่อยครั้งแต่ไม่ตลอดเวลาเรียนรู้	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นได้น้อยครั้งในระหว่างเรียนรู้	ให้ 2 คะแนน
ไม่ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นเลย	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
13 - 15	ดีมาก
10 - 12	ดี
7 - 9	พอใช้
4 - 6	กำลังพัฒนา
0 - 3	ควรปรับปรุง

บันทึกผลหลังจากการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความเห็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูวิทยฐานะ.....

ความเห็นรองผู้อำนวยการโรงเรียน

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ

ความเห็นผู้อำนวยการโรงเรียน

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ภาพ 4 สื่อการเรียนรู้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์
เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถ
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรมระหว่างดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการทำวิจัย รูปแบบการเรียนรู้
ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสือ
อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับ
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ภาพ 5 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ ด้านครูผู้สอน

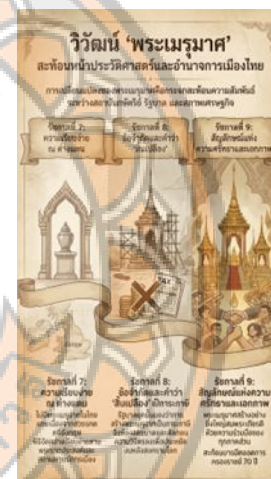
ภาพ 6 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แนวทางการใช้แนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธี
อาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5

ภาพ 7 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มทดลอง

ภาพ 8 การใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงปฏิบัติ ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง

ภาพ 9 ผลงานนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง